

**БЪЛГАРСКА БАНКА
ЗА РАЗВИТИЕ**

БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ ЕАД

**ГОДИШЕН ИНДИВИДУАЛЕН ДОКЛАД НА
РЪКОВОДСТВОТО
ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИТЕ
ОДИТОРИ И
ГОДИШЕН ИНДИВИДУАЛЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ**

31 декември 2021 г.

**БЪЛГАРСКА БАНКА
ЗА РАЗВИТИЕ**

**ГОДИШЕН ИНДИВИДУАЛЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА
НА
„БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ“ ЕАД**

ЗА 2021 г.

СЪДЪРЖАНИЕ:

1	ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ	3
2	ИНФОРМАЦИЯ ЗА БАНКАТА И ГРУПАТА	4
3	ОСНОВНИ АКЦЕНТИ, ДЕЙНОСТИ И ПРОЕКТИ ПРЕЗ 2021 ГОДИНА	12
4	ОБЗОР НА ИКОНОМИЧЕСКАТА СРЕДА И БАНКОВИЯ СЕКТОР ПРЕЗ 2021 Г.	22
5	ПРЕГЛЕД НА ДЕЙНОСТТА И ИЗБРАНА ФИНАНСОВА ИНФОРМАЦИЯ	24
6	СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА БАНКАТА	30
7	ВЪТРЕШЕН КОНТРОЛ.....	33
8	УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА	33
9	КОНТРОЛНА СРЕДА	37
10	БАНКОВИ РЕГУЛАТОРИ СЪГЛАСНО БЪЛГАРСКОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО	39
11	МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО	40
12	УПРАВЛЕНИЕ НА БАНКАТА.....	41
13	СДЕЛКИ С ДРУЖЕСТВА ПОД ОБЩ КОНТРОЛ НА ДЪРЖАВАТА	49
14	СЪБИТИЯ СЛЕД ДАТАТА НА ОТЧЕТА ЗА ФИНАНСОВАТА ГОДИНА, ЗАВЪРШВАЩА НА 31.12.2021 Г. 49	
15	ДЕКЛАРАЦИЯ НА РЪКОВОДСТВОТО.....	56
	ПРИЛОЖЕНИЕ №1: ДЕКЛАРАЦИЯ ЗА КОРПОРАТИВНО УПРАВЛЕНИЕ НА ГРУПАТА НА ББР.....	58

1 ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

Българска банка за развитие ЕАД

Акционерна структура към 31.12.2021 г.: Държавата чрез министъра на икономиката – 100%

Акционерна структура към датата на одобрение на този доклад: Държавата, чрез министъра на иновациите и растежа – 100%

Надзорен съвет (НС)

НС към 31.12.2021 г.	НС към датата на одобрение на ГФО:
-Валентин Любомиров Михов – председател на НС	-Валентин Любомиров Михов – председател на НС
-Васил Атанасов Щонов - заместник – председател на НС	-Васил Атанасов Щонов - заместник – председател на НС
-Стамен Стаменов Янев – заместник – председател на НС	-Стамен Стаменов Янев – заместник – председател на НС
- Митко Емилов Симеонов – – заместник - председател на НС*	
- Велина Илиева Бурска – член на НС*	

* На 13.01.2022 г. в Търговския регистър е вписано решението на едноличния собственик на капитала на ББР, с което Велина Илиева Бурска и Митко Емилов Симеонов са освободени от състава на Надзорния съвет на Банката.

Управителен съвет (УС) към 31.12.2021 г. и към датата на одобрение на ГФО:

- Крум Георгиев Георгиев – председател на УС
- Владимир Рашков Георгиев – член на УС и изпълнителен директор
- Цанко Руменов Арабаджиев - член на УС и изпълнителен директор
- Живко Иванов Тодоров – член на УС и изпълнителен директор

Седалище и адрес на управление към 31.12.2021 г.:

гр. София, 1000, район "Средец", ул. "Дякон Игнатий" №1
Регистрационен номер – ЕИК 121856059

Съвместни одитори на Българска банка за развитие ЕАД:

„Делойт Одит“ ООД
бул. „Александър Стамболийски“ № 103
София, п.к. 1303
България
cebgreceptionteam@deloittece.com

„Грант Торнтон“ ООД
бул. "Черни връх" № 26
София, п.к. 1421
България
office@bg.gt.com

2 ИНФОРМАЦИЯ ЗА БАНКАТА И ГРУПАТА

2.1 ГРУПАТА НА ББР

Към края на 2021 г. и към момента на одобрение на настоящия доклад, Финансовата група Българска банка за развитие („Групата“¹ или „Финансовата Група“) включва Българска банка за развитие ЕАД² („ББР“, „Банката“) и нейните дъщерни дружества – Национален Гаранционен Фонд ЕАД („НГФ“), ББР Микрофинансиране ЕАД (с предишно наименование Микрофинансираща институция ДЖОБС ЕАД³ („ББР Микрофинансиране“)), Фонд за капиталови инвестиции АД (ФКИ) и учредените през 2019 дъщерни дружества – ББР Лизинг ЕАД („ББР Лизинг“) и ББР Факторинг ЕАД („ББР Факторинг“).

Следната организационна структура на Групата е валидна към 31.12.2021 г.

¹ Към края на 2021 г. Банката е едноличен собственик на капитала на ТЦ „Марица“ ЕООД (ТЦМ), като дружеството не е част от стратегическия бизнес модел на Финансовата група на ББР.

² На 04.06.2021 г. Българска банка за развитие е вписана в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел като еднолично акционерно дружество със собственик Българската държава. Правата на едноличен собственик се упражняват от Министъра на икономиката. С промяна в Закона за Българската банка за развитие, в сила от 18 март 2022 г., правата на държавата като едноличен собственик на капитала на Банката се упражняват от министъра на иновациите и растежа.

³ Наименованието на дружеството Микрофинансираща институция „Джобс“ ЕАД бе променено на „ББР Микрофинансиране“ ЕАД считано от 12 април 2021 г.

Към момента на одобрение на настоящия доклад, организационната структура на Групата е следната:

2.2 БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ ЕАД

Българска банка за развитие е създадена на 11.03.1999 г. като акционерно дружество под наименованието „Насърчителна банка“. Със Закона за Българската банка за развитие (ЗББР), обнародван в Държавен вестник бр. 43 от 2008 г., е променено наименованието на Банката, разширен е и обхватът на дейността ѝ.

На 13 май 2021 г. Министерският съвет прие Решение № 414 за увеличаване на акционерното участие на държавата в капитала на ББР. С това решение се дава съгласие държавата да увеличи акционерното си участие в капитала на „Българска банка за развитие“ АД чрез придобиване чрез дарение на всички акции, притежавани от „Банка ДСК“ ЕАД в капитала на „Българска банка за развитие“ АД, а именно 8 безналични акции, всяка с номинална стойност 100 лв., общо 800 лв., представляващи 0.000055 на сто от капитала на „Българска банка за развитие“ АД.

На 14.05.2021 г. е сключен договор за дарение на 8 безналични акции между Банка ДСК АД и Република България. Прехвърлянето на собствеността върху акциите е регистрирано в Централен депозитар на Република България.

На 04.06.2021 г. Българска банка за развитие е вписана в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел като еднолично търговско дружество.

Целите на Българска банка за развитие ЕАД (ББР), залегнали в Устава са:

1. Подобряване, стимулиране и развитие на общия икономически, експортен и технологичен потенциал на малките и средните предприятия чрез улесняване на достъпа им до финансиране;

2. Привличане и управление на средносрочни и дългосрочни местни и чуждестранни ресурси, необходими за реализиране на икономическото развитие на страната;
3. Прилагане на схеми и инструменти за финансиране на публични инвестиции и проекти, които са приоритетни за икономиката на страната;
4. Привличане на средства и управление на проекти от международни финансови и други институции;
5. Привличане на средства и предоставяне на финансиране с цел намаляване на регионалните дисбаланси в страната;
6. Финансиране на проекти на местни компании създаващи експорт, иновации, висока заетост и/или добавена стойност;
7. Финансиране на дружества, осъществяващи дейност в приоритетни сектори от икономиката, съгласно приетата правителствена политика за икономическо развитие, както и на такива реализиращи стратегически проекти и/или проекти от национално и/или регионално значение.

При осъществяване на дейността си Банката се ръководи от принципите на прозрачност, неутралност, рентабилност, ефективност, пазарна съвместимост и добра банкова практика. ББР създава условия за спазване на изискванията за осигуряване на конфиденциалност, предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси от всички нейни служители. Банката няма за основна цел постигането на максимална печалба.

Експозицията към един клиент или група свързани клиенти, различни от кредитни институции, централни правителства и централни банки, следва изискванията и ограниченията на Регламент 575/ 2013/ ЕС, като се отчита ефекта от редуцирането на кредитния риск по ред, определен от Управителния съвет.

Българска банка за развитие ЕАД е кредитна институция, която притежава лиценз № Б25/1999 г. за извършване на банкова дейност от Българска народна банка с последна актуализация на лиценза съгласно Заповед № РД22-2272/ 16.11.2009 г. на управителя на БНБ.

Българска банка за развитие ЕАД предоставя инвестиционни услуги и извършва инвестиционни дейности по чл. 6, ал. 2 от Закона за пазарите на финансови инструменти (ЗПФИ), както и допълнителни услуги по чл. 6, ал. 3 от ЗПФИ въз основа на издадения от Българската народна банка лиценз. Банката не предоставя инвестиционни услуги и дейности по чл. 6, ал. 2, т. 8 и 9 от ЗПФИ – организиране на многостранна система за търговия и организирана система за търговия.

Управлението на ББР се извършва в съответствие с чл. 5 от ЗББР, съгласно който Банката има двустепенна система на управление и правата на държавата като едноличен собственик на капитала на Банката се упражняват от министъра на иновациите и растежа – към датата на съставяне на настоящия документ. Членовете на органите за управление на ББР се назначават в съответствие със ЗББР, Закона за кредитните институции, Търговския закон и подзаконовите нормативни актове, приети от Българската народна банка.

Към 31.12.2021 г. капиталът на Банката е в размер на 1,441,773,500 лв. и се състои от 14,417,735 броя обикновени поименни акции с право на глас, с номинал 100 лева всяка. Към датата на одобрение на доклада целият размер на капитала е внесен, като 100 % от акциите се притежават от българската държава.

С промяна в Закона за Българската банка за развитие, в сила от 18 март 2022 г., правата на държавата като едноличен собственик на капитала на Банката се упражняват от министъра на иновациите и растежа.

Българска банка за развитие ЕАД не е придобивала собствени акции по реда на чл. 187д от Търговския закон (ТЗ) през 2021 г.

Няма придобити, притежавани или прехвърлени от членовете на управителните органи през годината акции на дружеството. Съгласно чл. 6, ал. 4 от ЗББР членовете на управителните и на контролните органи, прокуристите и висшия ръководен състав не могат да притежават акции, и не могат да им бъдат предоставени опции върху ценни книжа на ББР, и в следващи отчетни периоди не могат да възникнат договорености, в резултат на които в бъдещ период могат да настъпят промени в притежавания относителен дял акции от настоящи акционери.

Списъчният състав на Банката в края на 2021 г. е 231 служители.

Българска банка за развитие ЕАД няма открити клонове.

Седалището и адресът на управление на ББР е гр. София 1000, ул. "Дякон Игнатий" № 1.

ББР спазва приложимото българско и европейско законодателство за опазване на околната среда. Групата прави анализ на въздействието върху околната среда на всички проекти, за които това се изисква според приложимата правна рамка. В процеса на реализиране на проектите, Групата на ББР изисква представянето на необходимите разрешения и документи, и стриктно следи за точната реализация на проектите. При наличие на по-строги изисквания относно околната среда, залегнали в договорите за заеми с външни кредитори, Групата изисква спазването на тези по-високи стандарти от своите клиенти и следи за тяхното изпълнение.

Ключов фактор за реализиране на новата стратегия и бизнес целите на групата на ББР е човешкият капитал. През 2021 г. мениджърският екип насочи усилията си към осигуряване на продуктивна и ефективна работна среда, чрез задържане на ценните специалисти, откриване и привличане на нови таланти, мотивиране, ангажираност и развитие на служителите, обучение за повишаване на квалификацията и надграждане на компетенциите им. Поддържа се тенденцията за осигуряване на баланс между работа и личен живот, за запазване на ангажираността и стремежа към постигане на оптимални резултати от дейността на служителите в банката.

В Банката няма специализирано звено за научноизследователска и развойна дейност и през отчетния период не е извършвана такава.

2.2.1 Съществени промени в органите за управление и структурата на Банката през 2021 г. и през 2022 г., до датата на одобрение на Доклада за дейността:

През 2021 г. и 2022 г., в Банката бяха извършени следните промени в управлението и структурата.

2.2.1.1 Промени в УС на Банката

С решение на Надзорния съвет по Протокол № 18 от 30.06.2021 г. за нови членове на Управителния съвет на ББР са избрани Владимир Рашков Георгиев, Цанко Руменов Арабаджиев и Крум Георгиев Георгиев. Това обстоятелство е вписано в Търговския регистър на 07.07.2021 г. С решение на Управителния съвет по протокол № 44/30.06.2021 г. г-н Владимир Рашков Георгиев и г-н Цанко Руменов Арабаджиев са овластени да представляват и управляват Банката като изпълнителни директори. Това обстоятелство е вписано в Търговския регистър на 07.07.2021 г. Г-н Крум Георгиев Георгиев е избран за председател на Управителния съвет.

На 14.07.2021 г. Николай Димитров Димитров и Панайот Ивов Филипов бяха заличени в Търговския регистър като членове на Управителния съвет.

2.2.1.2 Промени в НС на Банката

С решение на едноличния собственик на капитала на ББР по Протокол от 25.06.2021 г. Валентин Любомиров Михов и Васил Атанасов Щонов бяха избрани за членове на Надзорния съвет на Банката. Това обстоятелство бе вписано в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел на 07.07.2021 г. Г-н Валентин Любомиров Михов бе избран за председател на Надзорния съвет на Банката.

Към 31.12.2021 г. е заявено вписване в Търговския регистър и на решението на едноличния собственик на капитала на ББР по Протокол от 27.05.2021, с което Велина Илиева Бурска и Митко Емилов Симеонов са освободени като членове на Надзорния съвет на Банката. На 13.01.2022 г. в Търговския регистър бе вписано решението на едноличния собственик на капитала на ББР, с което Велина Илиева Бурска и Митко Емилов Симеонов бяха освободени от състава на Надзорния съвет на Банката.

2.2.2 Промяна в структурата на Банката

Промяна в отговорностите на членовете на УС през 2021 г. и 2022 г.

След извършването на промени в персоналия състав на УС и НС през 2021 г., действащата към момента на изготвяне на настоящия отчет организационна структура е следната – тя е обособена в четири направления, които имат следните ресорни членове на УС и изпълнителни директори:

Ресор № 1, със структура, подчинена на г-н Крум Георгиев Георгиев, Председател на УС:

- Управление „Риск“
- Управление „Кредитна администрация“
- Управление „Проблемни вземания“
- Управление „Класифицирана информация“
- Управление „Сигурност“
- Длъжностно лице по защита на личните данни

**Ресор № 2, със структура, подчинена на г-н Владимир Рашков Георгиев,
Изпълнителен директор и член на УС:**

- Управление „Корпоративно банкиране“
- Управление „Инвестиционно банкиране и проектно финансиране“
- Управление „Правно“
- Управление „Операции и клиентско обслужване“
- Отдел „Секретариат“

**Ресор № 3, със структура, подчинена на г-н Цанко Руменов Арабаджиев,
Изпълнителен директор и член на УС:**

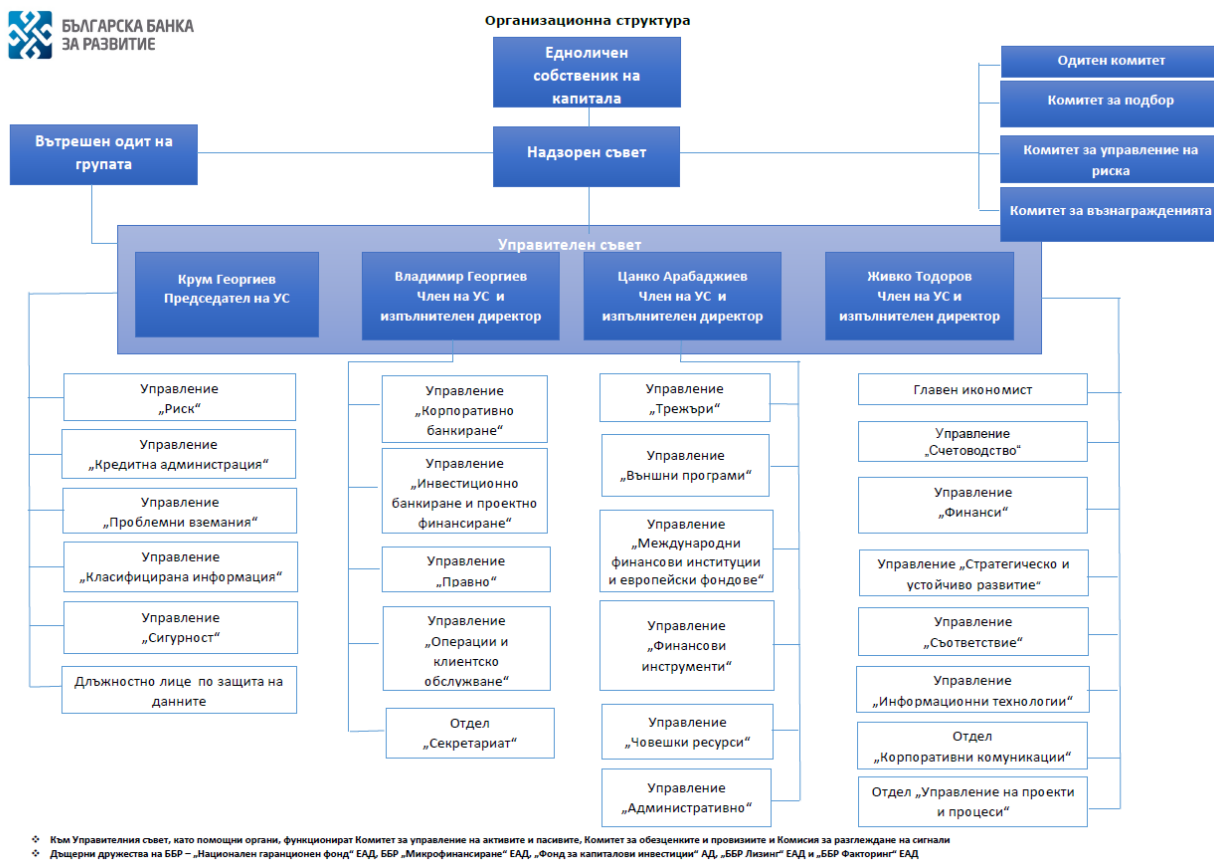
- Управление „Трежъри“
- Управление „Външни програми“
- Управление „Международни финансови институции и европейски фондове“
- Управление „Финансови инструменти“
- Управление „Човешки ресурси“
- Управление „Административно“

**Ресор № 4, със структура, подчинена на г-н Живко Иванов Тодоров,
Изпълнителен директор и член на УС:**

- Главен икономист
- Управление „Счетоводство“
- Управление „Финанси“
- Управление „Съответствие“
- Управление „Стратегическо и устойчиво развитие“
- Управление „Информационни технологии“
- Отдел „Корпоративни комуникации“
- Отдел „Управление на проекти и процеси“

Звено „Вътрешен одит на Групата“ - функцията по вътрешен одит на Групата е независима и в пряка комуникация с НС/УС.

Диаграма на актуалната организационна структура на ББР е следната:

През 2021 г и 2022 г. до момента на одобрение на настоящия годишен индивидуален отчет настъпиха следните промени в организационната структура на Банката:

С решение на УС, считано от 12.08.2021 г., наименованието на управление „Мониторинг и финансови инструменти“ е променено на „Финансови инструменти“ с цел акцентирание върху основната дейност при запазване на досегашните функции, като изменението е отразено и в организационната структура на Банката.

С решение на УС от 11.08.2021 г. и от 24.08.2021 г., одобрени с решения на НС от 25.08.2021 г., считано от 01.09.2021 г., са извършени следните промени в ресор № 4:

- Управление „Счетоводство“ се структурира по функции, като се създават отдел „Вътрешно счетоводство“, отдел „Бизнес счетоводство“ и отдел „Данъчна методология“.
- Управление „Стратегически анализи и развитие“ се реструктурира в отдел „Стратегическо и устойчиво развитие“ и преминава на директно подчинение на ресорния изпълнителен директор, в резултат на което отпадат неефективни функции от звеното.

С решение на Управителния съвет на ББР от 05.10.2021 г., в структурата на отдел „Секретариат“ е създадено звено „Кол център“, което да поеме потока от постъпващи запитвания по телефона от потенциални клиенти, като предоставя информация и разяснения относно условията и начина за предоставяне на предлаганите от банката продукти.

Считано от 06.11.2021 г., в управление „Корпоративно банкиране“ е създадено звено „Кредити в процес на реструктуриране“, което ще отговаря за кредитите, които са в просрочие повече от 30 дни, но не са изискуеми по заповедно производство и не са в процедура по несъстоятелност.

С решение на Управителния съвет на ББР от 25.11.2021 г., наименованието на управление „Планиране, анализ и регулации“ се променя на „Финанси“, което реално отговаря на дейностите и отговорностите по финансовата функция на Банката, изпълнявана от звеното.

Считано от 01.12.2021 г., дейностите, свързани с изготвяне на експертни становища по оценки на обезпечения от външни оценители и извършваните проверки на място са прехвърлени от управление „Кредитна администрация“ към управление „Риск“, като за целта в управление „Риск“ е създаден отдел „Оценители“.

С решение на Управителния съвет на ББР от 16.12.2021 г. е закрит отдел „Концесии“, поради липса на достатъчно натовареност за съществуването му като самостоятелна структурна единица в ББР.

Във връзка с въвеждането на стратегия за по-активно директно кредитиране за бизнеса, в съответствие с промяната на Устава на Банката и с цел увеличаване на кредитния портфейл, УС взе решения за създаване, считано от 30.09.2021 г., на звено „Бизнес развитие“ в управление „Корпоративно банкиране“ и на звено „Кол център“ в отдел „Секретариат“, считано от 06.10.2021 г. Дейността на новите звена е с фокус върху предлагането на нови атрактивни банкови продукти, новите клиентски програми, подкрепени от Паневропейския гаранционен фонд (ПЕГФ), стартиране на дигиталната платформа и предоставяне дистанционно на актуална информация по конкретно поставени въпроси, предвид липсата на клонова мрежа на Банката.

С решение на Управителния съвет на ББР от 22.02.2022 г., одобрено с решение на Надзорния съвет от 04.03.2022 г., наименованието на отдел „Връзки с обществеността“ се променя на „Корпоративни комуникации“ за да отговори най-точно на функциите и дейностите на звеното, като промяната е отразена и в организационната структура на Банката.

С решение на Управителния съвет на ББР от 15.02.2022 г., одобрено с решение на Надзорния съвет от 04.03.2022 г., е изменена структурата, функционалните отговорности и наименованието на отдел „Стратегически анализи и развитие“, като звеното се променя на управление „Стратегическо и устойчиво развитие“. На управлението са възложени функции, свързани с дейности по въвеждане на регулаторната рамка ESG, климатично проследяване и анализ на съответствието, въвеждане на модели за зелени, устойчиви и климатично неутрални кредити за МСП, адвайзъри и консултантска помощ за МСП, оценка на приноса и мониторинг на дейността.

3 ОСНОВНИ АКЦЕНТИ, ДЕЙНОСТИ И ПРОЕКТИ ПРЕЗ 2021 ГОДИНА

3.1 Ключови събития и процеси

3.1.1 Нормативни промени

През 2021 г., като най-съществени промени в регулаторната рамка на Групата на ББР, могат да бъдат посочени следните: „Насоки относно комплексната проверка на клиента и факторите, които кредитните и финансовите институции следва да вземат предвид при оценката на риска от изпиране на пари и финансиране на тероризма“ (EBA/GL/2021/02), прилагат се от 30.06.2021; Насоки относно вътрешното управление (EBA/GL/2021/05), прилагат се от 31.12.2021; Насоки относно политиките за възнагражденията (EBA/GL/2021/04), прилагат се от 31.12.2021 г.; Насоки относно оценката на пригодността на членовете на ръководния орган и лицата, заемачи ключови позиции (EBA/GL/2021/06), прилагат се от 31.12.2021 г.; Насоки за оценка на нарушенията на лимитите на големите експозиции (EBA/GL/2021/09), прилагат се от 01.01.2022 г.; Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 4 на БНБ, както и промени в Закона за платежните услуги и платежните системи, Закона за кредитните институции и Закона за пазарите на финансови инструменти.

3.1.2 Рейтинг

През март 2021 г., „Фич Рейтингс“ ревизира перспективата пред дългосрочния кредитен рейтинг на Банката от „BBB“ / стабилна на „BBB“ / положителна. Това е най-високият кредитен рейтинг за българска финансова институция, като за ББР той е лимитиран до рейтинга на суверена – българската държава. Този рейтинг бе потвърден и при редовния годишен преглед през м. август 2021 г.

Рейтинг валиден към:	Дата на изготвяне на рейтинга:	Дългосрочен Рейтинг (IDR, SRF)	Перспектива
Към 31.12.2019 г.	27.11.2019	„BBB“	Стабилна
Към 31.12.2020 г.	14.10.2020	„BBB“	Стабилна
Към 31.12.2021 г. и към датата на одобрение на ГФО	01.10.2021	„BBB“	Положителна

Оценката на рейтинговата агенция се базира на надеждната подкрепа на суверена – българската държава, на добрата ѝ капитализация, както и на ролята ѝ в подкрепа на икономическата политика на правителството. Стабилната перспектива показва наличието на баланс в рисковете, свързани с оценяването на кредитния рейтинг.

Стабилната капиталова база допринася съществено за високата капиталова адекватност. ББР е институцията с най-високото равнище на капитализация в банковата система на България, значително над регулаторния минимум.

3.2 БИЗНЕС АКЦЕНТИ

През 2021 г. продължи развитието на продуктивния и кредитния портфейл на Банката, както и диверсификацията на източниците на финансиране.

3.2.1 Програма „COSME+“

В края на 2021 г., ББР има сключени споразумения по изпълняваната от нея Програма на Българска банка за развитие за индиректно финансиране на МСП с гаранционно улеснение и контра-гаранция по Програма COSME на ЕИФ, с подкрепата на Европейски фонд за стратегически инвестиции (ПРОГРАМА КОСМЕ+) с две търговски банки и шест небанкови финансови институции, с разрешен размер 51,143 хил. лева. Програмата се осъществява с подкрепата на Европейския фонд за стратегически инвестиции за индиректно финансиране на малките и средните предприятия с гаранционно улеснение и контра-гаранция. Изпълняваният от ЕИФ механизъм „Програма COSME“ надгражда Програмата за предприемачество и иновации (EIP), създадена през периода 2007-2013 г. Общият ѝ бюджет е 2,300,000 хил. евро за периода 2014-2020 г. В обхвата ѝ са четири области на подпомагане – подобряване достъпа до финансиране за МСП под формата на капиталови и дългови инструменти; подобряване достъпа до пазарите за МСП в световен мащаб; подобряване на рамковите условия за конкурентоспособност на предприятията и насърчаване на предприемачеството. През 2021 г. по Програма КОСМЕ+ е сключено едно ново он-лендинг споразумение за 515 хил. евро, а предоставените подзаеми са в размер на 5,787 хил. лв. Удовлетворено е единственото, постъпило през 2021 г. искане за плащане по поетия от ББР гаранционен ангажимент, в размер на 34 хил. евро, за което ББР е получила съответно плащане по дадената от ЕИФ контрагаранция.

3.2.2 Програма „Лизинг лайн“

През 2021 г. са сключени 2 нови он-лендинг споразумения за 5,720 хил. евро по програмата „Лизинг Лайн“, която е насочена към партньори небанкови финансови институции – лизингодатели, регистрирани в БНБ и осъществяващи финансов лизинг. Програмата е предназначена за кредитиране на лизингови дружества, с цел улесняване достъпа на ресурс за покупка и отдаване на лизинг на активи, използвани в стопанската дейност на малки и средни предприятия. Цената на финансирането е 3 мес. EURIBOR + 2.5%, но не по малко от 2.5%. Лизинговите дружества финансират МСП при максимално ГПР до 6.5%.

3.2.3 Програма „БРОД“

Продължава изпълнението на ББР по най-новия продукт за индиректно финансиране на малки и средни предприятия „Програма БРОД“. Бюджетът на Програмата е 20 млн. евро. Цената на финансирането е 6 мес. EURIBOR + 2.5%, но не по малко от 2%. Партньорите по Програма БРОД финансират МСП при лихвен процент 6 мес. EURIBOR + 5.7% и максимално ГПР до 10%. Към края на 2021 година има сключени общо 3 споразумения в размер на 5 млн. евро. През 2021 г. са сключени 2 споразумения в размер на 3 млн. евро, а по тази Програма предоставените подзаеми за съответната година са 4,542 хил. лв.

3.2.4 Гаранционни програми анти-КОВИД-19

През 2020 г. Банката, въз основа на Решения на Министерския съвет на РБ, стана гарант към група български търговски банки за кредити за физически и юридически лица, с цел преодоляване на последствията от пандемията от КОВИД-19.

Общият размер на сумите, които ББР може да гарантира е 700 млн. лв., като те бяха изцяло обезпечени чрез увеличаване на капитала на Банката през 2020 г. със същата сума. Към 31.12.2021 г. ББР е издала гаранции за общо 680,938 хил. лв.⁴, като е гарантирала експозиции по двете програми на обща стойност 649,663 хил. лв. (към 31.12.2020 г.: 479,462 хил. лв.).

За тези програми, ББР възприе специална методика за определяне на очаквани кредитни загуби с оглед спецификата на програмите, профила на клиентите и структурата на свързаните с продуктите ангажименти за входящи и изходящи парични потоци. Методиката е подробно описана в годишния финансов отчет на Банката за 2020 г. и 2021 г.

В края на 2021 г. заделените провизии за очаквани кредитни загуби по програмите анти-КОВИД са на стойност 176,370 хил. лв. (31.12.2020 г.: 120,308 хил. лв.), което, според Банката е и максималния потенциален кумулативен отрицателен ефект върху ликвидността и капитала на ББР в средносрочен план, произтичащ от тези програми.

3.2.4.1 Програма за предприятия – Програма „Възстановяване“

С решение № 310 от 7 май 2020 г., Министерският съвет одобри Програмата за портфейлни гаранции в подкрепа на ликвидността на предприятията, пострадали от извънредната ситуация и епидемията от COVID-19, предложена от ББР, с бюджет 500 млн. лв., като обезпечаването на програмата да бъде за сметка на средствата от увеличението на капитала на банката съгласно Решение № 215 на Министерския съвет от 2020 г.

Гаранционната програма, която е част от правителствените антикризисни мерки, стартира с бюджет от 500 млн. лв. (В следствие бюджетът бе намален на 400 млн. лева, поради пренасочването на лимит към анти-КОВИД мярката за физически лица). Към 31.12.2021 г. от програмата са се възползвали фирми от всички сектори, като преимуществено са били финансирани фирми от най-засегнатите области – търговия, услуги, транспорт и логистика, туризъм, хотелиерство и ресторантьорство, и други.

От финансиране и гаранция могат да се ползват предприятия, които са се сблъскали с трудности или са изпаднали в затруднение след 31.12.2019 г., поради избухването на епидемията от КОВИД-19.

След въвеждане на обновените условия по Програма за възстановяване максималният размер на финансирането става до 3 млн. лв., независимо от размера на компанията, като от гаранционния инструмент могат да се възползват микро, малки, средни фирми и така наречените „малки компании със средна пазарна капитализация“ (small mid-caps – с до 499 души персонал) от всички сектори на икономиката.

⁴ За програмата за физически лица, 100% от експозицията по главница на банката-партньор към клиента е гарантирана. За програмата за микро, малки и средни предприятия, ББР гарантира 80% от главниците по кредитите, при 50% лимит на гаранционните плащания на портфейлна база.

Допустимите за финансиране предприятия трябва да осъществяват стопанска дейност и да са регистрирани в България, а така също да имат поне три завършени финансови отчета, с отчетени приходи от продажби, както и счетоводна печалба за поне една от последните три години.

Срокът за погасяване на кредитите е до 7 години с възможност за до 36 месеца гратисен период.

Банките следва да определят всички елементи на ценообразуването, включително лихвеният процент по Кредитите, съгласно своята политика, като при формирането на цената на Кредитите (т.е. лихви, такси и т.н.), прилагат вътрешните си правила и обичайна практика за ценообразуване, отчитайки предоставената от ББР гаранция. Не се изискват материални обезпечения. Кредитите се предоставят срещу лични гаранции от действителните собственици, както и (ако е приложимо) залози на вземания от сметки по реда на ЗЗД, ЗОЗ, както и чрез договор за финансово обезпечение съгласно ЗДФО. Кредитите се предоставят при кратки срокове за обработка и с оптимизирано време за одобрение, съответно отказ (time-to-yes), а именно: до 5 работни дни след получаване на необходимите за преглед на искането за кредит документи от страна на Банката и време за усвояване (т.е. времеви период между одобрението на Кредита и предоставянето на възможност на Кредитополучателя да осъществи реално усвояване), до 10 работни дни.

Във връзка с шестото изменение на Временната рамка и удължаване срока на действието ѝ, срокът за кандидатстване за финансиране по Програмата за МСП е удължен до 22.06.2022 г.

Към края на декември 2021 г. портфейлните гаранции към търговските банки по Програмата за подпомагане на юридически лица в борбата с последствията от КОВИД-19 са в размер на 397,500 хил. лв., при максимален договорен лимит с търговските банки от 795,000 хил. лв. Резултатът по Програмата към 31.12.2021 г. възлиза на: 2,290 гарантирани от ББР кредита с обща потвърдена сума в размер на 413,555 хил. лв.

3.2.4.2 Програма за физически лица и домакинства

С решение № 257 от 14 април 2020 г., Министерският съвет одобри Програмата за гарантиране на безлихвени кредити в защита на хора, лишени от възможността да полагат труд поради пандемията от КОВИД-19, с бюджет 200 млн. лв., предложена от ББР, като обезпечаването на програмата бе за сметка на средствата от увеличението на капитала на Банката съгласно Решение № 215 на Министерския съвет от 2020 г. (В последствие бюджетът бе увеличен на 300 млн. лева, поради пренасочването на лимит от анти-КОВИД мярката за малки и средни предприятия).

Програмата за гарантиране на безлихвени кредити имаше за цел да подпомогне служителите в неплатен отпуск и самоосигуряващите се лица, които временно не можеха да полагат труд в условията на извънредно положение.

Параметрите по програмата бяха допълнително изменени с цел повишаване ползите в интерес на засегнатите от пандемията лица с ПМС 910/10.12.2020 г. Те имаха възможността да получат безлихвени заеми до 6,900 лева, които се отпусаха наведнъж или на траншове.

Максималният срок на погасяване е 5 години, с минимум 6 месеца и максимум 24 месеца гратисен период. По заемите не се дължат такси, комисиони и неустойки.

През юли 2021 г., със свое решение № 506/2021, Министерският съвет удължи срокът за кандидатстване по Програмата за ФЛ до 31.08.2021 г. или до изчерпване на гаранционните лимити от банките партньори, което от двете настъпи първо.

През ноември 2021 г. бяха нотифицирани изменения в някои параметри на Мярката с цел адаптиране към търсенето на пазара (SA 59499). Последните промени в Програмата (Програма за възстановяване), одобрени с РМС № 578 / 05.08.2021 г., влязоха в сила след взетото на 01.10.2021 г. Решение на ЕК С (2021) 7260, относно държавна помощ SA.64711 (2021/N)–България КОВИД-19 за второ изменение на държавна помощ SA.56933 (2020/N) приета с Решение на Европейската комисия № С (2020) 2342 от 8.04.2020 г.

Срокът за кандидатстване по мярката изтече на 31.08.2021 г., а срокът за предоставяне и усвояване на кредитите - на 30.09.2021 г., като към 31.12.2021 г. не се допуска ново кандидатстване.

Към края на декември 2021 г. по сключените с търговските банки гаранционни споразумения е договорен общ лимит за гарантиране на безлихвени кредити в размер на 290,543 хил. лева. В края на 2021 г. по Програмата за ФЛ и домакинства (като агрегирани данни) са предоставени 52,925 бр. кредити за обща потвърдена сума в размер на 236,109 хил. лв.

3.2.5 Инициатива „Три Морета“

В рамките на **Инициативата „Три морета“**⁵, ББР организира и участва в редица събития с цел представяне и промотиране на дейността ѝ пред българския бизнес. През 2021 г. са проведени 3 **мини-конференции** посветени на възможностите за финансиране от Инвестиционен фонд „Три морета“ и фокус върху това как компании и проекти, които търсят инвеститор в дялов капитал, могат да си партнират с ЗСИИФ. ББР поема съществена роля и в организацията на **Шестата среща на върха и Бизнес форум на Инициативата „Три морета“**, заедно с Министерство на икономиката, Администрацията на Президента на РБ и Изпълнителна агенция за насърчване на малки и средни предприятия (ИАНМСП). Събитието се състоя през месец юли 2021 г.

⁵ **Инициативата „Три морета“** (Черно, Адриатическо, Балтийско) има за цел засилването на инвестиции, връзки и сътрудничество – политическо и финансово, между страните-членки в региона. С Решение №613 от 2 септември 2020 г. Министерски съвет на Република България одобри участието на ББР в **Инвестиционния фонд към инициативата „Три морета“**. В края на 2020 г. е подписано Споразумение за записване на акции (Subscription Agreement relating to Three Seas Initiative Investment Fund S.A. SICAV – RAIF) между ББР и Фонда, с което ББР официално стана акционер „Клас А“ във Фонда. Фондът е публично-частен финансов инструмент, чиято цел е да допълва финансирането от структурните и други фондове на Европейския съюз. Като акционер „Клас А“, ББР участва с по един представител в Надзорния съвет и Управителния съвет на Фонда и активно и взема участие в заседанията им.

3.2.6 Програма „InvestEU”⁶

През 2021 г. ББР завърши Стълбова оценка (Pillar Assessment) одитирана от независим одитор. Очаква се окончателното приемане на оценката от ЕК. През 2021 г., ББР кандидатства и в първата обявена процедура за финансови продукти на бъдещи Прилагащи партньори, която се очаква да бъде финализирана през 2022 г.

3.2.7 Нови продукти, програми и платформи в подкрепа на МСП и специфични сектори

3.2.7.1 Програма на ББР с гаранция от Паневропейския гаранционен фонд (PEGF)

Паневропейският гаранционен фонд е създаден като част от цялостния пакет от мерки на ЕС и Групата на Европейската инвестиционна банка за намаляване на икономическите последици на пандемията от КОВИД-19. Негови крайни бенефициенти са основно малки и средни предприятия на територията на ЕС и публични предприятия, предоставящи важни услуги като здравеопазване, медицински изследвания и др. Очаква се общото финансиране да достигне 200 млрд. евро. Групата на Българската банка за развитие кандидатства и беше одобрена за финансов посредник по гаранционната програма на Паневропейския гаранционен фонд, по която бе създаден новият ѝ продукт. В края на месец септември 2021 г. Българска банка за развитие представи три нови нишови продукта на българския пазар, специално насочени към малкия и средния бизнес, към сектора на творческите и креативните индустрии и към стартиращите компании в производството. **Програмата е в партньорство с Паневропейския фонд и е с обем 40 млн. евро**, като чрез нея ББР предвижда отпускането на директни заеми с по-облекчени от стандартните изисквания за обезпечение и самоучастие, в зависимост от проекта и бизнес историята на кандидатстващите фирми.

Продуктите по програмата са следните:

1) Продукт „Creative” за финансиране на креативни и творчески индустрии със следните параметри:

- Суми до 500 хил. лв.
- С възможност за 5% самоучастие
- С минимално обезпечение

⁶ **Програма „InvestEU”** предвижда единен европейски механизъм за подкрепа на инвестициите за новия програмен период 2021-2027 година. Програмата се базира на успешния опит от приложението на ЕФСИ и настоящите инструменти на ЕК. Програмата „InvestEU” ще предоставя гаранция от бюджета на ЕС, която ще подкрепя финансови продукти, предоставени от прилагащите Програмата партньори. Средствата са разпределени в четири „прозореца” (области), в които ще се разработват финансовите продукти: 1) устойчива инфраструктура; 2) научни изследвания, иновации и цифровизация; 3) МСП и малки дружества със средна пазарна капитализация; 4) социални инвестиции и умения. През 2020 г., ББР получи одобрение от Комисията за принципна допустимост за Прилагащ партньор по InvestEU и започна извършването на Стълбова оценка, като необходимо условие за сключване на Гаранционно споразумение с Европейската комисия като Прилагащ партньор.

2) Продукт „StartUP“ за финансиране на новосъздадени компании в производството, които са с най-затруднен достъп до финансиране, със следните параметри:

- Суми до 250 хил. лв.
- До 10% самоучастие
- С обезпечение – закупувания актив

3) Продукт „Business“ за финансиране на МСП от всички сектори и не попадащи в обхвата на Creative & StartUP със следните параметри:

- От 100 хил. до 5 млн. лв.
- Срок до 10 години, с до 18 месеца гратисен период
- С възможност за 5% самоучастие
- С минимални изисквания за обезпечение

3.2.7.2 Програма „Финансиране за зелена енергия“

През месец октомври 2021 г. ББР обяви **Програма „Финансиране за зелена енергия“**. Българска банка за развитие ще финансира изграждането на фотоволтаични централи с мощност до 1MW/p за нуждите на бизнеса. Кредитният продукт е в отговор на растящото притеснение на компаниите от стойностите на електроенергията у нас и в Европа, и повишаващото се търсене. Превключването на бизнеса на слънчева енергия е работещо решение в контекста на изчерпващите се невъзобновяеми източници и заложените от ЕС цели за постигане на въглеродна неутралност.

Параметрите по програмата са следните:

- За микро-, малки и средни предприятия
- До 95% от стойността на централите
- Минимално самоучастие
- Срок до 15 години

ББР си поставя като дългосрочна цел подпомагането на зеления преход на българската икономика и увеличаването на дела на екологично чисти енергийни източници, тъй като 25 на сто от парниковите емисии в глобален мащаб идват от производството на електричество. Изграждането на мощности за зелена енергия е част от пакета мерки на Европейската комисия, включени в т.нар. „Зелена сделка“, чиято цел е намаляване на въглеродния отпечатък до 2050 г.

3.2.7.3 Дигитална платформа „Business Booster“

През месец декември 2021 г. ББР стартира дигиталната платформа „BUSINESS BOOSTER“. Това е най-новата платформа разработена от Българската банка за развитие в помощ на предприемачите, на малките, средните и стартиращите предприятия. Предлагат се консултантски и финансови услуги, както и академия със съвети за реализацията на продукцията. Business Booster включва няколко основни компонента: бизнес академия, онлайн кандидатстване за кредит и Е-маркет. Бизнес академията предлага различни наръчници с ясна и конкретна информация.

3.2.7.4 Продукти в помощ на туристическия сектор

Продуктите „Подкрепа на хотелиери“ и „Подкрепа на ресторантьори“ бяха създадени с цел да се подкрепи туристическия сектор, който най-много пострада от кризата, свързана с Ковид 19. Благодарение на тези продукти компании от сектора могат да се възползват от оборотен капитал за средства, необходими за разплащане на материални запаси, заплати, разходи за труд и режийни разходи в т.ч. разходи за наем и за реклама; за рефинансиране на съществуващи задължения към държавата и към доставчици; за рефинансиране на съществуващи задължения към финансови институции (в т.ч. и с просрочия до 90 дни); за освежаване и обновление. Тези програми бяха внедрени през първото тримесечие на 2022 г. Подробности за характеристиките на продуктите са представени в секция 14.

3.2.7.5 Програма „Българска роза“

Продукт по програма „Българска роза“ – чрез този продукт ББР се стреми да отговори в най-голяма степен на търсенето и нуждата на МСП за финансиране в това число и чрез нишови продукти за традиционни сектори за България, какъвто е производството на розово масло. Той бе създаден в отговор на апела на представители от сектора на розопреработване за обратно финансиране на предстоящата им стопанска година. Този продукт бе внедрен през първото тримесечие на 2022 г. Подробности за характеристиките на продукта са представени в секция 14.

3.2.7.6 Национална програма за енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради (НПЕЕМЖС)

И през 2021 г. Българска банка за развитие ЕАД продължи дейностите си по приетата с Постановление № 18 от 2 февруари 2015 г. на Министерския съвет на Р. България - Национална програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради (Програмата). Тя е насочена към обновяване на многофамилни жилищни сгради, осигурявайки по-добри условия на живот на гражданите в многофамилни жилищни сгради, топлинен комфорт и по-високо качество на жизнената среда. Изпълнението на мерките за енергийна ефективност в жилищните сгради се очаква да допринесе за по-високо ниво на енергийната ефективност и намаляване на разходите за енергия, подобряване на експлоатационните характеристики, удължаване на жизнения цикъл на сградите и осигуряване на жизнена среда в съответствие с критериите за устойчиво развитие. Програмата има значителен екологичен ефект: по експертна оценка в резултат на Програмата очакваното намаление на емисии на въглероден диоксид е оценено на 319,000 tCO₂/година, а икономията на енергия – 726,000,000 кВтч/година. Икономическият ефект е свързан и с предоставяне на повече възможности за икономическа активност на бизнеса – проектантите, строителен бранш, фирми за технически обследвания, фирми за обследвания за енергийна ефективност, производители на материали и др. – както и участие в изпълнението на Програмата на малки и средни фирми от цялата страна. Програмата постигна и социален ефект чрез подобряване на условията за живеене в сградите, намаляване на разходите за енергия, осигуряване на допълнителна заетост, установяване на традиции в управлението на многофамилни жилищни сгради, повишаване на обществената осведоменост за начините за повишаване на енергийната ефективност.

Дейностите по Програмата се осъществяват на цялата територия на Република България в рамките на 265 общини с общ финансов бюджет по Програмата в размер на 2 млрд. лв.

3.2.8 Избрани успешни проекти на ББР

Финансирано е дружество, специализирано в изграждането на отоплителни системи, и производство на отоплителни съоръжения на биомаса. Компанията проектира и произвежда иновативни съоръжения с високо КПД, прецизно качество, и съвременен дизайн. Дружеството е разработило собствена линия пелетни котли и камини, предназначени за отопление на жилищни и търговски помещения. Собствените продукти са защитени с патенти и се отличават с редица иновации. Допълнителното финансиране осигурено от ББР ЕАД е насочено в подкрепа разширяване на бизнеса в страната и съседните държави – откриване и зареждане на 5 собствени магазина във Варна, София и Пловдив, Букурещ (Румъния) и Солун (Гърция). Реализацията на проекта осигурява допълнителни работни места, спомага развитието на регионите и местната икономика.

Финансиран е инвестиционен проект по договор с ДФЗ, който е в процес на успешна реализация. Проектът е по мярка „Инвестиции в предприятия“ по национална програма за подпомагане на лозаро-винарския сектор за периода 2019 г. – 2023 г. Кредитополучателят е семейна фирма, занимаваща се с отглеждане на лозя и производство на висококачествено вино от собствено грозде. Проектът предвижда разширяване и модернизация на производствената дейност чрез изграждане и въвеждане в експлоатация на винарска къща за съхранение, отлежаване и бутилиране на вино. Финансирани са придобиването на собствена производствена база и закупуване на модерно оборудване.

3.3 ПРИВЛЕЧЕН РЕСУРС

3.3.1 Международни финансови институции

Политиката на ББР е да привлича предимно дългосрочен ресурс за финансиране на кредитната си дейност и по този начин се създава естествен баланс между срочността на актива и пасива. От учредяването си, ББР има сключени повече от 30 кредитни споразумения с 17 международни институции в размер на 1,263 млрд. евро. Предвид високата ликвидност на Банката, през 2021 г. по линия на сътрудничеството с международни финансови институции принос за развитието на портфейла има основно подписаното споразумение за Портфейлна гаранция с ЕИФ от 40 млн. евро в рамките на Пан-европейския гаранционен фонд.

3.3.2 Облигационна емисия

С решение на УС на ББР от 19.10.2021 (потвърдено от НС с решение по протокол от 18.11.2021), УС на ББР е овластен да предприеме стъпки да емитира необезпечени облигации в обем до 1 млрд. лв. и матуритет до 7 години. Емисията се планира да бъде използвана за предплащане на някои задължения към кредитори, основно към Китайската банка за развитие, Индустриална и търговска банка на Китай и Китайската импортно-експортна банка. Към датата на изготвяне на този доклад Банката е в процес на изготвяне на окончателна документация по емисията.

Банката очаква емитирането на облигациите, както и операциите по предплащане да бъдат извършени през второто тримесечие на 2022 г., като е възможно да бъде отложено за третото тримесечие, или да не се състои поради промяна в условията на финансовите пазари.

Банката счита, че облигационната емисия и последващото погасяване на задължения към международни кредитори няма да променят съществено матуритетния профил (очаква се той да бъде увеличен) на задълженията и, оттам, не би имала съществено влияние върху ликвидността в краткосрочен и средносрочен план.

3.4 ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ

2020 г. и 2021 г. бяха изключително предизвикателни в условията на глобалната пандемия предизвикана от КОВИД-19. Една от основните промени за групата на ББР ЕАД беше промяна на схемата на работа от 100% присъствена към значителна степен на работа от разстояние. Основен акцент в работата на ИТ екипите беше подсигуриране на работата на всички бизнес функции и процеси от разстояние и същевременно съблюдаване на максимално високо ниво на информационна сигурност.

ИТ инфраструктурата беше допълнителна актуализация на антивирусния софтуер за цялата група на ББР ЕАД- ESET protect и Anti-malware платформа. В ББР ЕАД е внедрено решение за хардуерен и софтуерен мониторинг на цялостната среда, клиентска поддръжка на потребителите и Help Desk решение - Axence Nvision.

През изминалата година бяха автоматизирани редица бизнес процеси в Банката и дъщерните дружества и изпълнени множество промени, продиктувани от регулаторни изисквания – промени в SWIFT, сертификация на ББР ЕАД за миграция на небюджетните плащания в БИСЕРА6 като пакетни плащания по ISO 20022 XML и успешно приключили национални тестове с БОРИКА АД, изменения в отчетността към БНБ съгласно изисквания на ЕЦБ.

ББР ЕАД реализира софтуерни промени във връзка със справка "Напредък по НПЕЕМЖС" за отразяване на извънредни плащания (възстановявания) на суми по програмата.

Беше извършен анализ и доработка на софтуерната платформа (вътрешна разработка на ББР ЕАД) за МСП за отпускане на кредит по Програма за възстановяване от КОВИД-19 и взаимодействие с 12-те банки партньори на ББР ЕАД в програмата за подпомагане с финансов ресурс на фирми и физически лица в условията на КОВИД-19 кризата.

3.5 КОМУНИКАЦИИ И ВРЪЗКИ С ОБЩЕСТВЕННОСТТА

Едно от най-съществените събития за ББР през 2021 г. бе изменението на Устава на ББР и промените в ръководните органи на ББР – НС и УС. Новият мениджърски екип бе представен на обществеността и бяха извършени поредица от дейности, свързани с комуникирането на новия стратегически фокус в дейността на банковата група – подкрепа за малките и средни предприятия и ограничаване на големите кредитни експозиции.

През второто полугодие бяха популяризирани новосъздадените продукти и програми за финансиране, в т.ч. програма за зелена енергия, продукти с гаранция от Паневропейския гаранционен фонд за подпомагане на МСП, стартиращите компании и креативните индустрии, както и дейностите по създаването на новата дигитална платформа на Банката Business Booster (виж 3.2.7).

През 2021 г. бяха продължени дейностите по комуникация и публичност на изпълняваните от Банката правителствени мерки за пострадалите физически лица и бизнеса от пандемията от КОВИД-19 (виж 3.2.4). Банката информира регулярно за напредъка по мерките и продължава практиката за поддържане на публичен регистър с компаниите, получили финансиране.

Като акционер в Инвестиционния фонд на инициативата „Три морета“ (3SIIF) през изминалата година ББР организира поредица от събития, чиято цел бе промотирането на фонда в България и представянето му пред българския бизнес. Проведени бяха 3 мини-конференции, посветени на дяловите инвестиции, като Банката пое водеща, в това число и финансова роля в домакинството на Срещата на върха и бизнес-форума на Инициативата „Три морета“ (8-9 юли 2021 г., София).

През 2021 г. ББР бе домакин на още един международен форум. Съвместно с ИАНМСП, Банката организира 17-ата годишна среща на Международната мрежа за малки и средни предприятия (INSME) в София (9-10 декември 2021 г.).

4 ОБЗОР НА ИКОНОМИЧЕСКАТА СРЕДА И БАНКОВИЯ СЕКТОР ПРЕЗ 2021 Г.

През 2021 г. възстановяването на световната и европейска икономика беше съпроводено с по-високи разходи за енергия, затруднения във веригите на доставка и ръст на цените. Високото равнище на цените, особено на енергийните стоки, предизвика ускоряване на инфлацията в края на 2021 г. Конфликтът между Руската федерация и Украйна усложни допълнително макроикономическата обстановка. Реалният растеж на БВП в ЕС ще се забави заради по-високите цени, намаленият износ към Руската федерация и Украйна, отлагането на част от инвестициите поради високата несигурност, забавянето/затрудненията на доставки на суровини.

През 2021 г. реалният растеж на brutния вътрешен продукт на България достигна 4.2% при очакван ръст от 3.7% в прогнозата към Актуализираната средносрочна бюджетна прогноза (АСБП) 2022–2024 г. на Министерство на финансите (МФ). По-високият растеж се дължи на по-голямо от очакваното нарастване на потреблението. Ситуацията във връзка с военния конфликт промени и икономическите перспективи за България. Спрямо 2021 г. се очакват по-ниски растежи през 2022 и 2023 г., съответно 2.6% и 2.8%.

През 2021 г. при износа на стоки от България за ЕС най-голям ръст в сравнение с 2020 г. е отбелязан в секторите „Мазнини, масла и восъци от животински и растителен произход“ (106%) и „Минерални горива, масла и подобни продукти“ (99%). Вносът от ЕС през 2021 г. се увеличава с 27% на годишна база, като най-голям е вносът от Германия, Румъния, Италия, Гърция, Нидерландия и Унгария. Само през декември 2021 г. импорът нараства с 41% спрямо същия месец на 2020 г. и е в размер на 4.5 млрд. лева.

При вноса на стоки от ЕС през 2021 г. най-голямо увеличение спрямо предходната година е отчетено в сектор „Мазнини, масла и восъци от животински и растителен произход“ (168%). Спад не се наблюдава в нито един от секторите.

През 2021 г. започна процес на постепенно възстановяване на заетостта в българската икономика към нивата, наблюдавани в предкризисните месеци на 2019 г. Коефициентът на безработица в страната се запази нисък през 2021 г. (5.3%), като България беше сред десетте страни от ЕС 27 с най-ниски стойности на този показател. Според пролетната прогноза на МФ Коефициентът на безработица ще следва постоянна тенденция на намаление, като за 2022 г. се предвижда стойност от 5.0%, а през 2025 г. – 4.2%.

От началото на 2021 г. годишният темп на инфлация в България следва тенденция на ускорение, която продължи и в началото на текущата година. Според ХИПЦ, годишната инфлация през февруари 2022 г. достигна 8.4%. Основният фактор с проинфлационно влияние бе ускореното поскъпване на суровините на световните пазари, и най-вече енергията и храните. Към настоящия момент очакванията са за продължаващо поскъпване на петрола и неенергийните суровини през 2022 г., което да започне да се забавя през втората половина на годината. Нарастването на общото равнище на потребителските цени ще продължи да се ускорява до третото тримесечие на годината, след което ще започне да се забавя, а инфлацията в края на 2022 г. ще достигне 10%. Водещ принос за това ще имат храните и енергийните стоки.

4.1 БАНКОВ СЕКТОР

2021 година се характеризира с по-ниски разходи за обезценки и начислени провизии, увеличени темпове на кредитиране, ниски и отрицателни лихвени проценти и подобряване на резултатите на банковия сектор. Към 31 декември 2021 г. в България има 25 банки, като седем от тях са клонове на чуждестранни банки. Белгийската банка КВС и базираната в Австрия Raiffeisen Bank International сключиха споразумение КВС да придобие 100% от акциите на Райфайзенбанк България ЕАД, която е банка от втора група, според класификацията на БНБ.

Нетният лихвен доход на банките нараства с 4.5% на годишна база (при спад от 3.5% на годишна база в края на 2020 г.) и към декември 2021 г. възлиза на 2.76 млрд. лв., на фона на повишената кредитната активност през годината. В края на 2021 г. нетният доход от такси и комисиони се покачва с 19.5% на годишна база (при спад от 6.1% в края на 2020 г.) до 1.24 млрд. лв. Към 31 декември 2021 г. нетната печалба на банковата система е 1.416 млрд. лв., при 814.7 млн. лв. година по-рано. Общата сума на активите на банковата система нараства с 9.2% до 135.41 млрд. лв. спрямо 2020г. Към 31 декември 2021 г. нивото на показателя за възвръщаемост на активите (ROA) нараства до 1.05% от 0.66% към 31 декември 2020 г. Възвръщаемостта на капитала (ROE) се повишава до 8.5% от 5.3% за същия период.

В края на 2021 г. степента на покритие на brutните необслужвани кредити и аванси в българската банкова система е на ниво от 72.1%. За сравнение, степента на покритие за европейските банки, по данни на ЕЦБ за третото тримесечие на 2021 г., е 43.34%.

Към 31 декември 2021 г. обемът на необслужвани кредити (с просрочие над 90 дни; без централни банки и кредитни институции) спада до 3.07 млрд. лв., или до 4.05% като дял.

Като част от регулаторната рамка Базел III, считано от 28 юни 2021 г. се прилага отношение на нетно стабилно финансиране (ОНСФ) в съответствие с чл. 430, параграф 1, буква г) от Регламент (ЕС) № 575/2013 с тримесечна честота на индивидуална и консолидирана основа, като регулаторното изискване е те да поддържат равнище на отношението, което да бъде равно на или по-голямо от 100%. По данни на БНБ, агрегираното за банковата система ниво на ОНСФ е 163%.

През септември 2021 г. БНБ определи нивата на буфера за други системно значими институции (ДСЗИ) за осем банки, които от 1 януари 2022 г. ще бъдат в интервала 0.50%-1%. Увеличаването на антицикличния капиталов буфер от БНБ, считано от октомври 2022г., на ниво от 0.5% до 1%, приложимо към местни кредитни рискови експозиции и обявеното повишение до 1.5% от 1 януари 2023 г., също ще окажат въздействие върху капиталовите индикатори. През 2021 г. бе проведен и редовният двугодишен преглед на буфера за системен риск, като Управителният съвет на БНБ потвърди нивото му на 3% от размера на местните рискови експозиции на банките.

Дейността на банковата система преминава и под влиянието на членството в Единния надзорен механизъм и Единния механизъм за реструктуриране, установеното тясно сътрудничество между БНБ и ЕЦБ и включването на българския лев във валутния механизъм (ERM II). В този контекст, България работи по план за приемането на еврото с технически срок 1 януари 2024 г.

5 ПРЕГЛЕД НА ДЕЙНОСТТА И ИЗБРАНА ФИНАНСОВА ИНФОРМАЦИЯ

5.1 РЕЗУЛТАТИ ОТ ДЕЙНОСТТА И ФИНАНСОВО СЪСТОЯНИЕ

Българска банка за развитие ЕАД продължава да работи активно върху поставените ѝ цели, като поддържа високи нива на ликвидност и капитализация. В началото на пандемията от КОВИД-19 на Банката бяха възложени нови задачи, главно за осигуряване на средства на пострадалите от периодите на локдаун български предприятия, както и физическите лица със значително намалели или липсващи доходи. Тези мерки, намалената икономическа активност, спада на номиналните лихви, както и временният мораториум върху изплащането на задължения, въведен от членките на Асоциацията на българските банки и одобрен от БНБ и действащ до края на 2021 г., доведе и до негативен натиск върху оперативните ѝ резултати, както следва:

Всеобхватен доход за 2021 г. и 2020 г.:

Всеобхватен доход	2021 г.	2020 г.	Годишно изменение
Нетен лихвен доход	56,678	58,610	(3.3%)
Нетни приходи от (разходи за) такси и комисиони	(328)	1,117	(129.4%)
Нетен доход от операции в чуждестранна валута	427	457	(6.6%)
Нетна печалба от финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	1,101	2,432	(54.7%)
Общи и административни разходи	(28,567)	(33,396)	14.5%
Други доходи от дейността	343	1,232	(72.2%)
Оперативна печалба преди обезценки и провизии	29,654	30,452	(2.6%)
Разходи за обезценки и провизии на нефинансови активи	(1,600)	(4,313)	62.9%
Разходи за обезценки и провизии на финансови активи	(184,010)	(257,346)	28.5%
Загуба преди данъци	(155,956)	(231,207)	32.5%
Приход от данък върху печалбата	105	352	(70.2%)
Загуба за годината	(155,851)	(230,855)	32.5%
Актюерски печалби по планове с дефинирани доходи, нетно от данъци	11	14	(21.4%)
Нетна промяна в справедливата стойност на капиталови финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	(5,005)	(77,858)	93.6%
Нетна промяна в справедливата стойност на дългови финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	(1,839)	(2,089)	12.0%
Общо всеобхватен доход	(162,684)	(310,788)	47.7%

Подобно на 2020 г. и настоящата 2021 г. премина под знака на отрицателните лихви. Забраната за изплащане на дивиденди, както и значителните касови наличности в банковата система предопределиха лихви по междубанковите депозити, както и лихви по репо-сделките в размери близки до тези, определени от БНБ за салда над 105% от минималните задължителни резерви – около минус 0.7%/год.

Лихвеният приход за 2021 г. е в размер на 75,330 хил. лв. (за 2020 г.: 78,417 хил. лв.) или намаление с 3.9% спрямо предходната отчетна година. Намалението е в резултат на намаления обем на вземанията по Националната програма за енергийна ефективност, така и на по-малките отчетени приходи от кредити на банки и портфейла от ценни книжа. В края на 2021 г. лихвените разходи са с 5.8% по-малко от предходната година: размерът им е 18,652 хил. лв. (за 2021 г.) спрямо 19,807 хил. лв. за 2020 г. Банката ефективно управлява свободните парични средства, намалявайки ефекта от отрицателните лихви по сметки в централната банка. В резултат на реализираните за 2021 г. лихвени приходи и разходи е отчетен нетен лихвен доход за финансовата 2021 г. с 3.3% по-нисък в сравнение с 2020 г., като стойността му възлиза на 56,678 хил. лв. (за 2020 г.: 58,610 хил. лв.).

Нетният резултат от начислени такси и комисиони за 2021 г. е отрицателен и възлиза на -328 хил. лв., в сравнение с отчетен нетен приход в размер на 1,117 хил. лв. за 2020 г., поради начислените през отчетния период разходи за агентски комисионни за съ-управление към търговските банки във връзка с издадените портфейлни гаранции по гаранционната програма за гарантиране на безлихвени кредити в защита на хора, лишени от възможността да полагат труд поради пандемията от КОВИД-19. Приходите от такси и комисионни за 2021 г. нарастват с 35.1% или номинално с 955 хил. лв. спрямо 2020 г.

За финансовата 2021 г. е реализирана нетна печалба от финансови активи, отчетани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход в размер на 1,101 хил. лв. За предходната година е отчетена печалба от продажба на финансови инструменти, отчетани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход в размер на 2,432 хил. лв.

През 2021 г. общите и административни разходи и разходи за амортизация и персонал, възлизат на 28,567 хил. лв. и са по-ниски с 14.5% спрямо разходите за 2020 г. (2020 г.: 33,396 хил. лв.). Към края на 2021 г. общите и административни разходи са със 17% под планираните за периода в Бюджет 2021, като съотношението административни разходи/оперативен доход преди обезценка в края на 2021 г. е на нивото на стойността за банковата система за същия период.

През 2021 г., финансовият резултат на Българска банка за развитие ЕАД след данъци е загуба в размер на 155,851 хил. лв. (за предходната финансова година отчетения финансов резултат също е загуба в размер на 230,855 хил. лв.). Отрицателният финансов резултат на Банката през 2021 година основно се дължи на начислените разходи през годината за обезценки по кредитни експозиции в размер на 127,774 хил. лв. за 2021 г. и провизии по портфейлни гаранции, издадени от ББР към търговските банки, по двете антикризисни програми, възложени на Банката с Решения на Министерски съвет в подкрепа на физически лица и предприятия, засегнати от последствията от КОВИД – 19, в размер на 56,307 хил. лв. в края на 2021 г.

Финансово състояние към 31.12.2021 г. и 31.12.2020 г.:

	Към 31.12.2021 г.	Към 31.12.2020 г.	Годишно изменение
Активи			
Парични средства в каса и по разплащателна сметка в Централната банка	243,625	496,268	(50.9%)
Вземания от банки	385,347	478,181	(19.4%)
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност	1,748,573	1,904,990	(8.2%)
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	656,612	635,770	3.3%
Инвестиции в дъщерни дружества	173,512	167,705	3.5%
Дълготрайни активи	60,797	62,636	(2.9%)
Други активи	60,357	71,819	(16.0%)
Общо активи	3,328,823	3,817,369	(12.8%)
Пасиви			
Привлечени средства от международни институции	1,110,740	1,238,904	10.3%
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции	881,673	1,127,315	21.8%
Депозити от кредитни институции	1,719	8,155	78.9%
Други привлечени средства	16,746	16,932	1.1%
Други пасиви	182,398	127,832	(42.7%)
Общо пасиви	2,193,276	2,519,138	12.9%
Собствен капитал			
Емитиран капитал	1,441,774	1,441,774	-
Натрупана загуба	(386,706)	(230,855)	(67.5%)
Преоценъчен резерв от финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	(74,608)	(67,764)	(10.1%)
Резерви	155,087	155,076	-
Общо собствен капитал	1,135,547	1,298,231	(12.5%)
Общо пасиви и собствен капитал	3,328,823	3,817,369	(12.8%)

Към 31.12.2021 г., размерът на активите на Банката възлиза на 3,328,823 хил. лв. (към 31.12.2020 г.: 3,817,369 хил. лв.), или спад от 12.8% спрямо предходната година.

5.2 КРЕДИТНА ДЕЙНОСТ

През 2021 г., Банката продължи активно да развива своята дейност, подкрепяйки българския бизнес, като продължи да поддържа диверсификация на отраслова структура на кредитния си портфейл. По-голяма динамика се наблюдава в относителните дялове в кредитния портфейл на следните сектори и подсектори: увеличения за: „Търговия“ (+ 41.7%); „Промисленост - производство на машини и оборудване (+ 16.8%)“ и намаления за „Промисленост - производство на тютюневи изделия“ (- 100%)⁷, „Транспорт“ (- 19.1%), и „Строителство“ (- 8.7%).

Кредитната дейност на ББР се изразява, както в директно предоставяне на заемни средства, така и във финансиране посредством програми (продукти) за кредитиране на търговски банки, които с получените средства предоставят кредити на МСП и селскостопански производители, или т.нар. он-лендинг.

Към края на 2021 г. финансовите активи, отчитани по амортизирана стойност са в размер на 1,748,573 хил. лв. и регистрират намаление от 8.2% (към 31.12.2020 г.: 1,904,990 хил. лв.). Спадът се дължи на:

- намалението на предоставените кредити и аванси (-117,400 хил. лв.), от които намаление на брутните кредити от 33,000 хил. лв. и увеличение на обезценките от 84,400 хил. лв.
- намалението на вземанията от Републиканския бюджет (-39,007 хил. лв.), дължащо се основно на погасяване на задълженията от страна на Министерство на регионалното развитие и благоустройството по Националната програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради.

5.3 НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ НА МНОГОФАМИЛНИ ЖИЛИЩНИ СГРАДИ (НПЕЕМЖС)

Финансирането на Програмата се извършва чрез Българска банка за развитие. За целта Банката сключва тристранни договори с областните управители (представители на държавата) и общинските кметове (пълномощници на сдруженията на собствениците). Към края на м. декември 2021 г. общият размер на договореното финансиране по подписаните договори е 1,973,964 хил. лв. (за сравнение с края на 2020 г. – 1,961,588 хил. лв.). Обектите, за които са сключени договори за целево финансиране с Банката са общо 2022 (от които 1885 бр. сгради по НПЕЕМЖС и 137 бр. сгради прехвърлени от програма „Енергийно обновяване на българските домове“ - ЕОБД). По Националната програма за енергийна ефективност на многофамилните жилищни сгради в края на 2021 г. приключените кредити, по които МРРБ е превело суми към ББР ЕАД са за 1,931 сгради. Усвоеният размер възлиза на 1,940,603 хил. лв., а бруто вземанията по кредити по НПЕЕМЖС възлизат на 18,866 хил. лв. (към 31.12.2020 г. – 57,975 хил. лв.).

⁷ Поради встъпване в дълга на кредитополучател от тютюневия сектор от страна на фирма в сектор „Търговия“.

От началото на програмата до края на 2021 г. по НПЕЕМЖС са погасени общо 1,946,164 хил. лв. със средства от държавния бюджет, като погасената сума представлява погасяване по главница за 1,922,174 хил. лв. и изплатени лихви по приключили договори в размер на 23,990 хил. лв.

Банката счита, че така възникналите вземания са носители на минимален кредитен риск, доколкото източник на погашенията е бюджета на РБ. Целево привлеченият ресурс от международни партньори, за целите на частично финансиране на програмата, ползва държавна гаранция.

5.4 ГАРАНЦИОННИ ПРОГРАМИ АНТИ-КОВИД-19

През 2020 г. Банката, въз основа на Решения на Министерския съвет на РБ, стана гарант към група български търговски банки за кредити за физически и юридически лица, с цел преодоляване на последствията от пандемията от КОВИД-19.

Общият размер на сумите, които ББР може да гарантира е 700 млн. лв., като те бяха изцяло обезпечени чрез увеличаване на капитала на Банката през 2020 г. със същата сума.

Към края на декември 2021 г. по програмата „Програма за физически лица и домакинства“, по сключените с търговските банки гаранционни споразумения е договорен общ лимит за гарантиране на безлихвени кредити в размер на 290,543 хил. лева. В края на 2021 г. по Програмата за ФЛ и домакинства (като агрегирани данни) са предоставени 52,925 бр. кредити за обща потвърдена сума в размер на 236,109 хил. лв.

Към 31.12.2021 г. по програма за предприятия „Възстановяване“ портфейлните гаранции към търговските банки по Програмата за подпомагане на юридически лица в борбата с последствията от КОВИД-19 са в размер на 397,500 хил. лв., при максимален договорен лимит с търговските банки от 795,000 хил. лв. Резултатът по Програмата към 31.12.2021 г. възлиза на: 2,290 гарантирани от ББР кредита с обща потвърдена сума в размер на 413,555 хил. лв.

Към края на 2021 г. ББР е издала гаранции за общо 680,938 хил. лв.⁸, като е гарантирала експозиции по двете програми на обща стойност 649,663 хил. лв. (31.12.2020 г.: 479,462 хил. лв.).

За тези програми, ББР възприе специална методика за определяне на очаквани кредитни загуби с оглед спецификата на програмите, профила на клиентите и структурата на свързаните с продуктите ангажименти за входящи и изходящи парични потоци. Методиката е подробно описана в годишния финансов отчет на Банката за 2020 г. и 2021 г.

⁸ За програмата за физически лица, 100% от експозицията по главница на банката-партньор към клиента е гарантирана. За програмата за микро, малки и средни предприятия, ББР гарантира 80% от главниците по кредитите, при 50% лимит на гаранционните плащания на портфейлна база.

Към края на 2021 г. заделените провизии за очаквани кредитни загуби по програмите анти-КОВИД са на стойност 176,370 хил. лв. (31.12.2020 г.: 120,308 хил. лв.), което, според Банката е и максималния потенциален кумулативен отрицателен ефект върху ликвидността и капитала на ББР в средносрочен план, произтичащ от тези програми.

5.5 ПРИВЛЕЧЕНИ СРЕДСТВА

Привлечените средства от международни институции в края на 2021 г. съставляват 50.6% в структурата на пасива и възлизат на 1,110,740 хил. лв., в сравнение с 1,238,904 хил. лв. в края на 2020 г. Изменението през 2021 г. в размер на 128 млн. лв. спрямо края на 2020 се обуславя от договорени погашения по подписани финансови споразумения.

5.6 УВЕЛИЧЕНИЕ НА КАПИТАЛА

През 2021 година не са извършвани увеличения на капитала на ББР.

6 СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА БАНКАТА

ББР и дъщерните ѝ дружества формират Групата на ББР. При изготвянето на стратегия, ръководството на Банката и дъщерните дружества формират общи цели, като всяко дружество участва в реализацията ѝ спрямо своята специализация. Стратегията се изготвя на групова основа и се одобрява от Министерския съвет.

ББР, заедно с предприятията от Групата, е основен инструмент и канал за провеждане на държавни политики в икономиката, в т.ч. в целеви сфери, региони, отрасли и социални групи. Банката и дружествата взаимодействат интензивно с всички останали държавни структури с цел осигуряване на максимално въздействие на насочваните публични средства в подкрепа на развитието на икономиката. Акценти в дейността са пред-експортно, експортно и мостово финансиране.

Дейността на Групата на ББР цели създаването на устойчив и пълноценен пазар на финансови продукти и услуги за МСП. Основните инструменти на Групата са инвестиционни кредити за проекти, фирмени кредити, микро кредити, финансиране на оборотен капитал и кредитни линии, предоставяне на гаранции по директен портфейл – върху актива на ББР, и гаранции по портфейли на търговските банки от кредити за МСП, оперативен лизинг, дялов капитал и др.

ББР и дъщерните ѝ дружества функционират в условията на прозрачност и прилагат най-добрите практики в управлението и банковата дейност. С кредитната си дейност, Банката цели да достигне сектори на икономиката и кредитополучатели, които изпитват затруднен достъп до финансиране и получаване на финансиране, като предоставя финансови решения и продукти за преодоляване на пазарните несъвършенства.

В изпълнение на мисията си ББР, заедно с предприятията от Групата, подпомага усилията на правителството за ускоряване на икономическия растеж на страната, като предоставя своята експертиза и осъществява действия във всички области на неговата

икономическа политика, като подпомага усвояването на средствата по структурните фондове на ЕС за България, подпомага експортния потенциал, финансиране на публични и публично-частни проекти или партньорства със стратегическо национално или регионално значение, вкл. инфраструктурни проекти и др.

Основен принцип в дейността на Групата на ББР е да не допуска изкривяване на конкуренцията и изместване на традиционните търговски банки от пазара. Като компенсират съществуващ пазарен недостиг във финансирането на определени сегменти и клиенти, ББР и дъщерните ѝ дружества допринасят за коригиране на рисковия им профил и допълнително съдействат за нарастване на банковото посредничество и ръст на кредитните обеми в икономиката.

Стратегическите цели на Групата на Българска банка за развитие са:

- Да подобри, стимулира и развие общия икономически, експортен и технологичен потенциал на МСП чрез предоставяне на финансови програми и инструменти, които пазарът не предлага напълно и в достатъчен обем;
- Да създава среда на подкрепа, ангажираност и вдъхновение на МСП да посрещат икономическите предизвикателства, като ги консултира и обучава за успешен бизнес;
- Да подпомогне МСП в прехода към въглеродно неутрален и устойчив бизнес, като развива пазара на дългов и дялов капитал за зелени инвестиции и мобилизира частен капитал за недостигащото финансиране;
- Да прилага програми и инструменти за съфинансиране на публични инвестиции и проекти, които са приоритетни за икономиката на страната;
- Да привлича средства и управлява програми от международни финансови институции, банки и капиталовите пазари;
- Да осигури достъп до достатъчно и разнообразно финансиране за МСП;
- Да улесни достъпа до финансиране на фирмени иновации, технологично обновление и дигитализация на МСП.

По отношение на директното кредитиране, Групата на ББР ще доразвие фокусирани продуктови линии, свързани с подкрепата на МСП. За изпълнение на целите, приоритети ще са пред-експортно, експортно и мостово финансиране. Традиционно, Групата ще продължи да предоставя финансиране за малкия и среден бизнес с по-дългосрочен период на кредитиране и облекчени законосъобразни изисквания към обезпеченията по кредитите.

ББР, заедно с предприятията от Групата, ще взаимодейства с органите за управление на оперативни програми в България, като идентифицира съществуващи проблеми при финансирането на конкретни мерки и ще предлага решения за тяхното отстраняване, в т.ч. конкретни форми за финансирането им. С ускорен темп ще бъдат осъществени консултации с цел адекватното вписване на Групата на ББР в цялостния модел на управление на публичния ресурс, в подкрепа на развитието на икономиката на страната. Банката счита участието си в него като съществена стъпка в повишаването на ефективността на мерките в подкрепа на българската икономика.

Целите на Групата на ББР са разширени с новата актуализирана Стратегия 2022-2023 г. Актуализираната Стратегия 2022-2023 г. е в процедура на съгласуване и приемане от Министерство на иновациите и растежа и Министерски съвет.

Стратегията и дейността на Групата на ББР през следващите 2 години се придържа към установените дългосрочни цели, но следва стриктно и националните приоритети, като се опира на три основни стълба:

- Устойчиво икономическо развитие с намаляване на въглеродния отпечатък и негативните ефекти върху околната среда, и увеличаване степента на кръговост и ефективност в използването на ресурсите;
- Дигитална трансформация и технологично екипиране на българския бизнес за повишаване на продуктивността, ефективността и конкурентоспособността, и за насърчаване на прехода към Индустрия 4.0;
- Разширяване на експортния потенциал чрез ускорена и устойчива интеграция в европейските вериги на стойност и доставки – подпомагане на свързаността и катализиране на инвестиции в модерна и “смайт” инфраструктура за бизнеса.

Актуализираните стратегическите приоритети за 2022 - 2023 на Групата са префокусирани и насочени към по-бързото възстановяване на МСП, ускоряване на икономическия растеж и създаването на работни места след кризата от КОВИД -19. Те включват:

- Повече кредити за по-широк кръг от микро и МСП;
- Подкрепа на жизнени, иновативни, конкурентноспособни МСП, с потенциал за интеграция в европейските и глобални мрежи;
- Финансиране на бизнес модели на зеления преход, на социални и устойчиви инициативи и услуги (в посока и съобразени с избрани цели за устойчиво глобално развитие).

За реализиране на приоритетите ББР си поставя следните цели:

- Да осигури достъп до достатъчно и разнообразно финансиране за МСП в партньорство и допълняемост, а не в конкуренция с търговските банки;
- Да финансира износа и интернационализацията на българските МСП;
- Да финансира прехода на МСП към зелена, кръгова и устойчива икономика, вкл. и чрез проекти за социална инфраструктура и опазване на културно-историческото наследство;
- Да улесни достъпа до финансиране за технологично обновление, дигитализация и фирмени иновации на МСП, вкл. и чрез онлайн достъп до продукти и услуги.

За периода дейностите на Групата на ББР ще са съобразени с динамиката на фазата за възстановяване на бизнеса и икономиката от кризата с пандемията, както и за справяне с последствията от сътресения на мира в Европа. Групата ще се стреми да отговори в най-голяма степен на търсенето и нуждата на МСП за финансиране, за справяне с негативните икономически ефекти и създаване на нови устойчиви бизнес модели.

За ефективното изпълнение на горните цели и задачи, предприятието-майка в Групата на ББР разчита на статута си на банка за развитие и възможностите за привличане на дългосрочно по-евтин ресурс от европейски мултилатерални банки, международни финансови институции и международни търговски банки.

Друг източник на външно финансиране са и капиталовите международни пазари. През периода ББР планира да използва възможностите на предлаганите инструменти от институциите на Европейския съюз за директно кредитиране и издаване на гаранции към други банки посредници и/или крайни кредитополучатели.

В бъдеще Групата на ББР ще продължи да предлага финансиране за оборотен капитал, капиталови инвестиции и експортно финансиране за малкия и среден бизнес. Групата предлага гъвкави и съобразени с пазарното търсене финансови решения, които отговарят на спецификата на кредитополучателя и на финансирувания проект.

7 ВЪТРЕШЕН КОНТРОЛ

Процесите по вътрешен контрол в Банката са подробно разписани в секции 8 и 9, както и в Декларация за корпоративно управление, Приложение №1 към настоящия Доклад. Те включват следните компоненти:

- а) анализ на контролната среда – описание на контролната среда може да бъде намерено в точка „Управление на риска“, „Контролна среда“, и в „Декларация за корпоративно управление“, секция „Контролна среда“.
- б) процес на оценка на рисковете на Банката – описание на оценката на рисковете може да бъде намерено в „Декларация за корпоративно управление“, секция „Управление на риска“;
- в) информационна система, включително свързаните с нея бизнес процеси, съществени за финансовата отчетност, и комуникация – описание на информационната система може да бъде намерено в секция „Управление на риска“ и секция „Контролна среда“;
- г) контролни дейности – описание на контролните дейности може да бъде намерено в секции „Управление на риска“, част от Декларация за корпоративно управление; „Структура за управление на рисковете“ и „Комитети към УС“;
- д) текущо наблюдение на контролите – описание на текущото наблюдение и контрол може да бъде намерено в Декларация за корпоративно управление, секции „Структура за управление на рисковете“ и „Комитети към УС“.

8 УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА

При управление на рисковете, ББР прилага политики и процедури, базирани на добрите банкови практики, адекватни на характера и сложността на нейната дейност. В хода на обичайната си дейност, Банката е изложена на различни рискове, чието настъпване може да доведе до формиране на загуби и до влошаване на финансовата стабилност на институцията. Тези рискове се идентифицират, измерват и ограничават до приемливи нива посредством лимити и ограничения, които отразяват склонността на ББР да поеме конкретни рискове, за да постигне своите стратегически цели.

Процесът на управление на рисковете е съществен за доходността на Банката и съществуването ѝ. Основните рискове, на които е изложена ББР, са кредитен, пазарен, ликвиден и операционен риск.

8.1 КРЕДИТЕН РИСК

Кредитният риск е основният риск, на който е изложена „Българска банка за развитие“ ЕАД, поради което неговото управление е основно в дейността. Управлението на кредитния риск се извършва в съответствие със Закона за ББР, с действащите закони и подзаконови нормативни актове на Република България, регламентиращи кредитната дейност, утвърдените международни норми и установените добри банкови практики. В Банката се използват модели за генериране на вътрешен рейтинг за оценката и управлението на кредитния (вкл. контрагентния) риск по експозициите. В ББР са създадени и функционират органи за наблюдение, контрол и оценка на качеството на кредитния портфейл. Въведени са процедури и механизми за текущо следене, отчитане и управление на кредитния портфейл, изискващи периодични, а при необходимост извънредни доклади за финансовия и правен статус на всеки кредитополучател и задължените лица. При установяване на нови обстоятелства, които могат да доведат до промяна в рисковия профил на кредитополучателите, включително до увеличаване на риска от несъбираемост на кредитната експозиция, се предприемат адекватни и съобразени с рисковите параметри на длъжника мерки. В Банката при управлението на кредитния риск се съблюдава определена с вътрешно-нормативни актове на ББР система от лимити по икономически отрасли, по инструменти, както и други кредитни ограничения и лимити за концентрация, а резултатите от мониторинга за спазването им се докладват на компетентните органи. Системата от лимити се преразглежда и актуализира периодично.

8.2 ПАЗАРЕН РИСК

При управлението на валутния риск в Банката се следва принципа за поддържане на минимални открити валутни позиции, при спазване на утвърдените лимити. Позициите в отделните валути, както и общата валутна позиция се следят на ежедневна база. Валутните позиции не се формират със спекулативна цел, а са следствие на валутни операции, възникващи в хода на обичайната банкова дейност. Тези валутни операции са свързани с текущите нужди от финансиране на позицията. При управлението на активите и пасивите, поради спецификата си на финансиране, ББР се стреми тези активи и пасиви да са деноминирани в евро или в лева. Откритата валутна позиция се съобразява с условията и възможностите за нетиране на позициите в евро и в лева, съгласно предвиденото от приложимата регулаторната рамка.

При управлението на лихвения риск, Банката следва принципа за поддържане на балансирана структура на лихвеночувствителните си активи и пасиви, като се стреми да поддържа съответствие между периодичността на промяна на лихвата по активите и по пасивите, както и съответствие между приложимите референтни лихвени проценти по активите и по пасивите на ББР.

Въведена е система от лимити за максимално приемливо (количествено) въздействие на различни шокови сценарии относно промяната на пазарните лихвени проценти върху нетния лихвен доход и икономическата стойност на капитала на Банката. Чрез вътрешната лимитна рамка се ограничава потенциалния риск върху очакваната бъдеща доходност и икономическата стойност на капитала, в рамките на приемливи нива, съответстващи на рисковия толеранс на ББР. Оценката на лихвения риск се извършва чрез използване на набор от техники, включващи основано на доходността измерване, измерване на икономическата стойност на капитала, анализ на несъответствията, лихвени стрес сценарии.

Поемането на риск, при извършване на операции на паричния и капиталов пазар се управлява чрез система от лимити отразяващи рисковия профил на инвестициите. Лимитите са определени по параметри на портфейла като контрагент, финансов инструмент, матуритет и др. Системата от лимити се преразглежда периодично, а изпълнението на лимитите е обект на ежедневно следене. Портфейлът от ценни книжа, формиран от Банката с цел инвестиране на свободните средства, се характеризира с относително нисък лихвен риск и ДЦК и ценни книжа, емитирани от надеждни институции, с висока ликвидност и кредитно качество. През 2021 година ББР не е поддържала търговски портфейл и не е подлежала на капиталови изисквания за пазарен риск от търговски дейности, съгласно регулаторните разпоредби.

8.3 Ликвиден риск

Управлението и контрола на ликвидния риск се извършва чрез ежедневно наблюдение и управление на ликвидността, поддържане на достъп до достатъчна ликвидност за обезпечаване несъответствията между входящите и изходящите парични потоци по падежни интервали, както в нормална банкова среда, така и при различни сценарии на утежнена ликвидна среда. Ликвидността на Банката се управлява като стриктно се следят съотношения, индикиращи ликвидната позиция по периоди. Ликвидният риск се измерва чрез прилагане на допълнителни сценарии за паричните потоци от дейността. Измерват се и се следят ликвидните буфери и допълнителните източници на финансиране при пазарни и идиосинкратични шокове. Основен акцент при управлението на ликвидността е поддържане на адекватно ниво на ликвиден буфер в съответствие с утвърдените лимити и ограничения, определени съгласно рисковия толеранс на ББР.

8.4 ОПЕРАЦИОНЕН РИСК

За управлението на операционния риск ББР прилага системен подход, обхващащ събирането на обективна информация, своевременна идентификация на операционния риск, неговото измерване (качествено и количествено), установяване на зависимости с други видове риск и прилагане на мерки за ограничаване влиянието му върху финансовия резултат и върху капитала на Банката. При управлението на операционния риск се регистрират всички операционни събития, възникващи в дейността на различните звена в следствие на процеси в дейността на Банката, като се идентифицира и управлява пълния набор от операционни рискове.

Операционни събития, характеризиращи се с по-голяма честота, както и тези с голям потенциален или реален ефект върху финансовия резултат са предмет на стриктно обследване и наблюдение. Те служат за основа на анализи на операционния риск в различни сценарии, включително при извършване на стрес тест за операционен риск. Операционният риск е измерим и контролируем, като се поддържа регистър на операционните събития, който служи като база за анализ и подобрене на процесите на работа и минимизиране на условията, които потенциално биха довели до операционни събития и загуба за ББР. Съгласно приложимата регулаторна рамка, необходимият капитал за операционен риск се изчислява като се използва подход на базисния индикатор.

8.5 План за възстановяване (ДИРЕКТИВА 59/15.05.2014/ЕС)

ББР има разработен План за възстановяване на Групата на ББР, който е предоставен на БНБ. В края на отчетната 2021 г. и към момента на одобрение на доклада е валидна актуализация на документа одобрена с решение на УС №91/23.11.2021 г. и с решение на НС №45/24.11.2021 г. Планът за възстановяване на Групата на ББР е разработен в съответствие с изискванията на Закона за възстановяване и реструктуриране на кредитни институции и инвестиционни посредници, Закона за кредитните институции, Директива 2013/36/ЕС, Директива 2014/59/ЕС, Делегиран регламент (ЕС) 2016/1075 на Комисията от 23 март 2016 г. за допълнение на Директива 2014/59/ЕС и приложимите Насоки на ЕБО. Планът съдържа действия и мерки, които ББР може да предприеме за възстановяване на финансовото си състояние при възникване на значителни финансови затруднения.

В Плана за възстановяване са разгледани системно важните/критични функции на Групата на ББР и са определени показателите за възстановяване – система от показатели, които Банката съблюдава с цел ранно идентифициране на потенциални ситуации, които биха могли да застрашат финансовото състояние на институцията. Изложени са предпоставките за реализирането на заложените в Плана за възстановяване мерки за възстановяване. Разгледани са сценариите и вариантите за възстановяване, които в случай на активиране на Плана за възстановяване могат да бъдат предприети, както и процесът на вътрешна комуникация и вземане на решения. Разработен е комуникационен план за действие в случай на активиране на Плана за възстановяване.

В допълнение, по препоръки на БНБ от 2020 и 2021 година, в Плана бе добавен нов раздел, анализиращ реализираните и очакваните ефекти върху Банката и Групата вследствие КОВИД-19 кризата, и необходимостта от задействане на мерки по възстановяване. Добавени са нови индикатори: по отношение на комбинирано изискване за буфер (МИСКПЗ, MREL) , както и нови индикатори за рентабилност и са преразгледани референтните стойности на определени индикатори, в съответствие с изискванията на Регулатора и пазарните реалности.

Планът за възстановяване се актуализира веднъж годишно и се предлага за утвърждаване от УС и НС на ББР. Освен регулярно, Планът за възстановяване се актуализира и в случай на възникване на съществена промяна в правната или организационната структура, дейността или финансовото състояние на Банката или финансовата система в България, която може да окаже съществени последици върху неговата ефективност.

9 КОНТРОЛНА СРЕДА

Вътрешният контрол в Банката е непрекъснат процес, осъществяван от органите на управление и от лицата, заети с вътрешноконтролни функции. Елементи на вътрешния контрол са системите за:

1. управленски контрол;
2. контрол на риска;
3. отчетност и информация; и
4. вътрешен одит.

Първите три елемента на системата за вътрешен контрол са от компетенцията и правомощията на съответните органи за управление. Четвъртият елемент на вътрешния контрол е ангажимент на вътрешния одит на Групата.

Вътрешният контрол в Банката се организира като независима оценъчна дейност за законосъобразността на извършваните банкови сделки и се осъществява чрез наблюдение и проверка на финансовите, счетоводните и други операции, извършвани от нея, както и чрез начина, по който се упражняват правомощията на длъжностните лица при вземане на управленски решения. Системата на вътрешен контрол в Банката се подчинява на изискването за икономичност, ефективност и разумна достатъчност.

Вътрешният контрол се осъществява едновременно като превантивен, текущ и последващ контрол върху позициите на Банката и отделните нейни процеси, дейности и сделки. Общият вътрешен контрол върху дейността на цялата банка се осъществява от Надзорния съвет.

Организационният модел на функциите по управление и контрол на риска е изграден в съответствие с модел с три линии на защита. Основните роли на трите линии на защита включват:

Първата линия на защита обхваща управление на риска от бизнес звената и звената, поемащи риск - управления „Корпоративно банкиране“, „Инвестиционно банкиране и проектно финансиране“, „Външни програми“, „Проблемни вземания“, „Трежъри“ и „Финансови инструменти“. Тяхната дейност се подпомага от управления „Правно“, „Кредитна администрация“, „Сигурност“, „Финанси“, „Класифицирана информация“, „Операции и клиентско обслужване“ и „МФИ и Европейски фондове“, които оценяват и анализират изпълненията на вътрешни и регулаторни ограничения и подпомагат дейността по вземане на решения при поемането и управлението на рисковете. На това ниво управлението на риска се осъществява чрез залагането на подходящи контроли и процедури.

Втората линия на защита осигурява независима оценка, контрол и управление на риска от звената, изпълняващи контролни функции, независими от звената поемащи риск - управления „Риск“ и „Съответствие“ и „Класифицирана информация“.

Управление „Риск“, което изпълнява дейности, свързани с идентифициране, управление, измерване, контрол и отчитане на рисковете, стрес тестове, мониторинг на лимити и докладване тяхното изпълнение в съответствие с утвърдените процедури за ескалация. Управление „Класифицирана информация“ осъществява контрол по отношение на предотвратяването на изпирането на пари и финансирането на тероризма. Управление „Съответствие“ отговаря за спазването на регулаторната рамка, включително за адаптацията на вътрешната нормативна база и организацията на процесите в Групата на ББР към настъпилите и/или предстоящи промени. Втората линия на защита е организационно независима от първата и осъществява превантивен и текущ контрол.

Третата линия на защита се осъществява от Вътрешния одит на Групата (ВОГ). Той извършва независим преглед на всички дейности в Групата на ББР, подлежащи на независима оценка, спрямо изградената система от вътрешни правила и адекватността им, спрямо външната нормативна среда, вътрешно-контролните механизми и системите за управление на рисковете, покриващи дейностите на Групата. С откритите от него слабости и пропуски се подпомага функциите на другите нива на защита в процеса на разработване и развиване на вътрешни правила и процедури, с цел подобряване ефективността по управление на риска. ВОГ предоставя увереност на висшето ръководство за ефективността на управлението на риска, вътрешния контрол и управлението, както и за начина, по който първата и втората линии постигат целите на управлението на риска и контрола. Управление „Вътрешен одит на Групата“ предоставя цялостна увереност от позицията на най-високото ниво на независимост в организацията, чрез директна субординация на Надзорния съвет.

Ръководството възлага правомощия и отговорности за оперативната дейност в съответствие с детайлно разработена вътрешнонормативна база, съобразена с действащото национално и европейско законодателство, като за гарантиране на взаимоотношенията по отчетността и докладването и йерархията на правомощията са изградени редица специализирани комитети към УС и НС на ББР.

Банката е разработила вътрешнонормативна база, която включва политика и комуникации, насочени към гарантиране, че целият персонал разбира целите на Банката, знае по какъв начин индивидуалните действия на всеки са вътрешно обвързани и допринасят за тези цели, и кой и по какъв начин се отчита и за какво носи отговорност.

Банката е изградила информационна система, включително свързани с нея бизнес процеси, осигуряващи необходимото качество и контрол на финансовата отчетност и комуникация.

Одитният комитет на Банката наблюдава процесите по финансово отчитане, ефективността на системите за вътрешен контрол и ефективността на системите за управление на рисковете; информира управителните органи на Банката за резултатите от задължителния финансов одит; контролира създаването и промяната на счетоводни политики от страна на Банката и дъщерните дружества от Групата; наблюдава навременното и надеждно предоставяне на финансова информация от дъщерните дружества при изготвянето на годишния консолидиран финансов отчет на Банката; обсъжда и приема годишния доклад за дейността по вътрешен одит; наблюдава задължителния одит на годишните финансови отчети (индивидуален и консолидиран); запознава се с одитната стратегия и одитния план на задължителния одит; осъществява наблюдение върху изпълнението на одитния план, като дава препоръки до ръководството на Банката; преглежда проектите на одиторските доклади по чл. 59 и чл. 60 от ЗНФО; проверява и наблюдава независимостта на регистрираните одитори; отговаря за процедурата за подбор на регистрирания одитор и препоръчва назначаването му; изготвя годишен доклад и отчита дейността си пред едноличния собственик на капитала веднъж годишно и други отговорности, подробно регламентирани в Статут на одитния комитет.

10 БАНКОВИ РЕГУЛАТОРИ СЪГЛАСНО БЪЛГАРСКОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО

В съответствие с изискванията на законовите и подзаконовни нормативни актове, регулиращи банковата дейност в страната, ББР следва да спазва ограничения, свързани с определени съотношения при индивидуалните и консолидираните си отчети. Към 31.12.2021 г., ББР е спазила всички регулативни изисквания на БНБ и българското законодателство.

Считано от 1 октомври 2020 г., съгласно решение (ЕС) 2020/1015 на ЕЦБ от 24 юни 2020 година за установяване на тясно сътрудничество между Европейската централна банка и Българската народна банка (ЕЦБ/2020/30), Банката остана под директен надзор от БНБ в тясно сътрудничество с ЕЦБ. Наблюдението, което ЕЦБ осъществява, включва контрол по прилагането на общите надзорни стандарти на Единния надзорен механизъм (ЕНМ). Основните цели на ЕНМ са да осигури сигурността и стабилността на европейската банкова система, да засили финансовата интеграция и стабилност, както и да осигури последователен надзор. През 2020 г. българският лев се включи във валутния механизъм II (ERM II) като заедно с установеното тясно сътрудничество са условие за бъдещото членство на България в еврозоната.

Считано от 1 октомври 2020 г., България се присъедини към Единния механизъм за реструктуриране, заедно с присъединяването към Единния надзорен механизъм и началото на тясното сътрудничество между Българската народна банка и Европейската централна банка. В тази връзка Единния съвет за реструктуриране пое наблюдението върху процеса по планиране на реструктурирането по отношение на Банката. Европейският банков надзор наред с единния механизъм за реструктуриране са двата стълба на банковия съюз в ЕС.

Като част от регулаторната рамка Базел III, считано от 28 юни 2021 г., се прилага „отношение на нетно стабилно финансиране“ (ОНСФ, NSFR) с минимално регулаторно изискване от 100%.

Информацията за него отчитат всички кредитни институции в България (без клоновете на чуждестранни банки от страни – членки на ЕС) с тримесечна честота, на индивидуална и консолидирана основа. Към 31 декември 2021 г. агрегираното за банковата система ниво на ОНСФ е 166.0%, а за ББР ЕАД е 131.2%.

Отчетената капиталова адекватност на ББР на индивидуална база към 31.12.2021 г. е 35.82% (31.12.2020 г.: 34.23%). Стойностите на покритие на активите с капиталови буфери многократно превишават нормативно изискваните нива. Респективно агрегираните данни за банковата система за капиталова адекватност са: 22.62% (към 31.12.2021г.) и 22.74% (към 31.12.2020 г.). ББР продължава да поддържа добро ниво на ликвидност. Към 31.12.2021 г., коефициентът на ликвидно покритие (LCR съгласно дефиниция на Регламент 575 /2013/ЕС) на Банката е в размер на 376.61% (при стойност от 496.07% към края на 2020 г.). За банковата система агрегираният коефициент на ликвидно покритие е 274.1% (към 31.12.2021 г.) и 279% (към 31.12.2020 г.).

11 МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

ББР продължава успешно да развива ползотворни взаимоотношения с водещи европейски и международни финансови институции чрез участието си в международни специализирани асоциации. Това сътрудничество дава възможност на Банката да се ползва от най-добрите банкови практики, ноу-хау, информация за финансови продукти и да участва в тяхното разработване и прилагане. ББР има бърз достъп до актуална, обща и специфична информация за промени в законодателната база на европейско ниво и нейното прилагане в областта на банките за развитие, като също така има възможност за участие в процеса на обсъждане на тези промени. Членството в международните специализирани асоциации предоставя възможност и за участие в семинари и срещи на високо ниво, с представители на ЕК и нейните дирекции.

- ББР е акционер в Европейския инвестиционен фонд (ЕИФ) от 2003 г. В края на 2020 г. ЕИФ официално оповести на акционерите си предложение за увеличаване на капитала с цел осигуряване на програмите и дейностите си през новия програмен период – 2021-2027 (в това число прилагане на програмата InvestEU, по-нататъшно разширяване на ролята на ЕИФ в управлението на национални и регионални програми, както и поемане на адекватно на новите икономически условия споделяне на риска). Предложението беше прието с решение на акционерите на ЕИФ през месец февруари 2021 г. **През месец август ББР закупи две нови акции в увеличението на капитала на ЕИФ.**
- От 2005 г., ББР е активен член на Европейската асоциация на публичните банки (ЕАПБ).
- ББР е и пълноправен член в Мрежата на Европейските Финансови Институции (НЕФИ) в която влизат представители от 19 институции от различни европейски страни, от 2007 г.

- През 2021 г., ББР продължи участието си в дейността на Европейска асоциация на дългосрочните инвеститори (ЕЛТИ). ББР е съучредител на тази организация.
- ББР се присъедини към международната мрежа за малки и средни предприятия (INSME) през 2020 г. INSME е под егидата на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР). В асоциацията членуват 61 институции и организации от 30 държави. ББР и Изпълнителната агенция за насърчаване на малките и средните предприятия **организираха съвместно и бяха домакини на 17-ата годишна среща на Международната мрежа за малки и средни предприятия (INSME) под наслов „Малките и средните предприятия – двигател на устойчивото възстановяване“.**
- През 2021 г. ББР продължи членството си във Френско-българската търговска и индустриална камара (ФБТИК).
- През 2021 г. ББР продължи своето участие в Междубанковата асоциация на Китай и страните от Централна и Източна Европа.
- През 2021 г. ББР продължи и участието си като член на Централна и Източно-Европейска търговско-промишлена палата (Сингапур).

12 УПРАВЛЕНИЕ НА БАНКАТА

През 2021 г. не са настъпили промени в основните принципи за управление в ББР.

Българска банка за развитие ЕАД има двустепенна структура на управление, която се състои от Надзорен съвет и Управителен съвет.

Промени в Надзорния съвет, настъпили през 2021:

С решение на едноличния собственик на капитала на ББР по Протокол от 25.06.2021 г. Валентин Любомиров Михов и Васил Атанасов Щонов са избрани за членове на Надзорния съвет на Банката. Това обстоятелство е вписано в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел на 07.07.2021 г. Г-н Валентин Любомиров Михов е избран за председател на Надзорния съвет на Банката.

Към 31.12.2021 г. е заявено вписване в Търговския регистър и на решението на едноличния собственик на капитала на ББР по Протокол от 27.05.2021 г., с което Велина Илиева Бурска и Митко Емилов Симеонов са освободени като членове на Надзорния съвет на Банката.

На 13.01.2022 г. в Търговския регистър е вписано решението на едноличния собственик на капитала на ББР, с което Велина Илиева Бурска и Митко Емилов Симеонов са освободени от състава на Надзорния съвет на Банката.

Промени в Управителния съвет, настъпили през 2021 г.:

С решение на Надзорния съвет по Протокол № 18 от 30.06.2021 г. за нови членове на Управителния съвет на ББР са избрани Владимир Рашков Георгиев, Цанко Руменов Арабаджиев и Крум Георгиев Георгиев. Това обстоятелство е вписано в Търговския регистър на 07.07.2021 г. С решение на Управителния съвет по протокол № 44/30.06.2021 г. г-н Владимир Рашков Георгиев и г-н Цанко Руменов Арабаджиев са овластени да представляват и управляват Банката като изпълнителни директори. Това обстоятелство е вписано в Търговския регистър на 07.07.2021 г. Г-н Крум Георгиев Георгиев е избран за председател на Управителния съвет.

На 14.07.2021 г. Николай Димитров Димитров и Панайот Ивов Филипов са заличени в Търговския регистър като членове на Управителния съвет.

Промени в устава на ББР, настъпили през 2021 г.:

С решение на министъра на икономиката по протокол от 21 май 2021 г. са приети изменения в Устава на Българска банка за развитие, като по-голяма част от промените са свързани с отразяване на настъпилата промяна в собствеността на капитала на дружеството (еднолично акционерно дружество). Като съществени следва да се посочат измененията в Устава, с които изрично се посочва, че приоритет при кредитната дейност на Банката представлява кредитирането на експортно ориентирани малки и средни предприятия с висока добавена стойност. Въведено е ограничение ББР да формира експозиции към един клиент или група свързани клиенти, чийто общ размер надхвърля сумата от 5 млн. лв., като това ограничение не се отнася до други кредитни институции, Банката за развитие към Съвета на Европа, Европейската инвестиционна дейност, Европейския инвестиционен фонд, от банки за развитие от държави-членки на Европейския съюз, както и в случаите по ал. 7 (когато ББР изпълнява конкретно възложени от правителството програми). Въведено е изискване експозиции към един клиент или група свързани клиенти, чийто размер надхвърля 1,000,000 лв., да се предоставят от Управителния съвет с единодушно решение и само след разрешение на Надзорния съвет.

С решение на министъра на икономиката по протокол от 10 юни 2021 г. са приети нови изменения в Устава на „Българска банка за развитие“ ЕАД, които са свързани с числеността на управителния и надзорния орган на Банката. Съгласно промените в Устава, Надзорният съвет се състои от три до седем лица, Управителният съвет е в състав от трима до седем члена.

С решения на министъра на икономиката по протокол от 1 юни 2021 г. и по протокол от 20 юли 2021 г. са приети нови изменения в Устава на „Българска банка за развитие“ ЕАД, по силата на които ограничението за формиране на експозиции с размер над 5 млн. лв. не се отнася до дъщерните дружества на Банката. В устава изрично се конкретизира, че Банката не може да формира нови експозиции на индивидуална и консолидирана основа към един клиент или група свързани клиенти, чийто общ размер надхвърля сумата от 5,000,000 лева. Уточнява се също така, че одобряването на кредитни сделки и промени по вече сключени договори се извършва съгласно действащите към съответния момент правила за кредитна дейност на Банката, устава и приложимото законодателство.

Посочените промени в Устава са одобрени от Българска народна банка и са обявени в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел по партидата на „Българска банка за развитие“ ЕАД.

Към 31.12.2021 г. органите на управление и надзор на ББР имат следния състав:

12.1 НАДЗОРЕН СЪВЕТ НА ББР КЪМ 31.12.2021 Г. И КЪМ ДАТАТА НА ОДОБРЕНИЕ НА НАСТОЯЩИЯ ДОКЛАД:

Валентин Любомиров Михов - председател на НС от 07.07.2021 г.

Валентин Михов има магистърски степени по международни икономически отношения от МГИМО и по бизнес администрация от INSEAD. Притежава значителен опит в ръководството на банки. От 1999 до 2008 г. е консултант и младши партньор в консултантската фирма McKinsey и е ръководил проекти в най-големите банки в България, Германия и Русия. В периода 2008 – 2017 г. той е бил на висши ръководни длъжности в Коммерцбанк в Германия, Сбербанк Русия, Сбербанк Европа в Австрия, както и в надзорните съвети на техни дъщерни банки в редица страни в Източна Европа. От 2018 г. отново съветва банки и компании като консултант или независим член на Съвета на директорите.

Васил Атанасов Щонов – Заместник-председател на НС от 07.07.2021 г.

Васил Щонов е магистър по финанси от Масачузетския институт по технологии в Кеймбридж. Той има богат опит банковото дело, телекомуникациите и енергетиката. Има опит в американски фонд за рискови инвестиции в малки и средни предприятия в Лос Анджелис, в консултантската компания МакКинзи (McKinsey) като младши партньор, където е ръководил екипи по анализ и управление на търговски банки, и в инвестиционната банка Bear Stearns в Ню Йорк. Бил е главен директор стратегии и маркетинг на кабелната компания Blizoo. Служебен министър на икономиката и енергетиката през 2014 г.

Стамен Стаменов Янев – Заместник-председател на НС от 26.08.2020 г

Стамен Янев е магистър по право от СУ „Св. Климент Охридски“. Специализирал е европейско и английско право в ASSER College Europe в Холандия, University of Cambridge, University College London, European University Institute (Италия). Янев е юрист, специализирал в сферата на сливанията и придобиванията, както и в областта на инвестициите. Професионалният му път преминава през големите международни консултантски компании, сред които и българските подразделения на някои от четирите най-големи одиторски фирми в света. От 2015 г. е изпълнителен директор на Българската агенция за инвестиции. Заместник-министър на икономиката от 2020 до 2021 г.

Митко Емилов Симеонов – Заместник-председател на НС от 27.11.2017 г. до 13.01.2022 г.*

Митко Симеонов е магистър по право от Нов български университет и магистър по международни икономически отношения от УНСС. Има и следдипломна квалификация по финансов мениджмънт от УНСС. Бил е заместник-изпълнителен и изпълнителен директор в Агенцията за приватизация и следприватизационен контрол.

Велина Илиева Бурска – Член на НС от 27.11.2017 г. до 13.01.2022 г.*

Велина Бурска е магистър по икономика и организация на вътрешната търговия от УНСС. От 2002 до 2017 година е директор на дирекция „Следприватизационен контрол“ в Агенцията за приватизация и следприватизационен контрол.

* Към 31.12.2021 г. е заявено вписване в Търговския регистър и на решението на едноличния собственик на капитала на ББР по Протокол от 27.05.2021, с което Велина Илиева Бурска и Митко Емилов Симеонов са освободени като членове на Надзорния съвет на Банката. На 13.01.2022 г. в Търговския регистър е вписано решението на едноличния собственик на капитала на ББР, с което Велина Илиева Бурска и Митко Емилов Симеонов са освободени от състава на Надзорния съвет на Банката.

12.2 УПРАВИТЕЛЕН СЪВЕТ НА ББР КЪМ 31.12.2021 Г. И КЪМ ДАТАТА НА ОДОБРЕНИЕ НА НАСТОЯЩИЯ ДОКЛАД:**Крум Георгиев Георгиев – Председател на УС от 07.07.2021 г.**

Крум Георгиев има бакалавърска степен по стопанско управление и магистърска степен по финанси от Университета за национално и световно стопанство. Професионалното му развитие включва 11 години опит в банковото дело и натрупани солидни познания в областта на финансовия анализ и корпоративното управление. Бил е ръководител на Отдел „Проектно финансиране“ в ОББ, като е отговарял за увеличаване на кредитното портфолио, проследяване на качеството на кредитния портфейл и структуриране на нови сделки. Има успешно развитие и като мениджър активи в сектора на ВЕИ.

Владимир Рашков Георгиев – Член на УС и изпълнителен директор от 07.07.2021 г.

Владимир Георгиев има повече от 11 години опит в банковата система, преминал е през всички нива на развитие, с дългогодишен управленски опит начело на дирекции и управления в няколко големи търговски банки, както и като член на Управителния съвет и изпълнителен директор на банкови институции. С доказан опит в областта на международната дейност и ликвидността на банките, международните кредитни и кореспондентски отношения, както и в областта на оздравяването на банки с лош кредитен портфейл, дилърските операции, документарните операции, ликвидността, корпоративното финансиране и събирането на проблемни кредити. Участвал е в екипите по консолидацията на две големи български банки като отговарящ за обединението в областта на международните кредитни и кореспондентски отношения и ликвидността. Владимир Георгиев е специализирал финанси и банковото дело в Германия, Австрия, Белгия, Люксембург. Повече от 19 години опит във финансовото управление на български и чуждестранни инвестиции в различни сектори на икономиката. Организиран Първично Публично Предлагане и Облигационно финансиране чрез БФБ за няколко корпоративни структури.

Цанко Руменов Арабаджиев – Член на УС и изпълнителен директор от 07.07.2021 г.

Цанко Арабаджиев е финансов мениджър с 16 години опит и утвърдено присъствие в банковия, застрахователния и частния сектор. Професионалният му път започва в ОББ, където в периода 2005-2013 г. преминава през различни нива на развитие в областта на банкирането на дребно, управлението на колективни инвестиционни схеми и кредитирането на малък и среден бизнес. През 2013 г. се присъединява към застрахователна компания „УНИКА“, където в продължение на 5 години е директор „Управление на инвестициите“. Основните му отговорности са свързани с цялостното управление на паричните потоци на компанията, изготвяне и прилагане на стратегии за управление на активите, така че да се постигне оптимална възвръщаемост в рамките на инвестиционния мандат. В допълнение, води различни проекти, свързани с въвеждане на нови продукти, оптимизиране на разходи и процеси и др. Кариерата на г-н Арабаджиев продължава като главен финансов директор на Норд Холдинг, а от 2019 г. е част от екипа на Пенсионно-осигурителна компания "Доверие", където отговаря за вътрешния контрол на инвестиционната ѝ дейност и управляваните фондове. Цанко Арабаджиев е завършил Международни икономически отношения в УНСС и притежава магистърска степен по Финанси от същия университет.

Живко Иванов Тодоров – Член на Управителния съвет и изпълнителен директор от 14.04.2020 г.

Живко Тодоров притежава магистърска степен по Счетоводство и контрол от УНСС, както и Executive MBA от Hult International Business School в Лондон. Професионалната му кариера започва през 1997 г. в ING Bank – клон София, където заема последователно длъжностите оперативен счетоводител, финансов контролер, главен финансов директор и член на Управителния съвет за България. В периода 2012-2014 г. е главен финансов директор и член на УС на Алфа Банк – клон България. От 2014 до март 2020 г. е главен финансов директор и член на Управителния съвет на Първа инвестиционна банка, където отговаря за ресорите Финанси, Счетоводство, Връзки с инвеститорите, Трежъри и Финансови институции, Кореспондентски отношения. Под негово ръководство се разработва и внедрява вътрешна политика за трансферно ценообразуване на средства и модел за разпределение на разходите, както и модел за изчисляване на рентабилност на ниво бизнес линия, продукти и клиенти.

През 2021 г. и следните членове са участвали в състава на Управителният съвет:

Николай Димитров Димитров – Член на Управителния съвет и изпълнителен директор от 06.10.2017 г. до 14.07.2021 г.

Николай Димитров е доктор по икономика, завършил Университета за национално и световно стопанство със специалностите „Международни икономически отношения“ и „Финанси“. В периода 2007-2015 г. преминава през редица допълнителни курсове и квалификации в Бизнес училище „Джъдж“ към Кеймбриджския университет (Великобритания), Investment Banking Institute (САЩ) и др. Кариерата му в банковия сектор започва в края на 2003 г. и преминава през Райфайзен банк и Обединена българска банка.

В Българската банка за развитие работи от юли 2011 г., като от януари 2012 г. застава начело на Управление „Инвестиционно банкиране и проектно финансиране“, а от април 2013 г. е началник на Управление „Корпоративно банкиране“. Паралелно с това, в периода 2010 – 2017 г. той е бил и хоноруван преподавател в катедра МИО в УНСС.

Панайот Ивов Филипов – Член на Управителния съвет и изпълнителен директор от 30.04.2020 г. до 14.07.2021 г.

Панайот Филипов е завършил УНСС, с магистърска степен по икономика, има и специализация по фондови пазари към Делтауеърския университет в България. През 1998 г. е обявен за Брокер №1 на Българската фондова борса с най-голям брой сделки за годината. В банковата сфера влиза през 2001 г., като до 2008 г. заема позиции в СИ Банк, ДЗИ Банк, където е и член на УС, както и в Банка Пиреос България. През 2012 г. поема управленски функции в Общинска банка. През 2014 г. г-н Панайот Филипов е назначен за член на Съвета на директорите на ЗАД „ОЗК – Застраховане“, а през 2017 г. става изпълнителен директор и член на Управителния съвет на Българската агенция за експортно застраховане (БАЕЗ). През април 2020 г. г-н Филипов е избран за изпълнителен директор и член на Управителния съвет на Българската банка за развитие.

„Българска банка за развитие“ ЕАД се представлява съвместно от двама изпълнителни директори или поне един изпълнителен директор и един прокурист.

Към 31.12.2021 г. и към датата на одобрение на този документ Банката няма упълномощен прокурист.

Договори със свързани лица, участващи в управлението, и участие на членове на УС и НС на Банката в други дружества:

Няма сключени договори по смисъла на чл. 240б от Търговския закон между членовете на НС, УС или свързани с тях лица, от една страна, и Банката – от друга, които да излизат извън обичайната дейност или съществено да се отклоняват от пазарните условия.

Няма сключени съществени договори, които пораждат действие, изменят се или се прекратяват поради промяна в контрола на - или върху Банката, или в резултат на осъществяване на задължително търгово предлагане, доколкото съществува законово ограничение относно акционерната структура на ББР, съгласно ЗББР, и не се очаква да възникнат такива договори.

Не е налице практика по сключване на споразумения между ББР и управителните им органи и/или служители за изплащане на обезщетение при напускане или уволнение без правно основание, или при прекратяване на трудовите правоотношения по причини, свързани с търгово предлагане.

Участие, по смисъла на чл. 247, ал. 2, т. 4 от Търговския закон, на членове на НС и УС в търговски дружества като неограничено отговорни съдружници, притежаване на повече от 25 на сто от капитала на друго дружество, както и участие в управлението на други търговски дружества или кооперации като прокуристи, управители или членове на съвети е, както следва (към 31.12.2021 г.):

I. По отношение на членове на НС на Банката (състав към 31.12.2021 г. и към датата на одобрение на този доклад):

Валентин Любомиров Михов – председател на НС на ББР от 07.07.2021 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- Първа Украинска Международна Банка - член на Надзорен Съвет.

Участие в капитала на търговски дружества:

- „Валор Адвайзърс“ ЕООД, ЕИК: 204708828 – притежаване на повече от 25% от капитала).

Васил Атанасов Щонов – Зам. председател на НС на ББР от 07.07.2021 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- „ЕйЕмСи Директорс“ ЕООД, ЕИК: 205674040 – управител;
- „Ре-лайф Клотинг“- в ликвидация, ЕИК: 206181417 – управител.

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации, включително - като неограничено отговорен съдружник: няма.

Стамен Стаменов Янев – Зам. председател на НС на ББР от 26.08.2020 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- Държавно предприятие „Управление и стопанисване на язовири“ ТППДП, ЕИК 205756975, член на Управителния съвет до 25.02.2022 г.;
- „ББР Микрофинансиране“ ЕАД, ЕИК: 201390740 – член на Съвета на директорите – до 05.08.2020 г.

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации, включително - като неограничено отговорен съдружник: няма.

Митко Емилов Симеонов – член на НС на ББР от 21.11.2017 г. до 13.01.2022 г.

Няма участие в управлението или капитала на други търговски дружества.

Велина Илиева Бурска – член на НС на ББР от 21.11.2017 г. до 13.01.2022 г.

Няма участие в управлението или капитала на други търговски дружества.

II. По отношение на членовете на УС на Банката (състав към 31.12.2021 г. и към датата на одобрение на този доклад):

Цанко Руменов Арабджиев – изпълнителен директор и член на Управителния съвет на „Българска банка за развитие“ ЕАД от 07.07.2021 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- „Фонд за капиталови инвестиции“ АД, ЕИК: 205322014 – член на Съвета на директорите;
- „ББР Факторинг“ ЕАД, ЕИК: 205566082 – член на Съвета на директорите.

От 22 септември 2021 г. Цанко Арабаджиев е избран за член на Надзорния съвет на Инвестиционния Фонд „Три морета“.

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации, включително - като неограничено отговорен съдружник: няма.

Крум Георгиев Георгиев – председател на Управителния съвет на „Българска банка за развитие“ ЕАД от 07.07.2021 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- „ББР Лизинг“ АД, ЕИК: 205565411 – член на Съвета на директорите;
- „ББР Факторинг“ ЕАД, ЕИК: 205566082 – член на Съвета на директорите.

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации, включително – като неограничено отговорен съдружник - няма.

Владимир Рашков Георгиев – изпълнителен директор и член на Управителния съвет на „Българска банка за развитие“ ЕАД от 07.07.2021 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- „ББР Микрофинансиране“ ЕАД, ЕИК: 201390740 – член на Съвета на директорите – от 23.08.2021 г .

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации:

- „Дебтнет“ ЕАД, ЕИК: 200817666 – едноличен собственик на капитала;
- „Роза Органика“ ООД, ЕИК: 131389390 – съдружник.

Живко Иванов Тодоров – изпълнителен директор и член на Управителния съвет на Българска банка за развитие ЕАД от 14.04.2020 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- „ББР Лизинг“ ЕАД, ЕИК: 205565411, дъщерно дружество на Банката, председател на Съвета на директорите - от 20.05.2020 г. до 23.08.2021 г.;
- „Национален гаранционен фонд“ ЕАД, ЕИК: 200321435, дъщерно дружество на Банката, председател на Съвета на директорите – от 20.05.2020 г.;

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации, включително - като неограничено отговорен съдружник: няма.

Николай Димитров Димитров – изпълнителен директор и член на УС на ББР от 06.10.2017 г. до 14.07.2021 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- „ББР Микрофинансиране“ ЕАД, ЕИК: 201390740, дъщерно дружество на Банката, заместник-председател на Съвета на директорите – до 20.05.2020 г.;
- „Фонд за капиталови инвестиции“ АД, ЕИК: 205322014, дъщерно дружество на Банката, член на Съвета на директорите. – до 20.08.2021 г.;
- „ББР Лизинг“ ЕАД, ЕИК: 205565411, дъщерно дружество на Банката, член на Съвета на директорите - до 20.05.2020 г.;
- „ББР Факторинг“ ЕАД, ЕИК: 205566082 дъщерно дружество на Банката, член на Съвета на директорите – до 03.06.2020 г.

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации, включително - като неограничено отговорен съдружник: няма.

Панайот Ивов Филипов – изпълнителен директор и член на УС на ББР от 30.04.2020 г. до 14.07.2021 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- „ББР Микрофинансиране“ ЕАД, ЕИК: 201390740, дъщерно дружество на Банката, председател на Съвета на директорите – от 20.05.2020 г. до 30.08.2021 г.;
- „ББР Факторинг“ ЕАД, ЕИК: 205566082 дъщерно дружество на Банката, председател на Съвета на директорите – от 20.05.2020 г. до 16.09.2021 г.

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации, включително - като неограничено отговорен съдружник: няма.

13 СДЕЛКИ С ДРУЖЕСТВА ПОД ОБЩ КОНТРОЛ НА ДЪРЖАВАТА

Собственик на ББР е българската държава. В бележка № 39 към индивидуалния финансов отчет на ББР за 2021 г. са представени сделките с дружества под общ контрол на държавата.

14 СЪБИТИЯ СЛЕД ДАТАТА НА ОТЧЕТА ЗА ФИНАНСОВАТА ГОДИНА, ЗАВЪРШВАЩА НА 31.12.2021 Г.

Не са възникнали коригиращи събития или значителни некоригиращи събития между датата на индивидуалния финансов отчет и датата на одобрението му за издаване, освен следните некоригиращи събития:

Войната в Украйна

В ранните часове на 24 февруари 2022 г. започна пълномащабна военна инвазия на Русия в нейния югозападен съсед Украйна. Нападението над Украйна е определяно като най-сериозния военен конфликт в Европа след края на Втората световна война. На Русия бяха наложени мащабни икономически санкции от Европейския съюз, САЩ, Великобритания, Канада и други страни, включително традиционно неутрални като Швейцария, като част от тях се разпростират и върху Беларус.

Икономическата обстановка, породена от конфликта и наложените санкции, се очаква да окаже влияние върху редица сектори на икономиката, включително да доведе до нарушаване на нормалната икономическа дейност на стопанските субекти. Поради непредсказуемата динамика на конфликта и средносрочните и дългосрочните икономически последици от него, обхватът и ефектът върху бизнеса на Банката, е трудно да бъде оценен. Възможно е, в зависимост от продължителността и мащаба на конфликта, и политическите, и икономически мерки, предприемани както от Русия, така и от САЩ, и ЕС, Банката да преразгледа своите допускания и преценки, което от своя страна да доведе до съществени корекции в балансовата стойност на активите и пасивите през следващата финансова година.

Потенциални преки ефекти върху Банката

Към 31.12.2021 г. и към датата на издаване на индивидуалния финансов отчет, Банката има следните депозити в/вземания от институции, чиито основен акционер е Русия:

	Сума към 31.12.2021 г.	Рейтинг към 31.12.2021 г.	Сума към датата на издаване на финансовия отчет	Рейтинг към датата на издаване на финансовия отчет
Международна банка за икономическо сътрудничество (МБИС)	10,029	Baa3 (Moody's)/ BBB (Fitch)	-	WDR/WDR WDR
Международна инвестиционна банка (МИБ)	74,308	A3 (Moody's)/ A-(Fitch)	15,647	(Moody's)/ BB-(Fitch)

Съществува вероятност, поради наложените от Запада санкции, или поради влошена платежоспособност на техните клиенти, водеща до влошеното им финансово състояние, контролираните от Русия банки да не могат да извършат плащанията по депозитите на падеж или в рамките на гратисния период. Към датата на издаване на индивидуалния финансов отчет, банките нямат просрочени плащания към ББР и няма индикации, че биха могли да не изпълнят задълженията си.

Потенциални ефекти върху клиенти на Банката

Бизнесът на някои значими за Банката клиенти се очаква също да бъде засегнат от нарушените вериги за доставки, ограниченията за пътувания, увеличените цени и др. Към датата на издаване на индивидуалния финансов отчет клиентите все още нямат детайлна количествена оценка на потенциалните ефекти от войната, но:

- Клиентите, опериращи в **сектор „Туризм и хотелиерство“** очакват намаляване на посещенията от Русия и Украйна, като не са уверени, че ще могат в пълна степен да компенсират тези посещения с туристи от други пазари
- Клиентите, опериращи в **сектор „Транспорт“** очакват значително увеличение на разходите за енергоносители, за което войната в Украйна допринася. Тези клиенти също не са уверени до каква степен ще могат да прехвърлят допълнителните разходи към собствените си клиенти, без да предизвикат отлив от потребление, със съответния негативен ефект върху оперативните резултати и финансовото състояние
- Клиентите в **сектор „Строителство и недвижими имоти“** очакват високите цени на материалите да се задържат в средносрочен план, тъй като основни доставчици на тези суровини – желязо, цимент и др. – са Русия и Украйна. Клиентите не са уверени доколко ще могат да прехвърлят допълнителните разходи към собствените си клиенти

- Клиентите в **сектор „Търговия и услуги“** очакват увеличение на разходите вследствие на увеличените енергийни цени, както и общия инфлационен натиск, за което увеличение войната допринася, но не очакват съществен ефект върху оперативните си резултати и финансовото състояние: тези клиенти очакват, че, в голяма степен, ще могат да неутрализират ефекта от тези увеличения.
- Клиентите в **сектор „Промисленост“** са пряко засегнати от увеличените цени на енергоносителите и материалите, както и от нарушените вериги за доставка
- Клиентите на Банката в **сектор „Производство, пренос, разпределение и доставка на природен газ и топлинна енергия“** са пряко засегнати от увеличените цени на енергоносителите, като очакват регулаторните мерки за тяхното компенсиране, предвид особеността им статут на естествени монополисти на съответните пазари. В допълнение, прекъсването на доставките на природен газ от Русия, в сила от 27.04.2022 г., не би могло да бъде компенсирано в пълна степен в краткосрочен план, като вероятно ще доведе до:
 - Намаляване на приходите от пренос на природен газ за периода, в който обичайните доставки не са компенсирани от други източници;
 - Увеличаване в краткосрочен план на разходите за доставка на природен газ за производството на топлинна енергия;

Вероятни са отрицателни ефекти както върху оперативните резултати и финансовото състояние на тези клиенти за 2022 г., така и върху икономиката като цяло. В същото време е малко вероятно в резултат на тези развития клиентите да изпаднат в трайна невъзможност да погасяват задълженията си към Банката.

Към 30.04.2022 г., датата на изготвяне на последния портфейл, Банката има следните значими експозиции⁹ към потенциално засегнатите сектори:

	Към 30.04.2022 г.
Строителство и недвижими имоти	503,959
Промисленост	468,676
Търговия и услуги	333,226
Транспорт	193,634
Производство, пренос, разпределение и доставка на природен газ и топлинна енергия	140,020
Туризм и хотелиерство	124,045
	<u>1,763,560</u>

Банката следи внимателно развитията при своите клиенти и е в готовност да предприеме подходящи мерки за да защити интересите си, и тези на своите клиенти.

⁹ Топ 25 клиенти, включително балансов дълг, задбалансови експозиции и неусвоени линии.

Ефектът от общоикономическите последици може да доведе до необходимост от ревизиране на някои допускания и счетоводни преценки, което може да доведе до промени в балансовата стойност на описаните по-горе експозиции в рамките на следващата финансова година. На този етап ръководството на Банката не е в състояние да оцени надеждно тези ефекти, тъй като събитията се развиват ежедневно.

По-дългосрочните ефекти могат да окажат влияние на финансовото състояние, резултатите от дейността и паричните потоци на Банката. Въпреки това, към датата на издаване на този индивидуален финансов отчет Банката продължава да изпълнява задълженията си навреме и поради тези причини продължава да прилага принципа на действащо предприятие.

ОТ НАЧАЛОТО НА 2022 Г. БАНКАТА СЪЗДАДЕ СЛЕДНИТЕ ПРОДУКТИ В ПОДКРЕПА НА МСП:

Програма „Подкрепа за туризма“

През януари 2022 г. Българската банка за развитие стартира нов продукт, насочен към едни от най-пострадалите от Ковид пандемията бизнеси - хотелиерския и ресторантьорския. От преференциално финансиране могат да се възползват микро-, малки и средни компании от тези сектори, дори да имат просрочени задължения до 90 дни. **Обемът на програмата е 60 млн. лв.** Параметрите по програмата са следните:

- Директни кредити за финансиране на МСП под формата на оборотно финансиране
- Размер до 500 хил. лв. за фирми до 49 души и до 750 хил. лв. за фирми до 249 души
- Прогнозен лихвен процент - 2.82%

Програмата „Подкрепа за туризма“ предлага следните два продукта:

Продукт №1 „Ликвидна помощ за ресторантьори“ - финансиране за ресторантьори, вкл. стартиращи. Предоставят се оборотен капитал за средства, необходими за разплащане на материални запаси, заплати, разходи за труд и режийни разходи в т.ч. разходи за наем и за реклама; за рефинансиране на съществуващи задължения към държавата и към доставчици; за рефинансиране на съществуващи задължения към финансови институции (в т.ч. и с просрочия до 90 дни); за освежаване и обновление.

Параметрите на продукта са следните:

- Вид финансиране: оборотно финансиране
- Кредитополучатели: ресторантьори, включително стартиращи
- Специфични характеристики:
 - Възможност за финансиране на дружества с просрочени задължения до 90 дни;
 - Да работи на счетоводна печалба през 2018 г. и 2019 г., ако не е стартиращ бизнес в този период;
 - Възможност за финансиране на предприятия, които са на оперативна загуба за две от годините в периода 2018 г. - 2021 г. (на база предварителни отчети за 2021 г.).

- Вид кредити:
 - Революираща кредитна линия;
 - Кредит овърдрафт;
 - Кредит с погасителни вноски (за оборотни цели).
- Цел на кредита:
 - Оборотен капитал за средства, необходими за разплащане на материални запаси, заплати, разходи за труд и режийни разходи в т.ч. разходи за наем и за реклама;
 - За рефинансиране на съществуващи задължения към държавата и към доставчици;
 - За рефинансиране на съществуващи задължения към финансови институции (в т.ч. и с просрочия до 90 дни);
 - За освежаване и обновление.
- Максимален размер:
 - Кредитна линия и стандартен кредит за оборотни средства:
 - ✓ за дружества с персонал до 49 души – до 500 хил. лева
 - ✓ за дружества с персонал от 50 до 249 души – до 750 хил. лева
 - Кредит овърдрафт: до 250 хил. лева
- Срок:
 - До 60 месеца – за кредитна линия и кредит овърдрафт
 - До 48 месеца – за стандартен кредит за оборотни средства
- Гратисен период: 12 месеца
- Обезпечение: всички приемливи обезпечения (недвижими имоти, машини и съоръжения, стоково-материални запаси и др.) и с възможност за 70% гаранция от Паневропейския гаранционен фонд
- Прогнозен лихвен процент: от 2.82%, съгласно профила на кредитополучателя

Продукт №2 „Ликвидна помощ за хотелиери“ - финансиране на хотелиери, които не са преустановили дейност през 2020 г. и 2021 г. С възможност за финансиране на дружества с просрочени задължения до 90 дни и предприятия, които работят на оперативна загуба за две от годините в периода 2018 г. - 2021 г. (на база предварителни отчети за 2021 г). Изискване към кредитополучателите е да работят на оперативна печалба през 2018 и 2019 г.

Параметрите на продукта са следните:

- **Вид финансиране:** оборотно финансиране
- **Кредитополучатели:** хотелиери, които не са преустановили дейност през 2020 г. и 2021 г.
- **Специфични характеристики:**
 - Възможност за финансиране на дружества с **просрочени задължения до 90 дни;**
 - Да работи на оперативна печалба през 2018 г. и 2019 г. (т.е. допустимо е да работи на счетоводна загуба);
 - Възможност за финансиране на предприятия, които работят на оперативна загуба за две от годините в периода 2018 г. - 2021 г. (на база предварителни отчети за 2021 г).

- **Вид кредити:**
 - Революираща кредитна линия
 - Кредит овърдрафт
 - Кредит с погасителни вноски (за оборотни цели)
- **Цел на кредита:**
 - Оборотен капитал за средства, необходими за разплащане на материални запаси, заплати, разходи за труд и режийни разходи в т.ч. разходи за наем и за реклама;
 - За рефинансиране на съществуващи задължения към държавата и към доставчици;
 - За рефинансиране на съществуващи задължения към финансови институции (в т.ч. и с просрочия до 90 дни);
 - За освежаване и обновление.
- **Максимален размер:**
 - Кредитна линия и стандартен кредит за оборотни средства:
 - ✓ за дружества с персонал до 49 души – до 500 хил. лева
 - ✓ за дружества с персонал от 50 до 249 души – до 750 хил. лева
 - Кредит овърдрафт: до **250 хил. лева**
- **Срок:**
 - **До 60 месеца** – за кредитна линия и кредит овърдрафт
 - **До 48 месеца** – за стандартен кредит за оборотни средства
- **Гратисен период:** 18 месеца
- **Обезпечение:** всички приемливи обезпечения (недвижими имоти, машини и съоръжения, стоково-материални запаси и др.) и с възможност за **70% гаранция** от Паневропейския гаранционен фонд
- **Прогнозен лихвен процент:** от **2.82%**, съгласно профила на кредитополучателя

Програма „Подкрепа за розопреработване“

През месец януари 2022 г. Българската банка за развитие ЕАД създаде специален продукт с преференциални условия за българските розопреработватели с наименование „Подкрепа за розопреработване“. Целта на финансирането е подкрепа на сектора, преодоляване на негативните последици от пандемията КОВИД-19 и облекчаване на проинфлационния натиск. Българското розово масло се слави като едно от най-търсените и скъпи на международния пазар, но в последните години браншът се сблъсква с проблеми, които водят до натрупване на големи запаси от ценния продукт. **Обемът на програмата е 20 млн. лв.**

Програмата „Подкрепа за розопреработване“ ще предостави финансиране за оборотни средства на микро-, малки и средни фирми от сектора на розопреработването, изправени пред сериозни затруднения и намалена ликвидност. Обемът на програмата е 20 млн. лв. Ще бъдат отпуснати директни кредити под формата на революираща кредитна линия за оборотни средства до 1 млн. лева със срок до 3 години, с облекчена схема на финансиране и минимални изисквания за обезпечение, вкл. залог на розово масло в Националния институт за изследвания и сертификация по реда на ЗОЗ.

Допустими за кандидатстване по програмата са кандидати, които отговарят едновременно на следните три критерия:

- 1) Да са търговци, регистрирани в Република България съгласно Търговския закон или да имат регистрация като земеделски производители.
- 2) Да са микро-, малки или средни предприятия по смисъла на чл. 3 и чл. 4 от Закона за малките и средни предприятия.
- 3) Да са вписани в Националния електронен регистър на розопроизводителите, розопреработвателите, обектите за производство на продукти от цвят маслодайна роза и на насажденията от маслодайна роза.

Програма „Енергийна подкрепа“

През месец февруари ББР анонсира Програма „Енергийна подкрепа“, която е насочена към преодоляване на негативите от нарастващите цени на електроенергията. **Обемът на програмата е 10 млн. лв.**

Този продукт цели подпомагане на фирмите при неочакваното повишаване на цените на електроенергията. Банката им предоставя възможност да разсрочат разходите си за електричество за четири последователни месеца по избор в рамките на 2022 г. Фирмите могат да кандидатстват за финансиране на бъдещи плащания и неплатени фактури. Размерът на финансирането ще се определя на база на нетната стойност (след приспадане на компенсацията от държавата) на фактурите за консумирания от дружествата ток за периода януари – декември 2022 г., като Банката може да покрие до 75% от стойността на съответната фактура. Минималният размер на целевия кредит е 20 000 лв., а максималният – 200 000 лв.

Параметрите на продукта са следните:

- Размер: От 20 000 лв. до 200 000 лв.
- Финансират се до 4 неплатени фактури за ток и до 75% от нетната стойност на фактурата
- Без изискване за обезпечение

Критерии за отпускане на кредит

- Допустими са фирми от всички сектори на икономиката.
- Без изискване за обезпечение за кредитополучатели с добър кредитен рейтинг. Солидарно съдлъжничество на собствениците за кредитополучатели с по-рисков профил.
- Финансират се дружества, чиито разходи за електроенергия са не по малко от 5% от оперативните разходи и до 20% от приходите.
- Предоставя се възможност за финансиране на дружества с финансова и бизнес история, по-кратка от две години.
- От финансирането не могат да се възползват компании с неплатени данъци и задължителни осигурителни вноски, както и фирми в несъстоятелност и състояние на неплатежоспособност.

Програма „Оборотен кредит за суровини и материали“

Програмата е обявена в началото на месец април.

Българската банка за развитие предлага на малките и средните предприятия нов продукт за преодоляване на негативните ефекти от продължителното увеличаване на инфлацията и нарастващите цени на основни стоки и услуги.

Програмата предвижда оборотни кредити до **200 хил. лева** за компаниите – МСП от всички сектори, които искат да закупят суровини на настоящите цени и по този начин да предотвратят по-високи разходи в бъдеще. Това ще им помогне да задържат цената на крайния продукт, който произвеждат, без да предвиждат скорошно увеличение. Програмата на ББР е отворена за компании от всички сектори на икономиката. Условието е да бъдат жизнеспособни предприятия, като са допустими и кандидати с по-нисък кредитен рейтинг.

Обемът на програмата е 10 млн. лева, а заемите, които ще се отпускат по нея – кредитни линии и овърдрафт, ще бъдат без обезпечение. Банката ще гарантира своите вземания чрез съдлъжничество от собствениците или друга фирма.

Параметрите на продукта са следните:

- Кредитна линия или кредит овърдрафт от 50 000 до 200 000 лв., като размерът се определя както следва:
 - За кредитна линия – до 40% от нетните приходи от продажба за предходната година.
 - За кредит овърдрафт – до 20% от кредитните обороти през разплащателни сметки за последните 12 месеца.
- Срок за погасяване – до 3 години.

15 ДЕКЛАРАЦИЯ НА РЪКОВОДСТВОТО

Ръководството на ББР декларира, че приложеният индивидуален годишен финансов отчет отразява достоверно имущественото и финансовото състояние на Банката към края на 2021 г., както и определянето на финансовия резултат за годината, в съответствие с действащото законодателство. Използвана е подходяща счетоводна политика, която е прилагана последователно. При съставяне на годишния финансов отчет са направени необходимите преценки, в съответствие с принципа на предпазливост. Ръководството последователно използва приложимите счетоводни стандарти и годишният финансов отчет е съставен на принципа на действащо предприятие.

Ръководството на Банката полага усилия за поддържане на подходяща счетоводна система, която отговаря на действащите счетоводни стандарти. Годишният индивидуален финансов отчет разкрива състоянието на Банката с разумна степен на точност.

Предприети са всички мерки за опазване активите на Банката, предотвратяване на измами и недопускане нарушаване на законите в страната и наредбите на БНБ за регулиране на банковата дейност.

Настоящият доклад за дейността е приет от УС на „Българска банка за развитие“ ЕАД с Протокол №45 на УС от 17 май 2022 г. и с Протокол №25 на Надзорния съвет на Банката от 20 май 2022 г., и е подписан от:

ВЛАДИМИР ГЕОРГИЕВ

ЧЛЕН НА УС
ИИЗПЪЛНИТЕЛЕН
ДИРЕКТОР

ЖИВКО ТОДОРОВ

ЧЛЕН НА УС
ИИЗПЪЛНИТЕЛЕН
ДИРЕКТОР

ЦАНКО АРАБАДЖИЕВ

ЧЛЕН НА УС
ИИЗПЪЛНИТЕЛЕН
ДИРЕКТОР

ПРИЛОЖЕНИЕ №1: ДЕКЛАРАЦИЯ ЗА КОРПОРАТИВНО УПРАВЛЕНИЕ НА ГРУПАТА НА ББР

1 ПРИНЦИПИ НА КОРПОРАТИВНОТО УПРАВЛЕНИЕ

Настоящата декларация за корпоративно управление е изготвена на основание чл. 40, ал. 1 от Закона за счетоводството. Предоставената информация отчита обстоятелството, че „Българска банка за развитие“ ЕАД не е емитирала ценни книжа, допуснати до търговия на регулиран пазар, или акции, които се търгуват на многостранна система за търговия.

2 ГРУПАТА НА ББР

Към края на 2021 г., Финансовата група на Българска банка за развитие¹⁰ („Групата“, „Групата на ББР“ или „Финансовата Група“) включва „Българска банка за развитие“ ЕАД¹¹ („ББР“, „Банката“) и нейните дъщерни дружества – „Национален Гаранционен Фонд“ ЕАД („НГФ“), „ББР Микрофинансиране“ ЕАД - с предишно наименование Микрофинансираща институция ДЖОБС¹² („ББР Микрофинансиране“), „Фонд за капиталови инвестиции“ АД („ФКИ“), „ББР Лизинг“ ЕАД („ББР Лизинг“) и „ББР Факторинг“ ЕАД („ББР Факторинг“).

Като кредитна институция, създадена по силата на специален закон – Закон за ББР (ЗББР) – и същевременно прилагаща всички регулаторни норми на Българската народна банка (БНБ) и европейското законодателство, и в изпълнение на мисията си да бъде устойчив инструмент на държавната политика за насърчаване на развитието на малкия и среден бизнес в България, „Българска банка за развитие“ ЕАД си е поставила за цел да бъде еталон за добро корпоративно управление и корпоративна отговорност, като последователно и стриктно спазва законите и регулаторните изисквания в Република България, нормите на европейското законодателство, Националния кодекс за корпоративно управление, приетите в банката Кодекс за професионално поведение в Групата на ББР, Етичния кодекс на Вътрешния одит на Групата на ББР., както и добрите корпоративни и банкови практики.

„Българска банка за развитие“ ЕАД притежава лиценз за инвестиционен посредник, по силата на който може да предоставя инвестиционни услуги и извършва инвестиционни дейности по чл. 6, ал. 2 от Закона за пазарите на финансови инструменти (ЗПФИ), както и допълнителни услуги по чл. 6, ал. 3 от ЗПФИ съгласно издаден от БНБ лиценз.

¹⁰ Към края на 2021 г. Банката е едноличен собственик на капитала на ТЦ „Марица“ ЕООД (ТЦМ), като дружеството не е част от стратегическия бизнес модел на Финансовата група на ББР.

¹¹ На 04.06.2021 г. Българска банка за развитие е вписана в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел като еднолично акционерно дружество със собственик българската държава. Правата на едноличен собственик се упражняват от Министъра на икономиката. С промяна в Закона за Българската банка за развитие, в сила от 18 март 2022 г., правата на държавата като едноличен собственик на капитала на Банката се упражняват от министъра на иновациите и растежа.

¹² Наименованието на дружеството Микрофинансираща институция „Джобс“ ЕАД бе променено на „ББР Микрофинансиране“ ЕАД считано от 12 април 2021 г.

Предоставянето на инвестиционни услуги и извършването на инвестиционни дейности се осъществява в съответствие с изискванията на Закона за пазарите на финансови инструменти, Директива 2014/65/ЕС на ЕП и на Съвета от 15 май 2014 г. относно пазарите на финансови инструменти и за изменение на Директива 2002/92/ЕО и на Директива 2011/61/ЕС (Директива 2014/65/ЕС или MIFID II), Регламент (ЕС) № 600/2014 на ЕП и на Съвета от 15 май 2014 г. относно пазарите на финансови инструменти и за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012 (Регламент (ЕС) 600/2014), Делегиран регламент (ЕС) 2017/565 на Комисията от 25 април 2016 г. за допълване на Директива 2014/65/ЕС на ЕП и на Съвета по отношение на организационните изисквания и условията за извършване на дейност от инвестиционните посредници и за даването на определения за целите на посочената директива (Делегиран регламент (ЕС) 2017/565), Регламент (ЕС) № 596/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 г. относно пазарната злоупотреба (Регламент относно пазарната злоупотреба) и за отмяна на Директива 2003/6/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и директиви 2003/124/ЕО, 2003/125/ЕО и 2004/72/ЕО на Комисията и други, както и приложимите законови и подзаконови нормативни актове на Република България.

Банката не предоставя инвестиционни услуги и дейности по чл. 6, ал. 2, т. 8 и 9 от ЗПФИ – организиране на многостранна система за търговия и организирана система за търговия.

„Българска банка за развитие“ ЕАД прилага и поддържа системи и процедури, които осигуряват сигурността, целостта и поверителността на информацията, свързана с дейността ѝ като инвестиционен посредник.

С оглед горното, Банката е приела и актуализирала вътрешнонормативната си уредба в съответствие с приложимото законодателство.

2.1 „БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ“ ЕАД (ББР, БАНКАТА)

„Българска банка за развитие“ ЕАД е създадена на 11.03.1999 г., като акционерно дружество, под наименованието „Насърчителна банка“ АД.

На 23.04.2008 г. е приет Закон за Българската банка за развитие. С него е уреден обхватът на дейността на Банката и на предвидените за учредяване нейни дъщерни дружества.

Седалището на „Българска банка за развитие“ ЕАД е гр. София 1000, район „Средец“, ул. „Дякон Игнатий“ №1.

Към 31.12.2021 г. „Българска банка за развитие“ ЕАД няма открити клонове.

Към 31.12.2021 г. списъчният състав на Банката е 231 служители.

Банката изпълнява изискванията на БНБ за минимално изискван акционерен капитал за упражняване на банкова дейност, както и капиталовите изисквания на ЗББР. От основаването си до м. август 2017 г., държавното участие в ББР е под контрола на министъра на финансите. С изменение в ЗББР през 2017 г. управлението на държавното участие преминава под контрола на министъра на икономиката.

На 13 май 2021 г. Министерският съвет прие Решение № 414 за увеличаване на акционерното участие на държавата в капитала на „Българска банка за развитие“ АД и на 04 юни 2021 г. Българска банка за развитие е вписана в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел като еднолично търговско дружество.

Към 31.12.2021 г. собствеността на капитала се разпределя, както следва: 100% се притежават от Република България, като правата на държавата като едноличен собственик на капитала се упражняват от министъра на икономиката.

С промяна в Закона за Българската банка за развитие, в сила от 18 март 2022 г., правата на държавата като едноличен собственик на капитала на Банката се упражняват от министъра на иновациите и растежа.

Към 31.12.2021 г. капиталът на Банката е в размер на 1,441,773,500 лв. съставен 14,417,735 бр. обикновени, поименни, безналични акции с право на глас, всяка с номинал 100 лева. Акциите на ББР не се търгуват на регулиран пазар.

Със Закона за Българската банка за развитие е определено, че не по-малко от 51% от акциите в капитала на Банката се притежават от Държавата и са непрехвърлими. Правата по акциите не могат да бъдат предмет на прехвърлителни сделки.

По силата на чл. 6 ал. 4 от ЗББР акциите от капитала на Банката, освен от българската държава, могат да бъдат придобивани и притежавани от Банката за развитие към Съвета на Европа, Европейската инвестиционна банка и Европейския инвестиционен фонд, от банки за развитие от държави - членки на Европейския съюз. В тези случаи не се прилага чл. 31 от Закона за кредитните институции.

Управлението на ББР се извършва в съответствие с чл. 5 от ЗББР, съгласно който Банката има двустепенна система на управление и правата на държавата в като едноличен собственик на капитала на Банката се упражняват от министъра на иновациите и растежа – към датата на съставяне на настоящия документ .

В края на 2021 г. година ББР няма задължения по съществуващи или нови емисии ценни книжа.

Към 31.12.2021 г. няма висящо съдебно, административно или арбитражно производство, касаещо задължения или вземания на Групата на ББР, в размер на 10% или повече от собствения капитал.

Съгласно Устава на ББР, кредитната дейност на Банката е ориентирана към:

- пред-експортно и експортно кредитиране на малки и средни предприятия;
- кредитиране чрез банки-посредници или пряко на други видове дейности на малки и средни предприятия;
- рефинансиране на банки, кредитиращи малки и средни предприятия;
- финансиране на инвестиции извън страната на малки и средни предприятия;
- участие в публични и публично-частни проекти или партньорства със стратегическо, национално и/или регионално значение.

Приоритет при кредитната дейност на Банката представлява кредитирането на малки и средни предприятия с висока добавена стойност.

Банката предоставя и други видове кредити по ред, като експозиция към един клиент или група свързани лица, различни от кредитни институции, централни правителства и централни банки, при спазване изискванията и ограниченията на Регламент 575/2013/ЕС, актовете по тяхното прилагане и Устава на Банката, след отчитане ефекта на ефекта от редуцирането на кредитния риск по ред, определен от Управителния съвет на Банката. Банката не може да формира експозиции на индивидуална и консолидирана основа към един клиент или група свързани клиенти, чийто общ размер надхвърля сумата от 5 000 000 лева. Ограничението по предходното изречение не се прилага за експозиции към дъщерни дружества на Банката, други кредитни институции, Банката за развитие към Съвета на Европа, Европейската инвестиционна банка и Европейския инвестиционен фонд, от банки за развитие от държави – членки на Европейския съюз, както и в случаите, при които Банката осъществява финансови сделки, в рамките на предмета ѝ на дейност, по конкретно възложени от правителството на Република България програми.

Банката не кредитира:

- дейности, които са в несъответствие с националното законодателство, включително за опазване на околната среда;
- дружества с неизвестен краен контролиращ собственик;
- политически партии и свързани с тях лица. Свързани с политически партии лица са: младежки, женски и други организации, които по закон партиите могат да създават, както и лица, създадени от политическите партии за осъществяване на единствено разрешената им от закона стопанска дейност
- издателска дейност, авторски права и ползване на интелектуална собственост, както и от продажба и разпространение на печатни, аудио и аудиовизуални материали с партийно-пропагандно съдържание;
- дружества и организации с нестопанска цел;
- медии;
- дейности, свързани със спорт и спортни прояви;
- дейности, забранени от закона.

Банката предоставя кредити пряко или чрез търговски банки-посредници. Условието и редът за предоставяне на кредити се определят от Управителния съвет.

През 2021 г. са приети промени в Устава на Банката, по силата на които Управителният съвет взема единодушно решение за формиране на експозиция към един клиент или група свързани клиенти, чийто размер надхвърля 1 000 000 лв., и само след разрешение на Надзорния съвет, при спазване изискванията на Закона за кредитните институции и вътрешните правила на Банката. Банката не може да формира нови експозиции на индивидуална и консолидирана основа към един клиент или група свързани клиенти, чийто общ размер надхвърля сумата от 5 000 000 лева.

Към 31.12.2021 г. и 31.12.2020 г. няма експозиция на клиент или група свързани клиенти, която да е по-голяма от 25% от регулаторния собствен капитал на Банката.

С оглед на специфичната си функция за провеждане на държавна политика на насърчаване, ББР приоритизира в дейността си програми и продукти за насърчаване на МСП, он-лендинг програми, експортно финансиране и финансиране по възложени мандати. Най-голямата кредитна експозиция на Банката, предоставена на група свързани лица (извън банкови институции), към 31.12.2021 г. е в размер на 182,419 хил. лв. (включително 147,727 хил. лв. брутен балансов дълг, 31,635 хил. лв. сума за усвояване и 3,057 хил. лв. гаранции) (за 2020 г.: 198,839 хил. лв.) по амортизирана стойност, което представлява 17.05% (2020 г.: 19.14%) от собствения капитал на Банката/ приемливия капитал на Банката, изчислен съгласно Регламент 575 /2013/ЕС, в размер на 1,070,167 хил. лв. (2020 г.: 1,038,884 хил. лв.). Анализ на структурата на кредитния портфейл по сегменти е предоставен в консолидираните и индивидуални финансови отчети на Банката.

Предвид специфичната дейност на Банката, към 31 декември 2021 г. средствата, привлечени от 20 най-големи небанкови депозанти представляват 85.52% от общата сума на задълженията към други клиенти (към 31 декември 2020 г.: 85.10%). Делът на най-големия небанков депозант в общата сума на задълженията към други клиенти възлиза на 14.62% (31 декември 2020 г.: 15.83%).

През 2020 г. Министерският съвет възложи на „Българска банка за развитие“ ЕАД изпълнението на две програми, чиято цел е намаляване на икономическите последици от разпространението на КОВИД-19:

- Програмата за гарантиране на безлихвени кредити в защита на хора, лишени от възможността да полагат труд поради пандемията от КОВИД-19 (размер: 200 млн. лева от капитала на Банката); С РМС 506/15.07.2021 г. е одобрено удължаване на срока за кандидатстване за кредит на физическите лица „до 31.08.2021 г. или до изчерпване на гаранционните лимити за финансиране от страна на банките - партньори по програмата, което от двете настъпи по-рано“. Към момента на изготвяне на настоящата декларация срокът за включване на кредити в гарантирания портфейл по тази програма е изтекъл.
- Програма „Възстановяване“ - Програмата за портфейлни гаранции в подкрепа на ликвидността на предприятията, пострадали от извънредната ситуация и епидемията от COVID-19, одобрена с Решение № 310 на Министерския съвет от 2020 г. Повече информация относно реализирането на програмите е оповестена на интернет страницата на Банката (размер: 500 млн. лева от капитала на Банката). Към момента на изготвяне на настоящата декларация срокът за включване на кредити в гарантирания портфейл: до 30.06.2022 г.

С оглед на специфичната си дейност, Групата на ББР използва значително външно финансиране от международни финансови институции. Детайлна информация относно получените външни кредитни линии е оповестена в бележка към годишния финансов отчет.

2.2 „НАЦИОНАЛЕН ГАРАНЦИОНЕН ФОНД“ ЕАД (НГФ)

„Национален гаранционен фонд“ ЕАД е дружество, учредено на 12.08.2008 г. въз основа на Закона за Българската банка за развитие и е регистрирано в Търговския регистър на 22.08.2008 г. Съгласно Закона за кредитните институции (ЗКИ), „Национален гаранционен фонд“ ЕАД е финансова институция, вписана през 2009 г. от БНБ в Регистъра по чл. 3, ал. 2 от ЗКИ. В съответствие с Устава на дружеството, предметът на дейност е:

- Издаване на гаранции за допълване на обезпечението по заеми на малки и средни предприятия;
- Предлагане на други продукти на малки и средни предприятия, като: гаранция за участие в търг; гаранция за добро изпълнение; гаранция за авансово плащане; гаранция за изплащане на кредит на износител и други;
- Издаване на гаранции за допълване на обезпечение по заеми на малки и средни предприятия, осъществяващи научноизследователска и развойна дейност и за внедряване на тези продукти и научни разработки в индустрията;
- Издаваните за собствен риск гаранции от НГФ могат да покриват до 50 на сто от задължението. С промяна в Закона за ББР, обнародвана в Държавен вестник, бр. 102 от 21.12.2012 г., издаваните от НГФ гаранции във връзка с гаранционни схеми по Програмата за развитие на селските райони за периода 2007 - 2013 г. и по Оперативната програма за развитие на сектор Рибарство 2007 - 2013 могат да покриват до 80 на сто от задължението;
- Други дейности, които не са забранени изрично от закона.

Предметът на дейност на НГФ ЕАД е уреден като обхват глава X в Закона за Българската банка за развитие (ДВ 43/29.04.2008 г.).

Към 31.12.2021 г., регистрираният капитал на дружеството е 80,000,000 лева и е разпределен на 800,000 акции с номинална стойност 100 лева всяка. Акциите са обикновени, налични, поименни и неделими, като всяка акция дава право на един глас. Капиталът на Дружеството е изцяло внесен.

Седалището и адресът на управление на „Национален гаранционен фонд“ ЕАД е гр. София, ул. „Дякон Игнатий“ №1.

Към 31.12.2021 г. списъчният състав на НГФ е 11 служители.

Към 31.12.2021 г., НГФ няма открити клонове.

2.3 „ББР МИКРОФИНАНСИРАНЕ“ ЕАД (ББР МИКРОФИНАНСИРАНЕ)

„ББР МИКРОФИНАНСИРАНЕ“ ЕАД е вписано в Търговския регистър на 14.01.2011 година. Предметът на дейност е микрофинансиране, в това число отпускане на микрокредити, придобиване от трети лица и отдаване под лизинг на промишлено оборудване, автомобили и други превозни средства, както и други вещи (финансов лизинг), покупко-продажба и внос на такива вещи, консултантски услуги, търговско представителство и посредничество на местни и чуждестранни физически и юридически лица, извършващи дейността си в страната, както и всяка друга дейност, незабранена със закон.

С решение от 23 март 2021 г., на Управителния съвет на ББР, в качеството ѝ на едноличен собственик на капитала на „ББР Микрофинансиране“ ЕАД, е променено наименованието на дружеството от „Микрофинансираща институция Джобс“ ЕАД на „ББР Микрофинансиране“ ЕАД, като едновременно с това е променен и устава на дружеството. От 12.04.2021 г., „Микрофинансираща институция Джобс“ ЕАД е преименувана в „ББР Микрофинансиране ЕАД“.

С решение от 1 септември 2021 г., на Управителния съвет на ББР, в качеството ѝ на едноличен собственик на капитала на „ББР Микрофинансиране“ ЕАД, е увеличен капитала на дружеството с парична вноска от 7 милиона лева чрез издаване на 70,000 нови обикновени поименни акции с номинална стойност от 100 лв. Новите акции са записани от ББР и увеличаването на капитала е вписано в Търговския регистър на 13.10.2021 г. Във връзка с увеличението на капитала е изменен и Устава на „ББР Микрофинансиране“ ЕАД.

Към 31.12.2021 г., регистрираният капитал на ББР Микрофинансиране е 14,643,000 лева и е разпределен на 146,430 акции с номинална стойност 100 лева всяка. Акции са обикновени, налични, поименни и неделими, като всяка акция дава право на един глас. Капиталът на дружеството е изцяло внесен.

Седалището и адресът на управление на „ББР Микрофинансиране“ ЕАД е гр. София, ул. "Дякон Игнатий" №1.

Към 31.12.2021 г. списъчният състав на „ББР Микрофинансиране“ ЕАД е 15 служители.

Към 31.12.2021 г., ББР Микрофинансиране няма открити клонове.

2.4 „ФОНД ЗА КАПИТАЛОВИ ИНВЕСТИЦИИ“ АД (ФКИ)

„Фондът за капиталови инвестиции“ АД е учреден на 24.08.2018 г. и регистриран на 04.10.2018 г. като акционерно дружество, със 100% крайно участие на ББР (директно участие на ББР 84.62% или 550,000 броя акции и индиректно чрез НГФ 15.38%, собственик на останалите 100,000 броя акции). Към 31.12.2021 г., регистрираният и внесен акционерен капитал е 650,000 броя поименни акции с номинал 100 лв. на акция или в размер на 65,000,000 лв.

Предметът на дейност на ФКИ включва:

- Участие в капитала на малки и средни предприятия;
- Предоставяне на консултантски услуги относно капиталовата структура на малки и средни предприятия, консултации и услуги, отнасящи се до преобразуване на предприятия по чл. 261 от Търговския закон;
- Консултантски услуги по инвестиции;
- Консултантски услуги по управление на пулове от ценни книжа на малки и средни предприятия;
- Други дейности, които не са забранени изрично от закона.

Ключов приоритет е осигуряването на капитал за растеж на малки и средни предприятия с установен бизнес модел и възможности за ускорена експанзия на вътрешния и международни пазари.

Седалището и адресът на управление на „Фонд за капиталови инвестиции“ АД (ФКИ) е гр. София 1000, ул. "Дякон Игнатий" № 1.

Към 31.12.2021 г., списъчният състав на ФКИ е 5-ма служители.

Към 31.12.2021 г. дъщерното дружество ФКИ няма открити клонове.

2.5 „ББР ЛИЗИНГ“ ЕАД (ББР ЛИЗИНГ)

„ББР Лизинг“ ЕАД, ЕИК: 205565411, е учредено на учредително събрание, проведено на 06.03.2019 г. и вписано в Търговския регистър на 12.03.2019 г. „Българска банка за развитие“ ЕАД има 100% пряко участие в капитала на дружеството.

Предметът на дейност включва: извършване на финансов лизинг, отпускане на заеми със средства, които не са набирани чрез публично привличане на влогове или други възстановими средства и всички допълнителни и обслужващи лизинга и кредитирането дейности.

Едноличен собственик на капитала на „ББР Лизинг“ ЕАД е „Българска банка за развитие“ ЕАД. Капиталът на Дружеството, внесен при учредяването, е в размер на 2,000,000 лева, разпределен на 20,000 обикновени поименни акции с номинал от 100 лева. С протокол №83/14.09.2020 на УС на ББР ЕАД, в качеството ѝ на едноличен собственик на капитала, е взето решение за увеличение на капитала от 2,000,000 лв. на 20,000,000 лв., чрез издаване на нови 180,000 бр. акции с номинална стойност от 100 лв. Капиталът е изцяло внесен на 15.09.2020 г. и увеличението е вписано в ТР на 24.09.2020 година.

Към 31.12.2021 г., регистрираният капитал на ББР Лизинг е 20,000,000 лева и е разпределен на 200,000 акции с номинална стойност 100 лева всяка. Акциите са обикновени, налични, поименни и неделими, като всяка акция дава право на един глас

Седалището и адресът на управление на ББР Лизинг е гр. София, ул. „Дякон Игнатий“ № 1.

Към 31.12.2021 г., списъчният състав на „ББР Лизинг“ ЕАД е 12 служители.

Към 31.12.2021 г. ББР Лизинг няма открити клонове.

2.6 „ББР ФАКТОРИНГ“ ЕАД (ББР ФАКТОРИНГ)

„ББР Факторинг“ ЕАД е дружество, учредено на 06.03.2019 г. и вписано в Търговския регистър към Агенция по вписванията на 13.03.2019 г. като акционерно дружество с едноличен собственик на капитала „Българска банка за развитие“ ЕАД. Създадено е на основание чл. 4, ал. 7 от Закона за Българската банка за развитие като дъщерно дружество Банката.

Предметът на дейност на „ББР Факторинг“ ЕАД е извършване на сделки по прехвърляне на еднократни или периодични парични вземания, произтичащи от доставка на стоки или предоставяне на услуги (факторинг), отпускане на заеми със средства, които не са набирани чрез публично привличане на влогове или други възстановими средства и всички допълнителни и обслужващи дейностите по факторинг и кредитиране.

Капиталът на дружеството е внесен изцяло при учредяването и е в размер на 2,000,000 лева, разпределен на 20,000 обикновени поименни акции с номинал от 100 лева.

Седалището и адресът на управление на ББР Факторинг е гр. София, ул. „Дякон Игнатий“ № 1.

Към 31.12.2021 списъчният състав на „ББР Факторинг“ ЕАД е 10 служители.

Към 31.12.2021 г. ББР факторинг няма открити клонове.

С Протокол №21/23.03.2021 г., УС на ББР в качеството ѝ на едноличен собственик на капитала на „ББР Факторинг“ ЕАД, взе решение за вливане на ББР Факторинг в ББР, като ББР ще поеме изцяло дейността на ББР Факторинг, както и неговите активи и пасиви. Българска народна банка и Комисията за защита на конкуренцията са приели решения във връзка с преобразуването и предстои финализиране на процедурата по преобразуване.

3 УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА НА ГРУПАТА НА ББР

В хода на обичайната си дейност дружествата от Групата на ББР са изложени на различни рискове, чието настъпване може да доведе до формиране на загуби и до влошаване на финансовата стабилност на Групата. Тези рискове се идентифицират, измерват, оценяват и контролират с помощта на контролни механизми, за да могат да бъдат управлявани и да се избягва концентрирането на неоправдан риск. Процесът по управление на рисковете е съществен за доходността на Групата. Основните рискове, на които е изложена Групата, са кредитен, пазарен, ликвиден и операционен.

При управлението на различните видове риск, произтичащи от дейността, Групата се ръководи от принципите на консервативност, обективност и пълно съответствие с действащите национални и Европейски нормативни актове. В подкрепа на тази политика, Групата поддържа значително по-високи нива на ликвидни буфери и капиталова адекватност от регулаторно определените.

Във възприетия вътрешно нормативен документ „Политика за управление и контрол на риска на ББР ЕАД“ са определени целите и принципите за управление на основните рискове, идентифицирани в дейността на „Българска банка за развитие“ ЕАД, включително рисковия апетит, стратегиите, рисковата рамка, организацията на управление, както и отговорностите за тяхното измерване, контрол, управление и отчитане. Политиката е приложима за „Българска банка за развитие“ ЕАД и дъщерните ѝ дружества „Национален гаранционен фонд“ ЕАД, „ББР Микрофинансиране“ ЕАД, „Фонд за капиталови инвестиции“ АД, „ББР Лизинг“ ЕАД и „ББР Факторинг“ ЕАД.

3.1 ОСНОВНИ РИСКОВЕ

3.1.1 Кредитен риск на Групата на ББР

Кредитният риск е основният риск, на който са изложени ББР и дружествата от Групата, поради което неговото управление е основно в дейността. Управлението на кредитния риск се извършва в съответствие със Закона за ББР, с действащите закони и подзаконни нормативни актове на Република България, регламентиращи кредитната дейност, утвърдените международни норми и установените добри банкови практики.

В ББР са създадени и функционират органи за наблюдение, контрол и оценка на качеството на кредитния портфейл. Въведени са процедури и механизми за текущо следене, отчитане и управление на кредитния портфейл, изискващи периодични, а при необходимост извънредни доклади за финансовия и правен статус на всеки кредитополучател и задължените лица. При установяване на нови обстоятелства, които могат да доведат до промяна в рисковия профил на кредитополучателите, включително до увеличаване на риска от несъбираемост на кредитната експозиция, се предприемат адекватни и съобразени с рисковите параметри на длъжника мерки.

Управлението на кредитния риск на ББР е изградено на следните основни принципи:

- цялостна и задълбочена оценка на кредитния риск на етапа на разглеждане на кредитно предложение;
- използване на инструменти за редуциране на кредитния риск;
- текущ и системен мониторинг на нивото на кредитния риск на индивидуална и портфейлна основа;
- наличие и прилагане на ясно дефинирани процедури и процеси по управление на кредитния риск и непосредствен ангажимент в процеса по управление на кредитния риск от Управителния съвет и Комитета за управление на риска.

Всички процеси и процедури по управление на кредитния риск са ясно дефинирани, като са налице ясно установени процедури за одобрение на нови кредити, промяна или револвиране на съществуващи такива и надлежно определени процеси и отговорности на звената, участващи в процесите по текущия мониторинг и контрол на кредитния риск. Вътрешните политики и правила на Групата регламентират най-важните инструменти и действия за редуциране на риска и определят толерантността/склонността на ББР към поемане на кредитни рискове.

Одобрение на кредити се извършва въз основа на ясни и добре дефинирани критерии при отчитане на спецификите на съответния клиент, пазар, цел и структура на кредита и източника за неговото обслужване. Вътрешните методики за анализ и оценка на кредитния риск са базирани на съвкупност от поредица количествени и качествени показатели, отчитащи характеристиките на длъжника и сделката. Анализът на кредитоспособността контрагентите на Банката се фокусира върху идентифициране на ключовите финансови и бизнес рискове, присъщи на клиента.

В резултат на цялата тази комплексна оценка, се присъжда кредитен рейтинг на всеки контрагент, отразяващ неговата индивидуална вероятност от неизпълнение. Процесът по присъждане на вътрешен кредитен рейтинг е базиран на разработен от Банката рейтингов модел, регламентиран във вътрешнобанковите нормативни документи. Присъждането на рейтинг на дружество се извършва въз основа на кумулативна оценка на количествените и качествените показатели на клиента. Кредитният рейтинг е основен елемент от кредитния процес, както и е в основата на преценката за вземане решение за кредитиране и на процеса на оценяване на очаквани кредитни загуби при финансовите активи.

Основен елемент в управлението на кредитния риск е прилагането на инструменти за редуциране на кредитния риск. Стратегията на Банката изисква получаването на адекватно обезпечение за предоставяне на кредити. Процентът и състава на предоставеното обезпечение са в зависимост от комплексната оценка на кредитния риск на всеки индивидуален контрагент и проект и се одобрява от компетентния орган на Банката. При осъществяване на дейността си през 2021 година Банката не е формирала необезпечени корпоративни кредитни експозиции. Видовете приемливи за банката обезпечения и гаранции са регламентирани във вътрешнобанковите нормативни документи.

Текущия мониторинг на кредитния риск е друг основен елемент от процеса по управление на кредитния риск. Контролът се осъществява на ниво индивидуален контрагент и на ниво портфейл. Всички кредитни експозиции са обект на регулярен мониторинг (кредитен преглед), като неговата честота на изготвяне се определя от вътрешния кредитен рейтинг на контрагента, но не по-рядко от веднъж годишно. Независимо от регулярните кредитни прегледи на контрагентите, се използва система за ранно предупреждение, базирана на набор от предупредителни сигнали за контрагентите, които индикират потенциално увеличение на кредитния риск.

При управлението на кредитния риск, ББР съблюдава определена с вътрешно-нормативни актове на Банката система от лимити по икономически отрасли, по инструменти, както и други кредитни ограничения и лимити за концентрация, а резултатите от мониторинга за спазването им се докладват на компетентните органи. Системата от лимити се преразглежда и актуализира периодично.

Оценката на кредитните рискове се допълва чрез регулярно провеждане на стрес-тестове, чрез които се оценява въздействието на силно негативни шокове върху финансовия резултат и капиталовата адекватност на Групата на ББР. Управлението на кредитния риск по поетите задбалансови (гаранционни) ангажименти от НГФ е на две нива – на ниво индивидуална сделка (гаранция) и на портфейлно ниво. Кредитният риск на индивидуално ниво се управлява, съгласно вътрешните правила и процедури за гаранционната дейност за издаване на гаранция. На портфейлно ниво кредитният риск се управлява чрез въведени лимити за плащане (капове), ограничаващи ангажимента на НГФ да плати до определен дял от размера на портфейла от гаранции, издадени по дадена програма към дадена банка. Последващото управление на поетия от НГФ кредитен риск се осъществява чрез процедури за мониторинг, в рамките на които Фондът може да изключи от гарантирания портфейл определени кредити, които не отговарят на специфични изисквания на подписаните гаранционни споразумения.

С цел минимизиране на кредитния риск ББР Микрофинансиране прави предварителна оценка на кредитоспособността на клиентите, както и прилага подходящи правила, процедури и контроли за текущо наблюдение на всяка сделка по предоставено финансиране. Рисковата експозиция на кредитния и лизингов портфейл се управлява чрез анализ на способността на контрагентите да спазват задълженията си за плащане и чрез поставянето на подходящите кредитни ограничения. Кредитният риск се намалява частично и чрез приемане на различни видове обезпечения.

Кредитният риск в ББР Лизинг се управлява самостоятелно за всеки проект, посредством анализ на способността на клиентите да обслужват задълженията си по плащания на лихви и главници и чрез постоянен мониторинг на нетната реализуема стойност на лизинговото имущество (обезпечение). Прави се индивидуална преценка за кредитоспособността и нивото на приемлив риск по отношение на всеки клиент. Прилагат се приети вътрешни правила относно одобрението на лизинговите експозиции. Договорите за лизинг се вписват в Централния Регистър на Особените Залози и имуществото се застрахова в полза на Лизингодателя. По преценка на компетентния орган за взимане на решение, могат да бъдат изисквани и допълнителни обезпечения, напр. солидарна отговорност, записи на заповеди, залог на вземания по договори, залог на търговско предприятие, залог на движими вещи и др.

Основен измерител на кредитния риск на всеки лизингополучател е вътрешен (кредитен) рейтинг. Като такъв, той е основен елемент от лизинговия процес и е в основата на преценка за вземане на решение за отпускане на лизинг, както и на процеса на оценяване на очаквани кредитни загуби при обезценка на активите.

Присъждането на вътрешен рейтинг се основава на „Методика за анализ и оценка на кредитния риск в Българска Банка за развитие ЕАД“, което включва кумулативна оценка на финансовите показатели, бизнес среда и качествени показатели на лизингополучателя и съдлъжника по лизингов договор.

В процеса по управление на кредитния риск и с цел защита от риск от концентрации, ББР Лизинг ЕАД следи лимити по формирания лизингов портфейл:

Лимити за концентрация по икономически сектор според източника на средствата за обслужване на задължения;

Лимити за концентрация по застрахователни компании на портфейл от застраховани лизингови активи на Лизингодателя и такива, приети като обезпечения по лизинговите договори;

Лимит за обща експозиция към високо рискови клиенти, съгласно вътрешни правила на групата ББР.

По примера на останалите дружества в Групата на ББР, ББР Факторинг прилага политика за управление и намаление на кредитния риск, чрез анализ и оценка на кредитоспособността както на доставчиците, така и на платците по факторинг сделките, което координира със звената в банката. Дейността на дружеството е фокусирана в създаване на добре диверсифициран портфейл от клиенти с добър и ниско рисков профил, като първоначалният фокус е подпомагане на съществуващи за Групата на Банката клиенти, както и създаването на нови стабилни клиентски отношения и привличане на компании, опериращи на факторинг пазара.

Старае се винаги да има застраховки кредитен/търговски риск на търговските вземания в своя полза и по този начин да трансферира риска от неплащане към приемлив застраховател с одобрен от компетентен орган в Групата на Банката лимит.

Поради спецификата на дейността на „Фонд за капиталови инвестиции“ АД, не съществува кредитен риск за дружеството.

3.1.2 Пазарни рискове на Групата на ББР

При управлението на валутния риск, Групата на ББР прилага стратегия за поддържане на минимални открити валутни позиции, при спазване на утвърдени лимити. Позициите в отделните валути, както и общата валутна позиция се следят на ежедневна база. Валутни позиции не се формират със спекулативна цел, а са следствие на валутни операции, възникващи в хода на обичайната дейност на Групата. При управлението на активите и пасивите, поради спецификата си на финансиране, Групата на ББР се стреми тези активи и пасиви да са деноминирани в евро или в лева. Управлението и контрола на валутния риск се осъществяват посредством лимити за максимална нетна открита позиция по видове валути и за обща нетна валутна позиция. Основните елементи в процеса на управление на валутния риск включват ежедневно управление и контрол на нетните открити позиции по валути и общо в рамките на утвърдените лимити. Откритата валутна позиция се съобразява с условията и възможностите за нетиране на позициите в евро и в лева, съгласно предвиденото от приложимата регулаторната рамка.

При управлението на лихвения риск, Групата на ББР следва принципа за поддържане на балансирана структура на лихвеночувствителните си активи и пасиви, като се стреми да поддържа съответствие между периодичността на промяна на лихвата по активите и по пасивите, както и съответствие между приложимите референтни лихвени проценти по активите и по пасивите на Групата. Управление и контрол на лихвения риск се осъществяват посредством система от лимити за максимално приемливо (количествено) въздействие на различни шокови сценарии относно промяната на пазарните лихвени проценти върху нетния лихвен доход в едногодишен хоризонт и икономическата стойност на капитала на Групата. Чрез вътрешната лимитна рамка се ограничава потенциалният риск върху очакваната бъдеща доходност и икономическата стойност на капитала, в рамките на приемливи нива, съответстващи на рисковия толеранс на Групата на ББР. Оценката на лихвения риск се извършва чрез използване на набор от техники, включващи основано на доходността измерване, измерване базирано на икономическата стойност на капитала, анализ на несъответствия, лихвени стрес сценарии. Изготвят се регулярни отчети и анализи за финансовите активи и пасиви на ББР и дружествата от Групата, разпределени във времеви интервали, според тяхната чувствителност към промени в лихвените проценти.

Поемането на риск, при извършване на операции на паричния и капиталов пазар се управлява чрез система от лимити, отразяващи рисковия профил на инвестициите. Лимитите са определени по параметри на портфейла като контрагент, финансов инструмент, матуритет и др. Системата от лимити се преразглежда периодично, а изпълнението на лимитите е обект на ежедневно следене.

Портфейлът от ценни книжа, формиран от Групата на ББР с цел инвестиране на свободните средства, се характеризира с относително нисък лихвен риск и с относително ликвидни ДЦК и ценни книжа, емитирани от надеждни институции. През 2021 година Групата на ББР не е поддържала търговски портфейл и не е подлежала на капиталови изисквания за пазарен риск от търговски дейности, съгласно регулаторните разпоредби.

Управлението и контрола на ликвидния риск се извършва чрез ежедневно наблюдение и управление на ликвидността, поддържане на достъп до достатъчна ликвидност за обезпечаване несъответствията между входящите и изходящите парични потоци по падежни интервали, както в нормална банкова среда, така и при различни сценарии на утежнена ликвидна среда. За целите на управление и контрол на ликвидния риск Групата прилага вътрешни правила и процедури, чрез които е изградена система от ликвидни показатели, включваща лимити и индикатори за ранно предупреждение. Ликвидността на Банката се управлява като стриктно се следят съотношения, индикиращи ликвидната позиция по периоди. Ликвидният риск се измерва чрез прилагане на допълнителни сценарии за паричните потоци от дейността. Измерват се и се следят ликвидните буфери на Групата и допълнителните източници на финансиране при пазарни и идиосинкратични шокове. Основен акцент при управлението на ликвидността е поддържане на адекватно ниво на ликвиден буфер в съответствие с утвърдените лимити и ограничения, определени съгласно рисковия толеранс на Групата на ББР. Спазването на лимитите за ликвидни съотношения се следи и докладва регулярно пред компетентните органи.

Оценката на пазарните рискове се допълва чрез регулярно провеждане на стрес-тестове, чрез които се оценява въздействието на силно негативни шокове върху финансовия резултат и капиталовата адекватност на Групата на ББР.

3.1.3 Операционен риск на Групата на ББР

За управлението на операционния риск Групата на ББР прилага системен подход, обхващащ събирането на обективна информация, своевременна идентификация на операционния риск, неговото измерване (качествено и количествено), установяване на зависимости с други видове риск и прилагане на мерки за ограничаване влиянието му върху финансовия резултат и върху капитала на Групата. При управлението на операционния риск се регистрират всички операционни събития, възникващи в дейността на различните структурни звена в следствие на процеси в дейността на Групата на ББР, като се идентифицира и управлява пълния набор от операционни рискове. Операционните събития, характеризиращи се с по-голяма честота, както и тези с голям потенциален или реален ефект върху финансовия резултат на ББР или дружествата от Групата, са предмет на стриктно обследване и наблюдение. Те служат за основа на анализи на операционния риск в различни сценарии, включително при извършване на стрес тест за операционен риск. Операционният риск е измерим и контролируем, като се поддържа регистър на операционните събития, който служи като база за анализ и подобрене на процесите на работа и минимизиране на условията, които потенциално биха довели до операционни събития и загуба за Групата.

Прилагат се лимити за ключови индикатори за операционен риск, които изпълняват функцията на ранни предупредителни сигнали за потенциално нарастване на операционния риск, с цел гарантиране адресирането на критични проблеми и задействане на навременна управленска реакция при необходимост. Съгласно приложимата регулаторна рамка, необходимият капитал за операционен риск се изчислява като се използва подход на базисния индикатор.

3.2 СТРУКТУРА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКОВЕТЕ

Основните звена, които са отговорни пряко за управление на рисковете, са следните:

За Дружеството-майка (Банката):

- **Надзорен съвет** – извършва общ надзор върху управлението на рисковете. При осъществяване на правомощията си Надзорният съвет на Банката се подпомага от специализирани комитети, както следва:
 - **Комитет за управление на риска (КР)** - съветва Надзорния съвет и Управителния съвет във връзка с цялостната текуща и бъдеща стратегия по отношение на риска и склонността на Банката към поемане на риск и подпомага контрола върху изпълнението ѝ от висшия ръководен персонал. КР разглежда регулярно информация във връзка с анализа, управлението и контрола на риска, чрез която се информира за цялостния рисков профил, изпълнението на рисковите ограничения, както и капиталовата и ликвидната позиция на ББР.
 - **Одитен комитет (ОК)** – отговорностите на ОК по отношение на риска включват наблюдение на процесите по финансово отчитане, наблюдение на ефективността на системите за вътрешен контрол, наблюдение на ефективността на системите за управление на рисковете, наблюдение на дейността по вътрешен одит и изпълнението на одитния план, наблюдение на независимия финансов одит, даване на препоръки за избор на регистриран одитор и докладване на Надзорния съвет по всички въпроси от своята компетентност.
 - **Комитет за възнагражденията** - изготвя и предлага решения за възнагражденията, като отчита влиянието върху риска и неговото управление, дългосрочните интереси на акционерите, инвеститорите и другите заинтересовани лица.
 - **Комитет за подбор** - анализира периодично, поне веднъж годишно структурата, състава, броя на членовете и резултатите от работата на УС и НС и отправя препоръки за евентуални промени. Периодично прави преглед на Политиката за подбор, приемственост и оценка на пригодността в „Българска банка за развитие“ ЕАД и отправя препоръки за промяна в нея.
- **Вътрешен одит** – предоставя увереност на висшето ръководство на Банката за ефективността на управлението на риска, вътрешния контрол и управлението;

- **Управителен съвет** – отговаря за общият подход за управление на рисковете и одобрява стратегиите, принципите и конкретните методи, техники и процедури за управление на рисковете. Към Управителният съвет като помощни органи функционират специализирани комитети, както следва:
 - **Комитет за управление на активите и пасивите (КУАП)** – отговаря за стратегическото управление на активите, пасивите и ликвидността, както и за управлението на пазарните рискове, в рамките на своите компетенции, съгласно вътрешната нормативна уредба;
 - **Комитет по обезценките и провизиите (КОП)** - контролира процеса на наблюдение, оценка и класифициране на финансовите инструменти, установяване на очакваните кредитни загуби и формиране на обезценки;
 - **Комисия за разглеждане на сигнали** – орган за разглеждане на жалби и сигнали, подадени от служители на Групата.
- **Изпълнителни директори и членове на УС** – осъществяват текущ оперативен контрол по поддържане и спазване на определените лимити за конкретните видове риск и прилагането на разработените процедури;
- **Управление „Риск“** – осигурява независима информация, анализи и експертна оценка за рисковете и предоставя на ръководния орган цялостен преглед на всички рискове. Звеното изпълнява дейности, свързани с идентифициране, управление, измерване, контрол и отчитане на рисковете, стрес тестове, мониторинг на лимити и докладване тяхното изпълнение в съответствие с утвърдените процедури за ескалация, както и предоставя становища по свързани с управлението на риска предложения и решения за съвместимостта им с рисковия толеранс на Банката;
- **Управление „Съответствие“** – отговаря за спазването на регулаторната рамка, включително за адаптацията на вътрешната нормативна база и организацията на процесите в ББР към настъпилите и/или предстоящи промени. Съгласно приетите Правила и процедури за регулиране на съответствията в Българска банка за развитие, Управление „Съответствие“ предоставя информация на ръководството на ББР, като изготвя регулярни отчети до УС/НС относно спазването на съответствията. В случай на констатирани пропуски, предлага планове за действие с мерки за тяхното отстраняване, изготвя отчети за прогреса по изпълнението на тези планове. Вътрешнонормативните документи на ниво Група се изготвят/съгласуват от управление „Съответствие“, като по този начин се ограничава възможността за потенциален конфликт с приложимата регулаторна рамка.
- **Управление „Финанси“** – осъществява докладването към УС и БНБ на отчети, ключови показатели, бизнес планове и тяхното изпълнение, включително на рисковете на оперативно, бизнес, отчетно и стратегическо ниво;

- Бизнес звената и звената, поемащи риск прилагат утвърдените правила и процедури за управление на рисковете, спазват регламентирано зададените ограничения по отношение на извършваните от тях дейности и предоставят необходимата информация за анализ, оценка и вземане на информирано решение. Тяхната дейност се подпомага от управления „Правно“, „Кредитна администрация“, „Сигурност“, „Финанси“, „Класифицирана информация“, „Операции и клиентско обслужване“ и „МФИ и европейски фондове“.

За дъщерното дружество „Национален гаранционен фонд“ ЕАД:

Основните звена, които са отговорни пряко за управление на рисковете са следните:

- Управителен съвет на ББР (Дружеството-майка) – извършва общ надзор върху управлението на рисковете;
- Съвет на директорите – извършва общ надзор върху управлението на рисковете, като отговаря за общия подход за управление на рисковете и одобрява стратегиите, принципите и конкретните методи, техники и процедури за управление на рисковете;
- Комитет по провизиите – анализира гарантираните портфейли от гледна точка на управление на кредитния риск общо за гарантирания портфейл, както и на ниво гаранционна сделка и получател на гаранция;
- Отдел „Риск и мониторинг“ – осъществява общ мониторинг на гарантираните портфейли посредством проверки (текущи и при предявяване на искане за плащане) в търговските банки относно спазването на заложените в гаранционните споразумения, условия на ниво отделен клиент и на ниво портфейл. Осъществява и дейностите по идентифициране, оценка, мониторинг и прилагане на мерки за ограничаване влиянието на основните рискове.

За дъщерното дружество „ББР Лизинг“ ЕАД:

Водещо звено при управление на риска на „ББР Лизинг“ ЕАД е отдел „Риск“ на „ББР Лизинг“ ЕАД. Отдел „Риск“ осигурява независима информация, анализи и експертна оценка за рисковете и предоставя на ръководния орган цялостен преглед на всички рискове. Звеното изпълнява дейности, свързани с идентифициране, управление, измерване, контрол и отчитане на рисковете, стрес тестове, мониторинг на лимити и докладване тяхното изпълнение, както и изготвяне на независими становища по отношение на предложения за лизинг. Извършва предварителен и последващ анализ и рейтинг на лизингополучателите, както първоначална и текуща проверка на методите за оценка на риска.

Ключова роля при управление на риска играе и Съветът на Директорите на „ББР Лизинг“ ЕАД, който приема правила и процедури за управление на риска и контролира рисковите фактори.

Компетенциите за вземане на решение за предоставяне на лизинг и промяна в условия на сключени договори за лизинг са:

- Прокурист и член на Съвета на директорите заедно или двама членове на Съвета на директорите заедно – за обща експозиция на едно лице или група свързани лица до 200 хил. лв. към „ББР Лизинг“ ЕАД (при липса на друга експозиция към групата на ББР);
- Съвет на директорите на „ББР Лизинг“ ЕАД – за обща експозиция на едно лице или група свързани лица към „ББР Лизинг“ до 1 млн. лв. (при липса на друга експозиция към групата на ББР);
- УС на ББР ЕАД – всички експозиции в размер до 1 млн. лв. на едно лице или група свързани лица към групата на ББР при наличие на друга експозиция към Групата на ББР);
- НС на ББР ЕАД – всички експозиции в размер над 1 млн. лв. на едно лице или група свързани лица към Групата на ББР.

В съответствие с Устава на ББР ЕАД максимално допустимата експозиция към едно лице или група свързани лица към групата на ББР не може да надвишава 5 млн. лв.

За дъщерното дружество „ББР Факторинг“ ЕАД:

Основните звена, които са отговорни пряко за управление на рисковете са:

- Управителен съвет на ББР (Дружеството-майка) – извършва общ надзор върху управлението на рисковете;
- Съвет на директорите – приема правила и процедури за управление на риска. Контролира рисковите фактори за дейността на дружеството и взема решения в границите на своите правомощия;
- Оперативно ръководство (Изпълнителен директор) – организира дейностите по прилагане на приетите от Съвета на директорите политики, правила и процедури. Създава организация на работа, която осигурява спазването на добрите практики и принципите за управление и намаление на рисковете, принципа на четирите очи във всяка една дейност на дружеството и следенето и спазването на определените лимити и нива на риск. Контролира съответствието на използваните от съответните служители процедури по анализ, измерване и оценка на риска с приетите от Съвета на директорите вътрешно-нормативни документи. Координира дейността и транзакциите в дружеството със съответните звена в ББР;
- Отдел „Риск“ – извършва предварителен и последващ анализ на контрагентите по факторинг сделки. Контролира входящите данни, необходими за оценката на риска, съгласно приложим метод на достоверност и достатъчност. Следи и контролира спазването на ангажменти и договорени условия, лимити и срокове. Извършва първоначална и текуща проверка на методите за оценка на риска. При необходимост изпраща напомнителни писма. Периодично изготвя доклади и справки за състоянието на факторинг транзакциите и наличието на ранни предупредителни сигнали за потенциални затруднения по същите. Изготвя и представя на Съвета на директорите и докладва текущо на оперативното ръководство периодични отчети с цел оценка на рисковете в дейността на дружеството, в това число спазването на лимити;

- Отдел "Операции" – следи и контролира спазването на ангажименти и договорени условия, лимити и срокове. Извършва първоначална и текуща проверка и контрол на представяните документи по транзакциите. Следи и контролира състоянието на факторинг транзакциите и наличието на ранни предупредителни сигнали за потенциални затруднения по същите. Изготвя и представя на Съвета на директорите и докладва текущо на оперативното ръководство периодични отчети.

За дъщерното дружество „ББР Микрофинансиране“ ЕАД:

Основните звена, които са отговорни пряко за управление на рисковете са:

- Управителен съвет на ББР (Дружеството-майка) – извършва общ надзор върху управлението на рисковете;
- Съвет на директорите – приема правила и процедури за управление на риска. Контролира рисковите фактори за дейността на Дружеството и взема решения в границите на своите правомощия. Също така, анализира кредитните сделки на стойност над 100,000 лева от гледна точка на управление на кредитния риск при тяхното разрешаване;
- Кредитен комитет – текущо наблюдава и анализира кредитния и лизинговия портфейл на Дружеството от гледна точка на кредитния риск в т.ч. и по отделни сделки;
- Кредитен съвет – анализира кредитните и лизингови сделки от гледна точка на управление на кредитния риск при тяхното разрешаване и/или предоговаряне;
- Оперативно ръководство (Изпълнителен директор и прокурист) – организира дейностите по прилагане на приетите от Съвета на директорите Правила за управление на риска. Създава организация на работа, която осигурява спазването на определените лимити и нива на риск. Контролира съответствието на използваните от съответните служители процедури по анализ, измерване и оценка на риска с приетите от Съвета на директорите вътрешно-нормативни документи;
- Отдел „Управление на риска“ - разработва и внедрява система за управление на риска. Изготвя и внася на Съвета на директорите периодични отчети с цел оценка на рисковете в дейността, в т.ч. спазването на лимити и докладва текущо на оперативното ръководство на Дружеството. Извършва първоначална и текуща проверка на методите за оценка на риска. Контролира входящите данни, необходими за оценката на риска, съгласно приложим метод на достоверност и достатъчност.

За дъщерното дружество „Фонд за капиталови инвестиции“ АД:

Поради спецификата на дейността на Фонд за капиталови инвестиции, не съществува кредитен риск за дружеството. Съгласно инвестиционната политика на ФКИ, Главен експерт „Риск“ дава становище, в което представя своите предложения за минимизиране на риска и оптимизиране на параметрите на сделките.

Също така, мониторинг се осъществява на всекидневна база предвид изискванията на конкретната инвестиция. Формално докладване към Съвета на директорите се извършва на месечна среща на ФКИ, на която се обсъждат текущи казуси по управлението на портфейлните компании и преглед на финансовите модели.

Основните звена, които са отговорни пряко за управление на рисковете са:

Съвет на директорите:

- Приема и изменя инвестиционната политика;
- Контролира изпълнението на инвестиционната политика;
- Приема решения по инвестиционните сделки.
- Бизнес звено – Директор /Инвестиционни партньори, отговаря за:
- Идентифициране и привличане на нови за ФКИ партньори;
- Участие в процеса по вземане на решение за избор и управление на дадена инвестиция;
- Участие в управителните органи на дадената компания – по необходимост и решение на ФКИ;
- Текущ мониторинг на портфейлните инвестиции – тримесечни отчети към ръководството на ФКИ;
- Изгражда партньорски взаимоотношения с браншови организации, представители на рисковия капитал и банкови институции.

„Риск“ Мениджър:

- Организира, контролира и участва в дейностите по управление на риска и осигурява текущ и последващ контрол на риска по отношение на потенциални и сключени сделки на ФКИ;
- Анализ и мониторинг на рисковия профил на формирания портфейл на ФКИ (концентрация по размер на инвестицията, индустрии и други), включително разглеждане и изразяване на мнение по предложения за продажби / ребалансиране на портфейла;
- Изготвя становища и доклади за промяна в условията по сключени сделки;
- Изготвя индивидуални рискови рейтинги;
- Участва в изготвянето и съгласуването на периодичните доклади-прегледи на експозициите;
- Взема участие в процеса по решение за избор на управление на дадена инвестиция, както и при избор на подходящ вариант за излизане от инвестицията.

Инвестиционно звено – Директор/анализатори:

- Следи и отговаря за актуалността на оценките на дружествени дялове и финансираните активи;
- Изготвяне на оценки и съгласуване на становища относно стойността на дружествени дялове;

- Събиране, обработка и анализ на информация, свързана и насочена към осъществяване на инвестиционната програма на Дружеството;
- Преглед на оценки, изготвени от външни оценители и становища към тях.

4 БАНКОВИ РЕГУЛАТОРИ СЪГЛАСНО БЪЛГАРСКОТО И ЕВРОПЕЙСКОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО

В съответствие с изискванията на законовите и подзаконовите нормативни актове, регулиращи банковата дейност в страната, ББР следва да спазва ограничения, свързани с определени съотношения при индивидуалните и консолидираните си отчети. Към 31.12.2021 г., ББР е спазила всички регулаторни изисквания на БНБ и българското законодателство.

Считано от 1 октомври 2020 г., съгласно решение (ЕС) 2020/1015 на ЕЦБ от 24 юни 2020 година за установяване на тясно сътрудничество между Европейската централна банка и Българската народна банка (ЕЦБ/2020/30), Банката остана под директен надзор от БНБ в тясно сътрудничество с ЕЦБ. Наблюдението, което ЕЦБ осъществява, включва контрол по прилагането на общите надзорни стандарти на Единния надзорен механизъм (ЕНМ). Основните цели на ЕНМ са да осигури сигурността и стабилността на европейската банкова система, да засили финансовата интеграция и стабилност, както и да осигури последователен надзор. През 2020 г. българският лев се включи във валутния механизъм II (ERM II) като заедно с установеното тясно сътрудничество са условие за бъдещото членство на България в еврозоната.

Считано от 1 октомври 2020 г., България се присъедини към Единния механизъм за реструктуриране, заедно с присъединяването към Единния надзорен механизъм и началото на тясното сътрудничество между Българската народна банка и Европейската централна банка. В тази връзка Единния съвет за реструктуриране пое наблюдението върху процеса по планиране на реструктурирането по отношение на Банката. Европейският банков надзор наред с единния механизъм за реструктуриране са двата стълба на банковия съюз в ЕС.

5 КОНТРОЛНА СРЕДА

Дружествата от Групата на ББР следват управленска философия и оперативен стил подчинени на принципите на консервативност при изпълнение на възложените по силата на Закона за ББР стратегически цели на Банката.

Организационният модел на функциите по управление и контрол на риска е изграден в съответствие с модел с три линии на защита. Основните роли на трите линии на защита включват:

Първата линия на защита обхваща управление на риска от бизнес звената и звената, поемащи риск - управления „Корпоративно банкиране“, „Инвестиционно банкиране и проектно финансиране“, „Външни програми“, „Проблемни вземания“, „Трежъри“ и „Финансови инструменти“. Тяхната дейност се подпомага от управления „Правно“, „Кредитна администрация“, „Сигурност“, „Финанси“, „Класифицирана информация“, „Операции и клиентско обслужване“ и „МФИ и Европейски фондове“, които оценяват и анализират изпълненията на вътрешни и регулаторни ограничения и подпомагат дейността по вземане на решения при поемането и управлението на рисковете.

На това ниво управлението на риска се осъществява чрез залагането на подходящи контроли и процедури.

Втората линия на защита осигурява независима оценка, контрол и управление на риска от звената, изпълняващи контролни функции, независими от звената поемащи риск - управления „Риск“ и „Съответствие“ и „Класифицирана информация“. Управление „Риск“, което изпълнява дейности, свързани с идентифициране, управление, измерване, контрол и отчитане на рисковете, стрес тестове, мониторинг на лимити и докладване тяхното изпълнение в съответствие с утвърдените процедури за ескалация. Управление „Класифицирана информация“ осъществява контрол по отношение на предотвратяването на изпирането на пари и финансирането на тероризма. Управление „Съответствие“ отговаря за спазването на регулаторната рамка, включително за адаптацията на вътрешната нормативна база и организацията на процесите в Групата на ББР към настъпилите и/или предстоящи промени. Втората линия на защита е организационно независима от първата и осъществява превантивен и текущ контрол.

Третата линия на защита се осъществява от Вътрешния одит на Групата (ВОГ). Той извършва независим преглед на всички дейности в Групата на ББР, подлежащи на независима оценка, спрямо изградената система от вътрешни правила и адекватността им, спрямо външната нормативна среда, вътрешно-контролните механизми и системите за управление на рисковете, покриващи дейностите на Групата. С откритите от него слабости и пропуски се подпомага функциите на другите нива на защита в процеса на разработване и развиване на вътрешни правила и процедури, с цел подобряване ефективността по управление на риска. ВОГ предоставя увереност на висшето ръководство за ефективността на управлението на риска, вътрешния контрол и управлението, както и за начина, по който първата и втората линии постигат целите на управлението на риска и контрола. Управление „Вътрешен одит на Групата“ предоставя цялостна увереност от позицията на най-високото ниво на независимост в организацията, чрез директна субординация на Надзорния съвет.

Ръководството възлага правомощия и отговорности за оперативната дейност в съответствие с детайлно разработена вътрешнонормативна база, съобразена с действащото национално и европейско законодателство, като за гарантиране на взаимоотношенията по отчетността и докладването и йерархията на правомощията са изградени редица специализирани комитети към УС и НС на ББР.

Банката е разработила вътрешнонормативна база, която включва политика и комуникации, насочени към гарантиране, че целият персонал разбира целите на Банката, знае по какъв начин индивидуалните действия на всеки са вътрешно обвързани и допринасят за тези цели, и кой и по какъв начин се отчита и за какво носи отговорност.

Банката е изградила информационна система, включително свързани с нея бизнес процеси, осигуряващи необходимото качество и контрол на финансовата отчетност и комуникация.

Одитният комитет на Банката наблюдава процесите по финансово отчитане, ефективността на системите за вътрешен контрол и ефективността на системите за управление на рисковете; информира управителните органи на Банката за резултатите от задължителния финансов одит; контролира създаването и промяната на счетоводни политики от страна на Банката и дъщерните дружества от Групата; наблюдава навременното и надеждно предоставяне на финансова информация от дъщерните дружества при изготвянето на годишния консолидиран финансов отчет на Банката; обсъжда и приема годишния доклад за дейността по вътрешен одит; наблюдава задължителния одит на годишните финансови отчети (индивидуален и консолидиран); запознава се с одитната стратегия и одитния план на задължителния одит; осъществява наблюдение върху изпълнението на одитния план, като дава препоръки до ръководството на Банката; преглежда проектите на одиторските доклади по чл. 59 и чл. 60 от ЗНФО; проверява и наблюдава независимостта на регистрираните одитори; отговаря за процедурата за подбор на регистрирания одитор и препоръчва назначаването му; изготвя годишен доклад и отчита дейността си пред едноличния собственик на капитала веднъж годишно и други отговорности, подробно регламентирани в Статут на одитния комитет.

6 УПРАВЛЕНИЕ НА „БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ“ ЕАД

„Българска банка за развитие“ ЕАД има двустепенна структура на управление, която се състои от Надзорен съвет и Управителен съвет.

Към 31.12.2021 г. органите на управление имат следния състав:

6.1 НАДЗОРЕН СЪВЕТ НА ББР КЪМ 31.12.2021 Г И КЪМ ДАТАТА НА ОДОБРЕНИЕ НА ТАЗИ ДЕКЛАРАЦИЯ:

Валентин Любомиров Михов – председател на НС от 07.07.2021 г.

Валентин Михов има магистърски степени по международни икономически отношения от МГИМО и по бизнес администрация от INSEAD. Притежава значителен опит в ръководството на банки. От 1999 до 2008 г. е консултант и младши партньор в консултантската фирма McKinsey и е ръководил проекти в най-големите банки в България, Германия и Русия. В периода 2008 – 2017 г. той е бил на висши ръководни длъжности в Коммерцбанк в Германия, Сбербанк Русия, Сбербанк Европа в Австрия, както и в надзорните съвети на техни дъщерни банки в редица страни в Източна Европа. От 2018 г. отново съветва банки и компании като консултант или независим член на Съвета на директорите.

Васил Атанасов Щонов – Заместник-председател и член на НС от 07.07.2021 г.

Васил Щонов е магистър по финанси от Масачузетския институт по технологии в Кеймбридж. Той има богат опит банковото дело, телекомуникациите и енергетиката. Има опит в американски фонд за рискови инвестиции в малки и средни предприятия в Лос Анджелис, в консултантската компания МакКинзи (McKinsey) като младши партньор, където е ръководил екипи по анализ и управление на търговски банки, и в инвестиционната банка Bear Stearns в Ню Йорк. Бил е главен директор стратегии и маркетинг на кабелната компания Blizoo. Служебен министър на икономиката и енергетиката през 2014 г.

Стамен Стаменов Янев – Заместник председател и член на НС от 26.08.2020 г.

Стамен Янев е магистър по право от СУ „Св. Климент Охридски“. Специализирал е европейско и английско право в ASSER College Europe в Холандия, University of Cambridge, University College London, European University Institute (Италия). Янев е юрист, специализирал в сферата на сливанията и придобиванията, както и в областта на инвестициите. Професионалният му път преминава през големите международни консултантски компании, сред които и българските подразделения на някои от четирите най-големи одиторски фирми в света. От 2015 г. е изпълнителен директор на Българската агенция за инвестиции. Заместник-министър на икономиката от 2020 до 2021 г.

Митко Емилов Симеонов – Член на НС от 27.11.2017 г. до 13.01.2022 г.*

Митко Симеонов е магистър по право от Нов български университет и магистър по международни икономически отношения от УНСС. Има и следдипломна квалификация по финансов мениджмънт от УНСС. Бил е заместник-изпълнителен и изпълнителен директор в Агенцията за приватизация и следприватизационен контрол.

Велина Илиева Бурска – Член на НС от 27.11.2017 г. до 13.01.2022 г.*

Велина Бурска е магистър по икономика и организация на вътрешната търговия от УНСС. От 2002 до 2017 година е директор на дирекция „Следприватизационен контрол“ в Агенцията за приватизация и следприватизационен контрол.

* Към 31.12.2021 г. е заявено вписване в Търговския регистър и на решението на едноличния собственик на капитала на ББР по Протокол от 27.05.2021, с което Велина Илиева Бурска и Митко Емилов Симеонов са освободени като членове на Надзорния съвет на Банката. На 13.01.2022 г. в Търговския регистър е вписано решението на едноличния собственик на капитала на ББР, с което Велина Илиева Бурска и Митко Емилов Симеонов са освободени от състава на Надзорния съвет на Банката.

При осъществяване на правомощията си Надзорният съвет се подпомага от специализирани комитети, както следва:

- Комитет за управление на риска, който е в състав от тримата членове на Надзорния съвет на ББР. КР съветва Надзорния съвет и Управителния съвет във връзка с цялостната текуща и бъдеща стратегия по отношение на риска и склонността на Банката към поемане на риск и подпомага контрола върху изпълнението ѝ от висшия ръководен персонал. Проверява, независимо от Комитета по възнагражденията, дали стимулите, определяни от системата за възнагражденията, отчитат рисковете, капитала, ликвидността, както и вероятността за реализиране на планирани приходи и разпределението им във времето. Представя на Надзорния съвет и/или Управителния съвет предложения за коригиране на ценообразуването на продуктите на Банката, когато цената не е адекватно отражение на модела на стопанска дейност и на стратегията по отношение на риска. Извършва периодично преглед на политиките за управление на риска и отправя препоръки към Управителния съвет в случай на необходимост. Утвърждава одобрени от УС предложения за лимити/ограничения и политики за управление на рисковете, присъщи за дейността на Банката.

Разглежда регулярно информация във връзка с анализа, управлението и контрола на риска, чрез която се информира за цялостния рисков профил, изпълнението на рисковите ограничения, както и капиталовата и ликвидната позиция на ББР. Осъществява контрол върху изпълнението на стратегии за управление на капитала и ликвидността, както и за всички други съответни рискове на Банката, като например пазарни, кредитни, операционни рискове (вкл. правни и ИТ) и репутационни рискове, за да оцени тяхната адекватност спрямо одобрените рисков апетит и стратегия. Определя характера, обема, формата и честотата на информацията за рисковия профил на банката, която следва да му се предоставя. Предоставя съвети относно назначаването на външни консултанти, които Надзорният съвет може да реши да ангажира за съвет или подкрепа. Прави преглед на редица възможни сценарии, включително неблагоприятни сценарии, за да оцени как би реагирал рисковият профил на Банката на външни и вътрешни събития. Следи за съгласуваност между всички съществени финансови продукти и услуги, които се предлагат на клиентите, и бизнес модела и стратегията за риска на Банката. Прави оценка на препоръките от вътрешни или външни одитори и предприема последващи действия относно подходящото прилагане на предприетите мерки. Предоставя на Надзорния съвет препоръки относно необходимите корекции на стратегията по отношение на риска, произтичащи от промени в бизнес модела на Банката, развитието на пазара или препоръки, отправени от управление риска

- Одитен комитет – състои се от трима члена. Одитният комитет контролира създаването и промяната на счетоводни политики от страна на Банката и дъщерните дружества от Групата; наблюдава навременното и надеждно предоставяне на финансова информация от дъщерните дружества при изготвянето на годишния консолидиран финансов отчет на Банката; обсъжда и приема годишния доклад за дейността по вътрешен одит; наблюдава задължителния одит на годишните финансови отчети (индивидуален и консолидиран); запознава се с одитната стратегия и одитния план на задължителния одит; осъществява наблюдение върху изпълнението на одитния план, като дава препоръки до ръководството на Банката; преглежда проектите на одиторските доклади по чл. 59 и чл. 60 от ЗНФО; проверява и наблюдава независимостта на регистрираните одитори; отговаря за процедурата за подбор на регистрирания одитор и препоръчва назначаването му; изготвя годишен доклад и отчита дейността си пред едноличния собственик на капитала веднъж годишно и други отговорности, подробно регламентирани в Статут на одитния комитет.
- Комитет за възнагражденията - в състав тримата членове на Надзорния съвет на ББР, като мнозинството от тях са независими по смисъла на чл. 10а, ал. 2 от ЗКИ. Комитетът за възнагражденията изготвя и предлага решения за възнагражденията, като отчита влиянието върху риска и неговото управление в Групата на ББР, дългосрочните интереси на акционерите, инвеститорите и другите заинтересовани лица; предоставя съвети на Надзорния съвет относно структурата на политиката за възнагражденията, което включва също така и съвети за неутралност на

пола и равно третиране на служителите от различен пол; оказва съдействие на Надзорния съвет по отношение на контрола по спазването на политиката за възнагражденията, практиките и процесите, свързани с възнагражденията; проверява актуалността на съществуващата политика за възнагражденията и, ако е необходимо, прави предложения за промени в нея; преглежда назначаването и възнагражденията на външните консултанти, които Надзорният съвет може да реши да ангажира за съвети или помощ; гарантира адекватността на информацията, предоставена на едноличния собственик на капитала на ББР, съответно на едноличния собственик на капитала/общото събрание на акционерите на дъщерните дружества относно политиките и практиките за възнагражденията, по-специално относно предложено по-високо максимално ниво на съотношението между постоянното и променливото възнаграждение; оценява приетите механизми и системи, за да гарантира, че системата за възнагражденията отчита правилно всички видове рискове, ликвидност и капиталови нива и че общата политиката за възнагражденията е съобразена и насърчава разумното и ефективно управление на риска и е в съответствие със стратегията за дейността, целите, корпоративната култура и ценности, както и дългосрочните интереси на Групата на ББР; оценява дали са постигнати целите за изпълнение на дейността в Групата на ББР, както и необходимостта от последваща корекция за риска, включително прилагането на клаузи за удържане и клаузи за възстановяване на размера на променливото възнаграждение; преглежда възможните сценарии, за да провери как политиките и практиките за определяне на възнагражденията реагират на външни и вътрешни събития, както и бектестването на критериите, използвани за определянето на предоставеното възнаграждение и предварителната корекция за риск на базата на действителните резултати от риска; контролира пряко възнагражденията на ръководителите на управление „Вътрешен одит на Групата“, управление „Риск“ и управление „Съответствие“; отправя препоръки до Надзорния съвет относно структурата на условията на възнаграждението и размера на възнаграждението, което следва да се заплаща на ръководителите на управление „Вътрешен одит на Групата“, управление „Риск“ и управление „Съответствие“.

- Комитет за подбор - в състав тримата членове на Надзорния съвет на ББР, като мнозинството от тях са независими по смисъла на чл. 10а, ал. 2 от ЗКИ. През 2021 година са проведени 8 заседания на Комитета. Комитетът за подбор набелязва и препоръчва за избиране от Надзорния съвет на кандидати за членове на управителния съвет, съответно от едноличния собственик на капитала на кандидати за членове на надзорния съвет; подготвя описание на функциите и на изискванията към кандидатите и определя времето, което се очаква избраните членове да отделят в работата на управителния съвет и на надзорния съвет; определя целево ниво във връзка с участието на по-слабо представения пол в състава на управителния съвет и на надзорния съвет на ББР, съответно в състава на съвета на директорите в дъщерните дружества, както и актуализира политиката за увеличаване броя на лицата от по-слабо представения пол в

състава на съветите за постигане на това ниво; анализира периодично, но не по-малко от един път годишно структурата, състава, броя на членовете и резултатите от работата на управителния съвет и на надзорния съвет и отправя препоръки за евентуални промени; анализира периодично, но не по-малко от веднъж годишно, знанията, уменията и опита на управителния съвет и на надзорния съвет като цяло и на техните членове поотделно и докладва съответно на всеки от тях; периодично прави преглед на Политиката за подбор, приемственост и оценка на пригодността в Групата „Българска банка за развитие“ ЕАД и отправя препоръки за промяна в нея.

Съставът на комитетите към НС към 31.12.2021 г. и към датата на одобрение на тази декларация е следния:

Член	Комитет за управление на риска	Комитет за подбор	Комитет за възнагражденията
Валентин Любомиров Михов	Член	Председател	Член
Васил Атанасов Щонов	Член	Член	Председател
Стамен Стаменов Янев	Председател	Член	Член

6.2 ОДИТЕН КОМИТЕТ ПРЕЗ 2021, КЪМ 31.12.2021 Г. И КЪМ ДАТАТА НА ОДОБРЕНИЕ НА ТАЗИ ДЕКЛАРАЦИЯ:

Към датата на одобрение на настоящия документ Одитният комитет е в следния състав:

Драгомир Иванов Вучев – Председател на Одитния комитет от 25.05.2021 г.

Васил Атанасов Щонов – Член на Одитния комитет от 25.05.2021 г.

Васил Щонов е магистър по финанси от Масачузетския институт по технологии в Кеймбридж. Той има богат опит банковото дело, телекомуникациите и енергетиката. Има опит в американски фонд за рискови инвестиции в малки и средни предприятия в Лос Анджелис, в консултантската компания МакКинзи (McKinsey) като младши партньор, където е ръководил екипи по анализ и управление на търговски банки, и в инвестиционната банка Bear Stearns в Ню Йорк. Бил е главен директор стратегии и маркетинг на кабелната компания Blizoo. Служебен министър на икономиката и енергетиката през 2014 г.

Гергана Стоянова Москова – Член на Одитния комитет от 07.07.2021 г.

С решение по Протокол от 25.05.2021 г. на министъра на икономиката, упражняващ правата на едноличния собственик в капитала на ББР, от Одитния комитет са освободени Красимир Василев Йорданов, Калина Иванова Маврова и Росица Николова Григорова.

На тяхно място са назначени Драгомир Иванов Вучев, Валентин Любомиров Михов и Васил Атанасов Щонов. С решение по Протокол от 22.06.2021 г. на министъра на икономиката, упражняващ правата на едноличния собственик в капитала на ББР, от Одитния комитет е освободен г-н Валентин Любомиров Михов, а с решение от 07.07.2021 г. за член на Одитния комитет е назначена г-жа Гергана Стоянова Москова.

На 16.09.2021 г. министърът на икономиката утвърди и нов Статут на Одитния комитет.

В допълнение през 2021 година следните лица са участвали в състава на Одитния комитет:

Красимир Василев Йорданов – Председател на Одитния комитет до 25.05.2021 г.

Красимир Йорданов е магистър-икономист по счетоводство и финансово-контролна дейност от СА „Д. А. Ценов – Свищов“ и магистър по право от ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“. Г-н Йорданов има и придобита магистърска степен по правоговор и актьорство в публичните комуникации от НАТФИЗ „Кр. Сарафов“, гр. София. Красимир Василев Йорданов притежава докторска степен по икономика, бил е доцент-преподавател в Нов Български университет в периода 2001-2015 и е заемал длъжността главен одитор в Сметната палата от 2001 г. до 2018 г. В момента е професор-преподавател в Международното бизнес училище – Благоевград и доцент-преподавател в катедра „Финансов контрол“ към УНСС.

Росица Николова Григорова – Член на Одитния комитет до 25.05.2021 г.

Росица Григорова е магистър-икономист по специалност „Финанси“ от УНСС и магистър с квалификация „Инженер по автоматизация“ от Висшия химикотехнологичен институт, гр. София. В над 25 годишния си професионален опит г-жа Григорова заема следните длъжности: лаборант към Висшия химикотехнологичен институт, икономист в отдел „Финансово-счетоводен“ към Министерство на отбраната, експерт „Материално-техническо осигуряване“ към „Военно строителство инженеринг“ ЕООД, началник сектор „Младежки програми и проекти“ в Дирекция „Финансово-стопански дейности управление на собствеността“ към Държавната агенция за младежта и спорта и държавен експерт, младши ранг II в отдел „Бюджет“ към Министерство на земеделието и храните. Росица Николова Григорова е заемала ръководни длъжности като началник на отдел „Бюджет“ в Министерство на труда и социалната политика, началник на отдел „Счетоводство“ в Дирекция „Финанси и управление на собствеността“ към Министерство на регионалното развитие и благоустройството, както и е била зам. финансов директор в БНТ. Понастоящем е Финансов директор и директор на Дирекция „Администрация“ в Българска национална телевизия.

Калина Иванова Маврова – Член на Одитния комитет до 25.05.2021 г.

Калина Маврова е магистър по специалност „Европейски бизнес и финанси“ от университета Нотингам Трент, Великобритания и има бакалавърска степен по специалност „Международни икономически отношения“ от УНСС. Професионалният опит на г-жа Маврова започва в Българска народна банка, където е била стажант и е заемала длъжностите експерт по международни съобщения и експерт по връзки с обществеността. Калина Иванова Маврова продължава професионалната си кариера

в Уникредит Булбанк - София, където работи като експерт по разработване на продукти и експерт по маркетингово развитие. Г-жа Маврова има основно участие в проект „Създаване на вътрешен онлайн портал за финансови и икономически анализи“ по време на стажа си в Unicredit S.p.A – Болоня, Италия.

Управителен съвет на ББР през 2021 г., към 31.12.2021 г. И към датата на тази декларация:

Към датата на одобрение на настоящата декларация и към 31.12.2021 г. Управителният съвет е в следния състав:

Крум Георгиев Георгиев – Председател на УС от 07.07.2021 г.

Крум Георгиев има бакалавърска степен по стопанско управление и магистърска степен по финанси от Университета за национално и световно стопанство. Професионалното му развитие включва 11 години опит в банковото дело и натрупани солидни познания в областта на финансовия анализ и корпоративното управление. Бил е ръководител на Отдел „Проектно финансиране“ в ОББ, като е отговарял за увеличаване на кредитното портфолио, проследяване на качеството на кредитния портфейл и структуриране на нови сделки. Има успешно развитие и като мениджър активи в сектора на ВЕИ.

Владимир Рашков Георгиев – Член на УС и изпълнителен директор от 07.07.2021 г.

Владимир Георгиев има повече от 11 години опит в банковата система, преминал е през всички нива на развитие, с дългогодишен управленски опит начело на дирекции и управления в няколко големи търговски банки, както и като член на Управителния съвет и изпълнителен директор на банкови институции. С доказан опит в областта на международната дейност и ликвидността на банките, международните кредитни и кореспондентски отношения, както и в областта на оздравяването на банки с лош кредитен портфейл, дилърските операции, документарните операции, ликвидността, корпоративното финансиране и събирането на проблемни кредити. Участвал е в екипите по консолидацията на две големи български банки като отговарящ за обединението в областта на международните кредитни и кореспондентски отношения и ликвидността. Владимир Георгиев е специализирал финанси и банковото дело в Германия, Австрия, Белгия, Люксембург. Повече от 19 години опит във финансовото управление на български и чуждестранни инвестиции в различни сектори на икономиката. Организиран Първично Публично Предлагане и Облигационно финансиране чрез БФБ за няколко корпоративни структури.

Цанко Руменов Арабаджиев – Член на УС и изпълнителен директор от 07.07.2021 г.

Цанко Арабаджиев е финансов мениджър с 16 години опит и утвърдено присъствие в банковия, застрахователния и частния сектор. Професионалният му път започва в ОББ, където в периода 2005-2013 г. преминава през различни нива на развитие в областта на банкирането на дребно, управлението на колективни инвестиционни схеми и кредитирането на малък и среден бизнес. През 2013 г. се присъединява към застрахователна компания „УНИКА“, където в продължение на 5 години е директор „Управление на инвестициите“.

Основните му отговорности са свързани с цялостното управление на паричните потоци на компанията, изготвяне и прилагане на стратегии за управление на активите, така че да се постигне оптимална възвръщаемост в рамките на инвестиционния мандат. В допълнение, води различни проекти, свързани с въвеждане на нови продукти, оптимизиране на разходи и процеси и др. Кариерата на г-н Арабаджиев продължава като главен финансов директор на Норд Холдинг, а от 2019 г. е част от екипа на Пенсионно-осигурителна компания "Доверие", където отговаря за вътрешния контрол на инвестиционната ѝ дейност и управляваните фондове. Цанко Арабаджиев е завършил Международни икономически отношения в УНСС и притежава магистърска степен по Финанси от същия университет.

Живко Иванов Тодоров – Член на Управителния съвет и изпълнителен директор от 14.04.2020 г.

Живко Тодоров притежава магистърска степен по Счетоводство и контрол от УНСС в София, както и Executive MBA от Hult International Business School в Лондон. Професионалната му кариера започва през 1997 г. в ING Bank – клон София, където до 2012 г. заема последователно длъжностите оперативен счетоводител, финансов контролер, главен финансов директор и член на Управителния съвет за България. В периода 2012-2014 г. е назначен за главен финансов директор и член на УС на Алфа Банк – клон България. От юни 2014 г. до март 2020 г. е главен финансов директор и член на Управителния съвет на Първа инвестиционна банка, където отговаря за ресорите Финанси, Счетоводство, Връзки с инвеститорите, Трежъри и Финансови институции, Кореспондентски отношения. Под негово ръководство се разработва и внедрява вътрешна политика за трансферно ценообразуване на средства и модел за разпределение на разходите, както и модел за изчисляване на рентабилност на ниво бизнес линия, продукти и клиенти. През април 2020 г. г-н Тодоров е избран за изпълнителен директор и член на Управителния съвет на Българската банка за развитие.

През 2021 г. и следните членове са участвали в състава на Управителният съвет:

Николай Димитров Димитров – Член на Управителния съвет и изпълнителен директор от 06.10.2017 г. до 14.07.2021 г.

Николай Димитров е доктор по икономика, завършил Университета за национално и световно стопанство със специалностите „Международни икономически отношения“ и „Финанси“. В периода 2007-2015 г. преминава през редица допълнителни курсове и квалификации в Бизнес училище „Джъдж“ към Кеймбриджския университет (Великобритания), Investment Banking Institute (САЩ) и др. Кариерата му в банковия сектор започва в края на 2003 г. и преминава през Райфайзен банк и Обединена българска банка. В Българската банка за развитие работи от юли 2011 г., като от януари 2012 г. застава начело на Управление „Инвестиционно банкиране и проектно финансиране“, а от април 2013 г. е началник на Управление „Корпоративно банкиране“. Паралелно с това, в периода 2010 – 2017 г. той е бил и хоноруван преподавател в катедра МИО в УНСС.

Панайот Ивов Филипов – Член на Управителния съвет и изпълнителен директор от 30.04.2020 г. до 14.07.2021 г.

Панайот Филипов е завършил УНСС, с магистърска степен по икономика, има и специализация по фондови пазари към Делтауеърския университет в България. През 1998 г. е обявен за Брокер №1 на Българската фондова борса с най-голям брой сделки за годината. В банковата сфера влиза през 2001 г., като до 2008 г. заема позиции в СИ Банк, ДЗИ Банк, където е и член на УС, както и в Банка Пиреос България. През 2012 г. поема управленски функции в Общинска банка. През 2014 г. г-н Панайот Филипов е назначен за член на Съвета на директорите на ЗАД „ОЗК – Застраховане“, а през 2017 г. става изпълнителен директор и член на Управителния съвет на Българската агенция за експортно застраховане (БАЕЗ). През април 2020 г. г-н Филипов е избран за изпълнителен директор и член на Управителния съвет на Българската банка за развитие.

„Българска банка за развитие“ ЕАД се представлява съвместно от двама изпълнителни директори или поне един изпълнителен директор и един прокурист. Към датата на одобрение на този документ Банката няма упълномощен прокурист.

През 2021 г. не са настъпили промени в основните принципи за управление в групата на ББР.

6.3 КОМИТЕТИ КЪМ УС

Към Управителният съвет като помощни органи функционират специализирани комитети, както следва:

- Комитет по управление на активите и пасивите (КУАП) – извършва функциите по стратегическото управление на активите, пасивите и ликвидността, както и по управлението на пазарните рискове, в рамките на своите компетенции, определени в отделни вътрешно нормативни документи.
- Комитет по обезценките и провизиите (КОП) - контролира процеса на наблюдение, оценка и класифициране на финансовите инструменти, установяване на очакваните кредитни загуби и формиране на обезценки съгласно приложимите стандарти за финансова отчетност и вътрешната нормативна уредба.
- Комисия за разглеждане на жалби и сигнали – орган за разглеждане на жалби и сигнали, подадени от служители на Групата.

Комитетите към УС имат следните състави към 31.12.2021 г. и към датата на изготвяне на настоящата декларация:

Комитетите към УС	Комитет по Управление на Активите и Пасивите	Комисия за разглеждане на сигнали	Комитет по обезценките и провизиите
Живко Тодоров	Член		
Крум Георгиев	Член		Председател
Цанко Арабаджиев	Председател		
Владимир Георгиев	Член		
Началник у-ние „Риск“	Член	Член	Член
Зам.-началник управление „Риск“, направление „Пазарен и операционен риск“	Член		
Главен икономист	Член		
Началник у-ние „Сигурност“		Член	
Началник у-ние „Финанси“	Член	Член	Член
Началник у-ние „Вътрешен одит на Групата“		Член	
Началник у-ние „Трежъри“	Член		
Зам.-началник у-ние „Трежъри“	Член		
Началник у-ние „Съответствие“		Председател	
Началник у-ние „Международни финансови институции и Европейски Фондове“	Член		
Началник у-ние „Корпоративно банкиране“			Член
Началник у-ние „Правно“		Член	
Началник у-ние „Финансови инструменти“	Член		

*Председателите се избират от членовете за срок от една година.

6.4 ДОГОВОРИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА, УЧАСТВАЩИ В УПРАВЛЕНИЕТО, И УЧАСТИЕ НА ЧЛЕНОВЕ НА УС И НС НА БАНКАТА В ДРУГИ ДРУЖЕСТВА

Няма сключени договори по смисъла на чл. 240б от Търговския закон между членовете на НС, УС или свързани с тях лица, от една страна, и Банката – от друга, които да излизат извън обичайната дейност или съществено да се отклоняват от пазарните условия.

През 2021 година между ББР и свързани лица няма сключени сделки или предложения за сключване на такива сделки, които са извън обичайната дейност или съществено да се отклоняват от пазарните условия, по които ББР или нейно дъщерно дружество е страна.

Няма сключени съществени договори, които пораждат действие, изменят се или се прекратяват поради промяна в контрола на - или върху Банката, или в резултат на осъществяване на задължително търгово предлагане. Доколкото съществува законово ограничение относно акционерната структура на ББР, не се очаква да възникнат такива договори.

Не е налице практика по сключване на споразумения между дружествата от Групата на ББР и управителните им органи и/или служители за изплащане на обезщетение при напускане или уволнение без правно основание, или при прекратяване на трудовите правоотношения по причини, свързани с търгово предлагане.

Участието по смисъла на чл. 247, ал. 2, т. 4 от Търговския закон на членове на НС и УС в търговски дружества като неограничено отговорни съдружници, притежаване на повече от 25% от капитала на друго дружество, както и участие в управлението на други търговски дружества или кооперации като прокуристи, управители или членове на съвети е, както следва (към 31.12.2021 г.):

Членове на управителния и надзорния орган

I. По отношение на членове на НС на Банката участвали в състава му през 2021 г.:

Валентин Любомиров Михов, председател на Надзорния съвет на „Българска банка за развитие“ ЕАД от 07.07.2021 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- Първа Украинска Международна Банка - член на Надзорен Съвет.

Участие в капитала на търговски дружества:

- „Валор Адвайзърс“ ЕООД, ЕИК: 204708828 – притежаване на повече от 25% от капитала).

Васил Атанасов Щонов - Член на Надзорния съвет на „Българска банка за развитие“ ЕАД от 07.07.2021 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- „ЕйЕмСи Директорс“ ЕООД, ЕИК: 205674040 – управител;
- „Ре-лайф Клотинг“ – в ликвидация, ЕИК: 206181417 – управител.

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации, включително - като неограничено отговорен съдружник: няма.

Стамен Стаменов Янев – Заместник-председател на НС „Българска банка за развитие“ ЕАД от 26.08.2020 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- Държавно предприятие „Управление и стопанисване на язовири“ ДП, ЕИК 205756975, член на Управителния съвет до 25.02.2022 г.;
- „ББР Микрофинансиране“ ЕАД, ЕИК: 201390740 – член на Съвета на директорите – до 05.08.2020 г.

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации, включително - като неограничено отговорен съдружник: няма.

Митко Емилов Симеонов – член на НС на ББР от 21.11.2017 г. до 13.01.2022 г.

Няма участие в управлението или капитала на други търговски дружества.

Велина Илиева Бурска – член на НС на ББР от 21.11.2017 г. до 13.01.2022 г.

Няма участие в управлението или капитала на други търговски дружества.

II. По отношение на членовете на УС на Банката участвали в състава му през 2021 г.:

Крум Георгиев Георгиев – Председател на Управителния съвет на „Българска банка за развитие“ ЕАД от 07.07.2021 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- „ББР Лизинг“ ЕАД, ЕИК: 205565411 – член на Съвета на директорите;
- „ББР Факторинг“ ЕАД, ЕИК: 205566082 – член на Съвета на директорите.

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации, включително - като неограничено отговорен съдружник: няма.

Владимир Рашков Георгиев – Изпълнителен директор и Член на Управителния съвет на „Българска банка за развитие“ ЕАД от 07.07.2021 г.

Участие в управлението на търговски дружества:

- „ББР Микрофинансиране“ ЕАД, ЕИК: 201390740 – член на Съвета на директорите – от 23.08.2021 г.

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации:

- „Дебтнет“ ЕАД, ЕИК: 200817666 – едноличен собственик на капитала;
- „Роза Органика“ ООД, ЕИК: 131389390 – съдружник.

Цанко Руменов Арабаджиев – Изпълнителен директор и Член на Управителния съвет на „Българска банка за развитие“ ЕАД от 07.07.2021 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- „Фонд за капиталови инвестиции“ АД, ЕИК: 205322014 – член на Съвета на директорите;
- „ББР Факторинг“ ЕАД, ЕИК: 205566082 – член на Съвета на директорите.

От 22 септември 2021 г. Цанко Арабаджиев е избран за член на Надзорния съвет на Инвестиционния Фонд „Три морета“.

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации, включително - като неограничено отговорен съдружник: няма.

Живко Иванов Тодоров – изпълнителен директор на ББР, член на УС на ББР от 14.04.2020 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- „ББР Лизинг“ ЕАД, ЕИК: 205565411, дъщерно дружество на Банката, председател на Съвета на директорите - от 20.05.2020 г до 23.08.2021г.;
- „Национален гаранционен фонд“ ЕАД, ЕИК: 200321435, дъщерно дружество на Банката, председател на Съвета на директорите – от 20.05.2020 г.;

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации, включително - като неограничено отговорен съдружник: няма.

Николай Димитров Димитров – изпълнителен директор на ББР, член на УС на ББР от 06.10.2017 г. до 14.07.2021 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- „ББР Микрофинансиране“ ЕАД, ЕИК: 201390740, дъщерно дружество на Банката, заместник-председател на Съвета на директорите – до 20.05.2020 г.;
- „Фонд за капиталови инвестиции“ АД, ЕИК: 205322014, дъщерно дружество на Банката, член на Съвета на директорите до 20.08.2021 г.;
- „ББР Лизинг“ ЕАД, ЕИК: 205565411, дъщерно дружество на Банката, член на Съвета на директорите - до 20.05.2020 г.;
- „ББР Факторинг“ ЕАД, ЕИК: 205566082 дъщерно дружество на Банката, член на Съвета на директорите – до 03.06.2020 г.

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации, включително като неограничено отговорен съдружник: няма.

Панайот Ивов Филип – изпълнителен директор на ББР, член на УС на ББР от 30.04.2020 г. до 14.07.2021 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- „ББР Микрофинансиране“ ЕАД, ЕИК: 201390740, дъщерно дружество на Банката, председател на Съвета на директорите – от 20.05.2020 г. До 30.08.2021 г.;
- „ББР Факторинг“ ЕАД, ЕИК: 205566082 дъщерно дружество на Банката, председател на Съвета на директорите – от 20.05.2020 г. до 16.09.2021 г.

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации, включително - като неограничено отговорен съдружник: няма.

Във финансовия отчет е оповестена информация за пълния размер на възнагражденията, наградите и/или ползите на членовете на управителните и на контролните органи на Банката за отчетната финансова година, изплатени от емитента и негови дъщерни дружества.

7 УПРАВЛЕНИЕ НА ДЪЩЕРНИТЕ ДРУЖЕСТВА

Към 31.12.2021 г. ББР е собственик на капитала на следните дъщерни дружества:

Едноличен собственик на:

- „Национален гаранционен фонд“, ЕАД, ЕИК: 200321435;
- „ББР Микрофинансиране“, ЕАД, ЕИК: 201390740;
- „ББР Лизинг“ ЕАД, ЕИК: 205565411;
- „ББР Факторинг“ ЕАД, ЕИК: 205566082;
- Търговски център „Марица“ ЕООД, ЕИК: 115619162.

Притежава съвместно участие, заедно с НГФ, в капитала на „Фонд за капиталови инвестиции“ АД, ЕИК 205322014, като разпределението на записания капитал е следното (84.62% от капитала на дружеството принадлежат на ББР, а 15.38 % на НГФ).

Към 31.12.2021 г. ББР упражнява контрол върху Кохоферм ООД¹³, ЕИК 201807408, по силата на упражнени права по залог на търговско предприятие.

7.1 „НАЦИОНАЛЕН ГАРАНЦИОНЕН ФОНД“ ЕАД

НГФ има едностепенна система на управление – Съвет на директорите, състоящ се от трима членове, като към 31.12.2021 г. и към датата на одобрение на тази декларация има следния състав:

Съвет на директорите към датата на одобрение на тази декларация:

Живко Иванов Тодоров – Председател на Съвета на директорите от 20.05.2020 г.;

Тодор Людмилов Тодоров – Изпълнителен директор и заместник-председател на Съвета на директорите от 20.05.2020 г.;

Захарина Дамянова Тодорова – Член на Съвета на директорите от 20.05.2020 г.;

Деян Петров Калъпчиев – Член на Съвета на директорите от 27.09.2021 г.

Дружеството се представлява от които и да е двама от членовете на съвета на директорите заедно.

Членовете на СД на НГФ ЕАД не притежават акции на Фонда, както и нямат специални права за придобиване на такива акции.

Няма сключени договори по смисъла на чл. 240б от Търговския закон между членовете на СД на НГФ или свързани с тях лица, от една страна, и дружеството - от друга, които да излизат извън обичайната дейност на дружеството или съществено да се отклоняват от пазарните условия.

¹³ „Кохоферм“ ООД също не е част от стратегическия бизнес модел на Финансовата група на ББР.

Участието, по смисъла на чл. 247, ал. 2, т. 4 от Търговския закон, на членове на СД на НГФ в търговски дружества като неограничено отговорни съдружници, притежаване на повече от 25 на сто от капитала на друго дружество, както и участието им в управлението на други търговски дружества или кооперации като прокуристи, управители или членове на съвети е както следва (към 31.12.2021 г.):

Тодор Людмилов Тодоров – Изпълнителен директор и заместник – председател на СД на НГФ от 20.05.2020 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- „Гленридж Кепитъл“ ЕООД, ЕИК 205578775, управител.

Участие в капитала на търговски дружества:

- „Гленридж Кепитъл“ ЕООД, ЕИК 205578775, едноличен собственик на капитала;
- „Хобо България“ ООД, ЕИК: 205420451, съдружник - 15%.

Живко Иванов Тодоров – Председател на СД на НГФ от 20.05.2020 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- „Българска банка за развитие“ ЕАД, изпълнителен директор и член на УС от 14.04.2020 г.

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации, включително - като неограничено отговорен съдружник: няма.

Захарина Дамянова Тодорова – член на Съвета на директорите на НФГ от 20.05.2020 г.

Участие в управлението на други търговски дружества - няма.

Участие в капитала на търговски дружества - няма.

Деян Петров Калъпчиев – Член на СД на НГФ от 27.09.2021 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- „Джи Енд Ел Пропъртис“ ООД, ЕИК 175172659, управител;
- „Кепитъл Алианс“ ЕООД, ЕИК 175172627, управител;
- Участие в капитала на търговски дружества:
- „Кепитъл Алианс“ ЕООД, ЕИК 175172627, едноличен собственик на капитала;
- „Джи Енд Ел Пропъртис“ ООД, ЕИК 175172659, съдружник; - 50%

7.2 „ББР МИКРОФИНАНСИРАНЕ“ ЕАД

ББР Микрофинасиране има едностепенна система на управление – Съвет на директорите, състоящ се от трима до петима членове, като към 31.12.2021 г. и към датата на одобрение на тази декларация има следния състав:

Съвет на директорите:

Владимир Рашков Георгиев – Председател на Съвета на директорите от 23.08.2021 г.;

Илия Радков Комитов – Член на Съвета на директорите от 28.08.2020 г.;

Боян Стефанов Бянов – Член на Съвета на директорите от 30.08.2021 г.

Ивана Борисова Цанева – Изпълнителен директор и заместник - председател на Съвета на директорите от 20.05.2020 г.;

През 2021 година и следните лица са участвали в състава на СД:

Панайот Ивов Филипов – Председател на Съвета на директорите от 20.05.2020 г. до 30.08.2021 г.;

Ангелина Георгиева Ангелова – Член на Съвета на директорите от 20.05.2020 г. до 30.08.2021 г.;

Дружеството се представлява от които и да е двама от членовете на Съвета на директорите заедно. Назначеният прокуристи има право да представлява дружеството заедно с член на Съвета на директорите на съответното дружество.

Няма сключени договори по смисъла на чл. 240б на Търговския закон между членовете на СД и/или свързани с тях лица, от една страна, и Дружеството - от друга, които да излизат извън обичайната му дейност или съществено да се отклоняват от пазарните условия.

Участието, по смисъла на чл. 247, ал. 2, т. 4 от Търговския закон, на членове на СД на „ББР Микрофинансиране“ ЕАД в търговски дружества като неограничено отговорни съдружници, притежаване на повече от 25 на сто от капитала на друго дружество, както и участието им в управлението на други търговски дружества или кооперации като прокуристи, управители или членове на съвети е както следва:

Владимир Рашков Георгиев – Председател на Съвета на директорите от 23.08.2021 г.;

Участие в управлението на търговски дружества:

- „Българска банка за развитие“ ЕАД, ЕИК: 121856059 – Член на УС и Изпълнителен директор – от 07.07.2021 г .

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации:

- „Дебтнет“ ЕАД, ЕИК: 200817666 – едноличен собственик на капитала;
- „Роза Органика“ ООД, ЕИК: 131389390 – съдружник.

Боян Стефанов Бянов – Член на Съвета на директорите от 30.08.2021 г.

Участие в управлението на други търговски дружества: няма

Участие в капитала на търговски дружества - няма.

Панайот Ивов Филип – Председател на Съвета на директорите от 20.05.2020 г. до 30.08.2021 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- „Българска банка за развитие“ ЕАД, ЕИК: 121856059 изпълнителен директор и член на УС от 30.04.2020 г. до 14.07.2021 г.;
- „ББР Факторинг“ ЕАД, ЕИК: 205566082 дъщерно дружество на Банката, председател на Съвета на директорите – от 20.05.2020 г. до 16.09.2021 г.

Участие в капитала на търговски дружества - няма.

Ивана Борисова Цанева – Изпълнителен директор и заместник-председател на Съвета на директорите

Участие в управлението на други търговски дружества - няма.

Участие в капитала на търговски дружества - няма.

Ангелина Георгиева Ангелова – Член на Съвета на директорите от 20.05.2020 г. до 30.08.2021 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- „АФЕ“ ЕООД, ЕИК: 204261633, управител.

Участие в капитала на други търговски дружества:

- „Код Броудкастинг Груп“ („ТРАНСТРОЙ АМБ“) ЕООД, ЕИК: 205276652, едноличен собственик на капитала до 16.04.2021 г.

Илия Радков Комитов - Член на Съвета на директорите от 28.08.2020 г.

Участие в управлението на търговски дружества:

- „БРАНД БОЙС“ ЕООД, ЕИК: 203557782, управител;
- „СЕНМОН“, ЕИК: 202994314, управител.

Участие в капитала на търговски дружества:

- „БРАНД БОЙС“ ЕООД, ЕИК: 203557782, съдружник;
- „СЕНМОН“ЕООД , ЕИК: 202994314, едноличен собственик на капитала.

7.3 „ФОНД ЗА КАПИТАЛОВИ ИНВЕСТИЦИИ“ АД

„Българска банка за развитие“ ЕАД притежава участие в размер 84.62% от капитала на „Фонд за капиталови инвестиции“ АД, ЕИК: 205322014, като 15.38% от капитала на дружеството се притежава от „Национален гаранционен фонд“ ЕАД.

ФКИ има едностепенна система на управление – Съвет на директорите, състоящ се от трима членове, като в края на 2021 г. и към датата на одобрение на тази декларация има следния състав:

Съвет на директорите :

Цанко Руменов Арабаджиев - Председател на Съвета на директорите от 05.08.2021 г.;

Стефан Стефанов Тъмнев – Изпълнителен директор и Заместник - председател на Съвета на директорите от 05.08.2021 г.

Красимир Танев Атанасов – Член на Съвета на директорите от 05.08.2021 г.

През 2021 година и следните лица са участвали в състава на СД:

Цветомир Георгиев Цанов - Член на Съвета на директорите от 20.05.2020 г. до 26.11.2021 г.

Николай Димитров Димитров – Председател на Съвета на директорите и Изпълнителен директор от 20.05.2020 г. до 20.08.2021 г.

Тихомир Гочев Чемширов – Заместник-председател на Съвета на директорите от 20.05.2020 г. до 14.09.2021 г.

От 21.08.2020 г. до 06.11.2021 г. дружеството има и упълномощен прокурист Ангел Пенев Хаджиев.

Съвет на директорите към датата на одобрение на тази декларация:

Дружеството се представлява от всеки двама измежду членовете на съвета на директорите и прокуриста. Назначеният прокурист има право да представлява дружеството заедно с член на Съвета на директорите на ФКИ.

Няма сключени договори по смисъла на чл. 240б на Търговския закон между членовете на СД и/или свързани с тях лица, от една страна, и Дружеството - от друга, които да излизат извън обичайната му дейност или съществено да се отклоняват от пазарните условия.

Участието, по смисъла на чл. 247, ал. 2, т. 4 от Търговския закон, на членове на СД на „Фонд за Капиталови инвестиции“ АД в търговски дружества като неограничено отговорни съдружници, притежаване на повече от 25% от капитала на друго дружество, както и участието им в управлението на други търговски дружества или кооперации като прокуристи, управители или членове на съвети е, както следва:

Цанко Руменов Арабаджиев - Председател на Съвета на директорите от 05.08.2021 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- „Българска банка за развитие“ ЕАД, ЕИК: 121856059 – Член на Управителния съвет и Изпълнителен директор;
- „ББР Факторинг“ ЕАД, ЕИК: 205566082, дъщерно дружество на Банката – член на Съвета на директорите.

От 22 септември 2021 г. Цанко Арабаджиев е избран за член на Надзорния съвет на Инвестиционния Фонд „Три морета“.

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации, включително - като неограничено отговорен съдружник: няма.

Стефан Стефанов Тъмнев – Изпълнителен директор и Заместник - председател на Съвета на директорите от 05.08.2021 г.

Участие в управлението на други търговски дружества: няма

Участие в капитала на търговски дружества:

- РМ Фрут ООД, ЕИК 206485936 – съдружник.

Красимир Танев Атанасов – Член на Съвета на директорите от 05.08.2021 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- „ПРАЙМУС“ ЕООД, ЕИК: 175080997 - управител;
- „ОМЕГА ТРЕЙДИНГ ПАРТНЪРС“ ООД, ЕИК: 175048191, управител.

Участие в капитала на търговски дружества:

- „ПРАЙМУС“ ЕООД, ЕИК: 175080997 – едноличен собственик на капитала;
- „ОМЕГА ТРЕЙДИНГ ПАРТНЪРС“ ООД, ЕИК: 175048191, съдружник

Николай Димитров Димитров – Председател на Съвета на директорите и Изпълнителен директор от 20.05.2020 г. до 20.08.2021 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- „Българска банка за развитие“ ЕАД, ЕИК: 121856059, Изпълнителен директор и член на УС на банката до 14.07.2021 г.;
- „ББР Микрофинансиране“ ЕАД, ЕИК: 201390740, дъщерно дружество на Банката, заместник-председател на Съвета на директорите – до 20.05.2020 г.;
- „ББР Лизинг“ ЕАД, ЕИК: 205565411, дъщерно дружество на Банката, член на Съвета на директорите - до 20.05.2020 г.;
- „ББР Факторинг“ ЕАД, ЕИК: 205566082 дъщерно дружество на Банката, член на Съвета на директорите – до 03.06.2020 г.

Участие в капитала на търговски дружества - няма.

Тихомир Гочев Чемширов – Заместник-председател на Съвета на директорите от 20.05.2020 г. до 14.09.2021 г.

Участие в управлението на други търговски дружества - няма.

Участие в капитала на други търговски дружества - няма.

Цветомир Георгиев Цанов – член на Съвета на директорите на дружеството до 26.11.2021 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- „ТИ ЕМ АЙ БЪЛГАРИЯ“ ЕООД, ЕИК: 175330187 - управител;
- „М2 ПРОМ“ АД, ЕИК: 206194254, член на Съвета на директорите до 04.01.2022 г.

Участие в капитала на търговски дружества:

- „ТИ ЕМ АЙ БЪЛГАРИЯ“ ЕООД, ЕИК: 175330187 – едноличен собственик на капитала.

7.4 „ББР ЛИЗИНГ“ ЕАД

ББР Лизинг има едностепенна система на управление – Съвет на директорите, състоящ се от трима до петима членове, като в края на 2021 г. и към датата на одобрение на тази декларация има следния състав:

Съвет на директорите:

Крум Георгиев Георгиев от 23.08.2021 г. – Председател на Съвета на директорите;

Емил Вълканов Вълканов - Изпълнителен директор и заместник-председател на Съвета на директорите от 20.05.2020 г.;

Антония Христофорова Добрева - Член на Съвета на директорите от 20.05.2020 г.

Дружеството има упълномощен прокурист от 01.06.2020 г. – Ивайло Кирилов Попов.

Дружеството се представлява от които и да е двама членове на Съвета на директорите заедно. Назначеният прокурист има право да представлява дружеството заедно с член на Съвета на директорите на ББР Лизинг.

Няма сключени договори по смисъла на чл. 240б на Търговския закон между членовете на СД и/или свързани с тях лица, от една страна, и Дружеството - от друга, които да излизат извън обичайната му дейност или съществено да се отклоняват от пазарните условия.

Участието, по смисъла на чл. 247, ал. 2, т. 4 от Търговския закон, на членове на СД на „ББР Лизинг“ ЕАД в търговски дружества като неограничено отговорни съдружници, притежаване на повече от 25% от капитала на друго дружество, както и участието им в управлението на други търговски дружества или кооперации като прокуристи, управители или членове на съвети е, както следва:

През 2021 година и следните лица са участвали в състава на СД:

Крум Георгиев Георгиев– Председател на Съвета на директорите от 23.08.2021 г.;

Участие в управлението на други търговски дружества:

- „Българска банка за развитие“ ЕАД, ЕИК: 121856059 – Председател на Управителния съвет;
- „ББР Факторинг“ ЕАД, ЕИК: 205566082, дъщерно дружество на Банката – член на Съвета на директорите.

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации, включително - като неограничено отговорен съдружник: няма.

Живко Иванов Тодоров – Председател на Съвета на директорите от 20.05.2020 г. до 23.08.2021 г.

Участие в управлението на търговски дружества:

- „Българска банка за развитие“ ЕАД, ЕИК: 121856059, изпълнителен директор и член на УС от 14.04.2020 г.;
- „Национален гаранционен фонд“ ЕАД, ЕИК: 200321435, председател на Съвета на директорите – от 20.05.2020 г.;

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации, включително - като неограничено отговорен съдружник: няма.

Емил Вълканов Вълканов – Изпълнителен директор и заместник - председател на Съвета на директорите от 20.05.2021 г.

Участие в управлението на други търговски дружества - няма.

Участие в капитала на търговски дружества - няма.

Антония Христофорова Добрева – Член на Съвета на директорите от 20.05.2021 г.

Участие в управлението на други търговски дружества – няма.

Участие в капитала на търговски дружества - няма.

Ивайло Кирилов Попов – прокурист от 01.06.2020 г..

Участие в управлението на други търговски дружества – няма.

Участие в капитала на търговски дружества:

- „Взех“ ЕООД, ЕИК: 203745229, съдружник – до 02.06.2020 г.

7.5 „ББР ФАКТОРИНГ“ ЕАД

ББР Факторинг има едностепенна система на управление – Съвет на директорите, състоящ се от трима до петима членове, които в края на 2021 г. и към датата на одобрение на тази декларация има следния състав:

Съвет на директорите:

Цанко Руменов Арабаджиев - Председател на Съвета на директорите от 16.09.2021 г.

Крум Георгиев Георгиев – Член на Съвета на директорите от 16.09.2021 г.

Георги Ванюшев Лилянов – Изпълнителен директор и заместник - председател на Съвета на директорите от 20.05.2020 г.

Дружеството се представлява от които и да е двама от членовете на Съвета на директорите заедно.

През 2021 година и следните лица са участвали в състава на СД:

Панайот Ивов Филип – Председател на Съвета на директорите от 20.05.2020 г до 16.09.2021 г.

Тодор Христов Гунчев – Член на Съвета на директорите от 03.06.2020 г. . до 16.09.2021 г.

Няма сключени договори по смисъла на чл. 240б на Търговския закон между членовете на СД и/или свързани с тях лица, от една страна, и Дружеството - от друга, които да излизат извън обичайната му дейност или съществено да се отклоняват от пазарните условия.

Участието, по смисъла на чл. 247, ал. 2, т. 4 от Търговския закон, на членове на СД на „ББР Факторинг“ АД в търговски дружества като неограничено отговорни съдружници, притежаване на повече от 25% от капитала на друго дружество, както и участието им в управлението на други търговски дружества или кооперации като прокуристи, управители или членове на съвети е, както следва:

Цанко Руменов Арабаджиев - Председател на Съвета на директорите от 16.09.2021 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- „Българска банка за развитие“ ЕАД, ЕИК: 121856059 – Член на Управителния съвет и Изпълнителен директор;
- „Фонд за капиталови инвестиции“ АД, ЕИК: 205322014, дъщерно дружество на Банката – Председател на Съвета на директорите.

От 22 септември 2021 г. Цанко Арабаджиев е избран за член на Надзорния съвет на Инвестиционния Фонд „Три морета“.

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации, включително - като неограничено отговорен съдружник: няма.

Крум Георгиев Георгиев – Член на Съвета на директорите от 16.09.2021 г.

Участие в управлението на други търговски дружества:

- „Българска банка за развитие“ ЕАД, ЕИК: 121856059 – Председател на Управителния съвет;
- „ББР Лизинг“ ЕАД, ЕИК: 205565411, дъщерно дружество на Банката – Председател на Съвета на директорите.

Участие в капитала на търговски дружества или кооперации, включително - като неограничено отговорен съдружник: няма.

Панайот Ивов Филип – Председател на Съвета на директорите от 20.05.2020 г до 16.09.2021 г.

Участие в управлението на търговски дружества:

- „Българска банка за развитие“ ЕАД, ЕИК: 121856059, изпълнителен директор и член на УС от 30.04.2020 г. до 14.07.2021 г.;

- „ББР Микрофинансиране“ ЕАД, ЕИК: 201390740, дъщерно дружество на Банката, председател на Съвета на директорите – от 20.05.2020 г. до 30.08.2021 г.

Участие в капитала на търговски дружества - няма.

Георги Ванюшев Лилянов – Изпълнителен директор и заместник - председател на Съвета на директорите от 20.05.2020 г.

Участие в управлението на други търговски дружества - няма.

Участие в капитала на търговски дружества - няма.

Тодор Христов Гунчев – член на Съвета на директорите от 03.06.2020 г. до 16.09.2021 г.

Участие в управлението на други търговски дружества - няма.

Участие в капитала на търговски дружества - няма.

В Групата на ББР за 2021 г. няма сключени съществени договори, които пораждат действие, изменят се или се прекратяват поради промяна в контрола или в резултат на осъществяване на задължително търгово предлагане, и не се очаква да възникнат такива договори.

8 СДЕЛКИ С ДРУЖЕСТВА ПОД ОБЩ КОНТРОЛ НА ДЪРЖАВАТА

Собственик на ББР е българската държава. В консолидираните и индивидуални финансови отчети на Банката е предоставена детайлна информация относно сделките на Групата на ББР и на ББР с дружества под общ контрол на държавата.

9 СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ И БИЗНЕС ЦЕЛИ

Дългосрочните цели на Банката са тясно обвързани с насърчителната ѝ дейност и не бива да се ограничават в средносрочна рамка. Те обхващат:

- Да подобри, стимулира и развие общия икономически, експортен и технологичен потенциал на МСП чрез предоставяне на финансови програми и инструменти, които пазарът не предлага напълно и в достатъчен обем;
- Да създава среда на подкрепа, ангажираност и вдъхновение на МСП да посрещат икономическите предизвикателства, като ги консултира и обучава за успешен бизнес;
- Да подпомогне МСП в прехода към въглеродно неутрален и устойчив бизнес, като развива пазара на дългов и дялов капитал за зелени инвестиции и мобилизира частен капитал за недостигащото финансиране;
- Да прилага програми и инструменти за съфинансиране на публични инвестиции и проекти, които са приоритетни за икономиката на страната;
- Да привлича средства и управлява програми от международни финансови институции, банки и капиталовите пазари.
- Да осигури достъп до достатъчно и разнообразно финансиране за МСП;

- Да улесни достъпа до финансиране на фирмени иновации, технологично обновление и дигитализация на МСП.

Стратегията и дейността на Групата на ББР през следващите 2 години се придържа към установените дългосрочни цели, но следва стриктно и националните приоритети, като се опира на три основни стълба:

- Устойчиво икономическо развитие с намаляване на въглеродния отпечатък и негативните ефекти върху околната среда, и увеличаване степента на кръговост и ефективност в използването на ресурсите;
- Дигитална трансформация и технологично екипиране на българския бизнес за повишаване на продуктивността, ефективността и конкурентоспособността, и за насърчаване на прехода към Индустрия 4.0;
- Разширяване на експортния потенциал чрез ускорена и устойчива интеграция в европейските вериги на стойност и доставки — подпомагане на свързаността и катализиране на инвестиции в модерна и “смарт” инфраструктура за бизнеса.

Актуализираните стратегическите приоритети за 2022 - 2023 на Групата са префокусирани и насочени към по-бързото възстановяване на МСП, ускоряване на икономическия растеж и създаването на работни места след кризата от Ковид-19. Те включват:

- Повече кредити за по-широк кръг от микро и МСП;
- Подкрепа на жизнени, иновативни, конкурентноспособни МСП, с потенциал за интеграция в европейските и глобални мрежи;
- Финансиране на бизнес модели на зеления преход, на социални и устойчиви инициативи и услуги (в посока и съобразени с избрани цели за устойчиво глобално развитие).

За реализиране на приоритетите ББР си поставя следните стратегически цели:

- Да осигури достъп до достатъчно и разнообразно финансиране за МСП в партньорство и допълняемост, а не в конкуренция с търговските банки;
- Да финансира износа и интернационализацията на българските МСП;
- Да финансира прехода на МСП към зелена, кръгова и устойчива икономика, вкл. и чрез проекти за социална инфраструктура и опазване на културно-историческото наследство;
- Да улесни достъпа до финансиране за технологично обновление, дигитализация и фирмени иновации на МСП, вкл. и чрез онлайн достъп до продукти и услуги.

При осъществяване на дейността си Групата на ББР се ръководи от принципите на прозрачност, неутралност, рентабилност, ефективност, пазарна съвместимост и добра банкова практика. Основна задача на Групата през периода е да посреща нуждите от възстановяване и растеж на българската икономика след кризата и да добавя стойност за кредитополучателите.

С финансово-кредитната си дейност ББР адресира предизвикателствата на кризата и предприема мерки за улесняване на достъпа до финансиране и адекватността на финансов ресурс. Чрез инструментите ББР ще се стреми да споделя риска с частния сектор, да търси облекчаване на финансовите условия по кредитите и така да създава силни стимули за другите банки да кредитират малките и развиващи се компании.

Актуализираната стратегия 2022-2023 за дейността на Групата на ББР е съобразена с целите на политиката за насърчаване на МСП. Групата на ББР ще продължи да подкрепя и през новия стратегически период финансово жизнеспособни и икономически устойчиви проекти. За периода дейностите на Групата на ББР ще са съобразени с динамиката на фазата за възстановяване на бизнеса и икономиката от кризата с пандемията, както и за справяне с последствията от сътресения на мира в Европа. Групата ще се стреми да отговори в най-голяма степен на търсенето и нуждата на МСП за финансиране, за справяне с негативните икономически ефекти и създаване на нови устойчиви бизнес модели.

За ефективното изпълнение на горните цели и задачи, Българска банка за развитие ЕАД, в рамките на Групата на ББР, разчита на статута си на банка за развитие и възможностите за привличане на дългосрочно по-евтин ресурс от европейски мултилатерални банки, международни финансови институции и международни търговски банки. Друг източник на външно финансиране са и капиталовите международни пазари. През периода ББР планира да използва възможностите на предлаганите инструменти от институциите на Европейския съюз за директно кредитиране и издаване на гаранции към други банки посредници и/или крайни кредитополучатели.

В бъдеще Групата на ББР ще продължи да предлага финансиране за оборотен капитал, капиталови инвестиции и експортно финансиране за микро, малкия и среден бизнес. Групата предлага гъвкави и съобразени с пазарното търсене финансови решения, които отговарят на спецификата на кредитополучателя и на финансирувания проект.

10 СОЦИАЛНА ОТГОВОРНОСТ И ПОЛИТИКА НА МНОГООБРАЗИЕ

Образование, култура, изкуство и история, предприемачество, здравеопазване - Българската банка за развитие традиционно посвещава на тези значими за обществения живот сфери своята мисия за корпоративна социална отговорност. С подкрепата на ББР се сбъдват и съкровените мечти и желания на хора в неравностойно положение в България, като благотворителните каузи се случват с разбирането и личното участие на много служители от Групата на ББР.

10.1 КУЛТУРА, ИЗКУСТВО И КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО

Със съдействието на ББР през 2021 г. се роди **нов филмов фестивал**. Дебютното издание на **Международния Родопи Филм Фест** бе фокусирано върху творческото партньорство между България, Гърция, Турция и Германия, а форумът се очертава като модерно и иновативно културно събитие с национално, регионално и международно значение, което създава условия за подпомагане и развитие на съвременната филмова индустрия в България.

За да пребъде българският дух, ББР откликна на призива на народно читалище „Пробуда-1903“ в родопското село Стойките да помогне за **създаването на интерактивна колекция „Гайдата – древна и вечна“**. Селото е център на родопската гайдарска традиция, откъдето е родом фолклористът Апостол Кисьов, създател на „Стоте каба гайди“. С подкрепата на Банката бе закупена техника за създаване на обществената колекция и всички гости на планината и близкия курорт Пампорово могат да разгледат реализирания проект, замислен като съчетание на музей, художествена етногалерия и звукова постановка.

И през 2021 г. Банката подкрепи **български художници**, като организира **временни експозиции** и закупува техни творби за своята колекция с благотворителни цели. Това е част от политиката ѝ за съхраняване и популяризиране на българските традиции, история и култура.

10.2 ОБРАЗОВАНИЕ И ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО

2021 г. бе сред най-трудните за българските полярници заради локдауните и карантините в пътуването към Антарктида. ББР подкрепи Българския антарктически институт за надграждането на ИТ инфраструктурата за българската полярна база „Св. Климент Охридски“ на о. Ливингстън. Там се извършват ключови изследвания в областта на геологията, биологията, глациологията, метеорологията, медицината, топографията и географията с многонационално участие.

Банката се отзова с ясното съзнание колко необходими са дейностите по модернизация на информационната обезпеченост на българските изследователи.

С финансовата подкрепа и активното участие на ББР бе проведена втората стратегическа среща от програмата **beamUp lab** на Българската фондова борса. Това е програма за стимулиране и насърчаване растежа на български стартапи, малки и средни компании. Целта ѝ е да отличи перспективни и иновативни български фирми с устойчиви бизнес модели, да им даде видимост пред потенциални инвеститори, както и да повиши тяхното знание относно възможностите за финансиране. Във форума Gravity MeetUp участваха 22 стартапа и МСП, предимно от технологичния сектор с основна дейност развитие на софтуер, финтех, агритех, анализ на данни, медия мониторинг, електронна търговия и др.

„Да погледнем смело към звездите“ е инициатива в подкрепа на звездните екипи на **българските олимпийски отбори по природни науки**, които всяка година участват в около 15 световни олимпиади и състезания. Българската банка за развитие даде рамо на младите математици, информатици, астрономи, инженери, биолози и химици, като подпомогна финансово подготовката им за тези участия. Въпреки пречките, нашите олимпийци стоят с успехите си редом до тези на САЩ, Китай, Русия и през 2021 г. донесоха **79 медала** за България.

Иновативното и дигиталното развитие на МСП в условията на пандемията от КОВИД-19 е изключително важна тема в съвременната реалност. ББР подкрепи българското домакинство на **Международната мрежа за малки и средни предприятия (INSME)**. Дискусиите на двудневния форум с участието на именити лектори дадоха ценна информация на предприемачите в безпрецедентния момент за перспективите пред дигитализацията и подкрепата на иновациите.

Стратегията на ББР предвижда подкрепа за стартиращи иновативни бизнес проекти. Банката бе основен спонсор на **Startup World Cup Bulgaria 2021**. България излъчи своя най-добър стартъп проект на специално събитие, организирано от Digital 4 Foundation, в присъствието на **250 представители на финансови и технологични компании**. Това е кръг от **Световната стартъп купа**, която се провежда всяка година в Сан Франциско и посреща участници от 50 държави. Сред фирмите, които се включиха в надпреварата, имаше такива на идеен етап, както и работещи бизнеси с интересни продукти и иновативни решения. ББР съдейства и за провеждането на **Digital4 Plovdiv 2021** – годишната конференция за онлайн маркетинг и търговия.

Инвеститори и финансови институции в сферата на стартирания бизнес се включиха в **акселераторската програма на Иновейшън Кепитъл**, подкрепена от Фонда за капиталови инвестиции от Групата на ББР. Седем компании спечелиха доверието на инвеститорите на финала и получиха инвестиции на стойност 280 000 евро. Програмата беше насочена към идеи за електронна търговия, образование, здравеопазване и развлекателна индустрия.

Екипът на ББР продължава да участва активно в публичните дискусии за динамиката и постпандемичното развитие на икономиката, както и предизвикателствата пред малките и средните предприятия в прехода към **климатично неутрална икономика**. Едно активно партньорство с Алма Матер затвърди социалната ангажираност на ББР. През 2021 г. банката, съвместно със Стопанския факултет на СУ, организира **конкурса „Млад финансист“ за есе на тема „Нужни ли са ни зелени финанси“**. По-късно стартира и **Академията за устойчиви инвестиции и финанси**. Участниците в обучението получиха актуални знания за зелените стандарти и съответстващи финансови практики, както и модели за устойчив и зелен бизнес.

ББР подкрепи изследването на **глобалната предприемаческа мрежа Endeavor**. То показва, че технологичният сектор е най-прогресивно развиващият се в България и отчита трикратен ръст през последните години. Първото по рода си **проучване Endeavor Insight Report** показва основните предизвикателства и възможности за развитие на технологичния сектор в София.

В Международното висше бизнес училище се проведе банково-финансовият форум **„Бъдещето на парите 2021“**, организиран от списание „Мениджър“. Събитието, задаващо актуалните тенденции във финансовия свят и перспективите пред малкия и средния бизнес, се проведе с подкрепата на ББР.

10.3 Уязвими социални групи

Политиката за корпоративна социална отговорност на ББР винаги е поставяла акцент върху подкрепата на уязвими социални групи като деца, лишени от родителска грижа, и лица в неравностойно положение. През годините банката е обединявала усилията си в тази насока с редица благотворителни организации като SOS Детски селища, УНИЦЕФ, НФ „Свети Никола“ и др.

През 2021 г. ББР предостави на сдружението **„SOS Детски селища България“** средства за **годишна издръжка на трима младежи**. Това става по програма **„Начало на самостоятелен живот“**, насочена към социална група в риск, която често остава извън фокуса на вниманието – навършилите пълнолетие деца без родителска грижа. Каузата цели да насърчи и подкрепи морално и финансово старта на SOS-младежите в самостоятелния им живот след напускане на младежките домове или приемни семейства за периода до завършване на висшето им образование.

ББР подкрепи целогодишната менторска програма **„Скритите таланти на България“**. Това е образователен проект, който дава шанс на талантиви деца, лишени от родителски грижи, и младежи в риск да влязат в университет и да се реализират професионално. Програмата предоставя достъп до частни уроци, семинари, работилници, лагери и конкурси, работа с индивидуален ментор, стипендии, учебници, техника и екипировка, психологическа подкрепа, кандидатстване във ВУЗ, намиране на стаж или работа и всичко необходимо. Банката се включи с дарение и в **операция „Плюшено мече“**, която развива уменията на талантиви младежи в неравностойно положение и дава коледни подаръци на деца без родители от цялата страна.

Подпомагането на фондация **„Подарете книга“** е насочено към деца от 18 социални институции в страната. Сдружението служи като медиатор между децата, настанени в институции, и над 500 активно действащи доброволци, които стават техни ментори, помагат им с уроците, мотивират ги и им дават възможност за нови и вълнуващи преживявания извън дома. ББР подкрепи финансово и създадената заради извънредната обстановка **програма „Стипендията“**. Чрез нея всяко от децата в нужда ще има възможност според своите способности да си постави цел: например да научи таблицата за умножение или да достигне ниво по английски език. А след това онлайн да работи за постигането на целта си със своя ментор. Всяко дете, което изпълни целта в срок, получава стипендия.

10.4 ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

ББР традиционно участва в благотворителната кауза **„Българската Коледа“**, която се осъществява под патронажа на президента на Република България. През 2021 г. кампанията беше в помощ на **спешната педиатрия и интензивното лечение на децата в критично здравословно състояние**, подпомагане на комплексната грижа за децата с тежки заболявания и увреждания, както и последващата грижа, която продължава с години и налага постоянно лечение и медицинско наблюдение. ББР подпомогна и провеждането на коледния благотворителен концерт на инициативата.

Кампанията „Светулка“ на фондация **„За Доброто“**, която ББР подкрепи, е насочена към промяна на средата в детските отделения. Идеята е плашещата болнична обстановка да се превърне в жизнерадостно пространство, което да накара децата да забравят, че са в лечебно заведение. В рамките на инициативата се изграждат обособени пространства в болниците, където малките пациенти могат да се забавляват, четат, рисуват и гледат „домашно кино“. Кампанията, подпомогната от банката, учи медицинския персонал на добри практики в болничната грижа за деца.

ВЛАДИМИР ГЕОРГИЕВ

ЧЛЕН НА УС
ИИЗПЪЛНИТЕЛЕН
ДИРЕКТОР

ЖИВКО ТОДОРОВ

ЧЛЕН НА УС
ИИЗПЪЛНИТЕЛЕН
ДИРЕКТОР

ЦАНКО АРАБАДЖИЕВ

ЧЛЕН НА УС
ИИЗПЪЛНИТЕЛЕН
ДИРЕКТОР

**БЪЛГАРСКА БАНКА
ЗА РАЗВИТИЕ**

БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ ЕАД

**ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИТЕ
ОДИТОРИ И
ГОДИШЕН ИНДИВИДУАЛЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ**

31 декември 2021 г.

ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИТЕ ОДИТОРИ

До едноличния собственик на Българска банка за развитие ЕАД

ДОКЛАД ОТПОСПО ОДИТА НА ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

Мнение

Ние извършихме одит на индивидуалния финансов отчет на Българска банка за развитие ЕАД („Банката“), съдържащ индивидуалния отчет за финансовото състояние към 31 декември 2021 и индивидуалния отчет за всеобхватния доход, индивидуалния отчет за промените в собствения капитал и индивидуалния отчет за паричните потоци за годината, завършваща на тази дата, както и пояснителните приложения към индивидуалния финансов отчет, съдържащи оповестяване на съществените счетоводни политики и друга пояснителна информация.

По наше мнение, приложеният индивидуален финансов отчет представя достоверно, във всички съществени аспекти, индивидуалното финансово състояние на Банката към 31 декември 2021 и нейните индивидуални финансови резултати от дейността и индивидуалните парични потоци за годината, завършваща на тази дата, в съответствие с Международните стандарти за финансово отчетяване (МСФО), приети от Европейския съюз (ЕС).

База за изразяване на мнение

Ние извършихме нашия одит в съответствие с Международните одиторски стандарти (МОС). Нашите отговорности съгласно тези стандарти са описани допълнително в раздела от нашия доклад „Отговорности на одиторите за одита на индивидуалния финансов отчет“. Ние сме независими от Банката в съответствие с Международния етичен кодекс на професионалните счетоводители (включително Международни стандарти за независимост) на Съвета за международни стандарти по етика за счетоводители (Кодекса на СМСЕС), заедно с етичните изисквания на Закона за независимия финансов одит (ЗНФО), приложими по отношение на нашия одит на индивидуалния финансов отчет в България, като ние изпълнихме и нашите други етични отговорности в съответствие с изискванията на ЗНФО и Кодекса на СМСЕС. Ние считаме, че одиторските доказателства, получени от нас, са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение.

Ключови одиторски въпроси

Ключови одиторски въпроси са тези въпроси, които съгласно нашата професионална преценка са били с най-голяма значимост при одита на индивидуалния финансов отчет за текущия период. Тези въпроси са разгледани като част от нашия одит на индивидуалния финансов отчет като цяло и формирането на нашето мнение относно него, като ние не предоставяме отделно мнение относно тези въпроси.

Ключов одиторски въпрос

Как този ключов одиторски въпрос беше адресиран при проведения от нас одит

Обезценка на предоставени кредити и аванси на клиенти

Оценката на очакваните кредитни загуби от обезценка на предоставени кредити и аванси на клиенти изисква от ръководството на Банката да прилага значително ниво на преценка, особено по отношение на идентифицирането на обезценени вземания и количественото определяне на обезценките на кредити. За да определи сумата на обезценките за очаквани кредитни загуби, Банката прилага статистически модели и индивидуални анализи с входящи данни, получени от вътрешни и външни източници.

Както е оповестено в бел. 19 от приложения индивидуален финансов отчет, Банката е отчетала към 31 декември 2021 кредити и аванси на клиенти с брутна стойност 2,068,281 хил. лв. и очаквани кредитни загуби от обезценка и несъбираемост на кредити и аванси на клиенти в размер на 340,445 хил. лв.

При определяне на очакваните кредитни загуби на колективна основа ключовите предположения, преценки и параметри са свързани с разработване на количествени и качествени показатели за проследяване на значително увеличение на кредитния риск за разпределението на отделните кредитни експозиции на клиенти по фази (Фаза 1: Експозиции без значително увеличение на кредитния риск; Фаза 2: Експозиции със значително увеличение на кредитния риск, но без налични обективни доказателства за обезценка и Фаза 3: Експозиции с налични обективни доказателства за обезценка); за определянето на „вероятността от неизпълнение“ (PD), „загубата при неизпълнение“ (LGD) и „експозицията при неизпълнение“ (EAD), а също така и за включването на информация за бъдещо развитие на макро-икономически фактори предвид различни сценарии при определянето на

Като част от нашите одиторски процедури ние получихме разбиране за процесите на определяне на очакваните кредитни загуби от предоставени кредити и аванси на клиенти, прилагани от Банката. Ние оценихме адекватността на политиките, процедурите и въведените контроли върху процеса, с цел да проектираме нашите по-нататъшни одиторски процедури по такъв начин, че да бъдем в състояние да адресираме рисковете от съществено неправилно отчитане, свързани с начислените очаквани кредитни загуби от предоставени кредити и аванси на клиенти.

Ние преценихме адекватността на методологията, използвана от Банката за идентифициране на загуби от обезценка и за изчисляване на обезценките на индивидуална и портфейлна основа.

Ние оценихме проектирането, въвеждането и оперативната ефективност на релевантните контроли, които ръководството е въвело в процеса на определяне на обезценките.

Нашите тестове бяха фокусирани върху контроли, свързани с:

- навременното идентифициране на значително увеличение на кредитния риск и правилната класификация на кредитите в съответните фази на обезценка,
- редовните процеси за преглед на кредитоспособността на клиентите,
- създаване и редовен преглед на списъци с експозиции под наблюдение,
- одобрение на изготвените от експерти оценки на обезпеченията,
- преглед и одобрение от ръководството на резултатите от изчислението на обезценките.

Също така, ние прегледахме качеството на историческите данни, използвани в изчислението на рисковите параметри, и преизчислихме обезценката на база на

приблизителните оценки на очакваните кредитни загуби.

Висока степен на несигурност е присъща за оценката на очакваните кредитни загуби за предоставени кредити и аванси на клиенти, оценявани на колективна основа и зависи от това доколко Банката разполага с достатъчна историческа информация за тестване на използваните допускания и калибриране на точността на параметрите PD и LGD в модела за обезценка.

Определянето на очакваните кредитни загуби на кредити и аванси, оценявани на индивидуална основа, е също свързано с прилагането на значителни преценки и предположения от ръководството, най-вече относно времето разпределение и стойността на очакваните бъдещи парични потоци по експозицията, включително и тези от реализиране на обезпечението.

Текущата икономическа и геополитическа обстановка доведе до увеличаване на несигурността по отношение на икономическите перспективи и повиши сложността на оценката и мониторинга на финансовото състояние на клиентите, което изисква повишено ниво на преценка при изчисляване на обезценките на кредити и аванси.

Поради значимостта на оценката на предоставените кредити и аванси на клиенти за индивидуалния финансов отчет, и поради факта, че допусканията за определяне на очакваните кредитни загуби по своята същност включват значителни преценки, ние преценихме, че обезценката на кредити и аванси на клиенти е ключов одиторски въпрос.

стойностите на рисковите параметри, получени в резултат от прилагането на моделите.

Ние оценихме доколко използваните методи за определяне на обезценките са подходящи.

Ние извършихме детайлни процедури по същество върху рисково-базирана извадка от кредити с цел да проверим дали кредитите са правилно класифицирани и да идентифицираме дали съществуват индикатори за обезценка, които биха довели до необходимост от начисляване на допълнителни обезценки. Ние приложихме професионална преценка, за да оценим допусканията, използвани при определяне на обезценките и сравнихме нашите преценки с използваните от Банката. Ние анализирахме финансовото състояние на кредитополучателите и проверихме дали са налице нарушения на договорите и/или отклонения при спазване на договорните условия. Ние взехме предвид влиянието на текущите икономически условия, оценките на обезпеченията и други фактори, които могат да повлияят на събираемостта на кредитите. Ние оценихме адекватността на допусканията и преценките на Банката, свързани с влиянието на текущата икономическа и геополитическа обстановка, върху оценката на очакваните кредитни загуби и всички аспекти на процеса по определянето им.

Ние включихме в одита експерти на одиторите в областите, изискващи специфична експертиза.

Ние извършихме оценка доколко оповестяванията в индивидуалния финансов отчет на Банката, свързани с оценката на кредитите и аванси на клиенти, са пълни, подходящи и адекватни.

Обезценка на договори за финансови гаранции, свързани с програмите за противодействие на последиците от пандемията от COVID-19

Банката е издател на договори за финансова гаранция, които изискват Банката да направи определени плащания, за да възстанови на притежателя на гаранцията загубата, която е претърпял, в случай че даден длъжник не е направил плащане, когато е било дължимо, в съответствие с първоначалните или променени условия на дългов инструмент.

Към 31 декември 2021 Банката оценява договорите за финансови гаранции по стойността на коректива за загуби, определена в съответствие с МСФО 9.

Договорите за финансови гаранции, поети от Българска банка за развитие ЕАД съгласно програмите за противодействие на последиците от пандемията от COVID-19 представляват гаранции за кредитен риск, които се анализират и обезценяват съгласно разработен от Банката модел за обезценка, базиран на настоящата стойност на очакваните бъдещи парични потоци по програмите и отчитащ техните специфики.

Както е оповестено в бел. 32 в приложения индивидуален финансов отчет изчислените провизии към 31 декември 2021 са 74,332 хил. лв. за гаранции по кредити на предприятия и 102,038 хил. лв. за гаранции по кредити на физически лица или общо 176,370 хил. лв.

Оценката на загубите от поети финансови гаранции изисква от ръководството на Банката да прилага значително ниво на преценка, особено по отношение на тяхното количествено определяне.

Поради значимостта на оценката на загубите от поетите финансови гаранции за индивидуалния финансов отчет, и поради факта, че допусканията за определяне на очакваните кредитни загуби по своята същност включват значителни преценки, ние преценихме, че

Като част от нашите одиторски процедури ние получихме разбиране за процесите на определяне на очакваните кредитни загуби от договори за финансови гаранции, прилагани от Банката. Ние оценихме адекватността на политиките, процедурите и въведените контроли върху процеса, с цел да проектираме нашите по-нататъшни одиторски процедури по такъв начин, че да бъдем в състояние да адресираме рисковете от съществено неправилно отчитане, свързани с начислените очаквани кредитни загуби от договори за финансови гаранции.

Ние преценихме адекватността на методологията, използвана от Банката за идентифициране на загуби от обезценка и за изчисляване на очакваните кредитни загуби от договори за финансови гаранции.

Ние оценихме проектирането и въвеждането на релевантните контроли, които ръководството е въвело в процеса на определяне на обезценките от договори за финансови гаранции.

Също така, ние прегледахме качеството на данните, използвани в изчислението на очакваните кредитни загуби, и преизчислихме обезценката на база на параметрите, получени в резултат от прилагането на моделите.

Ние включихме в одита експерти на одиторите в областите, изискващи специфична експертиза.

Ние извършихме детайлни процедури по същество върху всички договори за финансови гаранции с цел да проверим дали те са правилно класифицирани и да идентифицираме дали съществуват индикатори за обезценка, които биха довели до необходимост от начисляване на допълнителни обезценки. Ние приложихме професионална преценка, за да оценим допусканията, използвани при определяне на обезценките и сравнихме нашите преценки с използваните от Банката. Ние взехме предвид влиянието на текущите икономически условия и

очакваната кредитна загуба от поетите други фактори, които могат да повлияят на финансови гаранции е ключов одиторски очакваните кредитни загуби. въпрос.

Ние извършихме оценка доколко оповестяванията в индивидуалния финансов отчет на Банката, свързани с очакваните кредитни загуби от договори за финансови гаранции, са пълни, подходящи и адекватни.

Друга информация, различна от индивидуалния финансов отчет и одиторския доклад върху него

Управителният съвет на Банката („Ръководството“) носи отговорност за другата информация. Другата информация се състои от доклад за дейността и декларация за корпоративно управление, изготвени от ръководството съгласно Глава седма от Закона за счетоводството, но не включва индивидуалния финансов отчет и нашия одиторски доклад върху него.

Нашето мнение относно индивидуалния финансов отчет не обхваща другата информация и ние не изразяваме каквато и да е форма на заключение за сигурност относно нея, освен ако не е изрично посочено в доклада ни и до степента, до която е посочено.

Във връзка с нашия одит на индивидуалния финансов отчет, нашата отговорност се състои в това да прочетем другата информация и по този начин да преценим дали тази друга информация е в съществено несъответствие с индивидуалния финансов отчет или с нашите познания, придобити по време на одита, или по друг начин изглежда да съдържа съществено неправилно докладване.

В случай че на базата на работата, която сме извършили, ние достигнем до заключение, че е налице съществено неправилно докладване в тази друга информация, от нас се изисква да докладваме този факт.

Нямаме какво да докладваме в това отношение.

Отговорности на ръководството и лицата, натоварени с общо управление за индивидуалния финансов отчет

Ръководството носи отговорност за изготвянето и достоверното представяне на този индивидуален финансов отчет в съответствие с МСФО, приети от ЕС, и за такава система за вътрешен контрол, каквато ръководството определя като необходима за осигуряване изготвянето на финансови отчети, които не съдържат съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка.

При изготвяне на индивидуалния финансов отчет ръководството носи отговорност за оценяване способността на Банката да продължи да функционира като действащо предприятие, оповестявайки, когато това е приложимо, въпроси, свързани с предположението за действащо предприятие и използвайки счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие, освен ако ръководството не възнамерява да ликвидира Банката или да преустанови дейността ѝ, или ако ръководството на практика няма друга алтернатива, освен да постъпи по този начин.

Надзорният съвет и Одитният комитет на Банката („Лицата, натоварени с общо управление“), носят отговорност за осъществяването на надзор над процеса по финансово отчитане на Банката.

Отговорности на одиторите за одита на индивидуалния финансов отчет

Нашите цели са да получим разумна степен на сигурност относно това дали индивидуалният финансов отчет като цяло не съдържа съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка, и да издадем одиторски доклад, който да включва нашето одиторско мнение. Разумната степен на сигурност е висока степен на сигурност, но не е гаранция, че одит, извършен в съответствие с МОС, винаги ще разкрива съществено неправилно отчитане, когато такова съществува. Неправилни отчитания могат да възникнат в резултат на измама или грешка и се считат за съществени, ако би могло разумно да се очаква, че те, самостоятелно или като съвкупност, биха могли да окажат влияние върху икономическите решения на потребителите, вземани въз основа на този индивидуален финансов отчет.

Като част от одита в съответствие с МОС, ние използваме професионална преценка и запазваме професионален скептицизъм по време на целия одит. Ние също така:

- идентифицираме и оценяваме рисковете от съществени неправилни отчитания в индивидуалния финансов отчет, независимо дали дължащи се на измама или грешка, разработваме и изпълняваме одиторски процедури в отговор на тези рискове и получаваме одиторски доказателства, които да са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение. Рискът да не бъде разкрито съществено неправилно отчитане, което е резултат от измама, е по-висок, отколкото риска от съществено неправилно отчитане, което е резултат от грешка, тъй като измамата може да включва тайно споразумяване, фалшифициране, преднамерени пропуски, изявления за въвеждане на одиторите в заблуждение, както и пренебрегване или заобикаляне на вътрешния контрол.
- получаваме разбиране за вътрешния контрол, имам отношение към одита, за да разработим одиторски процедури, които да са подходящи при конкретните обстоятелства, но не с цел изразяване на мнение относно ефективността на вътрешния контрол на Банката.
- оценяваме уместността на използваните счетоводни политики и разумността на счетоводните приблизителни оценки и свързаните с тях оповестявания, направени от ръководството.
- достигаме до заключение относно уместността на използване от страна на ръководството на счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие и, на базата на получените одиторски доказателства, относно това дали е налице съществена несигурност, отнасяща се до събития или условия, които биха могли да породят значителни съмнения относно способността на Банката да продължи да функционира като действащо предприятие. Ако ние достигнем до заключение, че е налице съществена несигурност, от нас се изисква да привлечем внимание в одиторския си доклад към свързаните с тази несигурност оповестявания в индивидуалния финансов отчет или в случай че тези оповестявания са неадекватни, да модифицираме мнението си. Нашите заключения се основават на одиторските доказателства, получени до датата на одиторския ни доклад. Бъдещи събития или условия обаче могат да станат причина Банката да преустанови функционирането си като действащо предприятие.

- оценяваме цялостното представяне, структура и съдържание на индивидуалния финансов отчет, включително оповестяванията, и дали индивидуалният финансов отчет представя основополагащите за него сделки и събития по начин, който постига достоверно представяне.

Ние комуникираме с лицата, натоварени с общо управление, наред с останалите въпроси, планирания обхват и време на изпълнение на одита и съществените констатации от одита, включително съществени недостатъци във вътрешния контрол, които идентифицираме по време на извършвания от нас одит.

Сред въпросите, комуникирани с лицата, натоварени с общо управление, ние определяме тези въпроси, които са били с най-голяма значимост при одита на индивидуалния финансов отчет за текущия период и които следователно са ключови одиторски въпроси. Ние описваме тези въпроси в нашия одиторски доклад, освен в случаите, в които закон или нормативна уредба възпрепятства публичното оповестяване на информация за този въпрос или когато, в изключително редки случаи, ние решим, че даден въпрос не следва да бъде комуникиран в нашия доклад, тъй като би могло разумно да се очаква, че неблагоприятните последствия от това действие биха надвишили ползите от гледна точка на обществения интерес от тази комуникация.

Ние сме солидарно отговорни за изпълнението на нашия одит и за изразеното от нас одиторско мнение, съгласно изискванията на ЗНФО, приложим в България. При поемане и изпълнение на ангажимента за съвместен одит, във връзка с който докладваме, ние сме се ръководили и от Насоките за изпълнение на съвместен одит, издадени на 13.06.2017 г. от Института на дипломираните експерт-счетоводители в България и от Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори в България.

ДОКЛАД ВЪВ ВРЪЗКА С ДРУГИ ЗАКОНОВИ И РЕГУЛАТОРНИ ИЗИСКВАНИЯ

Допълнителни въпроси, които поставя за докладване Законът за счетоводството

В допълнение на нашите отговорности и докладване съгласно МОС, описани по-горе в раздела „Друга информация, различна от индивидуалния финансов отчет и одиторския доклад върху него“ по отношение на доклада за дейността и декларацията за корпоративно управление, ние изпълнихме и процедурите, добавени към изискваните по МОС, съгласно "Указания относно нови разширени одиторски доклади и комуникация от страна на одитора" на професионалната организация на регистрираните одитори в България – Институт на дипломираните експерт-счетоводители (ИДЕС). Тези процедури касаят проверки за наличието, както и проверки на формата и съдържанието на тази друга информация с цел да ни подпомогнат във формиране на становище относно това дали другата информация включва оповестяванията и докладванията, предвидени в приложимите в България, Глава седма от Закона за счетоводството и чл. 100н, ал. 8, където е приложимо, от Закона за публичното предлагане на ценни книжа.

Становище във връзка с чл. 37, ал. 6 от Закона за счетоводството

На базата на извършените процедури, нашето становище е, че:

- Информацията, включена в доклада за дейността за финансовата година, за която е изготвен индивидуалният финансов отчет, съответства на индивидуалния финансов отчет.
- Докладът за дейността е изготвен в съответствие с изискванията на Глава седма от Закона за счетоводството.
- В декларацията за корпоративно управление за финансовата година, за която е изготвен индивидуалният финансов отчет, е представена изискваната съгласно Глава седма от Закона за счетоводството и чл. 100н, ал. 8, където е приложимо, от Закона за публичното предлагане на ценни книжа информация.

Допълнително докладване във връзка с Наредба №58/2018 г. на Комисията за финансов надзор (КФН)

Изявление във връзка с чл. 11 от Наредба №58/2018 г. на КФН за изискванията за защита на финансовите инструменти и паричните средства на клиенти, за управление на продукти и за предоставяне или получаване на възнаграждения, комисиони, други парични и непарични облаги

На база на извършените одиторски процедури и на придобитото познаване и разбиране за дейността на Банката („Инвестиционен посредник“) в хода и контекста на нашия одит на финансовия ѝ отчет като цяло, създадената и прилагана организация във връзка със съхраняването на клиентски активи съответства на изискванията на чл. 3-10 от Наредба № 58 на КФН и чл. 92-95 от Закона за пазарите на финансови инструменти, по отношение на дейността на инвестиционния посредник.

Докладване съгласно чл. 10 от Регламент (ЕС) № 537/2014 във връзка с изискванията на чл. 59 от Закона за независимия финансов одит

Съгласно изискванията на Закона за независимия финансов одит във връзка с чл. 10 от Регламент (ЕС) № 537/2014, ние докладваме допълнително и изложената по-долу информация.

- Делойт Одит ООД и Грант Торнтон ООД са назначени за задължителни одитори на индивидуалния финансов отчет за годината, завършваща на 31 декември 2021 на Българска банка за развитие ЕАД от едноличния собственик на капитала с решение от 10 февруари 2022, за период от една година.
- Одитът на индивидуалния финансов отчет за годината, завършваща на 31 декември 2021 на Банката представлява трети пълен непрекъснат ангажимент за задължителен одит на това предприятие, извършен от нас.
- Потвърждаваме, че изразеното от нас одиторско мнение е в съответствие с допълнителния доклад, представен на одитния комитет на Банката, съгласно изискванията на чл. 60 от Закона за независимия финансов одит.
- Не са предоставяни посочените в чл. 64 от Закона за независимия финансов одит забранени услуги извън одита.
- Потвърждаваме, че при извършването на одита сме запазили своята независимост спрямо Банката.
- За периода, за който се отнася извършеният от нас задължителен съвместен одит, Делойт Одит ООД (дружество – част от мрежата на Делойт) самостоятелно е предоставило следните услуги на Банката, които не са посочени в доклада за дейността или индивидуалния финансов отчет на Банката:
 - Предоставяне на услуги по изразяване на сигурност, различни от одит и преглед на историческа информация съгласно Международен стандарт за ангажименти за изразяване на сигурност 3000 (Преработен) относно изразяване на мнение относно съответствието с изискванията на Европейския Съюз за следните стълбове: системата за вътрешен контрол; счетоводната система; независим външен одит; обществени поръчки; финансови инструменти; изключване от достъп до финансиране; публикуване на информация за получателите; защита на личните данни. Периодът, обхванат от оценката, е 1 юни 2019 – 30 май 2020.
- За периода, за който се отнася извършеният от нас задължителен съвместен одит, Грант Торнтон ООД самостоятелно е предоставило следните услуги на Банката, които не са посочени в доклада за дейността или индивидуалния финансов отчет на Банката:
 - Преглед на историческа финансова информация в съответствие с Международен стандарт за ангажименти за преглед 2410 към и за девет месечния период, приключващ на 30 септември 2021;

- Предоставяне на услуги по изразяване на сигурност, различни от одит и преглед на историческа информация, свързани с издаване на писмо за увереност във връзка с проект на проспект.

- За периода, за който се отнася извършеният от нас задължителен съвместен одит, освен одита, Делойт Одит ООД и Грант Торнтон ООД съвместно са предоставили следните услуги на Банката, които не са посочени в доклада за дейността или индивидуалния финансов отчет на Банката:

- Договорени процедури относно приложението в Банката на Наредба 10 на Българска народна банка за периода 1 януари – 31 декември 2020, в съответствие с изискванията на Международен стандарт за свързани по съдържание услуги 4400 „Ангажименти за извършване на договорени процедури относно финансова информация“.

Делойт Одит ООД

Делойт Одит ООД

Росица Ботева
Управител

РБ

Регистриран одитор, отговорен за одита

бул. Ал. Стамболийски 103
1303 София, България

Грант Торнтон ООД

Силвия Динова
Регистриран одитор отговорен за одита

SD

Марий Апостолов
Управител

бул. Черни връх 26
1421 София, България

25 май 2022

БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ ЕАД
ИНДИВИДУАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2021

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

	Бележка	Към 31.12.2021	Към 31.12.2020
Активи			
Парични средства в каса и по разплащателна сметка в Централната банка	17	243,625	496,268
Вземания от банки	18	385,347	478,181
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност - Предоставени кредити и аванси на клиенти	19	1,727,836	1,845,236
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност - Вземания от Републиканския Бюджет	20	18,817	57,824
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност - Ценни книжа	21	1,920	1,930
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход - дългови инструменти	22	591,943	581,711
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход - капиталови инструменти	22	64,669	54,059
Инвестиции в дъщерни дружества	23	173,512	167,705
Имоти, машини и съоръжения, нематериални активи	24	60,797	62,636
Инвестиционни имоти	25	7,352	7,785
Активи, държани за продажба	26	4,107	608
Активи, придобити от обезпечения	27	34,719	33,938
Други активи	27	4,481	19,756
Текущи данъчни вземания	27	-	900
Активи по отсрочени данъци	15	9,698	8,832
Общо активи		3,328,823	3,817,369
Пасиви			
Привлечени средства от международни институции	30	1,110,740	1,238,904
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции	29	881,673	1,127,315
Депозити от кредитни институции	28	1,719	8,155
Други привлечени средства	31	16,746	16,932
Провизии	32	177,747	123,133
Задължения за лизинг	33	492	645
Други пасиви	34	4,159	4,054
Общо пасиви		2,193,276	2,519,138
Собствен капитал			
Акционерен капитал	35	1,441,774	1,441,774
Натрупана загуба		(386,706)	(230,855)
Преоценъчен резерв от финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	36	(74,608)	(67,764)
Резерви	36	155,087	155,076
Общо собствен капитал		1,135,547	1,298,231
Общо пасиви и собствен капитал		3,328,823	3,817,369

Приложените бележки от 1 до 40 са неделима част от този индивидуален финансов отчет. Индивидуалният финансов отчет е приет от Управителния съвет на Българска банка за развитие ЕАД на 17 май 2022 г.

[Своето подпис]
Цвяко Арабаджиев
Изпълнителен директор

[Своето подпис]
Владимир Георгиев
Изпълнителен директор

[Своето подпис]
Живко Тодоров
Изпълнителен директор

[Своето подпис]
Димитър Митев
Началник управление
„Финанси“

[Своето подпис]
Иван Личев
Главен счетоводител
Съставител

Върху този индивидуален финансов отчет е издаден одиторски доклад на 25.05.2022
Делойт Одит ООД, одиторско дружество
Росица Ботева
Управител
Регистриран одитор, отговорен за одита

Грант Торнтон ООД, одиторско дружество
Силвия Динова, Регистриран одитор, отговорен за одита
Марий Апостолов, Управител

БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ ЕАД
ИНДИВИДУАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ВСЕОБХВАТНИЯ ДОХОД
ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2021
Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

	Бележка	2021	2020
Приходи от лихви	6	75,330	78,417
Разходи за лихви	6	(18,652)	(19,807)
Нетен лихвен доход	6	56,678	58,610
Приходи от такси и комисиони	7	3,678	2,723
Разходи за такси и комисиони	7	(4,006)	(1,606)
Нетен (разход за)/доход от такси и комисиони	7	(328)	1,117
Нетен доход от операции в чуждестранна валута	8	427	457
Нетна печалба от финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	9	1,101	2,432
Други доходи от дейността	10	1,621	1,840
Други разходи за дейността	11	(1,278)	(608)
Оперативен резултат преди обезценки, разходи за персонал, административни разходи и амортизации		58,221	63,848
Разходи за обезценки и провизии по нефинансови активи	12B	(1,600)	(4,313)
Разходи за обезценки и провизии по финансови инструменти	12A	(184,010)	(257,346)
Оперативна загуба преди разходи за персонала, административни разходи и амортизации		(127,389)	(197,811)
Разходи за персонала	13	(16,827)	(16,142)
Общи и административни разходи	14	(8,784)	(14,738)
Разходи за амортизации	24	(2,956)	(2,516)
Загуба преди данъци		(155,956)	(231,207)
Приход от данък върху печалбата	15	105	352
Нетна загуба за годината		(155,851)	(230,855)
Друг всеобхватен доход			
<i>Статии, които не се рекласифицират в печалбата или загубата:</i>			
Актьорски печалби по планове с дефинирани доходи, нетно от данъци	34	11	14
Нетна промяна в справедливата стойност на капиталови финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	16, 22	(5,005)	(77,858)
<i>Статии, които впоследствие се рекласифицират в печалбата или загубата:</i>			
Нетна промяна в справедливата стойност на дългови финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	16	(1,839)	(2,089)
Общо друг всеобхватен доход за годината, нетно от данъци		(6,833)	(79,933)
Общо всеобхватен доход за годината		(162,684)	(310,788)

Приложените бележки от 1 до 40 са неделима част от този индивидуален финансов отчет. Индивидуалният финансов отчет е приет от Управителния съвет на Българска банка за развитие ЕАД на 17 май 2022 г.

Цанко Арабаджиев
Изпълнителен директор

Владимир Георгиев
Изпълнителен директор

Живко Тодоров
Изпълнителен директор

Димитър Митев
Началник управление
„Финанси“

Иван Личев
Главен счетоводител
Съставител

Върху този индивидуален финансов отчет е издаден одиторски доклад на 25.05.2022

Делойт Одит ООД, одиторско дружество

Росица Ботева

Управител

Регистриран одитор, отговорен за одита

Грант Торнтон ООД, одиторско дружество

Силвия Динова, Регистриран одитор, отговорен за одита

Марий Апостолов, Управител

БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ ЕАД
ИНДИВИДУАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ПРОМЕНИТЕ В СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ
ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧАВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2021

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

	Акционерен капитал	Законови резерви	Допълнителни резерви	Преоценъчен резерв от финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	Неразпределена печалба / (Нарушана загуба)	Общо
Към 01 януари 2020 г.	601,774	68,908	75,097	12,183	11,057	769,019
Нетна загуба за годината	-	-	-	-	(230,855)	(230,855)
Друг всеобхватен доход, нетно от данъци	-	-	14	(79,947)	-	(79,933)
Общо всеобхватен доход за периода	-	-	14	(79,947)	(230,855)	(310,788)
Увеличение на капитала	840,000	-	-	-	-	840,000
Разпределение на печалба	-	6,031	5,026	-	(11,057)	-
Общо сделки с акционери	840,000	6,031	5,026	-	(11,057)	840,000
Към 31 декември 2020 г.	1,441,774	74,939	80,137	(67,764)	(230,855)	1,298,231
Нетна загуба за годината	-	-	-	-	(155,851)	(155,851)
Друг всеобхватен доход, нетно от данъци	-	-	11	(6,844)	-	(6,833)
Общо всеобхватен доход за периода	-	-	11	(6,844)	(155,851)	(162,684)
Към 31 декември 2021 г.	1,441,774	74,939	80,148	(74,608)	(386,706)	1,135,547

Приложените бележки от 1 до 40 са неделима част от този индивидуален финансов отчет. Индивидуалният финансов отчет е приет от Управителния съвет на Българска банка за развитие ЕАД на 17 май 2022 г.

Цанко Арабаджиев
Изпълнителен директор

Владимир Георгиев
Изпълнителен директор

Живко Тодоров
Изпълнителен директор

Димитър Митев
Началник "Финанси"

Иван Личев
Главен счетоводител

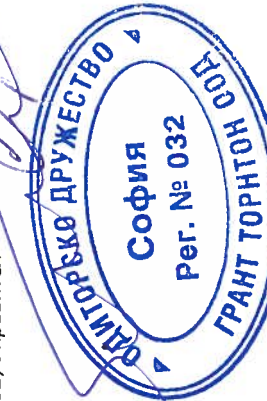
Върху този индивидуален финансов отчет е издаден одиторски доклад на 25.05.2022
Делойт Одит ООД, одиторско дружество

Росица Ботева
Управител

Регистриран одитор, отговорен за одита

Грант Торнтон ООД, одиторско дружество
Силвия Динова, Регистриран одитор, стговорен за одита

Марий Апостолов, Управител

БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ ЕАД
ИНДИВИДУАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ
ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2021
Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

	<i>Бележка</i>	2021	2020
Парични потоци от оперативна дейност			
Загуба за годината преди данъци		(155,956)	(231,207)
Корекции за:			
Приходи от дивиденди	10	(75)	(25)
Разходи за обезценки на кредити	12	127,774	136,975
Разходи за провизии по гаранции и неусвоени кредитни ангажименти	12	54,538	119,829
Загуби от обезценка на участия в дъщерни дружества	12	1,193	1,032
Загуби от обезценки на финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	12	1,687	516
Загуби от обезценки на финансови активи, отчитани по амортизирана стойност	12	10	25
Загуби/(печалби) от преоценка на инвестиционни имоти	10, 11	433	(152)
Загуби от обезценки и продажба на други активи	12	406	3,281
Нетна (печалба) / загуба от преоценка на валутни активи и пасиви	8	(7)	11
Разходи за амортизации	24	2,956	2,516
Балансова стойност на отписани активи	24	90	75
		33,049	32,876
Изменение на:			
Вземания от банки		54,086	(60,705)
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Предоставени кредити и аванси на клиенти		(14,576)	(329,407)
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Вземания от Републиканския бюджет	20	39,007	108,997
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход		(27,498)	(174,114)
Активи, държани за продажба	26	(3,958)	(608)
Други активи		14,494	(27,349)
Депозити от кредитни институции	28	(6,436)	278
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции	29	(245,642)	(6,734)
Провизии		76	365
Други пасиви		57	1,448
Паричен поток, използван в оперативна дейност		(157,341)	(454,953)
Платени данъци върху печалбата		-	(900)
Възстановени данъци		900	-
Нетен паричен поток, използван в оперативна дейност		(156,441)	(455,853)

БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ ЕАД
 ИНДИВИДУАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
 ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2021
 Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

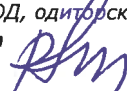
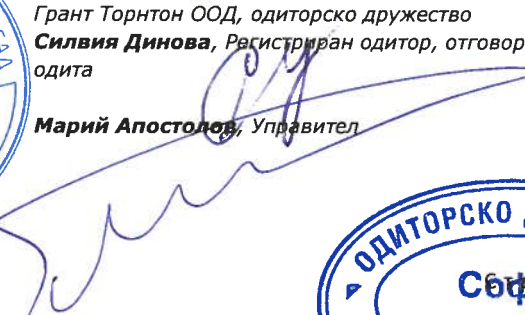
	<u>Бележка</u>	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Паричен поток от инвестиционна дейност			
Парични плащания за придобиване на имоти машини и съоръжения и нематериални активи		(1,117)	(27,588)
Постъпления от продажба на имоти машини и съоръжения и нематериални активи		(90)	-
Постъпления от продажба и подобрения на активи, придобити от обезпечения		53	-
Покупка на ценни книжа, отчитани по амортизирана стойност		-	(5)
Покупка на дялове в дъщерни дружества и асоциирани предприятия		(7,000)	(59,241)
Нетен паричен поток, използван в инвестиционна дейност		(8,154)	(86,834)
Паричен поток от финансова дейност			
Постъпления по емисия на акции		-	840,000
Платени суми по други привлечени средства		(298)	(304)
Получени суми по други привлечени средства		112	117
Получени суми по привлечени средства от международни институции		-	146,687
Платени суми по привлечени средства от международни институции		(128,164)	(119,720)
Нетен паричен поток (използван в)/от финансова дейност		(128,350)	866,780
Нетна промяна на паричните средства и парични еквиваленти през периода		(292,945)	324,093
Парични средства и парични еквиваленти в началото на годината	38	778,826	454,733
Парични средства и парични еквиваленти в края на годината	38	485,881	778,826

Оперативни парични потоци, свързани с лихви

Постъпления от лихви	63,520	72,588
Платени лихви	(17,647)	(17,376)

Приложените бележки от 1 до 40 са неделима част от този индивидуален финансов отчет. Индивидуалният финансов отчет е приет от Управителния съвет на Българска банка за развитие ЕАД на 17 май 2022 г.

			
Иван Арабаджиев Изпълнителен директор	Владимир Георгиев Изпълнителен директор	Живко Тодоров Изпълнителен директор	Димитър Митев Началник управление „Финанси“
			Иван Личев Главен счетоводител Съставител

Върху този индивидуален финансов отчет е издаден одиторски доклад на 25.05.2022
 Делойт Одит ООД, одиторско дружество Грант Торнтон ООД, одиторско дружество
Росица Ботева **Силвия Динова**, Регистриран одитор, отговорен за одита
 Управител
 Регистриран одитор, отговорен за одита **Марий Апостолов**, Управител

1. ОРГАНИЗАЦИЯ И ОПЕРАТИВНА ПОЛИТИКА

Индивидуалният финансов отчет на Българска банка за развитие ЕАД („ББР“, „Банката“) за годината, приключваща на 31 декември 2021 г., е одобрен за издаване съгласно решение по Протокол №45 на Управителния съвет от 17 май 2022 г. и Протокол №25 на Надзорния съвет от 20 май 2022 г.

Българска банка за развитие ЕАД е еднолично¹ акционерно дружество, регистрирано в Търговския регистър с ЕИК 121856059, със седалище гр. София, област София-град, България и адрес на управление ул. Дякон Игнатий № 1. Финансовата година на Банката приключва на 31 декември.

Българска банка за развитие е създадена на 11.03.1999 г. като акционерно дружество в България под наименованието „Насърчителна банка“ АД.

На 23.04.2008 г. е приет Закон за Българската банка за развитие (ДВ бр.43/29.04.2008 г.). С него е уредена структурата и обхвата на дейността на Банката, включително и на предвидените за учредяване нейни дъщерни дружества. По силата на този закон функциите, всички права и задължения са приложени към Насърчителна банка АД. Съгласно изискване на закона е проведено Общо събрание на акционерите (26.06.2008 г.), на което е променено наименованието ѝ на „Българска банка за развитие“ и уставът ѝ е приведен, в съответствие с новите законови изисквания към Банката.

На 04.06.2021 г. Българска банка за развитие е вписана в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел като еднолично търговско дружество.

Банката притежава лиценз за банкова дейност, издаден от Българска народна банка (БНБ) на 25.02.1999 г., с последна актуализация от 16.11.2009 г. и може да осъществява всички банкови операции, разрешени от българското законодателство. Банката също така е лицензиран инвестиционен посредник.

Банката е била създадена още от самото начало със специална цел - да подкрепя изпълнението на икономическата политика на държавата по отношение на финансиране на развитието на бизнеса на малките и средни предприятия (МСП), включително за подкрепяне на техните възможности и инициативи за осъществяване на инвестиции и износ. С приемането на Закона за Българската банка за развитие през 2008 г. тази цел е допълнително доразвита в заложените по закон цели, принципи и обхват на дейност на Банката.

Кредитната дейност на Банката е ориентирана към:

- Пред-експортно и експортно кредитиране на малки и средни предприятия;

¹ На 04.06.2021 г. Българска банка за развитие е вписана в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел като еднолично акционерно дружество със собственик българската държава. Правата на едноличен собственик се упражняват от Министъра на икономиката. С промяна в Закона за Българската банка за развитие, в сила от 18 март 2022 г., правата на държавата като едноличен собственик на капитала на Банката се упражняват от министъра на иновациите и растежа.

1. ОРГАНИЗАЦИЯ И ОПЕРАТИВНА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

- кредитиране чрез банки-посредници или пряко на други видове дейности на малки и средни предприятия;
- рефинансиране на банки, кредитиращи малки и средни предприятия,
- финансиране на инвестиции извън страната на малки и средни предприятия.

Основните цели на Банката са:

- подобряване, стимулиране и развитие на общия икономически, експортен и технологичен потенциал на малките и средни предприятия чрез улесняване на достъпа им до финансиране;
- привличане и управление на средносрочни и дългосрочни местни и чуждестранни ресурси, необходими за реализиране на икономическото развитие на страната;
- прилагане на схеми и инструменти за финансиране на публични инвестиции и проекти, които са приоритетни за икономиката на страната;
- привличане на средства и управление на проекти от международни финансови и други институции; привличане на средства и предоставяне на финансиране с цел намаляване на регионалните дисбаланси в страната;
- финансиране на проекти на местни компании, създаващи експорт, иновации, висока заетост и/или добавена стойност;
- финансиране на приоритетни сектори от икономиката, съгласно приетата правителствена политика за икономическо развитие.

Българска банка за развитие ЕАД има двустепенна структура на управление, която се състои от Надзорен съвет (НС) и Управителен съвет (УС). Надзорният съвет и Одитният Комитет представляват лицата, натоварени с общо управление.

Към 31.12.2021 г. Надзорният съвет на ББР има следния състав: Валентин Любомиров Михов – председател на НС, Васил Атанасов Щонов – заместник-председател на НС; Стамен Стаменов Янев – заместник-председател на НС, Митко Емилов Симеонов – заместник-председател на НС, Велина Илиева Бурска – член на НС.

Към 31.12.2021 г. е заявено вписване в Търговския регистър и на решението на едноличния собственик на капитала на ББР по Протокол от 27.05.2021, с което Велина Илиева Бурска и Митко Емилов Симеонов са освободени като членове на Надзорния съвет на Банката.

На 13.01.2022 г. в Търговския регистър е вписано решението на едноличния собственик на капитала на ББР, с което Велина Илиева Бурска и Митко Емилов Симеонов са освободени от състава на Надзорния съвет на Банката.

Към 31.12.2021 г. Управителния съвет на ББР (УС) има следния състав: Крум Георгиев Георгиев – председател на УС, Владимир Рашков Георгиев – член на УС и изпълнителен директор, Цанко Руменов Арабаджиев – член на УС и изпълнителен директор и Живко Иванов Тодоров – член на УС и изпълнителен директор.

Банката се представлява съвместно от двама изпълнителни директори или поне един изпълнителен директор и един прокурист.

Към 31.12.2021 г. Банката няма упълномощен прокурист.

Към 31.12.2021 г. в Банката работят 231 служители (31.12.2020 г.: 235).

Към 31.12.2021 г. Българска банка за развитие ЕАД няма открити клонове.

1. ОРГАНИЗАЦИЯ И ОПЕРАТИВНА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Този финансов отчет е индивидуален. Банката съставя и консолидиран финансов отчет в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), разработени и публикувани от Съвета по международни счетоводни стандарти (СМСС) и приети от Европейския съюз (ЕС), в който инвестициите в дъщерни предприятия са отчетени и оповестени в съответствие с МСФО 10 „Консолидирани финансови отчети“.

Кредитен рейтинг

На 01 март 2021 г. Международната рейтингова агенция „Fitch Ratings“ повиши перспективата пред рейтинга на „Българска банка за развитие“ ЕАД от стабилна на положителна и потвърди дългосрочния кредитен рейтинг на Банката на "BBB". Оценката се базира на надеждната подкрепа на суверена – българската държава, както и на ролята на ББР в подкрепа на икономическата политика на правителството. Стабилната перспектива показва наличието на баланс в рисковете, свързани с оценяването на кредитния рейтинг. Дългосрочният инвестиционен рейтинг на Банката е равен и на рейтинга на суверена: последният кредитен рейтинг на РБ присъден от Fitch Ratings – "BBB" с положителна перспектива – е от 19.02.2021 г. Тази оценка бе потвърдена и при годишния преглед през м. септември 2021 г., като рейтингът бе запазен.

Съществени промени в органите за управление и структурата на Банката през 2021 г.

През 2021 г., в Банката бяха извършени следните промени в управлението и структурата.

Промени, свързани със собствеността на капитала на Българска банка за развитие ЕАД

На 13 май 2021 г. Министерският съвет прие Решение № 414 за увеличаване на акционерното участие на държавата в капитала на „Българска банка за развитие“ ЕАД. С това решение се дава съгласие държавата да увеличи акционерното си участие в капитала на „Българска банка за развитие“ ЕАД чрез придобиване чрез дарение на всички акции, притежавани от „Банка ДСК“ ЕАД в капитала на „Българска банка за развитие“ ЕАД, а именно 8 безналични акции, всяка с номинална стойност 100 лв., общо 800 лв., представляващи 0,000055 на сто от капитала на „Българска банка за развитие“ ЕАД.

На 14.05.2021 г. е сключен договор за дарение на 8 безналични акции между Банка ДСК АД и Република България. Прехвърлянето на собствеността върху акциите е регистрирано в Централен депозитар на Република България.

На 04.06.2021 г. Българска банка за развитие ЕАД е вписана в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел като еднолично търговско дружество.

Към 31.12.2021 г. собствеността на капитала на Българска банка за развитие ЕАД се разпределя, както следва: 100% се притежават от Република България, като правата на държавата като едноличен собственик на капитала се упражняват от министъра на икономиката.

1. ОРГАНИЗАЦИЯ И ОПЕРАТИВНА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Съществени промени в органите за управление и структурата на Банката през 2021 г. (продължение)

Промени, свързани със собствеността на капитала на Българска банка за развитие ЕАД (продължение)

С промяна в Закона за Българската банка за развитие, в сила от 18 март 2022 г., правата на държавата като едноличен собственик на капитала на Банката се упражняват от министъра на иновациите и растежа.

Промени в Устава на Българска банка за развитие ЕАД

С решение на министъра на икономиката по протокол от 21 май 2021 г. са приети изменения в Устава на Българска банка за развитие ЕАД, като по-голяма част от промените са свързани с отразяване на настъпилата промяна в собствеността на капитала на дружеството (еднолично акционерно дружество). Като съществени следва да се посочат измененията в Устава, с които изрично се посочва, че приоритет при кредитната дейност на Банката представлява кредитирането на експортно ориентирани малки и средни предприятия с висока добавена стойност. Въведено е ограничение ББР да не формира експозиции към един клиент или група свързани клиенти, чийто общ размер надхвърля сумата от 5 млн. лв., като това ограничение не се отнася до други кредитни институции, Банката за развитие към Съвета на Европа, Европейската инвестиционна банка, Европейския инвестиционен фонд, от банки за развитие от държави-членки на Европейския съюз, както и в случаите, когато ББР изпълнява конкретно възложени от правителството програми. Въведено е изискване експозиции към един клиент или група свързани клиенти, чийто размер надхвърля 1,000,000 лв., да се предоставят от Управителния съвет с единодушно решение и само след разрешение на Надзорния съвет.

С решение на министъра на икономиката по протокол от 10 юни 2021 г. са приети нови изменения в Устава на Българска банка за развитие ЕАД, които са свързани с числеността на управителния и надзорния орган на Банката. Съгласно промените в Устава Надзорният съвет се състои от три до седем лица, а Управителният съвет е в състав от три до седем члена.

С решения на министъра на икономиката по протокол от 1 юни 2021 г. и по протокол от 20 юли 2021 г. са приети нови изменения в Устава на Българска банка за развитие ЕАД, по силата на които ограничението за формиране на експозиции с размер над 5 млн. лв. не се отнася до дъщерните дружества на Банката. В устава изрично се конкретизира, че Банката не може да формира нови експозиции на индивидуална и консолидирана основа към един клиент или група свързани клиенти, чийто общ размер надхвърля сумата от 5,000,000 лева. Уточнява се също така, че одобряването на кредитни сделки и промени по вече сключени договори се извършва съгласно действащите към съответния момент правила за кредитна дейност на Банката, устава и приложимото законодателство.

Посочените промени в Устава са одобрени от Българска народна банка и са обявени в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел по партидата на Българска банка за развитие ЕАД.

1. ОРГАНИЗАЦИЯ И ОПЕРАТИВНА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Съществени промени в органите за управление и структурата на Банката през 2021 г. (продължение)

Промени в Надзорния съвет на Българска банка за развитие ЕАД през 2021

С решение на едноличния собственик на капитала на ББР по Протокол от 25.06.2021 г. Валентин Любомиров Михов и Васил Атанасов Щонов са избрани за членове на Надзорния съвет на Банката. Това обстоятелство е вписано в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел на 07.07.2021 г. Г-н Валентин Любомиров Михов е избран за председател на Надзорния съвет на Банката.

От Надзорния съвет на Банката бяха освободени Велина Илиева Бурска и Митко Емилов Симеонов, като решението на едноличния собственик на капитала на ББР по Протокол от 27.05.2021 г. е обявено в ТР на 13.01.2022 г.

Промени в Управителния съвет на Българска банка за развитие ЕАД през 2021

С решение на Надзорния съвет по Протокол № 18 от 30.06.2021 г. за нови членове на Управителния съвет на ББР са избрани Владимир Рашков Георгиев, Цанко Руменов Арабаджиев и Крум Георгиев Георгиев. Това обстоятелство е вписано в Търговския регистър на 07.07.2021 г. С решение на Управителния съвет по протокол № 44/30.06.2021 г. г-н Владимир Рашков Георгиев и г-н Цанко Руменов Арабаджиев са овластени да представляват и управляват Банката като изпълнителни директори. Това обстоятелство е вписано в Търговския регистър на 07.07.2021 г. Г-н Крум Георгиев Георгиев е избран за председател на Управителния съвет.

На 14.07.2021 г. Николай Димитров Димитров и Панайот Ивов Филипов са заличени в Търговския регистър като членове на Управителния съвет.

Промени в Одитния комитет на Българска банка за развитие ЕАД през 2021 г.

С решение по Протокол от 25.05.2021 г. на министъра на икономиката, упражняващ правата на едноличния собственик в капитала на ББР, от Одитния комитет са освободени Красимир Василев Йорданов, Калина Иванова Маврова и Росица Николова Григорова. На тяхно място са назначени Драгомир Иванов Вучев, Валентин Любомиров Михов и Васил Атанасов Щонов. С решение по Протокол от 22.06.2021 г. на министъра на икономиката, упражняващ правата на едноличния собственик в капитала на ББР, от Одитния комитет е освободен г-н Валентин Любомиров Михов, а с решение от 07.07.2021 г. за член на Одитния комитет е назначена г-жа Гергана Стоянова Московска.

През месец септември 2021 г. министърът на икономиката утвърди и нов Статут на Одитния комитет.

Промяна в структурата на Банката

След извършването на промени в персоналия състав на УС и НС през 2021 г., действащата към момента на изготвяне на настоящия отчет организационна структура е следната – тя е обособена в четири направления, които имат следните ресорни членове на УС и изпълнителни директори:

Ресор № 1, със структура, подчинена на г-н Крум Георгиев Георгиев, Председател на УС:

- Управление „Риск“
- Управление „Кредитна администрация“
- Управление „Проблемни вземания“

1. ОРГАНИЗАЦИЯ И ОПЕРАТИВНА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Съществени промени в органите за управление и структурата на Банката през 2021 г. (продължение)

Промяна в структурата на Банката (продължение)

- Управление „Класифицирана информация“
- Управление „Сигурност“
- Длъжностно лице по защита на личните данни

Ресор № 2, със структура, подчинена на г-н Владимир Рашков Георгиев, Изпълнителен директор и член на УС:

- Управление „Корпоративно банкиране“
- Управление „Инвестиционно банкиране и проектно финансиране“
- Управление „Правно“
- Управление „Операции и клиентско обслужване“
- Отдел „Секретариат“

Ресор № 3, със структура, подчинена на г-н Цанко Руменов Арабаджиев, Изпълнителен директор и член на УС:

- Управление „Трежъри“
- Управление „Външни програми“
- Управление „Международни финансови институции и европейски фондове“
- Управление „Финансови инструменти“
- Управление „Човешки ресурси“
- Управление „Административно“

Ресор № 4, със структура, подчинена на г-н Живко Иванов Тодоров, Изпълнителен директор и член на УС:

- Главен икономист
- Управление „Счетоводство“
- Управление „Финанси“
- Управление „Съответствие“
- Управление „Стратегическо и устойчиво развитие“
- Управление „Информационни технологии“
- Отдел „Корпоративни комуникации“
- Отдел „Управление на проекти и процеси“

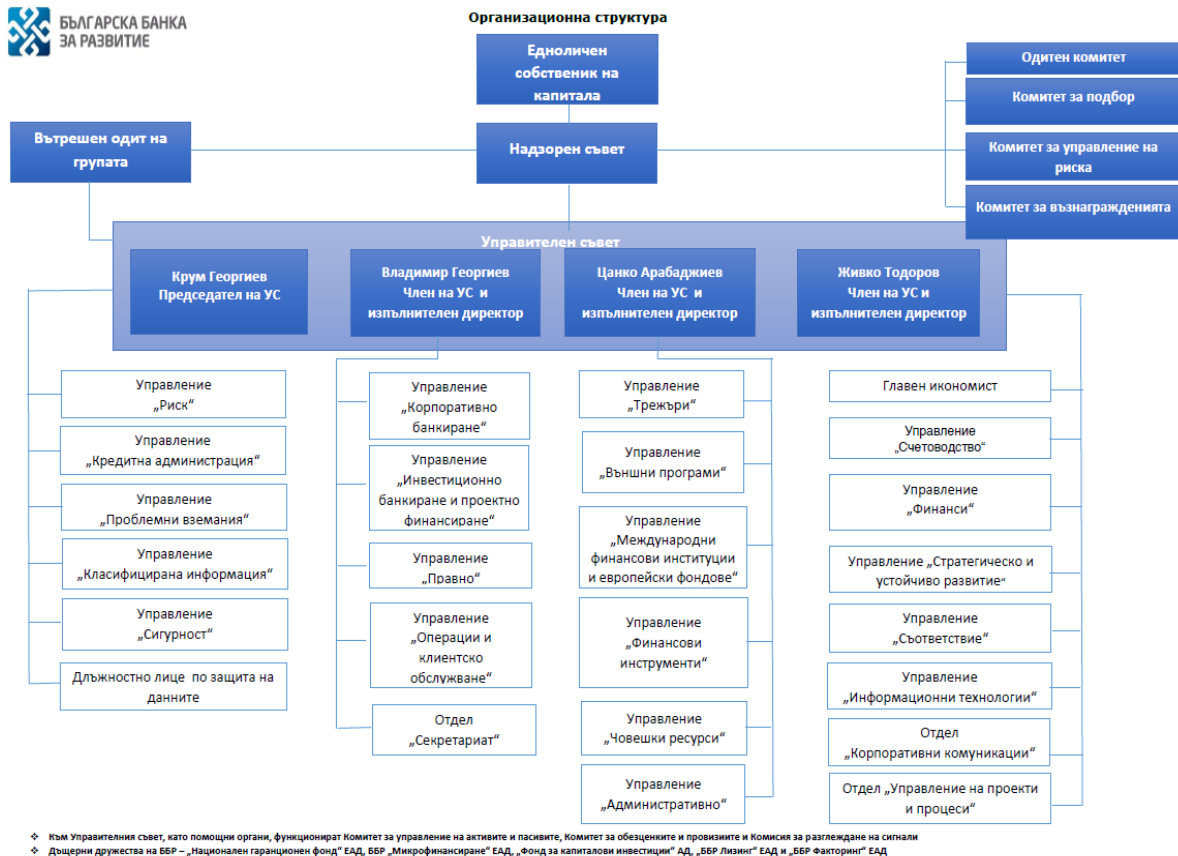
Звено „Вътрешен одит на Групата“ - функцията по вътрешен одит на Групата е независима и в пряка комуникация с НС/УС.

Диаграма на актуалната организационна структура на ББР е представена на следващата страница.

1. ОРГАНИЗАЦИЯ И ОПЕРАТИВНА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Съществени промени в органите за управление и структурата на Банката през 2021 г. (продължение)

Промяна в структурата на Банката (продължение)

Дъщерни дружества

В Закона за Българската банка за развитие (2008 г.) е предвидено учредяването на две дъщерни акционерни дружества на Банката – Фонд за капиталови инвестиции АД и Национален гаранционен фонд ЕАД (Бележка 23). Национален гаранционен фонд ЕАД е учреден през 2008 г. с 80,000 хил. лв. капитал, а Фонд за капиталови инвестиции АД е учреден през 2018 г. с капитал от 65,000 хил. лв., 100% внесен към 31.12.2021 г. и 31.12.2020 г. Участието на ББР във Фонд за капиталови инвестиции АД е 85%, като останалите акции са собственост на Национален гаранционен фонд ЕАД.

ББР притежава също така 100% от капитала на ББР Микрофинансиране ЕАД, с предишно наименование Микрофинансираща институция „Джобс“ ЕАД. Името на Микрофинансираща институция „Джобс“ ЕАД бе променено на „ББР Микрофинансиране“ ЕАД считано от 12 април 2021 г. Промяната отразява в по-голяма степен фокуса на дружеството в подкрепата на микро-бизнеса, както и принадлежността му към финансовата група на Българската банка за развитие ЕАД. „ББР Микрофинансиране“ ЕАД вече 11 години създава условия за успешно развитие на микро и малките предприятия, използвайки ефективни модели и практики в сферата на кредитирането и лизинга.

1. ОРГАНИЗАЦИЯ И ОПЕРАТИВНА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Дъщерни дружества (продължение)

В началото на месец септември 2021 г. Управителният съвет на ББР, в качеството на едноличен собственик на капитала на „ББР Микрофинансиране“ ЕАД, взе решение за увеличаване на капитала на „ББР Микрофинансиране“ ЕАД със сумата от 7,000,000 лв. чрез издаване на нови акции, като решението е вписано в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел на 13.10.2021 г.

В допълнение, ББР притежава 100% от капитала на учредените през 2019 г. дружества ББР Лизинг ЕАД, с капитал към 31.12.2021 г. от 20 млн. лв. и ББР Факторинг ЕАД, с капитал към 31.12.2021 г. от 2 млн. лв.

С Протокол №21/23.03.2021 г., УС на ББР в качеството му на едноличен собственик на капитала на ББР Факторинг ЕАД, взе решение за вливане на ББР Факторинг в ББР, като ББР ще поеме изцяло дейността на ББР Факторинг ЕАД, както и неговите активи и пасиви. Българска народна банка и Комисията за защита на конкуренцията са приели решения във връзка с преобразуването и предстои финализиране на процедурата по преобразуване.

Промени в управителните органи на дъщерните дружества през 2021 г.

Всички дъщерни дружества на ББР се представляват заедно от които и да е двама от членовете на Съвета на директорите. Назначените прокуристи в дъщерните дружества на ББР имат право да представляват дружеството заедно с член на Съвета на директорите на съответното дружество.

С решение на УС на ББР бяха извършени следните промени в управителните органи на дъщерните на ББР дружества:

ББР Лизинг ЕАД

С решение по протокол от 17 август 2021 г. на Управителния съвет на ББР, в качеството на едноличен собственик на капитала на „ББР ЛИЗИНГ“ ЕАД, е освободен Живко Иванов Тодоров като член на Съвета на директорите на дружеството. На негово място за член на Съвета на директорите е избран Крум Георгиев Георгиев. Обстоятелствата са вписани в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел на 23.08.2021 г. Г-н Крум Георгиев е избран за председател на Съвета на директорите на дружеството.

Съставът на Съвета на директорите към 31.12.2021 г. и към датата на издаване на този отчет е:

- Крум Георгиев Георгиев от 23.08.2021 г. – Председател на Съвета на директорите;
- Емил Вълканов Вълканов - Изпълнителен директор и заместник-председател на Съвета на директорите от 20.05.2020 г.;
- Антония Христофорова Добрева - Член на Съвета на директорите от 20.05.2020 г.;

Дружеството има упълномощен прокурист – Ивайло Кирилов Попов от 01.06.2020 г.

1. ОРГАНИЗАЦИЯ И ОПЕРАТИВНА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Промени в управителните органи на дъщерните дружества през 2021 г. (продължение)

ББР Факторинг ЕАД

С решение по протокол от 2 септември 2021 г. на Управителния съвет на ББР, в качеството на едноличен собственик на капитала на „ББР ФАКТОРИНГ“ ЕАД са освободени Панайот Ивов Филипов и Тодор Христов Гунчев като членове на Съвета на директорите на дружеството, а за нови членове са избрани Цанко Руменов Арабаджиев и Крум Георгиев Георгиев. Тези обстоятелства са вписани в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел на 16.09.2021 г. Г-н Цанко Руменов Арабаджиев е избран за председател на Съвета на директорите на дружеството.

Съставът на Съвета на директорите към 31.12.2021 г. и към датата на издаване на този отчет е:

- Цанко Руменов Арабаджиев - Председател на Съвета на директорите от 16.09.2021 г.;
- Георги Ванюшев Лилянков – Изпълнителен директор и заместник - председател на Съвета на директорите от 20.05.2020 г.;
- Крум Георгиев Георгиев – Член на Съвета на директорите от 16.09.2021 г.

Национален гаранционен фонд ЕАД

С решение по протокол от 16 септември 2021 г. на Управителния съвет на ББР, в качеството на едноличен собственик на капитала на „Национален гаранционен фонд“ ЕАД, е избран г-н Деян Петров Калъпчиев за член на Съвета на директорите на „Национален гаранционен фонд“ ЕАД, като това обстоятелство е вписано в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел на 27.09.2021 г.

Съставът на Съвета на директорите към 31.12.2021 г. и към датата на издаване на този отчет е:

- Живко Иванов Тодоров - Председател на Съвета на директорите от 20.05.2020 г.;
- Тодор Людмилов Тодоров - Изпълнителен директор и заместник-председател на Съвета на директорите от 20.05.2020 г.;
- Захарина Дамянова Тодорова – Член на Съвета на директорите от 20.05.2020 г.
- Деян Петров Калъпчиев - Член на Съвета на директорите от 27.09.2021 г.

ББР Микрофинансиране ЕАД

С решение по протокол от 17 август 2021 г. на Управителния съвет на ББР, в качеството на едноличен собственик на капитала на „ББР Микрофинансиране“ ЕАД, е избран г-н Владимир Рашков Георгиев за член на Съвета на директорите на „ББР Микрофинансиране“ ЕАД, като това обстоятелство е вписано в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел на 23.08.2021 г. Г-н Владимир Рашков Георгиев е избран и за председател на Съвета на директорите на дружеството.

С решение по протокол от 23 август 2021 г. на Управителния съвет на ББР, в качеството на едноличен собственик на капитала на „ББР Микрофинансиране“ ЕАД, са освободени Панайот Ивов Филипов и Ангелина Георгиева Ангелова като членове на Съвета на директорите на дружеството, а за нов член е избран Боян Стефанов Бянов.

1. ОРГАНИЗАЦИЯ И ОПЕРАТИВНА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Промени в управителните органи на дъщерните дружества през 2021 г. (продължение)

ББР Микрофинансиране ЕАД (продължение)

Тези обстоятелства са вписани в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел на 30.08.2021 г.

Съставът на Съвета на директорите към 31.12.2021 г. и към датата на издаване на този отчет е:

- Владимир Рашков Георгиев – Председател на Съвета на директорите от 23.08.2021 г.;
- Ивана Борисова Цанева – Изпълнителен директор и заместник - председател на Съвета на директорите от 20.05.2020 г.;
- Илия Радков Комитов – Член на Съвета на директорите от 28.08.2020 г.;
- Боян Стефанов Бянов – Член на Съвета на директорите от 30.08.2021 г.

Фонд за капиталови инвестиции АД

С решения на общото събрание на акционерите на дружеството, проведени на 30 юли 2021 г., 13 август 2021 г., 7 септември 2021 г. и 22 ноември 2021 г., са избрани нови членове на Съвета на директорите на „Фонд за капиталови инвестиции“ АД – Цанко Руменов Арабаджиев, Стефан Стефанов Тъмнев и Красимир Танев Атанасов. Като членове на Съвета на директорите са освободени Николай Димитров Димитров, Тихомир Гочев Чемширов и Цветомир Георгиев Цанов. Посочените обстоятелства са съответно вписани в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел на 05.08.2021 г., 20.08.2021 г., 14.09.2021 г. и на 26.11.2021 г.

Г-н Цанко Руменов Арабаджиев е избран за председател на Съвета на директорите на дружеството, а г-н Стефан Стефанов Тъмнев – за заместник-председател и изпълнителен директор на дружеството.

Съставът на Съвета на директорите към 31.12.2021 г. и към датата на издаване на този отчет е:

- Цанко Руменов Арабаджиев - Председател на Съвета на директорите от 05.08.2021 г.;
- Стефан Стефанов Тъмнев – Изпълнителен директор и Заместник-председател на Съвета на директорите от 05.08.2021 г.;
- Красимир Танев Атанасов – Член на Съвета на директорите от 05.08.2021 г.

От 21.08.2020 г. до 06.11.2021 г. дружеството има и упълномощен прокурист – Ангел Пенев Хаджиев.

2. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

Приложими стандарти

Този индивидуален финансов отчет е изготвен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приложими в Европейския Съюз.

Този финансов отчет е изготвен на индивидуална основа. Банката изготвя и консолидиран финансов отчет, съгласно Закона за счетоводство. Този индивидуален финансов отчет следва да се разглежда заедно с консолидирания финансов отчет.

Изявление за съответствие

Индивидуалният финансов отчет на Банката е изготвен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане, приети от Европейския съюз („МСФО, приети от ЕС“). Отчетната рамка „МСФО, приети от ЕС“ по същество е определената национална счетоводна база МСС, приети от ЕС, регламентирани със Закона за счетоводството и дефинирани в т. 8 от неговите Допълнителни разпоредби.

Настоящият индивидуален финансов отчет е изготвен на база историческа цена с изключение на:

- Финансови инструменти, отчитани по справедлива стойност в печалбата или в загубата;
- Финансови инструменти, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход;
- Финансови инструменти, отчитани по амортизирана стойност
- Инвестиционни имоти, които се отчитат по справедлива стойност
- Активи, държани за продажба, отчитани по по-ниската от тяхната отчетна стойност и тяхната справедлива стойност, намалена с разходите за продажба
- Активи, придобити от обезпечения, които се отчитат по по-ниската от тяхната цена на придобиване и нетната им реализируема стойност.

Действащо предприятие

Общо собственият капитал на Банката е по-нисък от регистрирания капитал, вследствие на реализираните загуби през 2020 г. и 2021 г. През 2021 г., Българска банка за развитие ЕАД е отправила предложение до Министъра на икономиката, който тогава упражнява правата на държавата като едноличен собственик на капитала на ББР, за вземане на решение за частично покриване на загубата по годишния финансов отчет за 2020 г. със средствата от Фонд Резервен и от допълнителните резерви на Банката. До 18.03.2022 г., когато за принципал на Банката е определен Министъра на иновациите и растежа, няма решение от страна на Министъра на икономиката относно покриването на загубата за 2020 г. На 03.05.2022 г., УС прие решение за изпращане на предложение за намаляване на капитала на Банката до Министъра на иновациите и растежа. След одобрение от НС на ББР то бе изпратено до Министъра на иновациите и растежа. Предлага се капиталът на Банката да бъде намален до 1,100,000 хил. лв., като при приемане на предложението нетните активи на Банката ще надвишават регистрирания капитал след отчитане на загубата за отчетната 2020 г. и за отчетната 2021 г.

2. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Действащо предприятие (продължение)

Доколкото собственият капитал на Банката е по-висок от минимално изискуемия за извършване на банкова дейност, и капиталовата адекватност е над регулаторно изискуемата (виж бележка 4.5), това не влияе на способността на Банката да продължи да функционира като действащо предприятие. Ръководството не счита, че съществува съществена несигурност, която би могла да постави под съмнение способността на Банката да продължи да оперира като действащо предприятие. С оглед на горното, настоящият индивидуален финансов отчет е изготвен на база принципа за действащо предприятие.

В допълнение, през 2022 г. Банката предприе действия за развитие на кредитната си дейност чрез създаване на нови програми за кредитиране на бизнеса (виж бележка 40). Също така, Банката е в процес на преговори с Европейската комисия за да получи ролята на Прилагащ партньор по ИнвестЕС – програма, която предоставя гаранции от бюджета на ЕС за кредитирането на предприемачи в множество области, свързани със Зеления преход, дигиталните технологии и инфраструктурата. Целта е Банката да постигне постепенна замяна на формираните до средата на 2021 г. експозиции към големи предприятия с кредити към МСП. По тази причина плановете на ББР за 2022 г. предвиждат неголям спад в обема на кредитния портфейл. От началото на 2023 г. се предвижда съвкупният размер на кредитния портфейл на ББР отново да нараства, а Банката да постига положителен финансовият резултат от дейността си.

С оглед на горното, настоящият индивидуален финансов отчет е изготвен на база принципа за действащо предприятие.

Степен на ликвидност и матуритетна структура

Банката представя индивидуалния отчет за финансовото си състояние по степен на ликвидност. Анализ относно възстановяването на активите или уреждането на пасивите е представен в Бележка 4.3.

Съпоставимост на данните

Индивидуалният финансов отчет предоставя сравнителна информация по отношение на предходния период.

Валута на представяне

Българският лев е отчетната и функционалната валута на отчетната единица. Този индивидуален финансов отчет е представен в хиляди лева.

2. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Ключови приблизителни оценки и предположения с висока несигурност

Представянето на финансов отчет съгласно Международните стандарти за финансово отчитане изисква ръководството да направи най-добри приблизителни оценки, начисления и разумно обосновани предположения, които оказват ефект върху отчетените стойности на активите и пасивите, на приходите и разходите и на оповестяването на условни вземания и задължения към датата на отчета. Тези приблизителни оценки, начисления и предположения са основани на информацията, която е налична към датата на финансовия отчет, поради което бъдещите фактически резултати биха могли да бъдат различни от тях. Обектите, които предполагат по-висока степен на субективна преценка или сложност или където предположенията и приблизителните счетоводни оценки са съществени за финансовия отчет, са оповестени по-долу.

а) Очаквани кредитни загуби от активи, отчитани по амортизирана стойност

Всеки месец Банката извършва преглед на своя кредитен портфейл и други активи, отчитани по амортизирана стойност, с цел да установи размера на очакваните загуби от обезценка. При определяне на размера на загубата от обезценка в индивидуалния отчет за всеобхватния доход, ръководството на Банката преценява количествения ефект на наблюдаваните индикатори и данни, които посочват, че съществува измеримо намаление на очакваните парични потоци от кредитния портфейл като цяло, или респективно – намаление, свързано с конкретен кредит/компонент от този портфейл. Такива индикатори и данни са тези, които посочват съществуването на неблагоприятна промяна във възможностите за плащане от страна на кредитополучателите от определена група или от конкретен кредитополучател, или наличие на национални, икономически или други условия, които са свързани с определен риск за дадена група/вид кредити.

Основните показатели за определяне на рисковите групи са финансово състояние на длъжника и изпълнение на проекта, финансиран от кредита, проблеми в обслужването, включително просрочие на лихви и падежирани главници, източници за погасяване и предоставено обезпечение, като вид и възможност за реализация. Допълнително, за кредитите, приети за гарантиране от Европейския инвестиционен фонд („ЕИФ“), се признава загуба от обезценка след приспадане на частта, поета от ЕИФ (Бележка 4.1).

2. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Ключови приблизителни оценки и предположения с висока несигурност (продължение)

а) Очаквани кредитни загуби от активи, отчитани по амортизирана стойност

При определянето на бъдещите парични потоци, ръководството на Банката използва приблизителни оценки, преценки и предположения на базата на историческия си опит, коригирани със статистически данни за Европа, за загуби от активи, които притежават сходни характеристики на кредитен риск, както и на обективни доказателства за обезценка или очаквана обезценка на портфейла от нереализирала се в конкретен негов компонент, загуба. Аналогичен подход се използва и за оценка на ниво индивидуална кредитна експозиция, като се взема предвид и качеството на обезпеченията. Методологията и използваните предположения, за извършване на приблизителна оценка на размера и периода за получаване на бъдещите парични потоци, се преглеждат редовно, за да се минимизират разликите между направената приблизителна оценка на загубите и размера на действителните загуби (Бележки 12 и 19).

б) Оценка на финансови инструменти, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход

Капиталови инструменти, некотирани на фондов пазар

Банката класифицира като финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, притежаваните от нея инвестиции под формата на акции в непублични дружества/предприятия (под 20% в капитала им), които са придобити с цел установяване и развитие на стопански отношения от значение за нея. Ръководството оценява тези финансови активи по справедлива стойност, използвайки допустими методи за оценяването им съгласно МСФО 13, освен в случаите, когато е преценило, че цената на придобиване (себестойността) най-добре отразява тяхната справедлива стойност, в случаите, когато:

- Липсва достатъчна и съвременна информация, чрез която да се оцени справедливата стойност, или
- Където има широк кръг от възможни методи и/или резултиращи оценки на справедливата стойност, и цената на придобиване е най-близо до справедливата стойност от диапазона получени стойности (Бележки 9 и 22).

Капиталови и дългови инструменти, котирани на фондов пазар

Към 31.12.2021 г., Банката е направила подробен сравнителен анализ на промените в движението на борсовите цени на националния и чуждестранни фондови пазари по отношение на притежаваните от нея акции на публични дружества и публично търгувани облигации.

2. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Ключови приблизителни оценки и предположения с висока несигурност (продължение)

б) Оценка на финансови инструменти, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход (продължение)

Капиталови и дългови инструменти, котиран на фондов пазар (продължение)

За инвестициите в ценни книжа, регистрирани за търговия на регистрирани фондови пазари, ръководството е извършило проучване и анализи и счита, че могат да се оценяват последващо по справедлива стойност, определяна директно на база реализирани сделки на борсовия пазар през последния месец на финансовата година (Ниво 1). Допълнително, приложените цени са анализирани за тенденцията в поведението на борсовите цени на съответните ценни книжа поне за последните три месеца на годината, и респективно до датата на издаване на индивидуалния финансов отчет (Бележки 9, 16 и 22).

Банката начислява обезценка за очаквани кредитни загуби на дълговите инструменти съобразно Политика и Методика за оценка на очакваните кредитни загуби и процедура за изчисляване.

в) Провизии по издадени банкови и кредитни гаранции

Банката е формирала провизии свързани с портфейл от условни ангажименти за плащане в съответствие с МСС 37 Провизии, условни пасиви и условни активи. Банката извършва преглед на тези условни ангажименти с цел да установи дали са възникнали събития, които да потвърждават в голяма степен вероятността да бъде изплатен ангажимент за погасяване на задължение. В случай на възникнали събития, Банката провизира задължението си до стойността на бъдещите си разходи, свързани с изходящите потоци от стопански изгоди/плащания. Тези разходи/загуби се определят на база на настоящата стойност на бъдещите нетни парични потоци, представляващи разликата между задължението за плащане и евентуалните входящи потоци от последващи регресни искове към ползвателя на гаранцията или трети лица (Бележки 12 и 32).

Договор за финансова гаранция е договор, който изисква от издателя да направи определени плащания, за да възстанови на притежателя загубата, която е претърпял, тъй като даден длъжник не е направил плащане, когато е било дължимо, в съответствие с първоначалните или променени условия на дългов инструмент.

Договорите за финансова гаранция първоначално се измерват по тяхната справедлива стойност и, освен ако не са класифицирани като измервани по справедлива стойност през печалба и загуба или не са възникнали в резултат от прехвърляне на активи, след първоначалното им признаване се оценяват впоследствие по по-високата от:

- стойността на коректива за загуби, определена в съответствие с МСФО 9, и
- първоначално признатата стойност минус, когато е уместно, кумулативната стойност на признатия приход.

2. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Ключови приблизителни оценки и предположения с висока несигурност (продължение)

г) Актюерски изчисления

При определяне на настоящата стойност на дългосрочните задължения към персонала при пенсиониране са използвани методи и изчисления на актюери, базирани на предположения за смъртност, текучество на персонала, бъдещо ниво на работни заплати и дисконтов фактор, които ръководството е приело за разумни и адекватни за Банката (Бележка 34).

д) Оценка на инвестиционни имоти

При определяне на справедливата стойност на инвестиционните имоти са използвани становища и оценки от лицензирани независими оценители, които ръководството е приело за разумни и адекватни за Банката. Оценките са направени, използвайки различни подходи за оценка – метод на възстановителната стойност, метод на капитализиране на доходите, метод на пазарните сравнения, като за всеки метод е определена тежест за достигане на крайната справедлива стойност на инвестиционните имоти към края на отчетния период (Бележка 25).

е) Активи, придобити от обезпечения

Активите, придобити от обезпечения включват активи, които Банката е придобила в резултат на кредити в неизпълнение. Тези активи се оценяват по по-ниската от себестойността и нетната реализуема стойност. Нетната реализуема стойност се определя на базата на оценки от лицензирани независими оценители, които ръководството е приело за разумни и адекватни за Банката.

ж) Справедлива стойност на финансовите инструменти

Когато справедливите стойности на финансовите активи и пасиви в индивидуалния отчет за финансовото състояние, не могат да бъдат получени от активни пазари, те се определят с помощта на различни техники за оценяване, които включват използването на математически модели. Базовите данни за тези модели са извлечени от историческите наблюдения на Банката и индикатори, които се наблюдават на финансовите пазари, където това е възможно. В противен случай се правят допускания за установяване на справедливи стойности. Допусканията вземат предвид фактори, свързани с ликвидност, волатилност за по-дългосрочни деривативи и дисконтови проценти, предсрочни плащания и предположения за неизпълнение, свързани с ценни книжа, обезпечени с активи.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

2. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.1 Промени в счетоводните политики и оповестявания

Нови и изменени стандарти и разяснения

Следните изменения на съществуващи стандарти, издадени от Съвета за Международни счетоводни стандарти (СМСС) и приети от ЕС, са влезли в сила за текущия отчетен период:

- **Изменение на МСФО 9 Финансови инструменти, МСС 39 Финансови инструменти: Признаване и оценяване, МСФО 7 Финансови инструменти: Оповестяване, МСФО 4 Застрахователни договори и МСФО 16 Лизинг** – Реформа на референтните лихвени проценти – Фаза 2, приети от ЕС на 13 януари 2021 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2021);
- **Изменение на МСФО 16 Лизинг** – Отстъпки от наем, свързани с Covid-19 след 30 юни 2021, прието от ЕС на 30 август 2021 (в сила от 1 април 2021 за финансови години, започващи на или след 1 януари 2021);
- **Изменение на МСФО 4 Застрахователни договори „Удължаване на временното освобождаване от прилагане на МСФО 9“**, прието от ЕС на 16 декември 2020 (датата на изтичане на временното освобождаване от МСФО 9 беше удължена от 1 януари 2021 до годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023);

Приемането на тези изменения на съществуващите стандарти не е довело до съществени промени във финансовия отчет на Българска банка за развитие ЕАД.

2.2 Публикувани стандарти, които все още не са в сила и не са възприети по-рано

По-долу са представени накратко публикуваните стандарти или техните промени, които все още не са действащи или не са приложени по-рано от Банката към датата на издаване на настоящия индивидуален финансов отчет. Оповестено е как в разумна степен може да се очаква да бъдат повлияни оповестяванията, финансовото състояние и резултатите от дейността, когато Банката възприеме тези стандарти за първи път. Това се очаква да стане, когато те влязат в сила.

Стандарти и изменения на съществуващи стандарти, издадени от СМСС и приети от ЕС, които все още не са влезли в сила

Към датата на одобряване на настоящия финансов отчет следните нови стандарти, издадени от СМСС и приети от ЕС, все още не са влезли в сила:

- **Изменение на МСС 1 Представяне на финансови отчети:** Оповестяване на счетоводната политика, прието от ЕС на 2 март 2022 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023);
- **Изменение на МСС 8 Счетоводна политика, промени в счетоводните приблизителни оценки и грешки:** Дефиниция за счетоводни приблизителни оценки, прието от ЕС на 2 март 2022 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023).
- **Изменение на МСС 16 Имоти, машини и съоръжения** – Постъпления преди предвижданата употреба, прието от ЕС на 28 юни 2021 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2022);
- **Изменение на МСС 37 Провизии, условни пасиви и условни активи** – Обременяващи договори – Разходи за изпълнение на договор, прието от ЕС на 28 юни 2021 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2022);

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

2. БАЗА ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.2 Публикувани стандарти, които все още не са в сила и не са възприети по-рано (продължение)

- **Изменение на МСФО 3 Бизнес комбинации** – Референция към Концептуалната рамка с изменения на МСФО 3, прието от ЕС на 28 юни 2021 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2022);
- **МСФО 17 Застрахователни договори** – включително изменения на МСФО 17, публикувани от СМСС на 25 юни 2020, приети от ЕС на 19 ноември 2021 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023)
- **Изменения на различни стандарти, дължащи се на „Подобрения на МСФО (цикъл 2018 -2020)“**, произтичащи от годишния проект за подобряване на МСФО (МСФО 1, МСФО 9, МСФО 16 и МСС 41), основно с цел премахване на несъответствията и изясняване на формулировката, приети от ЕС на 28 юни 2021 (Измененията на МСФО 1, МСФО 9 и МСС 41 влизат в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2022. Изменението на МСФО 16 е само с илюстративен характер и затова не е посочена дата на влизане в сила).

Нови стандарти и изменения на съществуващи стандарти, издадени от СМСС, които все още не са приети от ЕС

- Понастоящем, МСФО, приети от ЕС, не се различават съществено от тези, приети от СМСС, с изключение на следните нови стандарти, изменения на съществуващи стандарти и нови разяснения, които все още не са одобрени от ЕС към датата на одобряване на настоящия финансов отчет (датите на влизане в сила, посочени по-долу са за пълните МСФО):

- **МСФО 14 Разчети за регулаторни отсрочени сметки** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2016) – Европейската комисия е взела решение да не започва процеса по приемане на този междинен стандарт и да изчака окончателния стандарт;
- **Изменение на МСС 1 Представяне на финансови отчети:** Класификация за задълженията като текущи и нетекущи (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023);
- **Изменение на МСС 12 Данъци върху дохода** - Отсрочен данък, свързан с активи и пасиви, произтичащи от еднократна сделка (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023);
- **Изменение на МСФО 10 Консолидирани финансови отчети и МСС 28 Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия** - Продажба или вноска на активи между инвеститор и негово асоциирано или съвместно предприятие и последващи изменения (датата на влизане в сила е отложена за неопределен период до приключване на проекта за оценка на метода на собствения капитал);
- **Изменение на МСФО 17 Застрахователни договори** – Първоначално прилагане на МСФО 17 и МСФО 9 - Сравнителна информация (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023).

ББР очаква приемането на тези нови стандарти, изменения на съществуващи стандарти и нови разяснения да не окаже съществен ефект върху финансовия ѝ отчет в периода на първоначалното им прилагане.

Отчитането на хеджирането, отнасящо се до портфейли от финансови активи и пасиви, чиито принципи не са приети от ЕС, е все още нерегулирано. Според преценката на ръководството прилагането на отчитане на хеджирането за портфейли от финансови активи и пасиви съгласно **МСС 39 Финансови инструменти** - Признаване и оценяване, няма да окаже съществен ефект върху финансовия отчет, ако се приложи към отчетната дата.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА

3.1 Финансови инструменти

Финансови инструменти: класификация и оценяване (МСФО 9)

Признаване на активи

Банката признава финансов актив или финансов пасив в отчета за финансовото състояние, тогава и само тогава, когато е част от съществуващо договорно отношение, уреждащо инструмента.

Банката класифицира финансовите активи, както измервани впоследствие по амортизирана стойност, справедлива стойност през друг всеобхватен доход или справедлива стойност през печалбата или загубата въз основа на:

- 1) бизнес модел на Банката за управление на финансовите активи и
- 2) характеристиките на договорния паричен поток на финансовия актив.

Независимо от избора си по отношение на подхода за отчитане, Банката има възможност при първоначалното признаване да определи неотменимо определен финансов актив като оценяван по справедлива стойност в печалбата или загубата, ако това елиминира или значително намалява несъответствието в оценката или признаването, което в противен случай би възникнало от оценяването на активи или пасиви или от признаването на печалби и загуби от тях на различна основа, както е описано по-долу:

- 1) Ако Банката има пасиви по застрахователни договори, чието оценяване включва текуща информация и финансови активи, които тя счита за свързани и които в противен случай биха били оценени по справедлива стойност през друг всеобхватен доход или амортизирана стойност.
- 2) Ако Банката има финансови активи, финансови пасиви или и двете, които споделят рисковите си характеристики и това води до противоположни промени в справедливата стойност, които са склонни взаимно да се компенсират.
- 3) Ако Банката има финансови активи, финансови пасиви или и двете, които споделят рисковите си характеристики, което води до противоположни промени в справедливата стойност, които имат възможност да се нетират, и нито един от финансовите активи или финансови пасиви не отговаря на изискванията за определяне като хеджиращ инструмент, тъй като те не се оценяват по справедлива стойност в печалбата или загубата.

Финансов актив се оценява по амортизирана стойност, ако едновременно са изпълнени следните две условия:

- 1) Финансовият актив се държи в рамките на бизнес модел, чиято цел е да държи финансови активи, за да се съберат договорните парични потоци (Hold to Collect); и
- 2) Договорните условия на финансовия актив дават основание за възникване на парични потоци, които са единствено плащания на главници и лихви върху неизплатената главница, на определени дати (SPPI).

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1 Финансови инструменти (продължение)

Финансови инструменти: класификация и оценяване (МСФО 9) (продължение)

Признаване на активи (продължение)

Финансов актив се оценява по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, ако едновременно са изпълнени следните две условия:

- 1) Финансовият актив е държан в рамките на бизнес модел, чиято цел се постига чрез събиране на договорни парични потоци и продажба на финансови активи и
- 2) Договорните условия на финансовия актив дават основание за възникване на парични потоци, които са единствено плащания на главници и лихви върху неизплатената главница, на определени дати.

Финансов актив се оценява по справедлива стойност в печалбата или загубата, освен ако не се оценява по амортизирана стойност или по справедлива стойност чрез друг всеобхватен доход в съответствие с посочените критерии.

При първоначалното признаване, Банката може да направи неотменим избор да представи по справедливата стойност през друг всеобхватен доход последващи промени в инвестиция в капиталов инструмент, която не е държана за търгуване, или не е условно възнаграждение, признато от приобретател в бизнес комбинация, към която се прилага МСФО 3.

Рекласификация на финансови активи

Когато и само когато Банката промени своя бизнес модел за управление на финансови активи, тя рекласифицира всички засегнати финансови активи, в съответствие с изискванията за класификация на активи. В случай, че Банката приложи такава рекласификация на финансовите активи, тя я прилага заанапред, от първия ден на първия отчетен период следващ промяната в бизнес модела, която е резултирала в рекласификация на финансовите активи. Банката не преизчислява признати в миналото печалби, загуби (включително печалби или загуби от обезценка) или лихви.

Оценка и отчитане

При първоначално признаване, в случай на финансов актив или пасив, който не се отчита по справедлива стойност в печалбата или загубата, Банката отчита финансов актив или финансов пасив по справедлива стойност, вземайки предвид като евентуално увеличение и/или намаление разходи по сделката, които са пряко свързани с придобиването или създаването на финансовия актив или пасив.

Определяне на бизнес модела

Банката дефинира "бизнес модел с основна цел задържане на финансови активи за събиране на договорни парични потоци" като бизнес модел, при който финансовите активи на банката се управляват за да се реализират парични потоци чрез събиране на договорни плащания през жизнения цикъл на инструмента. Банката може да използва този бизнес модел и в случай на конвертиране на продажба на активи с повишен кредитен риск или с цел намаляване на концентрационния риск.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1 Финансови инструменти (продължение)

Финансови инструменти: класификация и оценяване (МСФО 9) (продължение)

Оценка и отчитане (продължение)

Тези финансови активи се отчитат по амортизирана стойност, ако както е описано по-горе е изпълнен допълнителният критерий от договорните условия на финансовия актив да възникват парични потоци, които представляват само плащания по главница и лихва по оставащата главница, на конкретни дати.

Банката определя "бизнес модел, с основна цел едновременно събиране на договорни парични потоци и продажба на финансови активи" като бизнес модел, при който ключовият ръководен персонал на Банката е взел решение, че събирането на договорните парични потоци и продажбата на финансови активи са неразделна част от постигането на целта на бизнес модела и включва много по-чести и на по-висока стойност продажби на финансови активи в сравнение с бизнес модел с основна цел задържане на финансови активи за събиране на договорни парични потоци. Тези активи се отчитат като финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, ако както е описано по-горе е изпълнен допълнителният критерий от договорните условия на финансовия актив да възникват парични потоци, които представляват само плащания по главница и лихва по оставащата главница, на конкретни дати.

Банката определя "Други бизнес модели" като бизнес модел, който не включва нито държане на финансови активи с цел събиране на договорни парични потоци, нито за едновременно събиране на договорни парични потоци и продажба на финансови активи. Обикновено включва активно изкупуване и продажба на финансови активи. Тези активи се отчитат като финансови активи по справедлива стойност през печалбата или загубата.

Финансови активи

Банката първоначално признава заеми и вземания и депозити на датата, на която те са възникнали. Всички други финансови активи (включително активи, отчитани по справедлива стойност в печалби и загуби) се признават първоначално на датата на търгуване, на която Банката е станала страна по договорните условия на инструмента.

Когато договорните парични потоци на финансов актив бъдат предоговорени или модифицирани по друг начин и предоговарянето или модифицирането не води до отписването на този финансов актив в съответствие с МСФО 9, Банката преизчислява брутната балансова стойност на финансовия актив и признава печалба или загуба от модифициране в печалбата или загубата. Брутната балансова стойност на финансовия актив се преизчислява като настоящата стойност на предоговорените или модифицираните договорни парични потоци, които са дисконтирани с първоначалния ефективен лихвен процент по финансовия актив (или коригирания за кредитни загуби ефективен лихвен процент за закупени или първоначално създадени финансови активи с кредитна обезценка), или, когато е приложимо, с преразгледания ефективен лихвен процент, изчислен съгласно параграф 6.5.10 от МСФО 9.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1 Финансови инструменти (продължение)

Финансови активи (продължение)

Балансовата стойност на модифицирания финансов актив се коригира за всякакви извършени разходи и такси, които се амортизират за оставащия срок на модифицирания финансов актив.

Банката отписва финансов актив, когато договорните права за паричните потоци от актива са погасени, или Банката прехвърли правата за получаване на договорените парични потоци от финансовия актив в сделка, според която значителна част от всички рискове и изгоди от собствеността на финансовия актив са прехвърлени. Всяко участие в прехвърлен финансов актив, който е създаден или задържан от Банката, се признава като отделен актив или пасив.

При определени обстоятелства предоговарянето или модифицирането на договорните парични потоци на финансов актив може да доведе до отписване на съществуващия финансов актив в съответствие с настоящия стандарт. Когато модифицирането на финансов актив води до отписване на съществуващия финансов актив и последващо признаване на модифицирания финансов актив, модифицираният актив се счита за „нов“ финансов актив за целите на МСФО 9.

Финансови активи и пасиви се нетират и нетната стойност се представя в индивидуалния отчет за финансово състояние тогава и само тогава, когато Банката има правно основание да нетира сумите и има намерение или да урежда на нетна база, или да реализира актива и да уреди пасива едновременно.

Банката има следните не-деривативни финансови активи:

- Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през печалбата или загубата;
- Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход;
- Финансови активи по амортизирана стойност.

Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност

Финансовите активи, отчитани по амортизирана стойност са финансови активи, които се държат в рамките "бизнес модел с основна цел задържане на финансови активи за събиране на договорни парични потоци" и които представляват само плащания на главници и лихви (SPPI). Банката държи такива финансови активи в рамките на бизнес модел, чиято цел е да държи финансови активи, за да се съберат договорните парични потоци в рамките на жизнения цикъл на актива. Такива активи се признават първоначално по справедлива стойност плюс всички пряко съотносими разходи по сделката. След първоначално признаване тези финансови активи се оценяват по амортизирана стойност, като се използва методът на ефективния лихвен процент, намалена със загуби от обезценка.

Ефективният лихвен процент е процентът, който точно дисконтира приблизително оценените бъдещи парични плащания или постъпления за очаквания срок на финансовия актив или финансовия пасив до brutната балансова стойност на финансов актив или до амортизираната стойност на финансов пасив.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1 Финансови инструменти (продължение)

Финансови активи (продължение)

Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност (продължение)

При изчисляване на ефективния лихвен процент се оценяват приблизително очакваните парични потоци, като взема предвид всички договорни условия по финансовия инструмент (например опции за предсрочно погасяване, удължаване, кол-опции и други подобни опции), но не взема предвид очакваните кредитни загуби. Изчисляването включва всички такси и други възнаграждения, платени или получени от контрагентите по договора, които са неразделна част от ефективния лихвен процент, разходите по сделката и всички други премии или отбиви.

Банката начислява обезценка на за очаквани кредитни загуби на финансови активи по амортизирана стойност за всеки конкретен актив с изключение на вземанията от служители (Бележка 3: Обезценка на финансови активи). След проведен задълбочен преглед на качеството и тест за обезценка на редовните експозиции, Банката установи, че към 31.12.2021 г., очакваната кредитна загуба от вземания от служители е 144 хил. лв. (3.63%) (към 31.12.2020 г.: 68 хил. лв. (3.00%)), а очакваната кредита загуба от вземанията от Републиканския бюджет по НПЕЕМЖС е 49 хил. лв. (Към 31.12.2020 г.: 151 хил. лв.).

Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност включват пари и парични еквиваленти, вземания от банки, кредити и аванси на клиенти, вземания от Републикански бюджет, ценни книжа и търговски и други вземания.

Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход

Финансовите активи, отчитани през друг всеобхватен доход включват капиталови и дългови ценни книжа, както и специфични случаи на кредити.

Финансовите активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, представляват активи, придобити съгласно бизнес модел, с основна цел едновременно събиране на договорни парични потоци и продажба на финансови активи.

Дълговите инструменти се оценяват по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, ако са изпълнени следните две условия:

- а) финансовият актив се държи в рамките на бизнес модел, чиято цел е както събиране на договорни парични потоци, така и продажби на финансови активи, и
- б) съгласно договорните условия на финансовия актив на конкретни дати възникват парични потоци, които са единствено плащания по главница и лихва върху непогасената сума на главницата.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1 Финансови инструменти (продължение)

Финансови активи (продължение)

Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход (продължение)

Дълговите инструменти първоначално се признават по справедлива стойност плюс разходите по сделката. В последствие промените в отчетната стойност на тези дългови инструменти в резултат от положителни или отрицателни валутни курсови разлики, приходи или разходи от обезценка и лихвен доход изчислен при използването на ефективния лихвен процент се признават в печалби и загуби. Когато една инвестиция в дългов инструмент се отпише, натрупаните печалби и загуби през друг всеобхватен доход се рекласифицират в печалби и загуби.

При първоначално признаване Банката може да направи неотменим избор (на база отделен инструмент) да определи инвестиция в капиталов инструмент като измервана по справедлива стойност чрез друг всеобхватен доход. Определянето като измерван по справедлива стойност чрез друг всеобхватен доход не се прилага когато капиталовия инструмент е държан за търгуване или представлява условен актив признат от придобиващата страна при бизнес комбинация.

Финансовият актив е държан за търгуване, ако:

- е придобит с основна цел да бъде продаден в краткосрочен план, или
- при първоначалното признаване е част от портфейл от определени финансови инструменти, които Банката управлява съвместно и има доказателства за скорошно прилагане на модел на краткосрочно реализирана печалба, или
- е дериватив (освен ако дериватив, който е договор за финансова гаранция или е определен като ефективен инструмент за хеджиране)

Инвестиции в капиталови инструменти, измервани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, първоначално се измерват по справедлива стойност плюс разходи по сделката. Впоследствие, те се измерват по справедлива стойност, като печалба или загуба възникнала от промените в справедливата стойност се признават през друг всеобхватен доход и се натрупват в преоценъчен резерв. Натрупаната печалба или загуба не се рекласифицира като печалба или загуба при загуба или продажба на инвестицията в капиталови инструменти, а се прехвърля към резервите.

Дивидентите от инвестиции в капиталови инструменти се признават в печалбата или загубата в съответствие с МСФО 9, освен ако дивидентите доказано не представляват възстановяване на част от разходите за инвестицията. При освобождаването от капиталови инструменти от тази категория всяка сума, отчетена в преоценъчния резерв на инструментите, се прекласифицира в неразпределената печалба.

Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през печалбата или загубата

Финансови активи, които не отговарят на условията за оценяване по амортизирана стойност или справедлива стойност през друг всеобхватен доход, се оценяват по справедлива стойност в печалбата или загубата.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1 Финансови инструменти (продължение)

Финансови активи (продължение)

Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през печалбата или загубата (продължение)

По-конкретно:

- Инвестиции в капиталови инструменти се класифицират по справедлива стойност в печалбата или загубата, освен ако Банката не определи капиталовата инвестиция, която нито е държана за търгуване, нито представлява условно възнаграждение, произтичащо бизнес комбинация, през друг всеобхватен доход при първоначалното признаване;
- Дългови инвестиции, които не отговарят на критериите за оценяване по амортизирана стойност или по справедлива стойност през друг всеобхватен доход се класифицират като оценени по справедлива стойност в печалбата или загубата. В допълнение, дългови инструменти, които отговарят на условията за оценяване както по амортизирана стойност, така и по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, мога да бъдат определени като отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата при първоначалното признаване ако това елиминира или значително намалява счетоводно несъответствие, което би могло да възникне от оценяването на активи и пасиви или признаването на печалби и загуби от тях на различни бази. Банката не е определила дългови инструменти като отчитани по справедлива стойност в печалба или загуба.

Свързаните разходи по сделката се признават в печалба и загуба, когато възникнат. Финансовите активи, отчитани по справедлива стойност в печалби и загуби, се оценяват по справедлива стойност и всички свързани промени, включително доходи от дивиденди, се отчитат в печалби и загуби. При първоначалното придобиване, ръководството на Банката определя дали един финансов актив ще се държи за търгуване. Обикновено деривативите са такъв тип инструменти.

Деривативите са финансови инструменти:

- чиято стойност се променя в отговор на промени в лихвен процент, цена на ценна книга, цена на стока, валутен курс, индекс на цени или лихвени проценти, кредитен рейтинг или кредитен индекс, или друга променлива;
- които не изискват първоначална нетна инвестиция или изискват малка първоначална нетна инвестиция в сравнение с други видове договори, които реагират по подобен начин на промени в пазарните условия;
- които са платими на бъдеща дата.

Когато при сключване на конкретна деривативна сделка, Банката определя конкретна позиция за хеджиране и са изпълнени всички изисквания на МСФО 9, съответния дериватив се отчита като такъв за хеджиране, като се определя дали той хеджира:

- отклонения в справедливата стойност на конкретен актив (fair value hedge),
- разлики в очаквани бъдещи парични потоци (cash flow hedge), или
- ефект от инвестиции в чуждестранни дъщерни предприятия (net investment hedge).

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1 Финансови инструменти (продължение)

Финансови активи (продължение)

Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през печалбата или загубата (продължение)

Деривативи се отчитат по справедлива стойност през печалба и загуба.

Деривативните финансови инструменти се признават първоначално по справедлива стойност (включително разходите по сделката) и впоследствие се преоценяват по справедлива стойност. Деривативите се отчитат като активи, когато справедливата им стойност е положителна и като пасиви, когато е отрицателна.

Към 31.12.2021 г. и 31.12.2020 г., Банката не притежава активи, които са отчитани по справедлива стойност през печалбата или загубата.

Активи на доверително управление

Банката предоставя доверителни услуги, които водят до държане на или инвестиране в активи от името на клиенти. Активите държани на доверително управление, освен ако са изпълнени определени критерии за признаване, не са показват във финансовите отчети на Банката, тъй като не представляват активи на Банката.

Българска банка за развитие ЕАД извършва услуги в качеството си на инвестиционен посредник, съгласно разпоредбите на Закона за публично предлагане на ценни книжа (ЗППЦК). Като инвестиционен посредник, Банката следва да отговаря на определени изисквания за защита на интересите на клиентите съгласно Закона за пазарите на финансови инструменти (ЗПФИ) и Наредба 38 издадена от Комисията по Финансов Надзор (КФН). Банката също така следва да спазва изискванията на Директива 2014/65/ЕС за Пазарите на финансови инструменти (MiFID II) и Регламент 600/2014 на ЕС относно Пазарите на Финансови инструменти (MiFIR).

Банката е създадена и прилага организация, свързана със сключването и изпълнението на договори с клиенти, с изискването на информация от клиенти, с воденето на отчетност и съхраняването на клиентски активи, съгласно изискванията на горепосочените национални и Европейски нормативни актове. Банката е изградила система от вътрешни правила и процедури за вътрешен контрол, които да осигурят пълното съответствие с нормативната уредба, посочена по-горе.

Финансови пасиви

Всички финансови пасиви се оценяват последващо по амортизирана стойност, използвайки метода на ефективния лихвен процент или по справедлива стойност в печалбата или загубата. Финансови пасиви, които не са условно възнаграждение на придобиващия в бизнес комбинация, държани за търгуване, или определени като отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, се оценяват последващо по амортизирана стойност, използвайки метода на ефективния лихвен процент.

Първоначално, те се признават по справедливата стойност на получените парични потоци при възникване на пасива, намалени с разходите по сделката. Впоследствие, всяка разлика между нетните парични потоци и остатъчната стойност се признава в печалбата или загубата за периода по метода на ефективната лихва за срока на пасива.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1 Финансови инструменти (продължение)

Финансови пасиви (продължение)

Финансовите пасиви, отчетени от Банката като депозити, привлечени средства и издадени ценни книжа, се представят по амортизирана стойност.

Ефективният лихвен процент е лихвата, която точно дисконтира очакваните бъдещи парични плащания или постъпления за периода на очаквания живот на финансовия инструмент или, когато е подходящо за по-къс период, до брутната балансова стойност на финансовия актив или до амортизираната стойност на финансовия пасив. При изчисляване на ефективния лихвен процент, Банката оценява паричните потоци, като взема предвид всички договорни условия на финансовия инструмент, но не взема предвид бъдещи загуби по кредити. Изчисляването включва всички такси и други възнаграждения, платени или получени от контрагентите, които са неразделна част от ефективния лихвен процент.

Отписване на финансови инструменти

Финансов актив (или, когато е приложимо, част от финансов актив или част от група от сходни финансови активи) се отписва, когато:

- 1) Договорните права върху паричните потоци от финансовия актив са изтекли;
- 2) Договорните права за получаване на парични потоци от финансовия актив са прехвърлени, или договорните права за получаване на парични потоци от финансовия актив са запазени, но е поето договорно задължение за плащане на всички събрани парични потоци, без съществено отлагане, на трета страна по сделка за прехвърляне, при което:
 - Банката е прехвърлила в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху финансовия актив или
 - Банката нито е прехвърлила, нито е запазила в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху финансовия актив, но не е запазила контрола върху него.

Когато Банката е прехвърлила договорните си права за получаване на парични потоци от финансовия актив и нито е прехвърлила, нито е запазила в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху финансовия актив, но е запазила контрола върху него, тя продължава да признава прехвърления финансов актив до степента на продължаващото си участие в него. В този случай, Банката признава и съпътстващо задължение. Прехвърленият актив и съпътстващото задължение се оценяват така че да отразяват правата и задълженията, които Банката е запазила.

Степента на продължаващото участие, което е под формата на гаранция за прехвърления актив, се оценява по по-ниската от първоначалната балансова стойност на актива и максималната стойност на възнаграждението, което може да се наложи да бъде възстановено от Банката.

Финансов пасив се отписва от индивидуалния отчет за финансовото състояние, когато той е погасен, т.е. когато задължението, определено в договора, е отпаднало или е анулирано или срокът му е изтекъл.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1 Финансови инструменти (продължение)

Отписване на финансови инструменти (продължение)

Замяната на съществуващ финансов пасив с друг дългов инструмент от същия заемодател със съществено различни условия, или същественото модифициране на условията на съществуващ финансов пасив, се отчита като отписване на първоначалния финансов пасив и признаване на нов финансов пасив. Разликата между балансовите стойности на първоначалния и новия пасив, се признава в индивидуалния отчет за всеобхватния доход – в печалбата или загубата.

Пълно или частично отписване на вземания се инициира при наличие на съответния размер заделени по конкретната експозиция провизии и по преценка от управление „Проблемни вземания“ за тяхната несъбираемост, съответно непълна събираемост, в обичайния за предприетата процедура срок, която преценка се базира на осъществяване на някои от следните обстоятелства:

1. Предприетите съдебни действия по реда на ГПК, ЗОЗ и ТЗ са изчерпани и/или иницирането на съдебни действия (респ. продължаването на вече предприети такива) е безпредметно, като това е потвърдено от управление „Правно“;
2. Всички обезпечения са реализирани в хода на съдебните действия;
3. Няма допълнително открити имоти или други активи, собственост на длъжника и/или на поръчителите и солидарните длъжници;
4. Допълнително откритите имоти или други активи, собственост на длъжника и/или поръчителите и солидарните длъжници, са несеквестрируеми, т.е. Банката не може да насочи изпълнение към тях, или са с незначителна стойност спрямо остатъчния дълг;
5. Не се очаква Банката да събере суми от запори на дружествени дялове на основния длъжник и/или на поръчителите и солидарните длъжници (ако има такива) в дружества и последваща ликвидация на тези дружества (в случай, че има икономически смисъл за стартиране на такава);
6. Липсват обосновани очаквания за получаване на паричен поток от иницирането/продължаването на правните действия по отношение на оставащото учредено в полза на Банката обезпечение, защото същото е определено въз основа на релевантно правно становище, като нереализуемо или трудно реализуемо поради наличието на непреодолими проблеми от правно естество, или са налице вещни тежести в полза на друг кредитор с поредност преди учреденото обезпечение в полза на Банката;
7. Разходите за извършване на продажба по принудителен ред (по ТЗ, ГПК или ЗОЗ) на имущество на длъжника и/или на поръчителите и солидарните длъжници (ако има такива) биха надвишили очакваните от Банката приходи от продажбата или възприетата от Банката редуцирана стойност;
8. В резултат на извършен анализ на обезпечеността и възможностите за погасяване на експозицията е установено, че същата не се очаква да бъде събрана в пълен размер;
9. Постановено е определение за откриване на производство по несъстоятелност и неговото спиране, след установена от съда липса на достатъчно активи, които да покрият разноските по несъстоятелност, и същевременно липса на солидарни длъжници.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1 Финансови инструменти (продължение)

Отписване на финансови инструменти (продължение)

Съгласно своята Процедура относно отписване на вземания, Банката отписва вземания и въз основа на окончателна преценка за несъбираемост, независимо от забавата спрямо обичайния за предприетата процедура срок, която преценка е породена от осъществяване на някое от долуописаните обстоятелства:

1. За кредитополучатели, солидарни длъжници и поръчители, които са юридически лица – когато са заличени търговци.
2. За кредитополучатели, солидарни длъжници и поръчители, които са физически лица – починало лице без прието наследство, или без наследници.
3. В случай, че са налице следните обстоятелства (кумулятивно):
 - изчерпани са всички възможни принудителни действия за събиране на вземането, или в случай, че има имущество, собственост на някое от задължените лица, разходите за извършване на продажбата му по принудителен ред (по ТЗ, ГПК или ЗОЗ) биха надвишили очакваните от Банката приходи от продажбата или възприетата от Банката редуцирана стойност.
 - не се очакват повече постъпления за погасяване на задълженията – както от принудителни действия, така и от доброволни погашения.
 - разноските, свързани с предприемане на действия за заличаване на дружеството от Търговски регистър, са разход, който не се очаква да бъде възстановен.

Обезценка на финансови активи

МСФО 9 изисква признаването на обезценка от очаквани кредитни загуби върху дългови финансови инструменти, оценявани по амортизирана стойност или по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, лизингови вземания, търговски вземания и активи по договори, както и върху договори за финансови гаранции. Размерът на обезценката зависи от вероятността от неизпълнение на длъжника през следващите 12 месеца след първоначалното признаване, освен ако не е настъпило значително увеличение на кредитния риск, което налага да се оценят очакваните кредитни загуби (ОКЗ) през целия живот на финансовия актив.

Оценката на ОКЗ се основава на цялата налична, разумна и аргументирана информация към отчетната дата за миналите събития, текущата ситуация, както и използване на уместни макроикономически показатели и надеждни прогнози за бъдещите икономически условия. Основните макроикономически показатели, които Банката използва са брутен вътрешен продукт, безработица, инфлация, промяна на цените на петрола и промяна в курса на щатския долар и 3-месечния EURIBOR. Анализът в исторически план (10 год.) показва, че тези показатели имат статистически значими корелации – положителни или отрицателни – с нивото на очакваните кредитни загуби, както следва:

Макроикономически показател

Ръст на БВП (България)
 Ръст на безработицата (България)
 Инфлация (България)
 Ръст на цените на петрола (Европа)
 EURIBOR 3М
 USD/BGN²

Корелация с движението на обема необслужвани заеми

Отрицателен
 Положителен
 Положителен
 Положителен
 Отрицателен
 Неутрален

² Показателят не е значим сам по себе си за нивото на необслужваните заеми, но, с оглед значимостта на щатския долар в определянето на цените на основни суровини, материали, продукти и услуги, той индиректно влияе, а в някои случаи е предвестник на движенията в БВП, инфлацията и цените на петрола.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1 Финансови инструменти (продължение)

Обезценка на финансови активи (продължение)

Очакваните кредитни загуби се оценяват на базата на три макроикономически сценария – реалистичен, негативен и оптимистичен – които се използват при изчислението на обезценката с различни тегла. За експозиции, които в съответния момент надвишават 5,000 хил. лв. на ниво група свързани лица или такива, класифицирани във Фаза 3, установяването на конкретния размер на необходимата обезценка за очаквани кредитни загуби се прави на индивидуална основа, а за останалите – на портфейлна основа. Получените резултати могат допълнително да се коригират и очакваните кредитни загуби да се увеличат или намалят, за да бъдат отразени бъдещи рискове, които не подлежат на моделиране (основно законодателни или регулаторни). Наличието на такива рискове се установява при периодичните анализи на експозициите, които се извършват от Банката. Изготвените индивидуални тестове за обезценка се докладват от отговорните бизнес звена и управление „Риск“ на компетентните органи в Банката, вкл. на Комитета за обезценки и провизии, с цел вземане на решение за промяна на класификация, установяване на наличието на реструктуриране и/или размер на необходимата провизия за обезценка.

Банката е изготвила методология, която въвежда критерии за класифициране на финансовите активи в три категории (т. нар. „фази“), критерии за трансфери между тях и определяне размер на обезценка в зависимост от фазата, в която е класифициран съответният актив.

По-долу са описани фазите и техните характеристики:

- Фаза 1 – Редовни – включва финансови активи без значително увеличение на кредитния риск след първоначалното признаване. Обезценката на тези активи се основава на вероятността от неизпълнение на длъжника през следващите 12 месеца или за по-къс период, ако животът на инструмента е по-къс от една година;
- Фаза 2 – Наблюдавани – включва финансови активи със значително увеличение на кредитния риск след първоначалното признаване. Такова увеличение се предполага да има, ако кредитът е просрочен повече от 30 дни; длъжникът е поставен под наблюдение; кредитният рейтинг на длъжника се е влошил към отчетната дата в сравнение с рейтинга му на датата на признаване на инструмента или Банката очаква кредитът да бъде реструктуриран. В този случай очакваните кредитни загуби се изчисляват за целия живот на актива;

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1 Финансови инструменти (продължение)

Обезценка на финансови активи (продължение)

- Фаза 3 – Необслужвани – включва активи, за които съществуват обективни доказателства, че са обезценени, като например кредити в неизпълнение. Банката е определила специфични критерии, според които се определя че даден длъжник е в неизпълнение. Един финансов актив е обезценен ако има обективни доказателства за обезценка в резултат от едно или повече събития, възникнали след първоначалното признаване на актива, и това събитие на загуба е засегнало очакваните бъдещи парични потоци от този актив, което може да бъде надеждно оценено. Очакваните кредитни загуби за тези инструменти също се изчисляват за целия им живот.

Абсолютният праг за прехвърляне на кредитите между нивата е обвързан с вътрешния кредитен рейтинг, определен от Банката на съответния кредитополучател. Банката е определила кредитен рейтинг 7 за граница за преминаване във фаза 2 и кредитен рейтинг 8 за преминаване във Фаза 3. В допълнение, Банката наблюдава относителни индикатори за увеличен кредитен риск, с цел да определи дали е налице значително влошаване на риска от неизпълнение на експозицията. Тези индикатори са залегнали в Политика и правила за определяне на очаквана загуба и обезценка на експозиции на ББР и са представени в Бележка 4.1.

Обективно доказателство, че финансов актив е обезценен, включва неизпълнение или просрочие от длъжника, реструктуриране на задължението към Банката при условия, които Банката иначе не би разглеждала, индикации, че длъжник или емитент ще изпадне в несъстоятелност, неблагоприятни промени в статуса на плащания на длъжник или емитент, икономически условия, които водят до неизпълнения или изчезването на активен пазар за дадена ценна книга. Всеки актив с просрочие на дължимите по него договорни плащания над 90 дни се категоризира като „необслужван“ и се класифицира във фаза 3.

Закупени или първоначално създадени финансови активи с кредитна обезценка са активи, които са кредитно обезценени при първоначалното признаване. За тези активи Банката признава всички промени в очакваната кредитна загуба за целия срок на инструмента от първоначалното признаване като загуба от обезценка с признаване на промените в печалбата или загубата. Резултатът от положителна промяна в състоянието на тези активи се отчита като приход от преоценка.

Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност

Банката взема предвид доказателства за обезценка на финансови активи, отчитани по амортизирана стойност, както за конкретен актив, така и на колективно равнище. Активите, които имат сходни рискови характеристики се проверяват колективно за обезценка.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1 Финансови инструменти (продължение)

Обезценка на финансови активи (продължение)

Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност (продължение)

При проверката на колективно ниво за обезценка, Банката използва историческите тенденции за вероятността за неизпълнение, времето за възстановяване и размера на възникналите загуби.

Загубата от обезценка за финансов актив, отчитан по амортизирана стойност, се изчислява като разликата между неговата отчетна стойност и настоящата стойност на очакваните бъдещи парични потоци, дисконтирани с оригиналния ефективен лихвен процент.

Оценяването на очакваните кредитни загуби е функция на вероятността от неизпълнение, загубата при неизпълнение (значимостта на загубата при неизпълнение) и експозицията при неизпълнение. Оценката на вероятността от неизпълнение и загубата при неизпълнение се базира на исторически данни, коригирани с прогнозна информация. По отношение на експозицията при неизпълнение, за финансови активи тя се представлява от brutната им балансова стойност към отчетната дата.

Съгласно „Политика и правила за определяне на очаквана загуба и обезценка на експозиции“, разбирането на Банката за обезценка на колективна (портфейлна) основа е следното:

„Чл. 32. (1) Въз основа на мотивирано предложение от управление „Риск“, Банката може да обособява подпортфейли от експозиции със сходни рискови характеристики.

(2) Показателите, мотивирали обособяването на подпортфейл, се контролират и наблюдават минимум веднъж годишно с цел установяване на потенциална неблагоприятна динамика и промени на рисковия профил на портфейла.

Чл. 33. Размерът на колективната обезценка се определя при спазване на приетата от Банката методика. Допуска се разработването и на допълнителни методики, отчитащи специфични рискови фактори за конкретни подпортфейли.

Чл. 34. За групи финансови инструменти (портфейли), чийто кредитен риск се е увеличил значително след първоначалното признаване, може да се извърши оценка на портфейлна база, като се вземе предвид информацията, която удостоверява значителното увеличение на кредитния риск на ниво група или подгрупа от финансови инструменти. По този начин Банката признава очаквани кредитни загуби за целия срок на финансовите инструменти, чийто кредитен риск се е увеличил значително, дори когато на ниво отделен инструмент липсват доказателства за това.

Чл. 35. (1) Когато Банката определя дали е настъпило значително увеличение на кредитния риск и признава корекции за загуби на колективна база, финансовите инструменти може да се групират на базата на общи характеристики на кредитния риск с цел провеждане на анализ, целящ своевременното установяване на значително увеличение на кредитния риск.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1 Финансови инструменти (продължение)

Обезценка на финансови активи (продължение)

Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност (продължение)

(2) Групирайки финансови инструменти, Банката спазва принципа да не влошава качеството на наличната информация чрез групиране на финансови инструменти с различни рискови характеристики. Общите характеристики на кредитния риск включват например, но не се ограничават до: вид инструмент; рейтинг за кредитния риск; вид обезпечение; дата на първоначално признаване; остатъчен срок до падежа; отрасъл; географско местоположение на заемополучателя; и относителната стойност на обезпечението спрямо финансовия актив, ако тя оказва въздействие върху вероятността от настъпване на неизпълнение (например заеми без право на регресен иск в някои юрисдикции или съотношения заем/обезпечение)."

Понастоящем Банката е определила като портфейл за колективна обезценка вземанията по Националната програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради (НПЕЕМЖС) и всички вземания под 5 млн. лв., които не са обект на индивидуална оценка.

Под обезценка на индивидуална база, Банката разбира (пак в същата Политика) оценка на очакваните кредитни загуби въз основа на индивидуалните параметри на експозицията:

1. Когато експозицията е във Фаза 3, се прилага индивидуален модел за очакваните бъдещи парични потоци от реализация на обезпеченията.
2. Когато експозицията е във Фаза 1 или 2 се използва:
 - а. инструмент (tool), който съпоставя индивидуалните характеристики на експозицията (матуритет, модел на изплащане, сектор, тип и т.н.) с приложими към експозиции със сходни характеристики исторически обосновани вероятности за неизпълнение, макроикономически параметри, секторни специфики и др., или
 - б. индивидуална матрица за очакваните бъдещи парични потоци от дейността при сценарии „действащо предприятие“ в няколко (минимум два) сценария със съответните тегла с обща сума, равна на вероятността да не настъпи *неизпълнение*, както и индивидуална матрица за очакваните бъдещи парични потоци от реализация на обезпеченията в сценарий „недействащо предприятие“ с тегло, равно на вероятността от неизпълнение.

Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход

За дългови инструменти, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, се признава провизия за загуба от обезценка в отчета за финансовото състояние. Тъй като балансовата стойност е равна на справедливата стойност, загубата от обезценка се включва като част от преоценената стойност в преоценъчни резерв на инвестициите.

За капиталовите ценни книги не се начислява обезценка, като всяко движение на справедливата стойност се отчита през друг всеобхватен доход до окончателната продажба или отписване на ценната книга.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1 Финансови инструменти (продължение)

Обезценка на финансови активи (продължение)

Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход (продължение)

Абсолютният праг за прехвърляне на експозициите между нивата е обвързан с вътрешния кредитен рейтинг на книгата, определен от Банката на съответния кредитополучател. Банката е определила кредитен рейтинг 7 за граница за преминаване във фаза 2 и кредитен рейтинг 8 за преминаване във Фаза 3. В допълнение, Банката наблюдава относителни индикатори за увеличен кредитен риск, с цел да определи дали е налице значително влошаване на риска от неизпълнение на експозицията. Тези индикатори са залегнали в Политика и правила за определяне на очаквана загуба и обезценка на експозиции на ББР и са представени в Бележка 4.1. За експозиции над 5,000 хил. лв. тези прегледи са индивидуални, а за суми под този праг – на портфейлна основа.

Договори за финансови гаранции и гаранции за кредитен риск

Договорите за финансови гаранции подлежат на анализ и обезценка съгласно модела за анализ на очаквани кредитни загуби. Към тези договори, доколкото по тях не е настъпило плащане, се прилага конверсионен коефициент, който може да бъде между нула и единица, определена въз основа на историческия опит, разбирането на Банката за специфичните бъдещи нужди от финансиране на длъжниците и друга относима прогнозна информация. Договорите за финансови гаранции, по които е настъпило плащане от страна на Банката, се обезценяват като кредити към съответния бенефициент.

Гаранциите за кредитен риск, поемани от ББР съгласно програмите за противодействие на последиците от пандемията от КОВИД-19, се анализират и обезценяват съгласно разработен от Банката отделен модел, отчитащ спецификите както на програмите (виж подсекция „Условни ангажименти“ в секция 4.1 Кредитен риск, както и бележки 32 и 37), така и на бенефициентите, както и историческите данни за загуби на сходни кредитни продукти на българския пазар. Изчислените провизионни проценти към 31.12.2021 г. и 31.12.2020 г. са 18.7% по програмата за гарантиране на кредити за юридически лица и 36% - по програмата за гарантиране на кредити на физически лица и свободни професии. По тези програми Банката отчита обезценки от очаквани кредитни загуби към края на 2021 г. в размер на 176,370 хил. лв. (към 31.12.2020 г.: 120,308 хил. лв.) (виж бележки 32 и 37).

Справедлива стойност на финансовите активи и пасиви (МСФО 13)

Дефиниции

Справедливата стойност се дефинира като цената, която би била получена при продажба на даден актив или платена при прехвърлянето на задължение при обичайна сделка между пазарни участници към датата на оценката. Банката оповестява информация за справедливата стойност на тези финансови активи и пасиви, за които има налична пазарна информация и чиято справедлива стойност е съществено различна от отчетената балансова стойност.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1 Финансови инструменти (продължение)

Справедлива стойност на финансовите активи и пасиви (продължение)

Дефиниции (продължение)

Справедливите стойности на финансовите активи и финансовите пасиви, които се търгуват на активни пазари и за които има достъпна пазарна информация, са основани на обявени пазарни цени или цени на затваряне. Използването на реални пазарни цени и информация намалява нуждата от управленска преценка и предположения, както и несигурността, свързана с определянето на справедливи стойности.

Наличността на реални пазарни цени и информация варира в зависимост от продуктите и пазарите, и се променя въз основа на специфичните събития и общите условия на финансовите пазари. За част от останалите финансови инструменти, Банката определя справедливите стойности, използвайки техника на оценяване, базирана на нетна настояща стойност. Изчисляването на нетната настояща стойност се извършва с пазарни криви за доходност и кредитни спредове, където е необходимо, за съответния инструмент. Целта на техниките на оценяване е да се определи справедлива стойност, която отразява цената на финансовия инструмент на отчетната дата, която би била определена от преки участници на пазара. Банката има установена контролна среда по отношение на оценяването на справедливите стойности.

Справедливата стойност на финансовите инструменти, които не са търгувани на активни пазари (напр. деривативи, нетъргуеми на борсата), които са обект на сделка между страните, са определени чрез използването на техники за оценки. Тези техники за оценки се придържат към употребата на пазарни данни, когато има такива и колкото е възможно по-малко на специфичните оценки на Банката.

Справедливата стойност на нетъргуеми капиталови активи (акции и дялове в дружества) се оценяват, използвайки един или повече допустими методи за оценяването им съгласно МСФО 13, освен в случаите, когато Банката е преценила, че цената на придобиване (себестойност) най-добре отразява справедливата стойност. Такива методи са:

- Пазарният метод – като използва цени и друга относима информация, генерирана от сделки на пазара, които касаят сходни или идентични активи, пасиви или групи активи и пасиви (бизнеси)
- Разходният метод – като използва сумите, които биха били необходими понастоящем за подмяната на определен актив или изграждане на сходен по капацитет и функционалност актив (настояща стойност на замяна)
- Приходният метод – който превръща бъдещи суми (парични потоци или приходи и разходи) до единна настояща (дисконтирана) сума, отразяваща текущите пазарни очаквания за тези бъдещи суми.

Изборът на използван метод зависи от характеристиките на бизнеса, възможността за идентифициране на сходни сделки или сходни компании, както и свързаната със структурата на сделката очаквана възвръщаемост. При последващо оценяване Банката взема предвид методите, използвани при първоначалната/предходната оценка на справедливата стойност, и анализира разликите в стойностите между периодите. При промяна на методите и/или теглата, Банката предоставя аргументация защо тя е наложителна и как новият подход отразява в максимална степен справедливата стойност, както и нейното изменение във времето.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1 Финансови инструменти (продължение)

Справедлива стойност на финансовите активи и пасиви (продължение)

Дефиниции (продължение)

Банката оценява тези финансови активи по справедлива стойност, използвайки допустими методи за оценяването им съгласно МСФО 13, освен в случаите, когато е преценила, че цената на придобиване (себестойност) най-добре отразява справедливата стойност.

Йерархия на справедлива стойност

Банката използва следната йерархия за определяне и оповестяване на справедливата стойност на финансовите инструменти чрез оценителска техника:

- Ниво 1 - входящите данни на ниво 1 са котираните (некоригирани) цени на инструменти на активните пазари за идентични финансови инструменти;
- Ниво 2 - входящите данни на ниво 2 са входящи данни за даден актив или пасив, различни от котираните цени, включени в ниво 1, които, пряко или косвено, са достъпни за наблюдение. Тази категория включва инструменти, оценявани използвайки: котиран цени на подобни активи или пасиви на активни пазари; котиран цени на идентични или подобни активи или пасиви на пазари, които не се считат за активни; други техники за оценяване, където всички значими входящи данни са пряко или косвено достъпни за наблюдение, използвайки пазарни данни;
- Ниво 3 - входящите данни на ниво 3 са ненаблюдаеми входящи данни за даден актив или пасив. Тази категория включва всички инструменти, при които техниката за оценяване не включва наблюдаеми входящи данни и ненаблюдаемите входящи данни имат значителен ефект върху оценката на инструмента. Тази категория включва инструменти, които се оценяват на базата на котиран цени на подобни инструменти, където значителни ненаблюдаеми корекции или предположения се изискват, за да отразят разликите между инструментите;

Йерархията на справедливата стойност на финансовите активи и пасиви е оповестена в Бележка 5.

Отчитане на хеджирането (МСФО 9)

Отчитането на хеджирането изисква по-голям обем оповестявания относно дейността по управление на риска. Бизнес моделът на Банката не включва заемането на значими пазарни или валутни позиции. Доколкото Банката е изложена на валутен или лихвен риск, тя предприема подходящи мерки за неговото минимизиране: осигуряване на съответствие между размера на активните и пасивните експозиции в съответната валута, осигуряване на покритие на лихвоносните активи с фиксирана лихва със сходни по размер лихвоносни пасиви с фиксирана лихва.

Банката поема в пълна степен пазарния риск по притежаваните от нея ценни книжа, независимо дали са държани за събиране на парични потоци или за продажба.

Банката не притежава дъщерни дружества в чужбина, които да консолидира.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.1 Финансови инструменти (продължение)

Отчитане на хеджирането (МСФО 9) (продължение)

Банката не отчита активни финансови инструменти, за които е определено хеджиращо взаимоотношение, поради което изискванията относно хеджирането съгласно МСФО 9 не оказват влияние върху финансовите отчети на Банката.

Парични средства и парични еквиваленти

Паричните еквиваленти за целите на отчета за паричните потоци се състоят от парични средства в брой, по разплащателни сметки в други банки, предоставени депозити на други банки - на виждане и/или с оригинален срок до три месеца, в това число и по репо-сделки с оригинален срок до три месеца, както и салда по сметките с Централната банка, които са свободни от всякакви ограничения (не са блокирани). Банката поддържа Минимален задължителен резерв според изискванията на БНБ и за целите на паричния поток ги включва в Пари и парични еквиваленти. Те се представят в индивидуалния отчет за финансовото състояние по тяхната амортизирана стойност.

Банковите овърдрафти, които са платими при поискване и формират неразделна част от управлението на паричните наличности на Банката, се включват като компонент на парични средства и парични еквиваленти за целите на изготвянето на индивидуалния отчет за паричните потоци.

3.2 Други активи

Инвестиции в дъщерни дружества (МСС 27)

Дългосрочните инвестиции, представляващи акции в дъщерни дружества се отчитат съгласно МСС 27, доколкото не е приложим МСФО 9. Те са представени в индивидуалния финансов отчет:

- по цена на придобиване, която представлява справедливата стойност на възнаграждението което е платено, включително преките разходи по придобиването на инвестицията, или,
- По справедлива стойност на участието, определена чрез оценка от квалифициран оценител, в случаите, когато справедливата стойност е по-ниска от цената на придобиване.

Притежаваните от Банката инвестиции в дъщерни дружества подлежат на преглед за обезценка. При установяване на условия за обезценка, същата се признава в индивидуалния отчет за всеобхватния доход.

При покупка и продажба на инвестиции в дъщерни дружества се прилага датата на сключване на сделката.

Инвестициите се отписват, когато се прехвърлят правата, които произтичат от тях на други лица при настъпването на правните основания за това и по този начин се загубва контрола върху стопанските изгоди от инвестициите. Доходът от продажбата им се представя отделно към статията други доходи/(разходи) от/за дейността на индивидуалния отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.2 Други активи (продължение)

Данъци (МСС 12)

Банката начислява текущи данъци съгласно българските закони. Данъкът върху печалбата се изчислява на база на облагаемата печалба за периода, определена в съответствие с правилата, установени от данъчните власти, по силата на които се плащат (възстановяват) данъци.

Данъчният ефект, свързан със сделки или други събития, отчетени в отчета за всеобхватния доход, също се отчита в отчета за всеобхватния доход, и данъчният ефект, свързан със сделки и други събития, отчетени директно в собствения капитал, също се отнася директно в собствения капитал.

Задълженията по отсрочени данъци се отчитат за всички временни разлики, подлежащи на данъчно облагане, освен в случаите, когато възникват от първоначалното отчитане на актив или пасив при сделка, за която към момента на сделката не дава отражение, нито на счетоводната, нито на данъчната печалба (данъчна загуба).

Отсрочените данъчни активи се отчитат за всички временни разлики, подлежащи на приспадане, до степента, до която е вероятно да има налична облагаема печалба, срещу която да се извършат съответните приспадания по отсрочени данъчни вземания. Това не се отнася за случаите, когато те възникват от първоначалното отчитане на актив или пасив при сделка, за която към момента на сделката не дава отражение, нито на счетоводната, нито на данъчната печалба (данъчна загуба).

Отсрочени данъци се признават като приход или разход и се включват в нетната печалба за периода, освен в случаите, когато тези данъци възникват от сделка или събитие, отчетено за същия или различен период директно в собствения капитал. Отсрочени данъци се начисляват в или приспадат директно от собствения капитал, когато тези данъци се отнасят за позиции, които се начисляват или приспадат през същия или различен период, директно в собствения капитал.

Имоти, машини и съоръжения (МСС 16)

Имотите, машините и съоръженията са представени в индивидуалния финансов отчет по историческа цена на придобиване, намалена с натрупаната амортизация и загубата от обезценка. Банката признава дълготраен актив, когато стойността му е равна на, или надвишава, 700 лв.

Първоначално оценяване

При първоначалното си придобиване имотите и съоръженията се оценяват по цена на придобиване, която включва покупната цена, вкл. митнически такси и всички преки разходи, необходими за привеждане на актива в работно състояние. Преките разходи са: разходи за подготовка на обекта, разходи за първоначална доставка и обработка, разходите за монтаж, разходи за хонорари на лица, свързани с проекта, невъзстановяеми данъци и други.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.2 Други активи (продължение)

Имоти, машини и съоръжения (МСС 16) (продължение)

Последващо оценяване

Избраният от Банката подход за последваща оценка на имотите и съоръженията е модела на себестойността по МСС 16 – цената на придобиване, намалена с начислените амортизации и натрупаните загуби от обезценка.

Печалби и загуби при отписване на имоти, машини и съоръжения (определят се като разлика между постъпленията и балансовата стойност на актива) се признават нетно в други доходи/разходи от/за дейността в печалби и загуби.

Метод на амортизация

Банката използва линеен метод на амортизация на имоти и оборудване. Полезният живот по групи активи е както следва:

- сгради – 50 г.
- банково оборудване и компютри – 5 г.
- транспортни средства – 5 г.
- стопански инвентар – 6.7 г.

Полезният живот по групи активи не е променен в сравнение с 2020 г.

Полезният живот на отделните групи активи е определен от ръководството съобразно: физическото износване, спецификата на оборудването, бъдещите намерения за употреба и с предполагаемото морално остаряване. Определеният полезен живот на съоръженията се преглежда в края на всяка година и при установяване на значителни отклонения спрямо бъдещите очаквания за срока на използването на активите, същият се коригира проспективно.

Последващи разходи

Разходите за ремонти и поддръжка се признават за текущи в периода, през който са направени. Извършени последващи разходи, свързани с имоти и съоръжения, които имат характер на подмяна на определени възлови части или на преустройство и реконструкция, се капитализират към балансовата стойност на съответния актив и се преразглежда остатъчния му полезен живот към датата на капитализация.

Същевременно, неамортизираната част на заменените компоненти се изписва от балансовата стойност на активите и се признава в текущите разходи за периода на преустройството.

Нематериални активи (МСС 38)

Нематериалните активи са представени в индивидуалния финансов отчет по цена на придобиване, намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка. В техния състав са включени програмни продукти (софтуер) и лицензи за ползване на софтуер.

В Банката се прилага линеен метод на амортизация на нематериалните активи при определен полезен живот 5 години.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.2 Други активи (продължение)

Нематериални активи (МСС 38) (продължение)

Балансовата стойност на имоти, машини и съоръжения и на нематериалните активи подлежи на преглед за обезценка, когато са налице събития, или промени в обстоятелствата, които посочват, че балансовата стойност би могла да надвишава възстановимата им стойност. Загубите от обезценката се включват в индивидуалния отчет за всеобхватния доход.

Имоти, машини и съоръжения и нематериалните активи се отписват от индивидуалния финансов отчет, когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди, или се продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групите на имоти, машини и съоръжения и нематериални активи (определени като разлика между нетните приходи от продажбата и балансовата стойност на актива към датата на продажбата) се признават нетно в Други оперативни приходи/разходи в отчета за всеобхватния доход.

Инвестиционни имоти (МСС 40)

Ръководството на Банката използва тази категория при отдаване под наем на активи, придобити от обезпечения по кредити. Инвестиционните имоти се оценяват първоначално по цена на придобиване, като разходите по сделката се включват в първоначалната оценка. След първоначалното признаване, инвестиционните имоти се отчитат по модела на справедливата стойност. Печалбата или загубата, възникнала от промяната в справедливата стойност на инвестиционните имоти, се включва в печалбата или загубата за периода, в който е възникнала. Справедливата стойност на инвестиционните имоти се определя въз основа на оценката от независим оценител.

Приходите от наем от инвестиционните имоти се представят в други доходи от дейността, а оперативните разходи пряко или непряко свързани с генерираните доходи от наем се представят в други разходи за дейността. Отписването на инвестиционен имот се извършва при продажба или трайно изваждане от употреба, като от продажбата му не се очакват бъдещи ползи. Печалбите или загубите от отписването на инвестиционни имоти се отчитат в печалбата или загубата за периода, в които са възникнали.

Активи, държани за продажба (МСФО 5)

Активи се класифицират като държани за продажба, ако тяхната балансова стойност ще бъде възстановена чрез продажба, а не чрез продължаваща употреба в дейността на Банката, или чрез отдаване под наем или лизинг. Активите, държани за продажба се оценяват първоначално по цена на придобиване, като разходите по сделката се включват в първоначалната оценка. Тези активи, обичайно, са били първоначално приети от Банката като обезпечения и се придобиват в следствие от нея в резултат на замяна на "дълг срещу собственост", от кредитополучатели, които не обслужват своите задължения съгласно договорните условия по кредита.

Активи, класифицирани в тази група, са налични за незабавна продажба в тяхното настоящо състояние. Ръководството обичайно провежда активно мероприятия за реализиране на сделки за продажба, която се цели да бъде изпълнена в рамките на поне една година от датата на класифициране на актива в тази група.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.2 Други активи (продължение)

Активи, държани за продажба (МСФО 5) (продължение)

Активи, класифицирани като държани за продажба, се представят в индивидуалния отчет за финансовото състояние отделно и се оценяват по по-ниската от балансовата стойност и справедливата им стойност, намалена с преките очаквани разходи по продажбата.

Активите от тази класификационна група не се амортизират.

Ако тези активи не бъдат реализирани в 12-месечен срок или в 24 месечен срок, при положение, че са изпълнение изискванията на МСФО 5 за удължаване на срока, те се прехвърлят в Активи, придобити от обезпечения.

Активи, придобити от обезпечения (МСС 2)

Активите, придобити от обезпечения, които не са реализирани в 12-месечен срок или в 24 месечен срок, когато за били изпълнени изискванията на МСФО 5 за удължаване на срока, се прехвърлят в Активи, придобити от обезпечения. Те се оценяват по по-ниската от себестойността и нетната реализуема стойност съгласно изискванията на МСС 2 Материални запаси.

Себестойността на активите, придобити от обезпечения представлява сумата от всички преки разходи по придобиването на активите, както и други разходи, направени във връзка с доставянето им до тяхното настоящо местоположение и състояние. Нетната реализуема стойност е предполагаемата продажна цена в нормалния ход на стопанската дейност минус приблизително оценените разходи за завършване на търговския цикъл и тези, които са необходими за осъществяване на продажбата.

Обезценката на тези активи се изчислява в съответствие със счетоводната политика на Банката на база на очакваната реализация на активите от придобити обезпечения. Обезценката на активите, придобити от обезпечения се включва в отчета за всеобхватния доход. Ръководството на Банката счита, че балансовата стойност на активите, придобити от обезпечения представлява най-добрата преценка за тяхната нетна реализуема стойност към датата на отчета за финансово състояние. Допълнителна информация е представена в Бележки 26 и 27.

Обезценка на нефинансови активи (МСС 36)

Отчетните стойности на нефинансовите активи на Банката, различни от инвестиционни имоти, материални запаси и отсрочени данъчни активи, се преглеждат към всяка отчетна дата с цел да се определи дали има признаци за обезценка.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.2 Други активи (продължение)

Обезценка на нефинансови активи (МСС 36) (продължение)

В случай, че съществуват такива признаци, се прави приблизителна оценка на възстановимата стойност на актива. За нематериални активи с неопределен полезен живот, или които още не са готови за употреба, възстановимата стойност се определя по едно и също време всяка година. Загуба от обезценка се признава винаги в случай, че балансовата стойност на един актив или обект, генериращ парични потоци (ОГПП), част от която е той, превишава неговата възстановима стойност.

Възстановимата стойност на актив или ОГПП, е по-високата от неговата стойност в употреба и справедливата му стойност, намалена с разхода по продажба. При оценката на стойността в употреба, бъдещите парични потоци се дисконтират до настоящата им стойност, като се прилага дисконтов процент преди данъци, отразяващ текущите оценки за пазара, цената на парите във времето и специфичния риск за актива или за ОГПП.

За целта на теста за обезценка, активи, които не могат да бъдат разглеждани индивидуално, се групират заедно в най-малката възможна група активи, генерираща парични постъпления от продължаваща употреба, които са в голяма степен независими от паричните постъпления от други активи или ОГПП.

Загубите от обезценка се признават в печалби и загуби. Загубите от обезценка, признати за ОГПП се разпределят така, че да намалят отчетните стойности на активите в обекта пропорционално.

Загубата от обезценка се възстановява само до такава степен, че балансовата стойност на актива не надвишава балансовата стойност, която би била определена след приспадане на амортизация, ако загуба от обезценка не е била признавана.

3.3. Пасиви

Финансови пасиви

Отчитането и оценката на финансовите пасиви е описана в секция 3.1 – Финансови инструменти.

Лизинг (МСФО 16)

МСФО 16 определя принципите за признаване, оценяване, представяне и оповестяване на лизинг и за двете страни по договор, т.е. клиента („лизингополучател“) и на доставчика („лизингодател“). МСФО 16 изисква лизингополучателите да отчитат повечето лизинги в отчета за финансовото състояние и да прилагат единен модел при отчитането на всички лизингови договори, с някои изключения. Отчитането при лизингодателите не се променя по същество. Стандартът е приложен от Банката, използвайки модифицирания ретроспективен подход.

За тези договори за лизинг, които преди са били класифицирани като финансов лизинг, активът с правото на ползване и лизинговото задължение са оценени със същите суми към датата на първоначалното прилагане на стандарта, с които са били съгласно МСС 17 непосредствено преди датата на първоначалното прилагане.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.3. Пасиви (продължение)

Лизинг (МСФО 16) (продължение)

Банката като лизингополучател

ББР ЕАД оценява дали даден договор е или съдържа елементи на лизинг при започване на своето действие.

Банката признава актив с право на ползване и съответно лизингово задължение по отношение на всички договорености за лизинг, в които е лизингополучател, с изключение на краткосрочните лизингови договори (договори със срок от 12 месеца или по-малко) и договори, активите по които са с ниска стойност. За тези лизингови договори се признават лизингови плащания като оперативен разход по линейния метод за срока на лизинговия договор.

Първоначално лизинговото задължение се оценява по настояща стойност на лизинговите плащания, дисконтирани с присъщия за лизинга лихвен процент. Ако този процент не може да се определи, Банката използва свой диференциален лихвен процент.

Лизинговите плащания, участващи в оценката на лизинговото задължение, включват:

- Фиксирани лизингови плащания (включително фиксираните по същество плащания), намалени с всички вземания по лизингови стимули;
- Променливи лизингови плащания, които зависят от индекс или лихвен процент, първоначално измерени с помощта на индекса или процента към началната дата;
- Сумата, която се очаква да бъде платима от лизингополучателя по гаранции за остатъчна стойност;
- Цената на упражняване на опциите за покупка, ако в голяма степен е сигурно, че лизингополучателят ще упражни опциите; и
- Плащане на неустойки за прекратяване на лизинговия договор, ако срокът на лизинга отразява упражняването на опция за прекратяване на лизинговия договор.

Лизинговото задължение се представя на отделен ред в отчета за финансовото състояние.

Впоследствие лизинговото задължение се оценява чрез увеличаване на балансовата стойност, което да отрази лихвата върху лизинговото задължение (използвайки метода на ефективния лихвен процент) и чрез намаляване на балансовата стойност, което да отрази направените лизингови плащания.

Банката преоценява лизинговото задължение (и съответно коригира свързания актив с право на ползване), когато:

- Срокът на лизинга се е променил или има значително събитие или промяна в обстоятелствата, което води до промяна в оценката на упражняването на опция за покупка, като в този случай лизинговото задължение се преоценява чрез дисконтиране на ревизираните лизингови плащания, като се използва ревизирана дисконтова ставка.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.3. Пасиви (продължение)

Лизинг (МСФО 16) (продължение)

Банката като лизингополучател (продължение)

Лизинговите плащания се променят поради промени в индекс или процент или промяна в очакваното плащане по гарантирана остатъчна стойност, в които случаи лизинговото задължение се преоценява чрез дисконтиране на ревизираните лизингови плащания, като се използва непроменена дисконтова ставка (освен ако промяната в лизинговите плащания не се дължи на промяна в плаващ лихвен процент, в който случай се използва ревизирана дисконтова ставка).

- Изменя се договор за лизинг и изменението на лизинга не се отчита като отделен лизинг, като в този случай лизинговото задължение се преоценява въз основа на срока на лизинга на изменения лизингов договор чрез дисконтиране на ревизираните лизингови плащания, като се използва ревизирана дисконтова ставка към действителната дата на изменението.

Банката не е правила такива корекции през представения период.

Активите с право на ползване включват първоначалното оценяване на съответното лизингово задължение, лизинговите плащания, направени в деня на започване на лизинга или преди него, намалени с получените стимули по лизинга и всякакви първоначални преки разходи. Впоследствие те се оценяват по себестойност, намалена с натрупаната амортизация и загуби от обезценка.

Когато Банката поема задължение за разходи за демонтиране и премахване на нает актив, възстановяване на обекта, на който този актив се намира или възстановяване на базовия актив до състоянието, изисквано от условията на лизинговия договор, провизия се признава и оценява съгласно МСС 37. Доколкото разходите са свързани с актив с право на ползване, разходите се включват в съответния актив с право на ползване, освен ако тези разходи не са направени за производство на материални запаси.

Активите с право на ползване се амортизират за по-краткия период на срока на лизинговия договор и полезния живот на базовия актив. Ако лизинговият договор прехвърля собствеността върху базовия актив или цената на придобиване на актива с право на ползване и това отразява очакването на Банката да упражни опция за покупка, съответният актив с право на ползване се амортизира през полезния живот на базовия актив. Амортизацията стартира от датата на започване на лизинговия договор.

Активите с право на ползване се представят в отчета за финансовото състояние в Имоти, машини и съоръжения, нематериални активи.

Банката прилага МСС 36, за да определи дали даден актив с право на ползване е обезценен и отчита всяка установена загуба от обезценка в отчета за всеобхватния доход.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.3. Пасиви (продължение)

Лизинг (МСФО 16) (продължение)

Банката като лизингополучател (продължение)

Променливите наеми, които не зависят от индекс или процент, не се включват в оценката на лизинговото задължение и актива с право на ползване. Свързаните с това плащания се признават като разход в периода, в който настъпва събитието или условието, което задейства тези плащания, и се включват в отчета за всеобхватния доход.

Като практическа целесъобразна мярка, МСФО 16 позволява на лизингополучателя да не разделя нелизинговите компоненти и вместо това да отчита всеки лизинг и свързаните с него нелизингови компоненти като една договореност. Банката не е използвала тази практическа целесъобразна мярка. За договори, които съдържат лизингов компонент и един или повече допълнителни лизингови или нелизингови компоненти, Банката разпределя възнаграждението в договора към всеки лизингов компонент на базата на относителната самостоятелна цена на лизинговия компонент и на съвкупната самостоятелна цена на нелизинговите компоненти.

Пенсионни и други задължения към персонала по социалното и трудово законодателство (МСС 19)

Съгласно българското законодателство, Банката е задължена да плаща вноски във фондовете за социално и здравно осигуряване. Трудовите отношения с работниците и служителите на Банката, в качеството ѝ на работодател, се основават на разпоредбите на Кодекса на труда.

Краткосрочни доходи

Краткосрочните доходи за персонала на Банката под формата на възнаграждения, бонуси и социални доплащания и придобивки се признават като разход в индивидуалния отчет за всеобхватния доход в периода, в който е положен трудът за тях или са изпълнени изискванията за тяхното получаване, и като текущо задължение в размер на недисконтираната им сума. Дължимите от Банката вноски по социалното и здравно осигуряване се признават като текущ разход и задължение в недисконтиран размер, заедно и в периода на начисление на съответните доходи, с които те са свързани.

В края на всеки отчетен период, Банката прави оценка и отчита сумата на очакваните разходи по натрупващите се компенсирани отпуски, която се очаква да бъде изплатена в резултат на неизползваното право на натрупан отпуск. В оценката се включват приблизителната преценка за разходите за самите възнаграждения и разходите за вноски по задължителното обществено и здравно осигуряване, които работодателят дължи върху тези суми.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.3. Пасиви (продължение)

Пенсионни и други задължения към персонала по социалното и трудово законодателство (МСС 19) (продължение)

Дългосрочни доходи при пенсиониране

Съгласно Кодекса на труда, работодателят е задължен да изплаща на персонала при настъпване на пенсионна възраст обезщетение, което в зависимост от трудовия стаж в даденото предприятие може да варира между 2 и 6 брутни работни заплати към датата на прекратяване на трудовото правоотношение. По своите характеристики, тези схеми представляват планове с дефинирани доходи.

Изчислението на размера на тези задължения налага участието на квалифицирани актюери, за да може да се определи тяхната настояща стойност към датата на отчета, по която те се представят в индивидуалния отчет за финансовото състояние, коригирана с размера на актюерските печалби и загуби, а респ. изменението в стойността им, вкл. признатите актюерски печалби и загуби - през друг всеобхватен доход.

Разходите за минал стаж се признават веднага в отчета за всеобхватния доход, в периода, в който са възникнали.

Към края на всеки отчетен период, Банката назначава сертифицирани актюери, които издават доклад с техните изчисления относно дългосрочните й задължения към персонала за обезщетения при пенсиониране. За целта, те прилагат кредитния метод на прогнозните единици. Настоящата стойност на задължението по дефинираните доходи се изчислява чрез дисконтиране на бъдещите парични потоци, които се очаква да бъдат изплатени в рамките на матуритета на това задължение и при използването на лихвените равнища на държавни дългосрочни облигации, деноминирани в български лева.

Актюерските печалби и загуби произтичат от промени в актюерските предположения и опита. Актюерски печалби и загуби от промени в демографските и финансови предположения при пенсиониране по възраст и стаж са признати в индивидуалния отчет за всеобхватния доход.

Доходи при напускане

Съгласно разпоредбите на Кодекса на труда, работодателят има задължение да изплати при прекратяване на трудовия договор преди пенсиониране, обезщетения за:

- неспазено предизвестие – брутното трудово възнаграждение за един месец;
- поради закриване на предприятието или на част от него, съкращаване в щата, намаляване на обема на работа и спиране на работа за повече от 15 дни и др. – брутното трудово възнаграждение за един месец;
- при прекратяване на трудовия договор поради болест – обезщетение в размер на 2 брутни месечни работни заплати;
- за неизползван платен годишен отпуск – за съответните години за времето, което се признава за трудов стаж.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.3. Пасиви (продължение)

Пенсионни и други задължения към персонала по социалното и трудово законодателство (МСС 19) (продължение)

Доходи при напускане (продължение)

Банката признава задължения към персонала по доходи при напускане преди настъпване на пенсионна възраст, когато е демонстриран обвързващ ангажимент, на база анонсиран план, да се прекрати трудовият договор със съответните лица без да има възможност да се отмени, или при формалното издаване на документите за доброволно напускане. Доходи при напускане, платими повече от 12 месеца, се дисконтират и представят в индивидуалния отчет за финансовото състояние по тяхната настояща стойност.

Провизии и условни пасиви (МСС 37)

Провизии се признават, когато Банката има настоящо конструктивно или правно задължение в резултат на минало събитие, и е вероятно, че погасяването/уреждането на това задължение е свързано с изтичане на ресурси. Провизиите се оценяват на база най-добрата приблизителна преценка на ръководството към края на отчетния период за разходите, необходими за уреждането на съответното задължение. Приблизителната оценка се дисконтира, когато падежът на задължението е дългосрочен.

Условните задължения са задължения, възникнали в резултат на минали събития, съществуването на които може да се потвърди само от настъпването или ненастъпването на едно или повече несигурни бъдещи събития, които не могат да бъдат напълно контролирани от Банката, или не е вероятно да се появи необходимост от изходящ поток от ресурси за погасяване на задължението. Същите не се признават в индивидуалния отчет за финансовото състояние, но подлежат на специално оповестяване.

Договори за финансови гаранции (МСФО 9)

Договори за финансови гаранции са такива договори, които задължават издателя на гаранцията да обезщети лицето в полза на което е издадена, вследствие на неизпълнение от страна на трето лице - дебитор, на поети задължения, които са били гарантирани. Първоначалното отчитане на финансови гаранции се извършва по справедлива стойност, като се приема, че справедливата стойност към момента на издаване на гаранцията е таксата събрана за издаването ѝ, където има такава. Вземания за бъдещи премии не се признават. Приходът от комисионни се разсрочва по линеен метод, за периода за който се отнася. В следствие, задълженията на Банката по финансови гаранции се отчитат по по-високата от стойността на обезценката, определена в съответствие с МСФО 9 и стойността при първоначално признаване, намалена, където е подходящо, с натрупаната стойност на прихода, признат в съответствие с политиките за признаване на приходи на Банката.

Очакваните кредитни загуби, отнасящи се до издадени финансови гаранции, се отразяват в отчета за всеобхватния доход в перото Обезценка на финансови активи. Вероятността да възникне задължение за плащане от страна на Банката по такива договори, се оценява на базата на исторически опит с подобни инструменти.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.4 Капитал

Акционерен капитал

Акционерният капитал е представен по номиналната стойност на издадените и платените акции. Постъпленията от издадени акции над тяхната номинална стойност се отчитат като премийни резерви.

Разходите, отнасящи се пряко до издаването на нови акции, се приспадат от капитала нетно от свързаните с тях данъци. Дивидентите по обикновени акции се признават в периода, в който са били одобрени от акционерите. Дивидентите за периода, обявени след датата на изготвяне на финансовите отчети, се оповестяват като събитие след датата на отчета.

Дивиденди

Задължение за парични разпределения към собствениците се признава, когато разпределението е одобрено от тях и не зависи от Банката. Кореспондиращата сума се отписва директно от собствения капитал.

3.5 Приходи и разходи

Приходи от лихви и разходи за лихви (МСФО 9)

Приходите от лихви и разходите за лихви се признават в отчета за всеобхватния доход на база на принципа на начисляване за всички лихвоносни инструменти, с изключение на тези, отчитани по справедлива стойност през печалбата или загубата, при използване на метода на ефективния лихвен процент на основата на цената на придобиване и приложимия лихвен процент. Приходите от лихви и разходите за лихви включват амортизация на всеки отбив или премия, или други разлики между първоначалната балансова стойност на лихвоносни инструменти и тяхната стойност на падеж, изчислена на база ефективен лихвен процент.

Приходът от лихви включва лихвени доходи по дългови ценни книжа, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, лихви по депозити в други банки, лихви по предоставени кредити и аванси на клиенти, такси и комисионни по предоставени кредити и аванси на клиенти, които са неразделна част от ефективния доход на финансовия инструмент.

Разходът за лихви се признавана принципа на начисляване и включва лихвите по привлечени депозити от клиенти и от банки, както и по получени кредити и други привлечени средства, такси и комисионни по получени кредити, които са неразделна част от ефективния разход за лихви.

За експозициите, класифицирани във фази 1 и 2, Банката признава приходи от лихви на база на метода на ЕЛП, начислени върху тяхната брутна балансова стойност. За експозициите, класифицирани във фаза 3, Банката признава приходи от лихви на база на метода на ЕЛП, начислени върху тяхната амортизирана стойност, намалена с обезценка за очаквани кредитни загуби.

Банката също така притежава инвестиции и активи в страни с отрицателни лихвени равнища. Банката оповестява изплатени лихви по такива активи като лихвен разход с допълнително оповестяване в Бележка 6.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

3.5 Приходи и разходи (продължение)

Приходи по договори с клиенти (МСФО 15)

Съгласно МСФО 15 се прилага петстъпков модел по отношение на приходите, произтичащи от договори с клиенти, независимо от вида на сделката или индустрията, изискващи от Банката да (1) идентифицира договорите с клиенти, (2) да идентифицира задълженията за изпълнение по тези договори, (3) да определи сумата на възнаграждението по договор, (4) да разпредели възнаграждението по договорите по идентифицираните задължения за изпълнение, и (5) да признава приход, когато е удовлетворено всяко едно от определените задължения за изпълнение.

Банката е идентифицирала следните задължения за изпълнение съгласно МСФО 15:

- Услуги във връзка с извършване на трансакции – приходите се признават в течение на времето, тъй като клиентът едновременно получава и консумира ползите. Поради краткия времеви период на извършване на услугата, приходи се признават в момента на предоставянето ѝ. Таксите за тези услуги се определят по тарифата на Банката и представляват фиксирана сума на трансакция, която съответства на стойността на изгодата, прехвърлена на клиента. На база на тези обстоятелства, Банката прилага практически целесъобразната мярка съгласно МСФО 15, пар. Б16 да признава прихода при извършването на трансакцията по сумата, която има право да удържи съгласно Тарифата. Издаване на гаранции и акредитиви – приходите се признават в течение на времето, тъй като клиентът едновременно получава и консумира ползите. Прехвърлянето на изгодите към клиента е равномерно за срока на договора и затова, Банката прилага линеен метод за измерване на напредъка по договора, водещ до линейна амортизация на таксите за договорения период. Таксите за тези услуги са фиксирани суми, изчислени в зависимост от стойността на гаранцията или акредитива.
- Поддържане на депозити – приходите се признават в течение на времето, тъй като клиентът едновременно получава и консумира ползите. Таксите за тези услуги се определят по тарифата на Банката и представляват фиксирана сума на месечна база, която съответства на стойността на изгодата, прехвърлена на клиента. На база на тези обстоятелства, Банката прилага практически целесъобразната мярка съгласно МСФО 15, пар. Б16 да признава прихода при извършването на трансакцията по сумата, която има право да удържи съгласно Тарифата.
- Извършване на дейност като посредник, за която Банката получава агентски комисиони – приходите се признават в определен момент във времето при предоставяне на посредническата услуга, тъй като Банката оперира в качеството си на посредник. На база на тези обстоятелства Банката признава приходи равни на стойността на комисионното възнаграждение за изпълнение на посредническата услуга. Комисионното възнаграждение представлява нетната сума, която Банката задържа след изплащане на частта, дължима на третата страна, на която Банката посредничи за изпълнение на услугите от същата тази трета страна.

3. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)**3.5 Приходи и разходи (продължение)****Приходи по договори с клиенти (МСФО 15) (продължение)**

Таксите за обслужване на облигационни емисии представляват такси за изпълняване на функцията банка-довереник по облигационна емисия на предприятие от обществен интерес. Възнаграждението се начислява и заплаща периодично, съгласно договор.

Приходите от средства на доверително управление представляват такси за управление на средства, предоставени от Министерство на финансите във връзка със заем от Kreditanstalt für Wiederaufbau предоставен на Министерство на финансите. Те се признават когато са дължими по договор.

Банката – с изключение на ограничени операции, предоставяни на нейните служители – не реализира приходи от услуги, свързани с банкиране на дребно: размерът на приетите депозити и разплащателни сметки към 31.12.2021 г. е 7,720 хил. лв. Банката не е анализираща в детайли потенциалното влияние на такива услуги върху приходите с оглед ограничената ѝ експозиция към клиенти на дребно и липсата на клонова мрежа.

Операции в чуждестранна валута

При изготвянето на финансовия отчет сделки във валути, различни от функционалната валута на Банката (чуждестранна валута) се признават по валутни курсове, валидни към датата на сделката. На всяка отчетна дата монетарните активи и пасиви, деноминирани в чуждестранна валута се превалутират по курсовете, валидни към тази дата. Немонетарни позиции, отчитани по справедлива стойност, деноминирани в чуждестранна валута се превалутират по курсове, валидни към датата, на която е определена справедливата стойност. Немонетарните позиции, отчитани по историческа стойност в чуждестранна валута не се превалутират.

Сделки, осъществени в чуждестранни валути, са трансформирани в лева по курсовете на БНБ за деня на сделката. Вземанията и задълженията в чуждестранна валута се преоценяват ежедневно. В края на годината са преоценени в левова равностойност по заключителните обменни курсове на БНБ, които на по-важните валути към датата на индивидуалния отчет за финансовото състояние са следните:

<u>Вид валута</u>	<u>31 декември 2021</u>	<u>31 декември 2020</u>
Щатски долари	1.72685	1.59386
Евро	1.95583	1.95583

От 1999 г., българският лев е обвързан с еврото, официална валута на Европейския съюз, в съотношение 1 евро за 1.95583 лева.

Нетните печалби или загуби от промяната на валутните курсове, възникнали от преоценката на вземания, задължения и от сделки с чуждестранна валута, са отчетени в индивидуалния отчет за всеобхватния доход за периода, в който са възникнали.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК

В хода на обичайната си дейност, Банката е изложена на различни рискове, чието настъпване може да доведе до формиране на загуби и влошаване на финансовата стабилност на институцията. Тези рискове се идентифицират, измерват и оценяват с помощта на контролни механизми, за да могат да бъдат управлявани и да се избягва поемането на неоправдан риск. Процесът на управление на рисковете е съществен за доходността на Банката и съществуването ѝ.

Управлението на риска в Българска банка за развитие ЕАД представлява комплекс от методи и процедури, които Банката използва за идентифициране, измерване и контрол на рисковите си експозиции. Банката управлява следните основни категории риск:

- Кредитен;
- Ликвиден;
- Пазарен;
- Операционен.

При управление на рисковете, Българска банка за развитие ЕАД прилага политики и процедури, адекватни на характера и сложността на нейната дейност и базиращи се на добри банкови практики.

4.1. Кредитен риск

Кредитен риск е рискът от потенциални загуби, породени от неизпълнение от страна на клиентите на Банката на договорни задължения, във връзка с вземания и притежавани от Банката финансови инструменти, вкл. държавен риск, риск от контрагента и сетълмент риск и кредитен риск от концентрация.

Кредитният риск е основният риск, на който е изложена Банката, поради което управлението му е основно в дейността ѝ. Управлението на кредитния риск се извършва в съответствие със Закона за ББР и с действащите законови и подзаконови нормативни актове на Република България, регламентиращи кредитната дейност, утвърдените международни норми и установените добри банкови практики, както и изискванията на МСФО.

Банката използва модели за генериране на вътрешен рейтинг при оценката и управлението на кредитния (включително контрагентния) риск по експозициите. Вътрешните рейтинг модели са съобразени със спецификата на оценявания субект. Създадените модели за оценка на кредитния риск при корпоративни клиенти на Банката са базирани на анализ на исторически данни и настоящото финансово състояние на контрагентите и свързаните с тях лица, историята и поведението им при обслужване на задължения към други контрагенти, анализ на бъдещите парични потоци, източник на обслужване на съществуващите и потенциално възникващите задължения към Банката и други специфични за конкретната сделка параметри. В ББР са създадени и функционират органи за наблюдение, контрол и оценка на качеството на кредитния портфейл. Въведени са процедури и механизми за текущо следене, отчитане и управление на кредитния портфейл, изискващи периодични, а при необходимост извънредни, доклади за финансовия и правен статус на всеки кредитополучател и задължените лица. Съществува „Процедура за ранно предупреждение при корпоративни кредитни клиенти“, включваща система за ранно предупредителни сигнали и действия.

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

При управлението на кредитния риск на Банката се съблюдава система от вътрешнобанкови лимити, които се преразглеждат и актуализират периодично.

В Банката функционира специализирано звено, оценяващо риска, както на ниво клиент, така и на ниво експозиция, като нивото на кредитоспособност се оценява и следи през целия живот на кредита – от кандидатстването до неговото пълно погасяване. Кредитният риск се редуцира частично и чрез прилагане на техниката „обезпечена кредитна защита“, посредством приемане на различни видове обезпечения, като оценките по обезпеченията във всеки един момент не са по-стари от 12 месеца.

Банката формира обезценки по експозиции, в зависимост от рисковия профил на кредитополучателя и/или групата свързани клиенти и на база извършени индивидуални тестове за обезценка.

Експозициите в корпоративния кредитен портфейл на Банката се разделят основно на три категории според наличието на Индикатори за обезценка – изменение на обективните показатели, на базата на които се извършва първоначалната оценка и последващо наблюдение на експозиция / клиент, което би довело до изменение на паричните потоци от финансовите активи в това число просрочие на дължими плащания от кредитополучателя: Фаза 1, „редовни“ (с присъден вътрешен рейтинг от 1 до 6 вкл.; Фаза 2, „наблюдавани“ или „forborne“ (с присъден вътрешен рейтинг 7) и Фаза 3, „проблемни/необслужвани“ (с присъден вътрешен рейтинг 8, 9 или 10). Тези индикатори са залегнали в Политика и правила за определяне на очаквана загуба и обезценка на експозиции на ББР и представени в настоящата бележка 4.1. За кредити над 5,000 хил. лв. се извършват индивидуални прегледи за наличието на такива индикатори, а за суми под този праг – прегледите се извършват на портфейлна основа.

При клиенти, за които текущо няма установени индикации за повишен риск, Банката извършва периодично (най-малко веднъж годишно) преглед на финансовото и правно състояние, включително и на приетите обезпечения, с цел установяване необходимостта от промяна в процента на обезценки за риск от загуба и /или промяна в оценката на степента на кредитен риск. При клиенти с повишен кредитен риск, прегледът се извършва веднъж на 6 месеца, като при клиенти „проблемни/необслужвани“, прегледът се извършва на тримесечие. В изпълнение на препоръките на Базелския комитет и тяхното транспониране в регулации в рамките на Европейския съюз и по-конкретно Регламент 575/2013/ЕС и Директива 2013/36/ЕС, търговските банки следва да въведат с вътрешно-нормативните си актове вътрешно-рейтингова система, която позволява съпоставимост с официален кредитен рейтинг на кредитополучатели от признати външни рейтингови институции, която възприема международно използваната скала от десет кредитни рейтингови категории, включително две категории за необслужвани кредити. Банката е разработила детайлна вътрешно-нормативната база, включваща Политика и правила за определяне на обезценка за несъбираемост на рискови експозиции, Методика за анализ и оценка на кредитния риск в Българска банка за развитие ЕАД и Наръчник за кредитната дейност на ББР, осигуряващи пълно съответствие на политиката и процедурите при определянето на вътрешен кредитен рейтинг с посочените нормативни актове на ЕС.

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Размерът на обезценката се определя като разликата между текущия размер на амортизираната стойност на експозицията на клиента към Банката и нейния възстановим размер.

Банката начислява обезценка на портфейлна основа за вземанията по НПЕЕМЖС.

С цел предпазване и намаляване на кредитния риск, Банката приема обезпечения съгласно вътрешните си правила. Банката не предоставя необезпечени кредити. Обичайната практика на Банката е да изисква обезпечение от кредитоискателите поне в размер на 100%, спрямо договорения размер на кредита, като се изисква изготвяне на оценки от лицензирани независими оценители.

На база на подписано гаранционно писмо с Европейския инвестиционен фонд (ЕИФ) през 2003 г. и последващи анекси, Банката участва в гаранционната схема за предоставяне на кредити на малки и средни предприятия (МСП), съгласно дългосрочната програма на Европейския съюз за МСП. ЕИФ се ангажира да предостави пряка гаранция, която да покрива 50% от остатъчната загуба по главницата и лихвите от всеки кредит от групата заеми, включени в кредитния под-портфейл на Банката, формиран на база предвидените в споразумението условия, но общо не повече от 2,520 хил. евро (4,929 хил. лв.). Банката е прилагала намалени изисквания за обезпечение на кредитите, включени в портфейла, гарантиран от ЕИФ. Към 31.12.2021 г., общата експозиция по кредити, гарантирани от ЕИФ е в размер 241 хил. лв. (31.12.2020 г.: 735 хил. лв.). Тази сума включва усвоената, но неиздължена част от кредитите и поетите ангажименти от Банката по неусвоени кредити. Ангажиментът за плащане от страна на ЕИФ към тази дата възлиза на 3,563 хил. лв. (31.12.2020 г.: 3,563 хил. лв.), като покритите загуби от страна на ЕИФ са в размер на 364 хил. лв. (31.12.2020 г.: 364 хил. лв.).

През ноември 2016 г., ББР е подписала споразумение за контра-гаранция с Европейския инвестиционен фонд (ЕИФ) по програма COSME в подкрепа на малкия и среден бизнес. Програма COSME се реализира с подкрепата на ЕФСИ (Европейския фонд за стратегически инвестиции), известен още като „Плана Юнкер“. ББР има възможност да покрива до 60% от риска по кредитите за МСП, отпуснати от търговските банки, с които ще си партнира. Половината от този риск ще бъде контра-гарантиран от ЕИФ, като общият размер на контра-гаранцията е 10 млн. евро. С гарантирания по програма COSME ресурс, банките-партньори на ББР ще могат да отпускат инвестиционни и оборотни кредити, банкови гаранции, както и револвиращи заеми. Максималният размер на отпусканите кредити е 150,000 евро. Срокът за погасяване е от 1 до 10 години.

Към 31.12.2021 г. и 31.12.2020 г., няма предявени суми от страна на Банката по споразумението за контра-гаранция.

Кредитен риск в дейността на Банката възниква и по линия на задбалансови ангажименти, основно неусвоени средства по одобрени заеми, гаранции и акредитиви, представляващи неотменяем ангажимент на Банката да извърши плащания в случай, че клиент не може да изпълни задълженията си към трета страна и са носители на кредитен риск, аналогично на балансовите кредитни експозиции.

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Банката формира различни подпортфейли, базирани на типа на контрагентите и носителите на кредитен риск, както следва:

- директно кредитиране – портфейл от кредитни ангажименти с длъжници юридически лица, различни от банкови финансови институции и кредити към физически лица (кредити към служители на Банката), както и субекти от публичния сектор.
- индиректно финансиране или „он-лендинг“ – портфейл от кредити, формирани към финансови (банкови и небанкови) институции, които имат за цел предоставяне на финансиране/улесняване достъпа до финансиране на микро, малки и средни предприятия в Република България.
- финансиране по линията на НПЕЕМЖС в изпълнение на ПМС 18 на МС.

Извън рамките на кредитния портфейл, кредитен риск в дейността на Банката е наличен при експозиции, формирани при други нейни дейности:

- портфейл от финансови инструменти различни от кредити, формиран във връзка с управление на свободните средства на Банката, който е съставен основно от държавни ценни книги с емитент Република България и други държави от ЕС, класифицирани като „финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход“.
- към банки по линия на операции на паричен пазар, пласирани срочни депозити и наличности по ностро сметки;
- експозиции на вземания, обвързани с държавния бюджет.

В Банката функционира система от лимити във връзка с кредитния риск и риска от концентрации за различните подпортфейли, като текущо се следи кредитния риск и риска от концентрации на финансовите активи, както на базата на отраслови критерии, по отделни контрагенти, така и по застрахователни дружества, осигуряващи покритие. По отношение на директното кредитиране на Банката, за него се следи разпределението по икономически сектори и към клиенти и група свързани клиенти, като се спазват вътрешни ограничения (лимити) за концентрация на корпоративния кредитен портфейл по икономически сектори.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Максимална експозиция на кредитен риск

Експозицията към кредитен риск, произтичащ от финансовите активи, признати в индивидуалния отчет за финансовото състояние е, както следва:

Финансов актив	2021		2020	
	максимална	нетна	максимална	нетна
Парични средства в каса и по разплащателна сметка в Централната банка	243,625	243,625	496,268	496,268
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Вземания от банки	387,437	385,347	480,169	478,181
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Предоставени кредити и аванси на клиенти	2,068,281	1,727,836	2,101,281	1,845,236
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Вземания от Републиканския бюджет	18,866	18,817	57,975	57,824
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход – Дългови ценни книжа	591,943	591,943	581,711	581,711
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход – Капиталови ценни книжа	64,669	64,669	54,059	54,059
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Дългови ценни книжа	2,011	1,920	2,011	1,930
Други финансови активи	2,116	2,116	14,446	14,446
	3,378,948	3,036,273	3,787,920	3,529,655

Позиция „Вземания от Републикански бюджет“ включва кредити по Национална програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради в размер на 18,866 хил. лв. (2020: 57,975 хил. лв.).

Експозицията към кредитен риск, произтичащ от условни ангажименти, отчетени задбалансово, е както следва:

	2021		2020	
	максимална	нетна	максимална	нетна
Кредитни гаранции по програми анти-КОВИД	680,938	504,568	479,462	359,154
Неусвоен размер на разрешени кредити	241,448	241,416	317,520	317,477
Банкови гаранции и акредитиви	130,295	118,262	152,835	134,951
Невнесена част от акции на Three Seas Initiative	25,031	25,031	25,399	25,399
Участие в инвестиционна програма SIA	861	861	1,006	1,006
	1,078,573	890,138	976,222	837,987
Максимална експозиция към кредитен риск	4,457,521	3,926,411	4,764,142	4,367,642

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

При определяне на нетната експозиция, са взети предвид начислените обезценки и провизии, високоликвидните обезпечения (държавни ценни книжа и парични средства), както и нетната настояща стойност на ликвидни обезпечения – недвижими имоти.

Кредитен риск - концентрация

В таблицата на следващата страница са представени данни за финансовите активи на Банката (парични средства по разплащателни сметки и в Централна банка, вземания от банки, финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, предоставени кредити и аванси на клиенти, вземания от Републиканския бюджет и други финансови активи), класифицирани по сектори на икономиката (по брутна стойност преди обезценка):

Сектори	2021	%	2020	%
Държавно управление	711,325	21.05%	770,213	20.61%
Финансови услуги	913,969	27.05%	1,245,205	31.98%
Търговия	631,007	18.67%	445,387	11.92%
Промисленост, общо	336,164	9.95%	486,486	13.02%
<i>Промисленост - производство и разпределение на енергия</i>	103,046	3.05%	115,635	3.09%
<i>Промисленост - производство на машини и оборудване</i>	91,086	2.70%	78,015	2.09%
<i>Промисленост - производство на хранителни продукти</i>	46,465	1.38%	44,933	1.20%
<i>Промисленост - производство на тютюневи изделия</i>	-	-	148,640	3.98%
<i>Промисленост - други производства</i>	95,567	2.83%	99,263	2.66%
Туристически услуги	271,309	8.03%	266,325	7.13%
Транспорт	207,079	6.13%	256,081	6.85%
Строителство	156,914	4.64%	155,773	4.14%
Операции с недвижими имоти	57,356	1.70%	57,897	1.55%
Селско стопанство	32,638	0.97%	49,359	1.32%
Други отрасли	61,187	1.80%	55,194	1.48%
	3,378,948	100%	3,787,920	100%

Най-голямата кредитна експозиция на Банката, предоставена на група свързани лица /извън банкови институции/ е в размер на 182,419 хил. лв. (включително 147,727 хил. лв. балансов дълг, 31,635 хил. лв. сума за усвояване и 3,057 хил. лв. гаранции) по амортизирана стойност (31.12.2020: 198,839 хил. лв.), което представлява 17.05% от собствения (СК)/приемливия (Пр.К) капитал на Банката съгласно Регламент 575/2013/ЕС (31.12.2020: 19.14%).

Към 31.12.2021 г. и 31.12.2020 г. няма експозиция на клиент или група свързани клиенти, която да е по-голяма от 25% от собствения капитал на Банката.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Кредитен риск – концентрация (продължение)

Концентрацията на клиентския портфейл (извън банкови институции) е представена в следващата таблица:

	2021		2020	
	Нетна експозиция*	% от СК	Нетна експозиция*	% от СК
Най-голяма обща експозиция към клиентска група	179,362	16.76%	192,302	18.51%
Общ размер на десетте най-големи експозиции	1,055,352	98.62%	1,111,600	107.00%
Обща сума двадесетте най-големи експозиции	1,423,152	132.98%	1,625,663	156.48%

*Нетна експозиция – Стойността на експозицията след приспадане на провизиите и високо ликвидните обезпечения.

Структурата на финансовите активи на Банката съгласно рисковите класификационни групи е следната (по брутна стойност преди обезценка):

Към 31 декември 2021 г.	Редовни	Наблюдавани	Необслужвани	Общо
	(Фаза 1)	(Фаза 2)	(Фаза 3)	
Парични средства в каса и по разплащателна сметка в Централната банка	243,625	-	-	243,625
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Вземания от банки	387,437	-	-	387,437
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Вземания от Републикански бюджет	18,866	-	-	18,866
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Кредити за търговско недвижимо имущество и строителство	396,453	190,902	139,394	726,749
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Търговски кредити	514,595	452,241	117,914	1,084,750
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Потребителски кредити	1,918	6	7	1,931
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Жилищни ипотечни кредити на физически лица	2,032	-	-	2,032
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Кредити на други финансови институции	124,777	-	6,965	131,742
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Дългови ценни книжа	2,011	-	-	2,011
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Други кредити и вземания	28,350	64,307	28,420	121,077
ФА, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход – Дългови ценни книжа	591,943	-	-	591,943
ФА, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход – Капиталови ценни книжа	64,669	-	-	64,669
Други финансови активи	2,116	-	-	2,116
Общо финансови активи	2,378,792	707,456	292,700	3,378,948

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

<i>Към 31 декември 2020 г.</i>	Редовни (Фаза 1)	Наблюдавани (Фаза 2)	Необслужвани (Фаза 3)	Общо
Парични средства в каса и по разплащателна сметка в Централната банка	496,268	-	-	496,268
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Вземания от банки	480,169	-	-	480,169
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Вземания от Републикански бюджет	57,975	-	-	57,975
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Кредити за търговско недвижимо имущество и строителство	429,109	215,197	110,623	754,929
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Търговски кредити	739,875	204,236	106,095	1,050,206
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Потребителски кредити	1,076	17	11	1,104
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Жилищни ипотечни кредити на физически лица	1,150	-	-	1,150
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Кредити на други финансови институции	110,857	-	8,061	118,918
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Дългови ценни книжа	2,011	-	-	2,011
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Други кредити и вземания	26,679	117,528	30,767	174,974
ФА, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход – Дългови ценни книжа	581,711	-	-	581,711
ФА, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход – Капиталови ценни книжа	54,059	-	-	54,059
Други финансови активи	14,446	-	-	14,446
Общо финансови активи	2,995,385	536,978	255,557	3,787,920

По-долу са представени видовете обезпечения извън търговски предприятия, приети от Банката във връзка с отпуснати кредити, по справедлива стойност, определена от лицензирани независими оценители и потвърдена от служител на Банката, притежаващ необходимия лиценз:

Вид обезпечение	2021		2020	
	Справедлива стойност	%	Справедлива стойност	%
Ипотечи	540,809	57.80	752,298	57.96
Залог на машини, съоръжения, оборудване и материални запаси	287,494	30.73	315,850	24.34
Блокирани депозити	36,653	3.92	57,968	4.47
Ипотечи върху кораби	46,432	4.96	97,276	7.49
Застраховка кредитен риск	23,612	2.52	50,524	3.89
Ценни книжа котиран на борсов пазар	-	0.00	20,536	1.58
Банкови гаранции	635	0.07	3,451	0.27
Общо обезпечения	935,635	100	1,297,903	100

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Кредитните експозиции могат да бъдат обезпечени с повече от едно обезпечение, т.е. могат да бъдат включени в повече от една позиция. Сумата от обезпеченията може да надхвърля 100%, тъй като по един кредит може да има повече от едно обезпечение.

Банката може да предоговори първоначалните условия по сключени договори в случаите на молба от страна на контрагентите. Обичайно това са сроковете за усвояване на кредитите, размера на кредита, лихвените нива и/или погасителните планове от гледна точка размерите на конкретни погасителни вноски. Най-често това се наблюдава в случаи на промяна на първоначалните параметри, целите и обхвата, респ. времеви график на проектите. При предоговарянето се анализират измененията в първоначалните условия, с цел установяване дали промените представляват концесия (отстъпка) в полза на длъжника, както и доколко тази отстъпка значително изменя паричните потоци и тяхната нетна настояща стойност и, следователно, експозицията следва да се приеме за модифицирана/преструктурирана и, съответно, да бъде класифицирана във Фаза 2 или Фаза 3.

Съгласно Политика и правила за определяне на очаквана загуба и обезценка на експозиции на ББР, Банката следи експозициите за индикатори, които биха могли да доведат до обезценка в бъдещ период. Тези индикатори са както следва:

„Чл. 11. Индикатори за обезценка:

(1) Значително увеличение на кредитния риск, водещо до признаване на очакваната кредитна загуба през целия живот на актива (т.е. преминаване от 12-месечна очаквана кредитна загуба) и респективно класифициране във Фаза 2 (наблюдавани) би могло да е резултат от следните обстоятелства:

1. значителни промени във вътрешните индикатори на кредитния риск в резултат на промяна в кредитния риск спрямо началото на живота на актива;

2. други промени в лихвените нива или условията на съществуващ финансов инструмент, които биха били съществено различни, ако инструментът бе новоотпуснат или емитиран към датата на отчета (например по-строги условия, увеличени изисквания за обезпечение или гаранции) поради промени в кредитния риск на финансовия инструмент спрямо този при първоначалното му признаване;

3. значителни промени в индикаторите на външния пазар на кредитен риск за конкретен финансов инструмент или подобни финансови инструменти със същия очакван срок на живот. Промените в пазарните показатели за кредитен риск включват, но не се ограничават до:

а) кредитния спред;

б) цената на суапа за кредитно неизпълнение за кредитополучателя;

в) продължителността на периода или степента, в която справедливата стойност на даден финансов актив е по-ниска от амортизираната му стойност; и

г) промени в цената на дълга и капиталовите инструменти на кредитополучателя

д) друга пазарна информация, свързана с кредитополучателя.

4. реална или очаквана съществена промяна във външен кредитен рейтинг на финансовия инструмент (или на длъжника);

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

5. *реално или очаквано понижаване на вътрешен кредитен рейтинг за кредитополучателя или намаляване на скоринг рейтинг използван за оценка на кредитния риск;*

6. *съществуващи или прогнозирани неблагоприятни промени в бизнеса, финансовите или икономически условия, които се очаква да доведат до значителна промяна в способността на заемополучателя да изпълни задълженията си.;*

7. *действителна или очаквана значителна промяна в оперативните резултати на Кредитополучателя, като например реални или очаквани намаляващи приходи или маржове, увеличаване на оперативните рискове, недостиг на оборотен капитал, влошаване на качеството на активите, увеличен ливъридж, ниска ликвидност, проблеми с управлението или промени в обхвата на бизнес или организационната структура, които води до значителна промяна в способността на кредитополучателя да изпълни задълженията си по дълга.;*

8. *значителни увеличения на кредитния риск за други финансови инструменти на същия кредитополучател;*

9. *настъпила или очаквана значителна неблагоприятна промяна в регулаторната, икономическата или технологичната среда на кредитополучателя, която води до значителна промяна в способността на кредитополучателя да посрещне задълженията си;*

10. *значителни промени в стойността на обезпечението по дълга или в качеството на гаранции и допълнителни кредитни защити от трета страна, при които се очаква да се намали икономическия стимул на заемополучателя за извършване на планирани договорни плащания или по друг начин да окаже влияние върху вероятността за неизпълнение на кредита;*

11. *значителна промяна в качеството на гаранция, предоставена от акционер (или от собствениците на дадено лице), ако акционерът (собствениците) имат стимул и финансова възможност да предотвратят неизпълнение, чрез увеличение на капитал и/или парични средства;*

12. *значителни промени, като например намаляване на финансовата подкрепа от предприятие майка или друго дъщерно дружество или действителна или очаквана значителна промяна в качеството на кредитна защита, които се очаква да намалят икономическия стимул на заемополучателя да извършва договорни плащания;*

13. *очаквани промени в документацията по заема, включително очаквано нарушение на договора, което може да доведе до освобождаване на длъжника от задължение за спазване на договорни ангажименти или изменение на договорите, лихвени ваканции, лихвени увеличения, изисквания за допълнително обезпечение, гаранции или други промени в договорната рамка на инструмента;*

14. *значителни промени в очакваните резултати и поведение на кредитополучателя, включително промени в платежното състояние на кредитополучателите в групата;*

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

15. конкретни промени в подхода на Банката по отношение управлението на кредита във връзка с финансовия инструмент; например въз основа на новопоявили се индикатори за промяна в кредитния риск на финансовия инструмент, се очаква практиката на Банката за управление на кредитния риск да стане по-активна или съсредоточена върху управлението на инструмента, включително по-внимателно или по-контролиращо наблюдение, или активна намеса в отношенията с кредитополучателя.;

16. информация за просрочия, включително случаи на просрочие с повече от 30 дни (ако има доказателства, че значителен брой длъжници с просрочие за повече от 30 дни не достигат етапа на значително влошаване, този праг може да бъде увеличен, като за целта са необходими обширни подкрепящи данни съгласно параграф B5.5.19 на МСФО 9);

17. стартиране на съдебни процедури, предявяване на банкови гаранции или други обстоятелства, които се очаква да доведат до значителни разходи за кредитополучателя;

18. значително забавяне в предоставянето на финансова и друга необходима информация от страна на кредитополучателя;

19. поемането на значителни задължения на кредитополучателя към трети лица, вкл. задбалансови, които биха довели до затруднения или невъзможност за коректното обслужване на кредитната експозиция в Банката.

(2) Събития, свързани с класификация, при която даден финансов инструмент се класифицира във Фаза 3, т.е. се счита за актив с влошено кредитно качество и в повечето случаи съответстват на дефиницията за неизпълнение по инструмента, са:

1. значителни финансови затруднения на длъжника;

2. просрочени или неплатени задължения към Банката за повече от 90 дни;

3. представяне на отстъпка на длъжника поради финансовите му затруднения, която в никакъв друг случай не би била предоставена от Банката;

а) в случай, че в резултат на предоговаряне и предоставяне на отстъпка на длъжника, водеща до изменения на паричните потоци, активът се отписва и се създава нов такъв (признава се първоначално), Банката оценява само 12-месечната очаквана загуба. Допълнителен анализ на очаквана кредитна загуба се осъществява в случай на наличието на повишен кредитен риск.

б) в случай, че в резултат на предоговаряне и предоставяне на отстъпка на длъжника, водеща до изменения на паричните потоци, активът се отписва и се създава нов такъв (признава се първоначално), но в резултат на това последният се отчита като закупен/възникнал обезценен актив, Банката признава кумулативните изменения в очакваните кредитни загуби през целия му живот.

в) в случай, че в резултат на предоговаряне и предоставяне на отстъпка на длъжника финансовият актив не бъде отписан, банката анализира дали има значително увеличение на кредитния риск, сравнявайки между:

(аа) риска от неизпълнение, оценен към отчетната дата (въз основа на променени договорни условия); и

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

(бб) рискът от неизпълнение, оценен при първоначалното признаване (въз основа на първоначалните непроменени договорни условия);

за да установи дали трябва да се признае очаквана кредитна загуба за целия живот или за 12 месеца;

4. висока вероятност от неплатежоспособност на длъжника или друга финансова реорганизация на длъжника;

5. други доказателства за влошаване на платежния статус на длъжника."

Също така, анализът следва да определи дали модификацията е съществена до степен, която дава основание да се отпише активът и да се заведе нов такъв.

През 2021 г. Банката извърши анализ на ефекта от модификациите върху експозициите от портфейла си, включително такива осъществени в рамките на частен мораториум във връзка с пандемията КОВИД-19, с цел да определи дали някои от тях не индикират необходимост от отписване и отчитане на нов актив. В резултат от анализа бе оценено, че ефектът от модификациите не е значителен.

Анализът на промените в стойностите на основните групи финансови активи и тяхната обезценка са представени в подсекция „Отчитане на ОКЗ“ в тази секция.

По отношение на кредитите, отпускани по програмата за енергийна ефективност, следва да бъде отбелязано, че съгласно параметрите на програмата размерът на одобрения кредит подлежи на регулярен процес на актуализация с оглед контрол на разходите по изпълнение. Резултат от този контрол е подписването на анекси по кредитите с актуализиране на финансовите параметри.

БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ ЕАД

БЕЛЕЖКИ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2021

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

В таблицата по-долу са представени данни за стойността на портфейла от финансови активи на Банката по видове инструменти по амортизирана стойност:

	Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност										Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход					
	Нефинансови институции		Републикански Бюджет		Финансови институции		Физически лица		Парични средства в каса и по разплащателна сметка в Централната банка		Ценни книжа, отчитани по амортизирана стойност		Други финансови активи		Дългови инструменти	
	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020
Обезценени на индивидуална основа																
-----редовни (Фаза 1)	675,005	828,852	-	-	-	-	-	-	-	-	2,011	2,011	2,116	14,446	591,943	581,711
-----наблюдавани (Фаза 2)	688,531	481,929	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-----необслужвани (Фаза 3)	191,053	200,659	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Брутна стойност	1,554,589	1,511,440	-	-	-	-	-	-	-	-	2,011	2,011	2,116	14,446	591,943	581,711
<i>В т.ч. предоговорени</i>	1,438,103	1,110,772	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Просрочени, но необезценени																
-----редовни (Фаза 1)	-	28,716	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-----наблюдавани (Фаза 2)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-----необслужвани (Фаза 3)	46,180	15,444	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Брутна стойност	46,180	44,160	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>В т.ч. предоговорени</i>	46,180,	43,887	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>До 30 дни</i>	-	28,716	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>От 30- 90 дни</i>	2,722	2,642	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Над 90 дни</i>	43,458	12,528	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ ЕАД

БЕЛЕЖКИ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2021

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност

Финансови активи,
отчитани по
справедлива
стойност през друг
всеобхватен доход

	Нефинансови институции		Републикански Бюджет		Финансови институции		Физически лица		Парични средства в каса и по разплащателна сметка в Централната банка		Ценни книжа, отчитани по амортизирана стойност		Други финансови активи		Дългови инструменти	
Обезценени на портфейлна основа																
-----редовни (Фаза 1)	184,559	206,863	18,866	57,975	73,990	88,795	3,949	2,226	-	-	-	-	-	-	-	-
-----наблюдавани (Фаза 2)	3,436	55,031	-	-	-	-	6	17	-	-	-	-	-	-	-	-
-----необслужвани (Фаза 3)	51,314	32,584	-	-	-	-	8	11	-	-	-	-	-	-	-	-
Брутна стойност	239,309	294,478	18,866	57,975	73,990	88,795	3,963	2,254	-	-	-	-	-	-	-	-
В т.ч. предоговорени	164,540	245,270	18,866	-	50,271	61,578	247	200	-	-	-	-	-	-	-	-
Просрочени, но необезценени																
-----Фаза 1	204,612	242,090	-	-	313,447	391,374	-	-	243,625	496,268	-	-	-	-	-	-
-----Фаза 2	15,483	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-----Фаза 3	4,145	6,859	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Брутна стойност	224,240	248,949	-	-	313,447	391,374	-	-	243,625	496,268	-	-	-	-	-	-
В т.ч. предоговорени	220,767	226,764	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Брутна стойност	2,064,318	2,099,027	18,866	57,975	387,437	480,169	3,963	2,254	243,625	496,268	2,011	2,011	2,116	14,446	591,943	581,711
В т.ч. предоговорени	1,869,590	1,626,693	18,866	-	50,271	61,578	247	200	-	-	-	-	-	-	-	-

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Банката класифицира непросрочени и необезценени експозиции в посочените класове в зависимост от вътрешния им кредитен рейтинг, както следва:

- висок клас – от кредитен рейтинг от 1 до 3 – Фаза 1
- стандартен клас – от кредитен рейтинг от 4 до 5 – Фаза 1
- нисък клас – от кредитен рейтинг от 6 до 7 – Фаза 1 (рейтинг 6), без просрочие или с просрочие до 30 дни или Фаза 2 (рейтинг 7) и просрочие в интервала 30 до 90 дни
- необслужвани – Фаза 3 (рейтинг 8, 9 и 10) и просрочие над 90 дни.

Наблюдаваните кредити и вземания (Фаза 2), представени по амортизирана стойност, са както следва:

	2021	2020
Кредити за търговско недвижимо имущество и строителство	190,902	215,197
Търговски кредити	452,241	204,236
Потребителски кредити	6	17
Други кредити и вземания	64,307	117,528
	<u>707,456</u>	<u>536,978</u>

Когато първоначалните условия на споразумението са изменени чрез даване на концесии (отстъпки) от страна на Банката към длъжника, който изпитва или предстои да изпита затруднения при изпълнението на своите финансови задължения, кредитът се класифицира като „преструктуриран“ (Фаза 2 или 3, съгласно Политика и правила за определяне на очаквана загуба и обезценка на експозиции на ББР).

Преструктурираните кредити и вземания, представени по амортизирана стойност, са както следва:

	2021	2020
Кредити за търговско недвижимо имущество и строителство	269,061	75,746
в т.ч. Редовни (Фаза 1)	-	615
Наблюдавани (Фаза 2)	169,444	8,659
Необслужвани (Фаза 3)	99,617	66,472
Търговски кредити	352,245	73,506
в т.ч. Редовни (Фаза 1)	-	-
Наблюдавани (Фаза 2)	268,101	58,865
Необслужвани (Фаза 3)	84,144	14,641
Други кредити и вземания	79,269	75,564
в т.ч. Редовни (Фаза 1)	-	-
Наблюдавани (Фаза 2)	64,307	75,564
Необслужвани (Фаза 3)	14,962	-
	<u>700,575</u>	<u>224,816</u>

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Условни ангажименти

Банкови гаранции, акредитиви и неуسوени кредитни ангажименти

Банката оценява кредитното качество на предоставените условни ангажименти чрез методология, която оценява дали са възникнали събития, които да потвърждават в голяма степен вероятността да изтекат ресурси от Банката.

Тези разходи (загуби) се определят на база Политика и Методика за оценка на очакваните кредитни загуби и процедура за изчисляване на ББР въз основа на Конверсионен фактор (CCF), който се прилага при задбалансови експозиции, при които има вероятност те да се превърнат в балансови (плащане по гаранции, усвояване на част от разрешения размер на кредита и др.).

Към датата на отчета, Банката е идентифицирала ангажименти за 130,108 хил. лв. (2020 г.: 151,116 хил. лв.), които са провизирани в размер на 1,345 хил. лв. (2020: 2,782 хил. лв.) (Бележка 32).

Кредитни гаранции анти-КОВИД

През 2020 г. Банката, въз основа на Решения на Министерския съвет на РБ, стана гарант към група български търговски банки за кредити за физически и юридически лица, с цел преодоляване на последствията от пандемията от КОВИД-19 (виж Бележка 37). За тези програми, ББР възприе специална методика за провизиране с оглед спецификата на програмите, профила на клиентите и структурата на свързаните с продуктите ангажименти за входящи и изходящи парични потоци, както следва:

Програма за фирми – МСП и междинни предприятия

Основните параметри на програмата и гарантираните кредити са:

- Задължението за плащане по гаранциите е на практика безусловно (за кредити, допуснати в програмата).
- Гаранциите са на 100% от главницата по заема. Установен е максимален таван на плащанията – първоначално от 30%, а с решение на Министерски съвет в края на 2020 г. таванът е повишен на 50%.
- Селекцията на кредитополучателите е базирана на критерии, свързани с ефектите от пандемията, а не на обичайните критерии за предоставяне на финансиране на юридически лица. Включени са МСП, а с измененията от края на 2020 г. и междинни предприятия.
- Банките имат възможност да включват кредити без обичайно необходимото обезпечение (изисква се 20% покритие на експозициите с обезпечение). Също така, възможно е включването на определен процент вече формирани експозиции, а самоучастието на банките е определено на 20%. Условиата предопределят значително по-висок риск от този при обичайни гаранционни програми за бизнеса.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Условни ангажименти (продължение)

Кредитни гаранции анти-КОВИД (продължение)

Към 31.12.2021 г. ББР е поела към търговските банки ангажимент за гаранции в размер на 397.5 млн. лв., а те от своя страна са отпуснали гарантирани кредити за 413.6 млн. лв.³ Очакванията са издаването на гаранциите по програмата да приключи през 2022 г. (краен срок 30.06.2022 г.).

Целият размер на програмата до 400 млн. лв.⁴ ще бъде достигнат чрез договаряне с търговските банки на допълнителни гаранционни линии през 2022 г.

При заложените параметри оценките за очакваните развития са:

- Плащанията от страна на ББР да възлязат на 30% от поетия гаранционен ангажимент, а останалите 70% да бъдат изплатени от кредитополучателите;
- Реализацията на основната част от плащанията по програмата да продължи до 2 години след оригиналния матуритет на кредитите (отчитане на времето между начало на неизпълнение и плащане от страна на ББР и удължаване на срока на погасяване на лица с частично неизпълнение);
- Възстановяването на платените по гаранциите суми да възлезе на 35% от платените суми. Тази оценка отчита разходите по събиране на вземанията.
- Използван е дисконтов процент от 1%, съответстващ на приложимия лихвен процент по пасивите на ББР.

Моделът за обезценка и резултиращите очаквани загуби не се влияят значително от срока за усвояване по програмите и, съответно, погасяване на задълженията, предвид очакваните много ниски лихви в средносрочен план и съответно, много ниски дисконтови фактори за бъдещите парични потоци.

Чувствителността на нетната настояща стойност на плащанията към ефективно реализирания процент плащания от страна на ББР е 3.33% за всеки 1% изменение спрямо базовата стойност. Чувствителността ѝ към процента на възстановяване на вече изплатените суми е 1.51% за всеки 1% изменение.

³ Размерът на гаранцията е 50% от общия размер на кредита.

⁴ С решение на Министерски съвет от /дата/, се дава възможност до 100 млн. лв. да бъдат прехвърлени от програмата за фирми към програмата за физически лица, без това да променя общия размер на програмата или лимита за фирми. Към 31.12.2021 г., обемът гарантирани кредити по програмата за физически лица доближава 300 млн. лв.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Условни ангажименти (продължение)

Кредитни гаранции анти-КОВИД (продължение)

Програма за физически лица

Основните параметри на програмата и гарантираните кредити са:

- Плащанията по гаранциите са на практика безусловни (за кредити допуснати в програмата);
- Гаранциите са за 100% от главницата по заема;
- Селекцията на кредитополучателите е базирана на критерия засегнатост от пандемията, а не на обичайните критерии за предоставяне на финансиране на физически лица. Това са лица в неплатен отпуск или самонаети лица с намалени приходи. Доходите на кредитополучателите са стресирани и значително по-ниски от обичайните;
- ББР компенсира участващите търговски банки с плащане на годишна база в размер на 1.50% върху размера на поетия гаранционен ангажимент;

С РМС 506/15.07.2021 г. е одобрено удължаване на срока за кандидатстване за кредит на физическите лица „до 31.08.2021 г. или до изчерпване на гаранционните лимити за финансиране от страна на банките - партньори по програмата, което от двете настъпи по-рано“. Кредитите са с гратисен период до две години и срочност до 5 години.

При заложените параметри оценките за очакваните развития са:

- Плащанията от страна на ББР да възлязат на 40% от поетия гаранционен ангажимент, а останалите 60% да бъдат изплатени от кредитополучателите;
- Реализацията на основната част от плащанията по програмата да продължи до 2 години след оригиналния матуритет на кредитите (отчитане на времето между начало на неизпълнение и плащане от страна на ББР и удължаване на срока на погасяване на лица с частично неизпълнение);
- Възстановяването на плащанията по гаранциите суми да възлезе на 25% от платените суми. Тази оценка отчита разходите по събиране на вземанията;
- Заплащането на 1.5% към търговските банки е неотменим ангажимент на ББР, който е включен в калкулацията;
- Използван е дисконтов процент от 1%, съответстващ на приложимия лихвен процент по пасивите на ББР.

Към 31.12.2021 г. ББР е поела към търговските банки ангажимент за гаранции в размер на 283.4 млн. лв., а те от своя страна са отпуснали гарантирани кредити за 236.1 млн. лв.⁵ Издаването на гаранциите по програмата приключи през м. декември 2021 г.

⁵ Размерът на гаранцията е 100% от общия размер на кредита.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Условни ангажименти (продължение)

Кредитни гаранции анти-КОВИД (продължение)

Програма за физически лица (продължение)

Моделът за обезценка и резултиращите очаквани загуби не се влияят значително от срока за усвояване по програмите и, съответно, погасяване на задълженията, предвид очакваните много ниски лихви в средносрочен план и съответно, много ниски дисконтови фактори за бъдещите парични потоци.

Чувствителността на нетната настояща стойност на плащанията към ефективно реализирания процент плащания от страна на ББР е 1.96% за всеки 1% изменение спрямо базовата стойност. Чувствителността ѝ към процента на възстановяване на вече изплатените суми е 1.05% за всеки 1% изменение.

Към датата на отчета, Банката е издала гаранции за 680,938 хил. лв., гарантирала е експозиции по двете програми на обща стойност 649,663 хил. лв. и е заделила провизии на стойност 176,370 хил. лв.

Отчитане на очаквани кредитни загуби (ОКЗ)

За инструментите, отчитани по амортизирана стойност, ОКЗ намаляват балансовата стойност в отчета за финансовото състояние.

За дългови инструменти, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, ОКЗ е част от негативната промяна на справедливата стойност, дължаща се на увеличен кредитен риск. Те продължават да се представят по справедлива стойност в отчета за финансовото състояние, като натрупания коректив за загуби се представя в отчета за всеобхватния доход. При последващо отписване на инструмента, натрупаният коректив се признава в печалбата или загубата за периода.

Вероятност от неизпълнение (PD)

PD е вероятността даден контрагент да не изпълни договорните клаузи, свързани с изплащане на дълга. За всеки вид индивидуална експозиция или портфейл, когато група експозиции се оценяват колективно, Банката поддържа историческа информация за движението между различните фази.

Стойността на 12M PD се определя въз основа на наблюдаваните темпове на влошаване и се изчислява като движеща се средна стойност (moving average) за период, който обхваща минимум 2 години. За експозиции, които се оценяват индивидуално, стойността на 12M PD се определя в зависимост от присъдения кредитен рейтинг съобразно вътрешен модел. Данните за промените в рейтинга на кредитополучателите в едногодишен хоризонт се обобщават в транзакционни матрици, като за всяка стъпка на рейтинга се изчислява 12M PD в зависимост от броя на установените случаи на неизпълнение. Банката коригира стойностите на 12M PD с цел отразяване на текущите или очаквани икономически условия, които могат да се различават от тези през анализирания исторически периоди.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Отчитане на очаквани кредитни загуби (ОКЗ) (продължение)

Експозиция при неизпълнение (EAD)

EAD представлява очаквания размер на експозицията към момента на неизпълнение. Тя се определя в зависимост от типа на кредита, като се отчитат както усвоените, така и договорените неуسوени суми, според очакванията за бъдещи усвоявания.

Загуба при неизпълнение (LGD)

LGD представлява съотношението между очакваната загуба по експозицията, дължаща се на неизпълнение, към размера на експозицията при неизпълнение. Банката изчислява каква би била потенциалната загуба, ако експозицията мине в неизпълнение и единственият източник за погасяване на задълженията би бил реализиране на обезпеченията. Загубата се представя като процент от EAD.

Банката е определила относителни прагове, които също се използват за експозициите, за които важат абсолютните прагове и за тези, за които няма определени такива. Те са на базата на матрици обхващащи целия кредитен цикъл (through-the-cycle, TTC) и промяната на вероятността за неизпълнение на съответните експозиции от външните агрегирани данни на Moody's (като предварително Банката има разработена методология за приравняване на вътрешните кредитни рейтинги към тези на рейтинговата агенция), както и от историческите данни за експозициите на банката.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

Основни групи активи, подлежащи на обезценка

В следващите таблици са представени движенията на основните групи активи, подлежащи на обезценка, между различните фази за периода 01.01-31.12.2021 г. и 01.01-31.12.2020 г.:

Активи, отчитани по амортизирана стойност (с изключение на Държавно Управление и вземания от банки)	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Общо
Салдо към 01.01.2020 г.	1,300,937	263,907	246,112	1,810,956
Трансфери:				
Трансфер от Фаза 1 към Фаза 2	(287,716)	287,716	-	-
Трансфер от Фаза 1 към Фаза 3	(9,967)	-	9,967	-
Трансфер от Фаза 2 към Фаза 3	-	(27,436)	27,436	-
Трансфер от Фаза 2 към Фаза 1	110	(110)	-	-
Нововъзникнали и новопридобити експозиции	341,568	26,201	12,050	379,819
Изплатени или прехвърлени	(159,351)	(13,523)	(37,662)	(210,536)
Увеличени	125,177	222	(2,346)	123,053
Салдо към 31.12.2020 г.	1,310,758	536,977	255,557	2,103,292
Трансфери:				
Трансфер от Фаза 1 към Фаза 2	(229,334)	229,334	-	-
Трансфер от Фаза 1 към Фаза 3	(4,335)	-	4,335	-
Трансфер от Фаза 2 към Фаза 3	-	(51,780)	51,780	-
Трансфер от Фаза 2 към Фаза 1	5,158	(5,158)	-	-
Трансфер от Фаза 3 към Фаза 2	-	2,672	(2,672)	-
Нововъзникнали и новопридобити експозиции	83,023	13,273	114,300	210,596
Изплатени или прехвърлени	(203,696)	(23,615)	(130,859)	(358,170)
Увеличени	108,562	5,753	259	114,574
Салдо към 31.12.2021 г.	1,070,136	707,456	292,700	2,070,292

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Отчитане на очаквани кредитни загуби (ОКЗ) (продължение)

Основни групи активи, подлежащи на обезценка (продължение)

В таблицата, представена по-горе, се включват всички активи, отчитани по амортизирана стойност – нефинансови предприятия, включително с държавно участие, физически лица и небанкови финансови институции.

Активи, отчитани по амортизирана стойност - Държавно управление	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Общо
Салдо към 01.01.2020 г.	167,258	-	-	167,258
Нововъзникнали и новопридобити експозиции	3	-	-	3
Изплатени или прехвърлени	(139,135)	-	-	(139,135)
Увеличени	29,849	-	-	29,849
Салдо към 31.12.2020 г.	57,975	-	-	57,975
Нововъзникнали и новопридобити експозиции	291	-	-	291
Изплатени или прехвърлени	(47,328)	-	-	(47,328)
Увеличени	7,928	-	-	7,928
Салдо към 31.12.2021 г.	18,866	-	-	18,866

В Държавно управление Банката представя активи, отчитани по амортизирана стойност, свързани основно с Националната програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради (НПЕЕМЖС).

Активи, отчитани по амортизирана стойност - Банки и финансови институции	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Общо
Салдо към 01.01.2020 г.	341,522	-	-	341,522
Нововъзникнали и новопридобити експозиции	355,801	-	-	355,801
Изплатени или прехвърлени	(224,040)	-	-	(224,040)
Увеличени	6,886	-	-	6,886
Салдо към 31.12.2020 г.	480,169	-	-	480,169
Нововъзникнали и новопридобити експозиции	230,931	-	-	230,931
Изплатени или прехвърлени	(340,727)	-	-	(340,727)
Увеличени	17,064	-	-	17,064
Салдо към 31.12.2021 г.	387,437	-	-	387,437

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Отчитане на очаквани кредитни загуби (ОКЗ) (продължение)

Основни групи активи, подлежащи на обезценка (продължение)

Заемите към банки и финансови институции, представени в предходната таблица, включват както операции на междубанков пазар, така и депозити с различна срочност.

Активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход – дългови инструменти	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Общо
Салдо към 01.01.2020 г.	538,541	-	-	538,541
Нововъзникнали и новопридобити експозиции	147,317	-	-	147,317
Изплатени или прехвърлени	(231,034)	-	-	(231,034)
Увеличени	126,887	-	-	126,887
Салдо към 31.12.2020 г.	581,711	-	-	581,711
Нововъзникнали и новопридобити експозиции	138,749	-	-	138,749
Изплатени или прехвърлени	(167,961)	-	-	(167,961)
Увеличени	39,444	-	-	39,444
Салдо към 31.12.2021 г.	591,943	-	-	591,943

Портфейлът от ценни книжа е съставен основно от облигации на Република България, други европейски суверенни емитенти и облигации на големи корпоративни клиенти.

Движение на обезценките на основните групи обезценяеми активи през 2021 и 2020 г.

Размерът на очакваната кредитна загуба е функция на вероятността от неизпълнение на инструмента, реализираната загуба и размера на балансовата и задбалансовата експозиция. Вероятността от неизпълнение (PD) и реализираната загуба при неизпълнение (LGD) са параметрите, които участват в определяне на процента за провизиране и тези параметри се определят на базата на индивидуален преглед на ранните предупредителни знаци, които са хомогенни по отношение на кредитните си характеристики и на обвързаността си с международни и местни макроикономически променливи, които биха могли да им повлияят.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Отчитане на очаквани кредитни загуби (ОКЗ) (продължение)

Движение на обезценките на основните групи обезценяеми активи през 2021 и 2020 г. (продължение)

По-долу са представени движенията на обезценките през 2021 и 2020 г.:

Активи, отчитани по амортизирана стойност (с изключение на Държавно Управление)	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Общо
Салдо на обезценките към 01.01.2020 г.	26,971	4,758	124,377	156,106
Трансфери:				
Трансфер от Фаза 1 към Фаза 2	(58,109)	58,109	-	-
Трансфер от Фаза 1 към Фаза 3	(4,116)	-	4,116	-
Трансфер от Фаза 2 към Фаза 3	-	(829)	829	-
Трансфер от Фаза 2 към Фаза 1	1	(1)	-	-
Нови експозиции	19,293	3,289	1,110	23,692
Изплатени или прехвърлени	(3,524)	(455)	(32,556)	(36,535)
Увеличение на обезценката по съществуващи експозиции	93,193	7,911	11,759	112,863
Салдо на обезценките към 31.12.2020 г.	73,709	72,782	109,635	256,126
Трансфер от Фаза 1 към Фаза 2	(51,987)	51,987	-	-
Трансфер от Фаза 1 към Фаза 3	(53)	-	53	-
Трансфер от Фаза 2 към Фаза 3	-	(1,151)	1,151	-
Трансфер от Фаза 2 към Фаза 1	-	(218)	218	-
Нововъзникнали и новопридобити експозиции	1,302	198	45,780	47,280
Изплатени или прехвърлени	(2,867)	(241)	(60,541)	(63,649)
Увеличени	2,409	97,203	1,167	100,779
Салдо на обезценките към 31.12.2021 г.	22,513	220,560	97,463	340,536

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Отчитане на очаквани кредитни загуби (ОКЗ) (продължение)

Движение на обезценките на основните групи обезценяеми активи през 2021 и 2020 г. (продължение)

Активи, отчитани по амортизирана стойност - Държавно Управление	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Общо
Салдо на обезценките към 01.01.2020 г.	436	-	-	436
Нетно движение на обезценките по НПЕЕМЖС	(285)	-	-	(285)
Салдо на обезценките към 31.12.2020 г.	151	-	-	151
Нетно движение на обезценките по НПЕЕМЖС	(102)	-	-	(102)
Салдо на обезценките към 31.12.2021 г.	49	-	-	49

Активи, отчитани по амортизирана стойност - Банки и финансови институции	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Общо
Салдо на обезценките към 01.01.2020 г.	2,275	-	-	2,275
Увеличени/(Намалени)	(287)	-	-	(287)
Салдо на обезценките към 31.12.2020 г.	1,988	-	-	1,988
Увеличени/(Намалени)	102	-	-	102
Салдо на обезценките към 31.12.2021 г.	2,090	-	-	2,090

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Отчитане на очаквани кредитни загуби (ОКЗ) (продължение)

Движение на обезценките на основните групи обезценяеми активи през 2021 и 2020 г. (продължение)

Активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход – Дългови инструменти	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Общо
Салдо на обезценките към 01.01.2020 г.	1,500	-	-	1,500
Нови експозиции	386	-	-	386
Изплатени или прехвърлени	(310)	-	-	(310)
Други движения	594	-	-	594
Салдо на обезценките към 31.12.2020 г.	2,170	-	-	2,170
Нови експозиции	1,544	-	-	1,544
Изплатени или прехвърлени	(252)	-	-	(252)
Други движения	396	-	-	396
Салдо на обезценките към 31.12.2021 г.	3,858	-	-	3,858

Стойност на обезпеченията към 31.12.2021 г.

Стойността на обезпеченията по обезпечени активи е представена в следващата таблица:

Вид обезпечение	Балансова стойност на кредита	Стойност на обезпечението
Ипотечи	399,518	540,809
Залог на машини, съоръжения, оборудване и материални запаси	181,803	287,494
Блокирани депозити	613,548	36,653
Ипотека в/у кораб	32,951	46,432
Застраховка кредитен риск	37,820	23,612
Банкови гаранции	514	635
Други обезпечения	443,446	2,965,408
Необезпечени	18,236	-
Общо	1,727,836	3,901,043

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.1. Кредитен риск (продължение)

Стойност на обезпеченията към 31.12.2020 г.

Стойността на обезпеченията по обезпечени активи е представена в следващата таблица:

Вид обезпечение	Балансова стойност на кредита	Стойност на обезпечението
Ипотеки	636,271	752,298
Залог на машини, съоръжения, оборудване и материални запаси	186,849	315,850
Блокирани депозити	531,076	57,968
Ипотека в/у кораб	72,494	97,276
Застраховка кредитен риск	51,407	50,524
Ценни книжа котиран на борсов пазар	14,279	20,536
Банкови гаранции	6,096	3,451
Други обезпечения	319,987	3,102,524
Необезпечени	26,777	-
Общо	1,845,236	4,400,427

Основни рискови параметри, влияещи върху размера на ОКЗ

Риск от държавата

Банката е формирала портфейл от ценни книжа, класифицирани като финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, формиран основно от държавни ценни книжа с емитент Република България, други държави от ЕС и САЩ. Експозицията на Банката към държавен дълг е 544,305 хил. лв. към 31.12.2021 г. и 559,062 хил. лв. към 31.12.2020 г.

Книжата на Република България имат присъден кредитен рейтинг ВВВ със стабилна перспектива от Standard & Poor's (30.11.2021 г.), ВВВ с положителна перспектива от Fitch Ratings (23.07.2021 г., 22.01.2022 г.) и Ваа1 със стабилна перспектива от Moody's (10.10.2020 г.). Притежаваните книжа, емитирани от правителствата на други държави са с рейтинг не по-нисък от ВВВ- по скалата на Fitch Ratings/Standard&Poor's, или еквивалента Ваа3 по скалата на Moody's.

Според Fitch Ratings, рейтинг ВВВ означава, че „очакванията за неплатежоспособност са ниски и капацитетът за обслужване на финансовите задължения е адекватен, но при влошаване на икономическите условия или бизнес средата този капацитет е вероятно да намалее.“ Moody's и Standard&Poor's имат сходни дефиниции за рейтингите, дадени на суверена.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.2. Пазарен риск

Пазарните рискове са свързани с негативни изменения на лихвени проценти, валутни курсове, ликвидната позиция и други фактори, оказващи влияние върху цените на ценните книжа и другите финансови активи. Тези движения могат да дадат отражение върху финансовата позиция и рентабилността на Банката.

Лихвен риск

Лихвеният риск е вероятността от изменение на нетния приход от лихви или нетния лихвен марж, и пазарната стойност на собствения капитал, поради изменение на общите пазарни лихвени равнища.

Лихвеният риск се разглежда по отношение цялостната дейност на Банката. Регулярно се изготвят анализи на финансовите активи и пасиви, разпределени във времеви интервали според тяхната чувствителност към промени в лихвените проценти.

Подходът за измерване на лихвения риск по отношение на цялостната дейност основно включва:

- Анализ на лихвената чувствителност на дохода – измерващ лихвената чувствителност на нетния лихвен доход на Банката;
- Анализ на лихвената чувствителност на икономическия капитал – измерва лихвената чувствителност на икономическата стойност на капитала на Банката;
- Определяне, прилагане и отчитане на лимити за лихвен риск, отразяващи волатилността на съответната лихвена крива, както и рисковия апетит на Банката;
- Стрес тестове за лихвен риск – които представят потенциалното изменение на годишния нетен лихвен доход и икономическата стойност на капитала на Банката след прилагане на стрес-сценарии за изменение на лихвените криви по валути.

Анализът на лихвения риск при паричните потоци се извършва чрез разпределението на паричния поток на активите и пасивите, участващи в анализа на лихвения дисбаланс и формиращи съответните матуритетни несъответствия. При наличие на позиции в отчета за финансовото състояние на Банката, класифицирани като такива, определени по справедлива стойност, същите се отнасят в приложимата матуритетна зона в анализа на лихвения дисбаланс. Банката поддържа определени безлихвени активи и пасиви във връзка с осъществяване на разплащателни операции.

Освен анализа на лихвената чувствителност, при управление на лихвения риск регулярно се идентифицират и основните източници, участващи в промяната на нетния лихвен спред на Банката. Това спомага за вземане на своевременни решения по отношение на лихвената политика на Банката, в частност формиране на специфични продукти и осигуряването на източници на финансиране със съответните характеристики.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.2. Пазарен риск

Лихвен риск (продължение)

Комитетът за управление на активите и пасивите (КУАП) следи текущо лихвения риск, на който е изложена Банката, и разработва мерки за управлението и поддържането му в допустимите граници и лимити за Банката.

Таблицата по-долу обобщава лихвената експозиция и риск на Банката. В нея са включени активите и пасивите на Банката по балансова стойност, съгласно лихвените клаузи, заложен в договорите, матуритетната им структура и чувствителността им, спрямо движението на лихвените проценти.

31 декември 2021 г.	с плаващ лихвен %	с фиксиран лихвен %	безлихвени	Общо
Финансови активи				
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Вземания от банки	21,746	351,327	12,274	385,347
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Предоставени кредити и аванси на клиенти	1,692,769	33,135	1,932	1,727,836
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Вземания от Републиканския Бюджет	18,817	-	-	18,817
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Дългови ценни книжа	-	1,920	-	1,920
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход – Дългови ценни книжа	-	591,943	-	591,943
Други финансови активи	-	-	2,116	2,116
	1,733,332	978,325	16,322	2,727,979
Финансови пасиви				
Привлечени средства от международни институции	1,063,786	46,954	-	1,110,740
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции	726,621	132,450	22,602	881,673
Депозити от кредитни институции	1,719	-	-	1,719
Други привлечени средства	11,236	5,510	-	16,746
Задължения по договори за лизинг	492	-	-	492
Други финансови пасиви	-	-	3,406	3,406
	1,803,854	184,914	26,008	2,014,776
Общо балансова лихвена експозиция	(70,522)	793,411	(9,686)	713,203
Условни задължения и ангажименти	213,886	27,562	648,722	890,170

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.2. Пазарен риск (продължение)

Лихвен риск (продължение)

31 декември 2020 г.	с плаващ лихвен %	с фиксиран лихвен %	безлихвени	Общо
Финансови активи				
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Вземания от банки	23,149	442,481	12,551	478,181
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Предоставени кредити и аванси на клиенти	1,799,554	45,682	-	1,845,236
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Вземания от Републиканския Бюджет	57,824	-	-	57,824
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Дългови ценни книжа	-	1,930	-	1,930
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход – Дългови ценни книжа	-	581,711	-	581,711
Други финансови активи	-	-	14,446	14,446
	1,880,527	1,071,804	26,997	2,979,328
Финансови пасиви				
Привлечени средства от международни институции	1,148,917	89,987	-	1,238,904
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции	720,606	379,168	27,541	1,127,315
Депозити от кредитни институции	8,155	-	-	8,155
Други привлечени средства	11,237	5,695	-	16,932
Задължения по договори за лизинг	645	-	-	645
Други финансови пасиви	-	-	3,404	3,404
	1,889,560	474,850	30,945	2,395,355
Общо балансова експозиция	(9,033)	596,954	(3,948)	583,973
Условни задължения и ангажименти	310,073	7,447	520,510	838,030

Анализ на лихвената чувствителност

Таблицата на следващата страница включва финансовите инструменти на Банката, представени по балансова стойност, категоризирани по по-ранната от двете дати – датата на промяна на лихвения процент по договор или датата на падежа.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.2. Пазарен риск (продължение)

Анализ на лихвената чувствителност (продължение)

31 декември 2021 г.	до 1 м.	1-3 м.	3-6 м.	6-12м.	1-5 г.	над 5 год.	С фиксира на лихва	Безлихве ни	Общо
Финансови активи									
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Вземания от банки	21,666	80	-	-	-	-	351,327	12,274	385,347
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Предоставени кредити и аванси на клиенти	112,659	1,580,110	-	-	-	-	33,135	1,932	1,727,836
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Вземания от Републикански Бюджет	18,817	-	-	-	-	-	-	-	18,817
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Дългови ценни книжа	-	-	-	-	-	-	1,920	-	1,920
ФА, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход – Дългови ценни книжа	-	53,713	439,645	8,630	32,159	57,796	-	-	591,943
Други финансови активи	-	-	-	-	-	-	-	2,116	2,116
Общо финансови активи	153,142	1,633,903	439,645	8,630	32,159	57,796	386,382	16,322	2,727,979
Финансови пасиви									
Привлечени средства от международни институции	-	57,640	21,474	61,875	656,306	266,491	46,954	-	1,110,740
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции	749,186	985	25,144	678	83,078	-	-	22,602	881,673
Депозити от кредитни институции	1,719	-	-	-	-	-	-	-	1,719
Други привлечени средства	-	11,236	-	-	-	5,510	-	-	16,746
Задължения по договори за лизинг	-	492	-	-	-	-	-	-	492
Други финансови пасиви	3,178	-	168	-	60	-	-	-	3,406
Общо финансови пасиви	754,083	70,353	46,786	62,553	739,444	272,001	46,954	22,602	2,014,776
Общо лихвена експозиция на чувствителност	(600,941)	1,563,550	392,859	(53,923)	(707,285)	(214,205)	339,428	(6,280)	713,203
Условни задължения и ангажименти	183,713	30,173	-	-	-	-	27,562	648,722	890,170

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.2. Пазарен риск (продължение)

Анализ на лихвената чувствителност (продължение)

31 декември 2020 г.	до 1 м.	1-3 м.	3-6 м.	6-12м.	1-5 г.	над 5 год.	С фиксирана лихва	Безлих- вени	Общо
Финансови активи									
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Вземания от банки	23,074	75	-	-	-	-	442,481	12,551	478,181
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Предоставени кредити и аванси на клиенти	111,795	1,687,759	-	-	-	-	45,682	-	1,845,236
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Вземания от Републикански Бюджет	57,824	-	-	-	-	-	-	-	57,824
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Дългови ценни книжа	-	-	-	-	-	-	1,930	-	1,930
ФА, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход – Дългови ценни книжа	15,995	60,478	-	4,739	394,035	106,464	-	-	581,711
Други финансови активи	-	-	-	-	-	-	-	14,446	14,446
Общо финансови активи	208,688	1,748,312	-	4,739	394,035	106,464	490,093	26,997	2,979,328
Финансови пасиви									
Привлечени средства от международни институции	668	33,032	5,303	47,470	654,368	408,076	89,987	-	1,238,904
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции	1,026,635	928	4,532	4,678	63,001	-	-	27,541	1,127,315
Депозити от кредитни институции	8,155	-	-	-	-	-	-	-	8,155
Други привлечени средства	-	11,237	-	-	-	5,695	-	-	16,932
Задължения по договори за лизинг	-	645	-	-	-	-	-	-	645
Други финансови пасиви	2,665	-	167	-	572	-	-	-	3,404
Общо финансови пасиви	1,038,123	45,842	10,002	52,148	717,941	413,771	89,987	27,541	2,395,355
Общо лихвена експозиция на чувствителност	(829,435)	1,702,470	(10,002)	(47,409)	(323,906)	(307,307)	400,106	(544)	583,973
Условни задължения и ангажименти	52,951	232,518	3,010	20,000	1,594	-	7,447	520,510	838,030

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.2. Пазарен риск (продължение)

Чувствителност на лихвените активи и пасиви

Таблицата по-долу показва чувствителността на финансовия резултат на Банката при възможни промени в лихвения процент на база структурата на активите и пасивите към 31 декември с плаващ лихвен процент и при предположение, че се игнорира влиянието на останалите променливи величини. Реалният ефект от промени в пазарните лихвени нива може да бъде различен, тъй като съществена част от кредитите и вземанията от клиенти се олихвяват с плаващ лихвен процент, базиран на определяна от Банката променлива част, която се влияе от множество фактори.

Валута	2021			2020		
	Увеличение / намаление в процентни пунктове	Чувствителност на финансовия резултат	Чувствителност на собствения капитал	Увеличение / намаление в процентни пунктове	Чувствителност на финансовия резултат	Чувствителност на собствения капитал
BGN	0.50%	1,986	(2,700)	0.50%	2,322	(4,522)
EUR	0.50%	(1,537)	(4,358)	0.50%	(1,444)	(6,997)
USD	0.50%	(386)	(213)	0.50%	(474)	(2)
BGN	-0.50%	(1,986)	2,700	-0.50%	(2,322)	4,522
EUR	-0.50%	1,537	4,358	-0.50%	1,444	6,997
USD	-0.50%	386	213	-0.50%	474	2

* Чувствителност на собствения капитал, измерена чрез потенциалното изменение в пазарната стойност на дълговите инструменти отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, при изменение на лихвените криви с 50 б. т.

Средните лихвени проценти по финансовите активи и пасиви са представени в следната таблица:

	31.12.2021	31.12.2020
Финансови активи	2.26%	2.39%
Финансови пасиви	0.84%	1.07%

Валутен риск

Валутният риск е риск от негативно влияние на изменения във валутните курсове върху финансовото състояние и паричните потоци на Банката в резултат на открити валутни позиции. При управлението на валутния риск, Банката следва принципа за поддържане на минимални открити валутни позиции съгласно зададени лимити. Валутните позиции не се формират със спекулативна цел, а в следствие на валутни операции, възникващи в хода на обичайната банкова дейност.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.2. Пазарен риск (продължение)

Валутен риск (продължение)

Политика на Банката е основната част от активите и пасивите, и респективно банковите операции да са деноминирани във валутите евро или лев. Банката не извършва съществени сделки и не държи значителни открити позиции във валути, различни от евро и лев. Докато курсът на лева е устойчиво фиксиран към еврото, еврото не се разглежда като валута, носеща валутен риск за паричните потоци и финансовата позиция на Банката.

Валутният риск се разглежда по отношение цялостната дейност на Банката. Регулярно се изготвят анализи на финансовите активи и пасиви, разпределени според валутата, в която са деноминирани.

Подходът за измерване на валутния риск по отношение на цялостната дейност включва основно:

- Анализ на валутната чувствителност на дохода – измерващ приходите на Банката от валутни операции;
- Определяне, прилагане и отчитане на лимити за валутен риск, отразяващи рисковия апетит на Банката;
- Стрес тестове за валутен риск, които представят потенциалното изменение на годишния доход след прилагане на стрес-сценарии за изменение на валутните курсове.

Анализът на валутния риск се извършва чрез разпределението на активите и пасивите на Банката според валутата, в която са деноминирани, което спомага за вземане на своевременни решения по отношение на валутната политика на Банката, в частност формиране на специфични продукти и осигуряването на източници на финансиране със съответните характеристики.

Комитетът за управление на активите и пасивите (КУАП) следи текущо валутния риск, на който е изложена Банката, и разработва мерки за управлението и поддържането му в допустимите за Банката граници и лимити.

Следващата таблица обобщава експозицията на Банката към валутен риск. В нея са включени финансовите инструменти и условните задължения и ангажименти на Банката по балансова стойност, категоризирани по вид валута.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.2. Пазарен риск (продължение)

Валутен риск (продължение)

Към 31 декември 2021 г.	В USD	В EUR	В друга чуждестранна валута	В BGN	Общо
Финансови активи					
Парични средства в каса и по разплащателна сметка при Централната банка	28	21,026	-	222,571	243,625
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Вземания от банки	40,588	304,058	121	40,580	385,347
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Предоставени кредити и аванси на клиенти	-	1,076,156	-	651,680	1,727,836
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Вземания от Републикански Бюджет	-	-	-	18,817	18,817
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Дългови ценни книжа	-	-	-	1,920	1,920
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход – Дългови ценни книжа	66,476	373,609	-	151,858	591,943
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход – Капиталови ценни книжа	-	20,719	-	43,950	64,669
Други финансови активи	-	-	-	2,116	2,116
Общо финансови активи	107,092	1,795,568	121	1,133,492	3,036,273
Финансови пасиви					
Привлечени средства от международни институции	-	1,110,740	-	-	1,110,740
Депозити от клиенти, различни от кредитни институции	114,166	332,359	-	435,148	881,673
Депозити от кредитни институции	-	696	-	1,023	1,719
Други привлечени средства	-	16,746	-	-	16,746
Провизии по гаранции	-	785	-	176,930	177,715
Задължения по договори за лизинг	-	492	-	-	492
Други финансови пасиви	1	737	-	2,668	3,406
Общо финансови пасиви	114,167	1,462,555	-	615,769	2,192,491
Нетна балансова валутна позиция	(7,075)	333,013	121	517,723	843,782
Условни задължения и ангажименти	6,291	154,690	-	917,592	1,078,573

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.2. Пазарен риск (продължение)

Валутен риск (продължение)

Към 31 декември 2020 г.	В USD	В EUR	В друга чуждестранна валута	В BGN	Общо
Финансови активи					
Парични средства в каса и по разплащателна сметка при Централната банка	32	85,839	-	410,397	496,268
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Вземания от банки	110,469	315,433	63	52,216	478,181
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Предоставени кредити и аванси на клиенти	-	1,161,371	-	683,865	1,845,236
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Вземания от Републикански Бюджет	-	-	-	57,824	57,824
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Дългови ценни книжа	-	-	-	1,930	1,930
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход – Дългови ценни книжа	7,969	412,049	-	161,693	581,711
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход – Капиталови ценни книжа	-	3,544	-	50,515	54,059
Други финансови активи	-	14,082	-	364	14,446
Общо финансови активи	118,469	1,992,320	63	1,418,803	3,529,655
Финансови пасиви					
Привлечени средства от международни институции	-	1,238,904	-	-	1,238,904
Депозити от клиенти, различни от кредитни институции	118,393	459,208	-	549,714	1,127,315
Депозити от кредитни институции	-	679	-	7,476	8,155
Други привлечени средства	-	16,931	-	-	16,931
Провизии по гаранции	-	146	-	122,944	123,090
Задължения по договори за лизинг	-	645	-	-	645
Други финансови пасиви	2	666	-	2,736	3,404
Общо финансови пасиви	118,395	1,716,534	-	682,870	2,517,799
Нетна балансова валутна позиция	74	275,786	63	735,933	1,011,856
Условни задължения и ангажименти	4,955	165,388	-	805,879	976,222

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.2. Пазарен риск (продължение)

Валутен риск (продължение)

Таблицата по-долу показва чувствителността на Банката при възможни промени във валутния курс на база структурата на активите и пасивите към 31 декември 2021 г.

Валута	2021					
	КУРС	Промяна на валутния курс*		Ефект върху печалбата преди данъци, при промяна на валутните курсове*		Ефект върху собствения капитал
		Намаление (BPS)**	Увеличение (BPS)	Намаление	Увеличение	
Евро (EUR)	1.95583	-	-	-	-	-
Долар (USD)	1.72685	810	-1,444	-154	274	-
Японска Йена (JPY)	0.01500	7	-11	-	-	-
Британски паунд (GBP)	2.32759	-1,698	1,550	-9	8	-
Общ ефект				-163	283	-

Таблицата по-долу показва чувствителността на Банката при възможни промени във валутния курс на база структурата на активите и пасивите към 31 декември 2020 г.

Валута	2020					
	КУРС	Промяна на валутния курс*		Ефект върху печалбата преди данъци, при промяна на валутните курсове*		Ефект върху собствения капитал
		Намаление (BPS)**	Увеличение (BPS)	Намаление	Увеличение	
Евро (EUR)	1.95583	-	-	-	-	-
Долар (USD)	1.59386	939	-1,333	-199	282	-
Японска Йена (JPY)	0.01546	8	-11	-	-	-
Британски паунд (GBP)	2.17549	-1,587	1,448	-5	4	-
Общ ефект				-204	+286	-

*Пресметнато въз основа на 3-мес. изменение на валутния курс (исторически период 3 год.) със степен на доверителност 99%.

**Неблагоприятна промяна във валутните курсове спрямо нетните открити позиции на Банката в отделните валути.

Към 31 декември 2021 г. и 2020 г. откритите позиции по валути и пазарната волатилност на съответните валути биха оказали незначителен ефект върху финансовия резултат на Банката, оценен в размер на минус 163 хил. лв. (2020 г.: минус 204 хил. лв.) в хипотезата на неблагоприятна промяна на валутните курсове спрямо откритите позиции по отделните валути на Банката с отчетените базисни точки (BPS: 1 б. т. = 0.0001 в десетична форма).

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.2. Пазарен риск (продължение)

Ценови риск на акции, котиран на борсата

Банката е изложена на ценови риск по отношение на притежаваните от нея акции, класифицирани като инвестиции по справедлива стойност през друг всеобхватен доход. За целта, ръководството на Банката следи и анализира всички промени на пазара на ценни книжа, както и използва консултантските услуги на авторитетни в страната инвестиционни посредници. Допълнително, към настоящия момент силно са редуцирани операциите на фондовите пазари и търговията със закупените акции, като текущо се наблюдават докладваните от съответния емитент финансови и бизнес показатели, както и развитието на дейността му.

4.3. Ликвиден риск

Ликвидният риск представлява рискът Банката да не може да посрещне текущите и потенциалните си задължения, свързани с плащания, когато те са дължими, без да понесе загуби.

Дейността на Банката изисква устойчив паричен поток, който да замени съществуващите депозити и получени кредити при изтичането на срока им, както и да задоволи търсенето на клиентите за допълнителни кредити. При управление на ликвидността, Банката взема предвид и ангажиментите, свързани с неувоената част по отпуснати кредити и всички други видове условни ангажименти.

Падежните срокове на активите и пасивите, способността за заместване, на приемлива цена, на лихвените задължения в момента на техния падеж, както и влиянието на промените в лихвените проценти и валутните курсове върху печалбата преди данъци и собствения капитал са важни фактори при оценката на ликвидността на Банката. За да управлява ликвидния риск, във всеки момент, Банката поддържа високоликвидни активи в съответствие с валутата на пасивите си.

Контролът и следенето на общата ликвидност се извършват от Комитета за управление на активи и пасиви (КУАП), въз основа на падежни таблици със сценарии за установяване на нетните парични потоци по периоди, включващи номинален, реалистичен и песимистичен сценарий, отразяващи в различна степен негативни допускания, свързани със загуба на доверие от страна на клиенти, влошаване на качеството на кредитния портфейл, негативни допускания за банковия пазар и други допускания, които биха могли да повлияят върху ликвидната позиция на Банката, както и нормативно определени коефициенти и съотношения. Допълнително се следят редица съотношения, индикиращи ликвидната позиция по периоди. Ликвидният риск се измерва и чрез прилагане на допълнителни три сценария за паричните потоци от дейността и чрез следене нивото на ликвидните буфери на Банката и допълнителните източници на финансиране при пазарни шокове, идиосинкратични шокове, представляващ загуба на доверие от страна на пазара в отделна банка или банкова група, което е равносилно на намаляване рейтинга на институцията с поне две степени и комбинирани шокове.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.3. Ликвиден риск (продължение)

В таблицата по-долу са представени стойностите в проценти на отношение на ликвидно покритие на Банката:

	2021	2020
Към 31 декември	376.61%	496.07%
Средна стойност за периода	471.23%	624.20%
Най-високо за периода	574.78%	864.86%
Най-ниско за периода	376.61%	402.95%
	2021	2020
Парични средства и парични салда при БНБ	243,625	496,268
Средства по разплащателни сметки в други банки и междубанкови депозити до 90 дни	242,255	282,558
Държавни ценни книжа	544,305	559,062
Ликвидни активи	1,030,185	1,337,888
Финансови пасиви, оценявани по амортизирана стойност	2,010,878	2,391,306
Провизии	177,747	123,133
Задължения към персонала при пенсиониране	754	650
Пасиви	2,189,379	2,515,089
Коефициент на ликвидните активи (КЛА)	47.05%	53.19%

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.3. Ликвиден риск (продължение)

В таблицата по-долу е направен анализ на активите и пасивите на Банката по балансова стойност, групирани по остатъчен срок до падежа:

<i>Към 31 декември 2021 г.</i>	До 1 месец	1-3 месеца	3-12 месеца	1-5 години	Над 5 години	Общо
Финансови активи						
Парични средства в каса и по разплащателна сметка при Централната банка	243,625	-	-	-	-	243,625
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Вземания от банки	216,938	39,505	56,614	40,790	31,500	385,347
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Предоставени кредити и аванси на клиенти	182,019	34,550	182,382	585,327	743,558	1,727,836
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Вземания от Републикански Бюджет	-	9,000	9,817	-	-	18,817
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Дългови ценни книжа	-	-	11	-	1,909	1,920
ФА, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход – Дългови ценни книжа	752	55,944	42,187	435,711	57,349	591,943
ФА, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход – Капиталови ценни книжа	64,669	-	-	-	-	64,669
Други финансови активи	866	226	1,024	-	-	2,116
Общо финансови активи	708,869	139,225	292,035	1,061,828	834,316	3,036,273
Финансови пасиви						
Привлечени средства от международни институции	-	57,640	126,392	660,218	266,490	1,110,740
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции	750,205	5,244	34,440	91,784	-	881,673
Депозити от кредитни институции	1,719	-	-	-	-	1,719
Други привлечени средства	-	11,236	213	853	4,444	16,746
Провизии	300	600	2,700	174,115	-	177,715
Задължения по договори за лизинг	13	26	120	333	-	492
Други финансови пасиви	3,178	-	168	60	-	3,406
Общо финансови пасиви	755,415	74,746	164,033	927,363	270,934	2,192,491
Разлика в падежните прагове на активи и пасиви	(46,546)	64,479	128,002	134,465	563,382	843,782
Условни задължения и ангажименти	59,784	12,949	116,457	699,059	6,583	894,832

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.3. Ликвиден риск (продължение)

Към 31 декември 2020 г.

	До 1 месец	1-3 месеца	3-12 месеца	1-5 години	Над 5 години	Общо
Финансови активи						
Парични средства в каса и по разплащателна сметка при Централната банка	496,268	-	-	-	-	496,268
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Вземания от банки	294,208	65,585	25,358	58,364	34,666	478,181
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Предоставени кредити и аванси на клиенти	157,279	29,558	155,827	658,994	843,578	1,845,236
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Вземания от Републикански Бюджет	9,582	21,627	26,615	-	-	57,824
ФА, отчитани по амортизирана стойност – Дългови ценни книжа	-	-	11	-	1,919	1,930
ФА, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход – Дългови ценни книжа	60,704	392,867	6,276	15,802	106,062	581,711
ФА, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход – Капиталови ценни книжа	54,059	-	-	-	-	54,059
Други финансови активи	14,446	-	-	-	-	14,446
Общо финансови активи	1,086,546	509,637	214,087	733,160	986,225	3,529,655
Финансови пасиви						
Привлечени средства от международни институции	668	33,032	95,820	654,368	455,016	1,238,904
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции	1,029,474	928	18,058	78,855	-	1,127,315
Депозити от кредитни институции	8,155	-	-	-	-	8,155
Други привлечени средства	-	-	213	854	15,865	16,932
Провизии	2,278	12	96	56,871	63,833	123,090
Задължения по договори за лизинг	12	25	115	493	-	645
Други финансови пасиви	2,665	-	167	572	-	3,404
Общо финансови пасиви	1,043,252	33,997	114,469	792,013	534,714	2,518,445
Разлика в падежните прагове на активи и пасиви	43,294	475,640	99,618	(58,853)	451,511	1,011,210
Условни задължения и ангажименти	106,364	6,463	117,157	476,976	135,565	842,525

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.3. Ликвиден риск (продължение)

В таблицата по-долу са представени брутните недисконтирани парични потоци, свързани със задълженията на Банката към 31 декември:

<i>Към 31 декември 2021 г.</i>	Балансова стойност	Брутен поток	Под 1м.	1-3 м.	3-12 м.	1-5 г.	над 5 г.
Финансови пасиви							
Привлечени средства от международни институции	1,110,740	1,167,245	-	58,256	127,089	691,285	290,615
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции	881,673	881,833	750,205	5,245	34,448	91,935	-
Депозити от кредитни институции	1,719	1,719	1,719	-	-	-	-
Други привлечени средства	16,746	18,058	-	11,264	295	1,247	5,252
Други финансови пасиви	3,406	3,406	3,178	-	168	60	-
Задължения по договори за лизинг	492	492	13	26	120	333	-
	2,014,776	2,072,753	755,115	74,791	162,120	784,860	295,867
Провизии по банкови и кредитни гаранции	177,715	177,715	300	600	2,700	174,115	-
Неусвоени кредитни ангажименти	241,448	241,448	27,183	9,946	100,676	100,143	3,500
<i>Към 31 декември 2020 г.</i>	Балансова стойност	Брутен поток	Под 1м.	1-3 м.	3-12 м.	1-5 г.	над 5 г.
Финансови пасиви							
Привлечени средства от международни институции	1,238,904	1,315,769	668	33,215	96,363	689,822	495,701
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции	1,127,315	1,127,512	1,029,475	929	18,073	79,035	-
Депозити от кредитни институции	8,155	8,155	8,155	-	-	-	-
Други привлечени средства	16,932	18,310	-	-	298	1,262	16,750
Други финансови пасиви	3,404	3,404	2,665	-	167	572	-
Задължения по договори за лизинг	645	645	12	25	115	493	-
	2,395,355	2,473,795	1,040,975	34,169	115,016	771,184	512,451
Провизии по банкови и кредитни гаранции	123,090	123,090	2,278	12	96	56,871	63,833
Неусвоени кредитни ангажименти	317,520	317,520	73,199	1,566	100,693	133,062	9,000

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.3. Ликвиден риск (продължение)

Предвид специфичната дейност на Банката, към 31 декември 2021 г. средствата, привлечени от 20 най-големи небанкови депозанти представляват 85.52% от общата сума на задълженията към други клиенти (към 31 декември 2020 г.: 85.10%). Делът на най-големия небанков депозант в общата сума на задълженията към други клиенти възлиза на 14.62% (31 декември 2020 г.: 15.83%).

В таблицата по-долу са представени финансовите активи на Банката, които са на разположение за подкрепа на бъдещо финансиране и финансовите активи, които са заложени като обезпечение на финансови пасиви:

Към 31 декември 2021 г.

Финансови активи	Заложени като обезпечение*	На разположение за обезпечаване	Други**	Общо
Парични средства в каса и по разплащателна сметка при Централната банка	-	108,009	135,616	243,625
Вземания от банки	12,274	373,073	-	385,347
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Предоставени кредити и аванси на клиенти	-	1,002,047	725,789	1,727,836
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Вземания от Републикански Бюджет	-	18,817	-	18,817
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Ценни книжа	-	1,920	-	1,920
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход – Дългови ценни книжа	6,482	585,461	-	591,943
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход – Капиталови ценни книжа	-	-	64,669	64,669
Други финансови активи**	-	-	2,116	2,116
Общо финансови активи	18,756	2,089,327	928,190	3,036,273

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.3. Ликвиден риск (продължение)

Към 31 декември 2020 г.

Финансови активи	Заложени като обезпечение*	На разположение за обезпечаване	Други**	Общо
Парични средства в каса и по разплащателна сметка при Централната банка	-	329,864	166,404	496,268
Вземания от банки	12,551	465,630	-	478,181
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Предоставени кредити и аванси на клиенти	-	1,235,117	610,119	1,845,236
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Вземания от Републикански Бюджет	-	57,824	-	57,824
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – Ценни книжа	-	1,930	-	1,930
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход – Дългови ценни книжа	6,488	575,223	-	581,711
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход – Капиталови ценни книжа	-	-	54,059	54,059
Други финансови активи**	-	-	14,446	14,446
Общо финансови активи	19,039	2,665,588	845,028	3,529,655

* Към 31.12.2021 година, по контра-гаранции на два корпоративни клиента са блокирани средства в размер на 12,274 хил. лв. (2020: 12,551 хил. лв.), с падежна структура както следва:

Падежен интервал	Вземания от банки, заложени като обезпечение	
	2021 г.	2020 г.
От 0 до 90 дни	4,080	-
От 91 до 180 дни	4,571	3,509
От 181 до една година	3,154	2,721
Над една година	469	6,321
	12,274	12,551

Към 31.12.2021 г. са блокирани ценни книжа по законово изискване за обезпечаване средства на държавния бюджет, в размер на 6,482 хил. лв. (2020: 6,488 хил. лв.)

** Други представляват финансови активи, които не са обременени с тежести и нямат рестрикции да бъдат използвани като обезпечение, но Банката не би ги взела предвид като на разположение за подкрепа на бъдещо финансиране в нормалния си ход на дейността.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.3. Ликвиден риск (продължение)

Преглед на размера, развитието и кредитното качество на необременените с тежести активи се извършва веднъж годишно.

Управление Риск, съвместно с други звена в Банката, месечно следи и докладва пред Комитета за управление на активите и пасивите (КУАП) съотношенията на активите, заложили като обезпечение към общата балансова стойност на активите на Банката. При превишение на одобрените от Управителния съвет на Банката лимити, КУАП докладва пред същия за предприемане на съответни корективни действия.

4.4. Операционен риск

Основните източници на операционен риск в Банката са персонал, процеси, системи и външни събития. Банката е определила основните видове операционен риск като:

- Риск от загуба от неадекватни или недобре функциониращи вътрешни процеси;
- Риск от загуба от неадекватни, неправомерни и/или неправилни действия или бездействия на персонала;
- Риск от загуба от неадекватни или недобре функциониращи системи;
- Риск от загуба от външни събития, включително правен риск.

Управлението на операционния риск се основава на принципите за непоемане на необоснован риск, стриктно спазване на нивата на компетентност и приложимата нормативна уредба. Банката прилага надеждни методи за ограничаване влиянието на операционните рискове, в т.ч. чрез разделяне на функциите и отговорностите, двоен контрол, нива на компетентност, вътрешен контрол и други. Допълнително във всички вътрешни правила и политика на Банката са заложили контролни процедури по редуциране на операционния риск.

В процеса на управление на операционния риск стриктно се наблюдават и регистрират всички операционни събития, възникващи в дейността различните звена и процеси на Банката, като събитията, характеризиращи се с по-голяма честота, както и тези със съществен ефект, служат за основа на анализи на операционния риск в различни сценарии.

Операционният риск е измерим и контролируем, като в процеса на работа се поддържа регистър на операционните събития, който служи като база за анализ и подобрене на процесите на работа и минимизиране на условията, които потенциално биха довели до операционни събития и загуба за Банката.

За целите на измерване на операционния риск Банката прилага "Метода на базисния индикатор".

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.5. Управление на собствения капитал

Основните цели на Банката при управлението на собствения капитал е да поддържа неговото ниво в размери достатъчни за развитие на дейността и постигане на общите цели, заложи при създаването ѝ – подкрепа на икономическата политика на страната и развитието на малкия и среден бизнес.

В дейността си, Банката следва да спазва регулаторните изисквания за капитала, както и да продължи да оперира като действащо предприятие.

В таблицата са показани основните компоненти на собствения капитал, съгласно регулаторните изисквания и съотношенията, които Банката е постигнала:

	2021	2020
<u>СОБСТВЕНИ СРЕДСТВА</u>	1,070,167	1,038,884
КАПИТАЛ ОТ ПЪРВИ РЕД	1,070,167	1,038,884
БАЗОВ СОБСТВЕН КАПИТАЛ ОТ ПЪРВИ РЕД	1,070,167	1,038,884
Акционерен капитал	1,441,774	1,301,774
Загуба	(386,706)	(230,855)
Законови резерви	74,939	74,939
Допълнителни резерви	80,179	80,179
Натрупан друг всеобхватен доход	(74,639)	(67,805)
Нематериални активи	(8,065)	(8,066)
Инвестиции в дъщерни дружества	(3,200)	(58,599)
(-) Инструменти на базовия собствен капитал от първи ред на предприятия от финансовия сектор, когато институцията има значителни инвестиции	(43,760)	(50,324)
Корекции на стойността поради изискванията за пруденциална оценка	(657)	(636)
Преходни корекции на базовия собствен капитал от първи ред	0	7,109
Подлежащи на приспадане отсрочени данъчни активи, които се основават на бъдеща печалба и произтичат от временни разлики	(9,698)	(8,832)
Елементи на или приспадания от базовия собствен капитал от първи ред - други	-	-
ДОПЪЛНИТЕЛЕН КАПИТАЛ ОТ ПЪРВИ РЕД	-	-
КАПИТАЛ ОТ ВТОРИ РЕД	-	-

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

4. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

4.5. Управление на собствения капитал (продължение)

	2021	2020
ОБЩ РАЗМЕР НА РИСКОВИТЕ ЕКСПОЗИЦИИ	2,987,764	3,035,046
Кредитен риск - Стандартизиран подход	2,868,564	2,915,471
Централно управление или централни банки	9,050	-
Регионални или местни власти	1,920	1,930
Субекти от публичния сектор	-	-
Многостранни банки за развитие	939	939
Институции	139,543	182,950
Предприятия	1,349,299	1,708,431
На дребно	434,198	127,427
Обезпечени с ипотека върху недвижими имоти	293,812	411,185
Експозиции с неизпълнение	276,684	213,372
Позиции, свързани с високо рискови експозиции	143,583	41,033
Собствен капитал	116,088	109,297
Други позиции	103,448	118,907
Валутен и стоков риск	-	-
Оперативен риск - Подход на базисния индикатор	119,200	119,575
Съотношение на базовия собствен капитал от първи ред	35.82%	34.23%
Съотношение на обща капиталова адекватност	35.82%	34.23%
<i>Буфер с оглед запазването на капитала</i>	74,694	75,876
<i>Буфер с оглед на системния риск</i>	89,633	91,051
<i>Специфичен за институцията антицикличен капиталов буфер</i>	14,939	15,175
<i>Буфер на други институции със системно значение</i>	14,939	15,175
<u>Регулативно изисквани нива</u>		
<i>Адекватност на базовия собствен капитал от първи ред</i>	6.25%	6.25%
<i>Адекватност на капитал от първи ред</i>	7.75%	7.75%
<i>Обща капиталова адекватност</i>	9.75%	9.75%
<i>Буфер с оглед запазването на капитала</i>	2.50%	2.50%
<i>Буфер с оглед на системния риск</i>	3.00%	3.00%
<i>Специфичен за институцията антицикличен капиталов буфер</i>	0.50%	0.50%
<i>Буфер на други институции със системно значение</i>	0.50%	0.50%

С решение на БНБ №93 от 15 март 2019 г., на ББР е наложено допълнително изискване за базов собствен капитал, на основание чл. 103а, ал. 2, т. 5 от ЗКИ, надвишаващ изискванията по чл. 92, параграф 1 от Регламент (ЕС) 575/2013 в размер на 1.75% към рисковото претеглените активи, или минимална обща капиталова адекватност от 9.75%. С решение на БНБ №84 от 8 март 2022 г., това изискване е повишено на 2.25% към рисковото претеглените активи, или минимална обща капиталова адекватност от 10.25%.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

5. ОПОВЕСТЯВАНЕ НА СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ

Таблицата показва балансовите и справедливите стойности на активите и пасивите, включително нивата им в йерархията на справедливите стойности.

Не е оповестена справедливата стойност на ценни книжа, класифицирани като финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход с балансова стойност 1,278 хил. лв. към 31 декември 2021 г. (2020: 1,133 хил. лв.), държани по цена на придобиване, тъй като според Банката тя не може да бъде надеждно оценена.

	Към 31.12.2021 г.					Балансова стойност				Справедлива стойност			
	Бел	ФА по амортизирана стойност	ФА по справедлива стойност през ДВД	Други	Общо	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Общо				
Активи, оценявани по справедлива стойност													
Дългови инструменти, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	22	-	591,943	-	591,943	591,943	-	-	591,943				
Капиталови инструменти, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	22	-	64,669	-	64,669	63,391	-	-	63,391				
Активи, придобити от обезпечения	27	-	-	34,719	34,719	-	-	34,719	34,719				
Инвестиционни имоти	25	-	-	7,352	7,352	-	-	7,352	7,352				
		-	656,612	42,071	698,683	655,334	-	42,071	697,405				
Активи, които не се оценяват по справедлива стойност													
Парични средства в каса и по разплащателна сметка в Централната банка	17	243,625	-	-	243,625	-	243,625	-	243,625				
Предоставени кредити на банки	18	71,900	-	-	71,900	-	76,104	-	76,104				
Разплащателни сметки и срочни депозити на банки	18	313,447	-	-	313,447	-	313,447	-	313,447				
Предоставени кредити и аванси на клиенти	19	1,727,836	-	-	1,727,836	-	1,765,516	-	1,765,516				
Вземания от Републиканския бюджет	20	18,817	-	-	18,817	-	24,661	-	24,661				
Ценни книжа, отчитани по амортизирана стойност	21	1,920	-	-	1,920	-	1,659	-	1,659				
		2,377,545	-	-	2,377,545	-	2,425,012	-	2,425,012				
Пасиви, които не се оценяват по справедлива стойност													
Привлечени средства от международни институции	30	-	-	1,110,740	1,110,740	-	1,142,764	-	1,142,764				
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции	29	-	-	881,673	881,673	-	882,281	-	882,281				
Депозити от кредитни институции - Разплащателни сметки и срочни депозити от банки	28	-	-	1,719	1,719	-	1,719	-	1,719				
Други привлечени средства	31	-	-	16,746	16,746	-	17,843	-	17,843				
		-	-	2,010,878	2,010,878	-	2,044,607	-	2,044,607				

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

5. ОПОВЕСТЯВАНЕ НА СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

	Балансова стойност					Справедлива стойност			
	Бел	ФА по амортизирана стойност	ФА по справедлива стойност през ДВД	Други	Общо	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Общо
Към 31.12.2020 г.									
Активи, оценявани по справедлива стойност									
Дългови инструменти, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	22	-	581,711	-	581,711	581,711	-	-	581,711
Капиталови инструменти, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	22	-	54,059	-	54,059	52,926	-	-	52,926
Активи, придобити от обезпечения	27	-	-	33,938	33,938	-	-	33,938	33,938
Инвестиционни имоти	25	-	-	7,785	7,785	-	-	7,785	7,785
		-	635,770	41,723	677,493	634,637	-	41,723	676,360
Активи, които не се оценяват по справедлива стойност									
Парични средства в каса и по разплащателна сметка в Централната банка	17	496,268	-	-	496,268	-	496,268	-	496,268
Предоставени кредити на банки	18	86,807	-	-	86,807	-	92,190	-	92,190
Разплащателни сметки и срочни депозити на банки	18	391,374	-	-	391,374	-	391,374	-	391,374
Предоставени кредити и аванси на клиенти	19	1,845,236	-	-	1,845,236	-	1,906,698	-	1,906,698
Вземания от Републиканския бюджет	20	57,824	-	-	57,824	-	64,303	-	64,303
Ценни книжа, отчитани по амортизирана стойност	21	1,930	-	-	1,930	-	1,890	-	1,890
		2,879,439	-	-	2,879,439	-	2,952,723	-	2,952,723
Пасиви, които не се оценяват по справедлива стойност									
Привлечени средства от международни институции	30	-	-	1,238,904	1,238,904	-	1,289,839	-	1,289,839
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции	29	-	-	1,127,315	1,127,315	-	1,127,614	-	1,127,614
Депозити от кредитни институции - Разплащателни сметки и срочни депозити от банки	28	-	-	8,155	8,155	-	8,155	-	8,155
Други привлечени средства	31	-	-	16,932	16,932	-	18,495	-	18,495
		-	-	2,391,306	2,391,306	-	2,444,103	-	2,444,103

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

5. ОПОВЕСТЯВАНЕ НА СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Представената по-долу таблица показва справедлива стойност на активите и пасивите, оценявани по справедлива стойност по вид активи към отчетната дата:

Вид финансов инструмент	Спр. ст-ст към	Спр. ст-ст към	Ниво на справедлива стойност	Техника на оценяване	Значими ненаблюдаеми входящи данни	Взаимовръзка между ключови ненаблюдаеми входящи данни и справедлива стойност
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход - Дългови инструменти	591,943	581,711	Ниво 1	Оценявани по некоригирани пазарни цени.	Неприложимо	Неприложимо
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход - Капиталови инструменти	63,391	52,926	Ниво 1	Оценявани по некоригирани пазарни цени.	Неприложимо	Неприложимо

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

5. ОПОВЕСТЯВАНЕ НА СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Вид финансов инструмент	Спр. ст-ст към	Спр. ст-ст към	Ниво на справедлива стойност	Техника на оценяване	Значими ненаблюдаеми входящи данни	Взаимовръзка между ключови ненаблюдаеми входящи данни и справедлива стойност
31.12.2021		31.12.2020				
Инвестиционни имоти	7,352	7,785	Ниво 3	<p>Метод на пазарните сравнения</p> <p>При метода на сравнителните продажби се прави оценка чрез пряко сравнение на разглеждания имот и подобни на него, които са били продадени, като цената се определя въз основа на диапазон от цени за сходни имоти или цени на кв. м. предишни сделки. При използването на този подход е необходимо, данните за сравнимите имоти да бъдат действително сходни, имотите да са подобни, да са в същия район и времето на сделката и датата, към която се изготвя оценката да са близки. Понастоящем, инвестиционните имоти са оценени между 109 и 1,523 лв./кв. м.</p>	<p>Метод на пазарните сравнения:</p> <p>1. Коефициент за пазарна реализация (0.8-0.95)</p> <p>2. Коефициент за местоположение (0.81-1.0)</p>	<p>Определената справедлива стойност ще се увеличи (намали) ако:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Коефициентът на пазарна реализация се увеличи (намали).
Активи, придобити от обезпечения	34,719	33,938	Ниво 3	<p>Метод на капитализиране на дохода (приходна стойност)</p> <p>Приходният метод при изготвяне на оценка на недвижим имот е анализ на стойността на оценявания имот, основан на способността му да генерира приходи чрез капитализиране на нетния приход от имота за даден период. При определяне на приходната стойност на оценявания обект се изхожда от трайно реализирания чист годишен приход на недвижимия имот, като приходната стойност е определена на база реален или възможен постоянно достиган наем, определен на база среден предлаган наем в района (наблюдавана входяща информация), при отчитане състоянието на сградния фонд и остатъчния срок на ползване. Понастоящем, наемните нива на инвестиционните имоти, отдадени под наем са в диапазона 1-14 лв./кв.м.</p>	<p>3. Коефициент за специфични особености (състояние) (0.8-1.1)</p> <p>4. Корекционен коефициент за пазарна адекватност на офертите (от -10% до +5%)</p> <p>Метод на капитализиране на дохода (приходна стойност):</p> <p>1. наем на кв.м. – 1-14 лв./кв.м</p> <p>2. допускания за растеж на цени – 0-10%</p> <p>3. нива на свободни ненаети площи – 3-25%</p> <p>4. дисконтов процент – 5-9%</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Коефициентът на местоположение се увеличи (намали) - Коефициентът на състояние се увеличи (намали) - Корекционен коефициент за пазарна адекватност на офертите се увеличи (намали). - ръстът на цените се очаква да е по висок (по-нисък) - нивата на незаети площи са ниски (високи) - дисконтовият процент е по-нисък (по-висок)

Банката доброволно е оповестила справедливите стойности на активите, придобити от обезпечения към 31 декември 2021 г. и 31 декември 2020 г.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

5. ОПОВЕСТЯВАНЕ НА СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Справедлива стойност на финансови активи и пасиви, които не се оценяват по справедлива стойност, но се изисква оповестяване по справедлива стойност.

Вид финансов инструмент	Спр. ст-ст към	Спр. ст-ст към	Ниво на спр. ст-ст	Техника на оценяване	Значими ненаблюдаеми входящи данни	Взаимовръзка между ключови ненаблюдаеми входящи данни и спр. ст-ст
Предоставени кредити на банки	76,104	92,190	Ниво 2	Дисконтирани парични потоци Бъдещите парични потоци са дисконтирани с Euribor за 12 месеца, но не по-малко от 0 с корекция спрямо кривата на доходност на български ДЦК на първичен пазар по публикация в Bloomberg	неприложимо	неприложимо
Предоставени кредити и аванси на клиенти	1,765,516	1,906,698	Ниво 2	Дисконтирани парични потоци Бъдещите парични потоци са оценени на базата на договорените ефективни лихвени проценти по съответните експозиции, базирани върху публикуваните лихвени проценти по нов бизнес за декември 2021 г. от БНБ пазарна статистика, без да е извършвана корекция върху тях.	неприложимо	неприложимо
Вземания от Републиканския бюджет	24,661	64,303	Ниво 2	Дисконтирани парични потоци Бъдещите парични потоци са оценени на базата на доходността на български ДЦК към декември 2021, публикувана от БНБ статистика за пазара, без да е извършвана корекция върху тях	неприложимо	неприложимо
Ценни книжа, отчитани по амортизирана стойност	1,659	1,890	Ниво 2	Дисконтирани парични потоци Бъдещите парични потоци са оценени на базата на публикуваните лихвени проценти по нов бизнес за кредити към нефинансови предприятия за декември 2021 г. от БНБ статистика за пазара, без да е извършвана корекция върху тях.	неприложимо	неприложимо
Други привлечени средства	17,843	18,495	Ниво 2	Дисконтирани парични потоци Бъдещите парични потоци са оценени на базата на доходността на българските държавни ценни книжа към декември 2021 г, публикувана от БНБ статистика за пазара, без да е извършвана корекция върху тях.	неприложимо	неприложимо
Привлечени средства от международни институции	1,142,764	1,289,839	Ниво 2	Дисконтирани парични потоци Бъдещите парични потоци са оценени на базата на доходността на българските държавни ценни книжа към декември 2021 г, публикувана от БНБ статистика за пазара, без да е извършвана корекция върху тях.	неприложимо	неприложимо

За активите и пасивите от отчета за финансовото състояние, които не са оповестени в таблицата, Ръководството на Банката счита, че тяхната справедлива стойност е близка до тяхната балансова стойност.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

6. НЕТЕН ДОХОД ОТ ЛИХВИ

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Приходи от лихви		
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност		
Кредити и аванси на клиенти	70,047	70,503
Кредити на банки	1,131	1,426
Вземания от Републиканския бюджет	320	2,742
Депозити в други банки	188	124
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	2,564	3,035
Други пасиви (ефект от отрицателни лихви)	1,080	587
	<u>75,330</u>	<u>78,417</u>
В т.ч. Приходи от лихви по кредити и вземания във Фаза 2 и 3	<u>22,372</u>	<u>16,969</u>
Разходи за лихви		
Привлечени средства от международни институции	(15,267)	(15,802)
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции	(203)	(283)
Други привлечени средства	(113)	(117)
Други активи (ефект от отрицателни лихви)	(3,050)	(3,565)
Финансов лизинг	(18)	(39)
Депозити от кредитни институции	(1)	(1)
	<u>(18,652)</u>	<u>(19,807)</u>
Нетен доход от лихви	<u><u>56,678</u></u>	<u><u>58,610</u></u>

Всички приходи от лихви, освен приходите от лихви от финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, произтичат от финансови активи, отчитани по амортизирана стойност и са признати чрез метода на ефективния лихвен процент.

7. НЕТЕН (РАЗХОД ЗА)/ДОХОД ОТ ТАКСИ И КОМИСИОНИ

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
<i>Приходи от такси и комисиони по МСФО 15</i>		
Услуги във връзка с извършване на трансакции	569	713
Издаване на гаранции и акредитиви	2,916	1,871
Поддържане на сметки	174	119
Общо приходи от такси и комисиони по договори с клиенти	<u>3,659</u>	<u>2,703</u>
Други такси	19	20
Общо приходи от такси и комисиони	<u>3,678</u>	<u>2,723</u>
Разходи за такси и комисиони		
Такси съуправление КОВИД гаранции	(3,970)	(1,530)
Агентски комисиони	(11)	(31)
Обслужване на сметки в други банки	(22)	(40)
Преводи и касови операции в други банки	(3)	(5)
Общо разходи за такси и комисиони	<u>(4,006)</u>	<u>(1,606)</u>
Нетен (разход за)/доход от такси и комисиони	<u><u>(328)</u></u>	<u><u>1,117</u></u>

Приходите от такси и комисиони представляват приходи, отчитани по МСФО 15 Приходи от договори с клиенти (виж Бележка 3.5. за подробности относно признаването на приходи от такси и комисиони). Източник на приходите са трансакции, извършени на територията на България. Цените на съответните услуги са фиксирани.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

8. НЕТЕН ДОХОД ОТ ОПЕРАЦИИ В ЧУЖДЕСТРАННА ВАЛУТА

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Нетна печалба от сделки с чуждестранна валута	420	468
Нетна загуба от преоценка на валутни активи и пасиви	7	(11)
	<u>427</u>	<u>457</u>

9. НЕТЕН ДОХОД ОТ ЦЕННИ КНИЖА, ОТЧИТАНИ ПО СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ ПРЕЗ ДРУГ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Нетна печалба от сделки с ценни книжа, отчитани по справедлива стойност в ДВД, в т. ч. и реализиран преоценъчен резерв	1,101	2,432
	<u>1,101</u>	<u>2,432</u>

10. ДРУГИ ДОХОДИ ОТ ДЕЙНОСТТА

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Приходи от наем от инвестиционни имоти	903	748
Възстановени съдебни разноси	175	227
Приходи от продажба на ДМА	90	51
Получени дивиденди	76	26
Доходи от преоценка на инвестиционни имоти	29	153
Други приходи	348	635
	<u>1,621</u>	<u>1,840</u>

11. ДРУГИ РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Загуби от преоценка на инвестиционни имоти	(462)	-
Разходи за активи, държани за продажба	(445)	(379)
Преки оперативни разходи, възникващи от инвестиционни имоти	(244)	(206)
Разходи за продажба на ДМА	(90)	-
Съдебни разноси	(37)	(23)
	<u>(1,278)</u>	<u>(608)</u>

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

12А. НЕТНИ РАЗХОДИ ЗА ОБЕЗЦЕНКИ НА ФИНАНСОВИ АКТИВИ

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
(Разходи за) обезценки на кредити, нетно	(127,774)	(136,975)
(Разходи за) провизии по кредитни гаранции по анти-КОВИД програми, нетно	(56,307)	(120,308)
(Разходи за) обезценки върху активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, нетно	(1,688)	(516)
Обезценки на ценни книжа, отчитани по амортизирана стойност, нетно	(10)	(25)
Приходи от реинтегриране на обезценки по неуسوени кредити	31	80
Приходи от реинтегриране на провизии по банкови гаранции, нетно	1,738	398
Нетни разходи за обезценки на финансови активи	<u>(184,010)</u>	<u>(257,346)</u>

12Б. НЕТНИ РАЗХОДИ ЗА ОБЕЗЦЕНКИ НА НЕФИНАНСОВИ АКТИВИ

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
(Разходи за) обезценки на активи, придобити от обезпечения	(407)	(3,281)
Обезценки на дъщерни дружества	(1,193)	(1,032)
Нетни разходи за обезценка на нефинансови активи	<u>(1,600)</u>	<u>(4,313)</u>

13. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛА

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Възнаграждения на персонала и социално осигуряване	(15,454)	(14,435)
Възнаграждения на членове на Управителния съвет и Надзорния съвет	(1,373)	(1,707)
	<u>(16,827)</u>	<u>(16,142)</u>

<i>Възнаграждения на персонала и социално осигуряване</i>	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Заплати	(13,445)	(12,627)
Социални осигуровки	(1,703)	(1,515)
Социални придобивки	(192)	(168)
Начислени суми по обезщетения при пенсиониране	(114)	(125)
	<u>(15,454)</u>	<u>(14,435)</u>

14. ОБЩИ И АДМИНИСТРАТИВНИ РАЗХОДИ

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Комуникации и ИТ услуги	(1,583)	(1,354)
Външни услуги	(1,550)	(841)
Правни и консултантски услуги	(1,472)	(262)
Реклама и представителни мероприятия	(1,340)	(1,118)
Поддръжка офис и офис – техника	(1,315)	(1,347)
Одит услуги от регистрираните одитори	(952)	(798)
Данъци и държавни такси	(364)	(231)
Други услуги, предоставени от регистрираните одитори	(103)	(269)
Вноски във Фонда за гарантиране на влоговете	(65)	(61)
Командировки	(32)	(26)
Наеми	(8)	(10)
Вноски във Фонда за реструктуриране на банките	-	(7,740)
Такси банков надзор	-	(681)
	<u>(8,784)</u>	<u>(14,738)</u>

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

14. ОБЩИ И АДМИНИСТРАТИВНИ РАЗХОДИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Начислените за годината суми за услуги, извършени от регистрираните одитори на Банката включват: независим финансов одит 952 хил. лв. (2020 г.: 798 хил. лв.), както и договорени процедури за 103 хил. лв. (2020 г.: 269 хил. лв.), дължащи се основно на договорни процедури, свързани с регулаторни изисквания, както и извършване на Стълбова оценка за целите на възлагане на средства от Европейската комисия. През 2022 г. бяха извършени и одиторски процедури за издаване на писмо за увереност във връзка с проект на проспект. Банката не е ползвала данъчни консултации или други услуги, несвързани с одита от регистрираните одитори, натоварени да извършват одит.

15. ДАНЪЧНО ОБЛАГАНЕ

	2021	2020
Разход за текущ данък	(16,442)	(31,713)
Приход от отсрочени данъци в резултат на проявени временни разлики	105	352
Непризнат актив, породен от данъчна загуба	16,442	31,713
Общо приход от текущ данък	105	352
	2021	2020
Счетоводна загуба	(155,956)	(231,207)
Разход за данък според действаща данъчна ставка (10% за 2021, 10% за 2020)	15,596	23,121
Разход за данък за непризнати разходи за данъчни цели	(174)	(241)
Приходи, непризнати за данъчни цели	1,125	9,185
Непризнат актив, породен от данъчна загуба	(16,442)	(31,713)
Общо приход от данък	105	352
Ефективна данъчна ставка	Неприл.	Неприл.

През 2021 г. Банката е направила авансови вноски за корпоративен данък на стойност 0 хил. лв. (2020 г.: 900 хил. лв.)

Салдата на отсрочените данъци се отнасят към следните позиции от индивидуалния отчет за финансовото състояние и измененията в индивидуалния отчет за всеобхватния доход:

	Активи		Пасиви		Изменения в отчета за всеобхватния доход
	2021	2020	2021	2020	
Имоти и оборудване	(6)	(6)	-	-	-
Други активи	(79)	(97)	-	-	18
Инвестиционни имоти	-	-	29	153	(124)
Ценни книжа по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	(9,642)	(8,882)	-	-	(760)
	(9,727)	(8,985)	29	153	(866)

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

15. ДАНЪЧНО ОБЛАГАНЕ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Измененията във временните разлики през годината се признават в индивидуалния отчет за всеобхватния доход.

При признаването на отсрочените данъчни активи е взета предвид вероятността отделните разлики да имат обратно проявление в бъдеще и възможностите на Банката да генерира достатъчна данъчна печалба.

16. НЕТНА ПРОМЯНА В СПРАВЕДЛИВАТА СТОЙНОСТ НА ФИНАНСОВИ АКТИВИ, ОТЧИТАНИ ПО СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ ПРЕЗ ДРУГ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Загуби, възникнали през годината	(7,605)	(88,830)
10% данък	761	8,883
<i>в т.ч. дългови инструменти</i>	<i>(2,044)</i>	<i>(2,321)</i>
10% данък	205	232
<i>в т.ч. капиталови инструменти</i>	<i>(5,561)</i>	<i>(86,509)</i>
10% данък	556	8,651
Друг всеобхватен доход за годината, нетно от данък	<u>(6,844)</u>	<u>(79,947)</u>

17. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА В КАСА И ПО РАЗПЛАЩАТЕЛНА СМЕТКА В ЦЕНТРАЛНАТА БАНКА

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Касова наличност	839	590
Разплащателна сметка в Централната банка	242,786	495,678
<i>В т.ч. Минимални задължителни резерви</i>	<i>135,616</i>	<i>166,404</i>
Общо предоставени средства в Централната банка	<u>242,786</u>	<u>495,678</u>
Общо парични средства в каса и по разплащателна сметка в Централната банка	<u>243,625</u>	<u>496,268</u>

През 2021 г., поддържаната разплащателна сметка в Централната банка е с лихва минус 0.70% за превишението над 105% на минималните задължителни резерви (През 2020 г.: минус 0.70%).

18. ВЗЕМАНИЯ ОТ БАНКИ

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Разплащателни сметки и депозити на виждане в местни банки	200	250
Разплащателни сметки и депозити на виждане в чуждестранни банки	33,739	35,375
Общо разплащателни сметки и депозити на виждане	33,939	35,625
<i>в т.ч. Разплащателни сметки с оригинален матуритет до 90 дни</i>	<i>21,666</i>	<i>23,074</i>
Срочни депозити в местни банки (вкл. репо сделки)	-	153,538
Срочни депозити в чуждестранни банки (вкл. репо сделки)	279,508	202,211
Общо срочни депозити	279,508	355,749
<i>в т.ч. Срочни депозити с оригинален матуритет до 90 дни</i>	<i>220,590</i>	<i>259,484</i>
Предоставени кредити на местни банки	73,990	88,795
Общо предоставени кредити	73,990	88,795
Коректив за обезценки и несъбираемост на вземания от банки	(2,090)	(1,988)
	<u>385,347</u>	<u>478,181</u>

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

18. ВЗЕМАНИЯ ОТ БАНКИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Към 31.12.2021 г. са предоставени целеви кредити в лева и евро за кредитиране на клиенти с цел развитие на малки и средни предприятия с оригинален матуритет до 10 години и лихвени нива в диапазон от 1.50% до 4.50% (2020 г.: от 1.50% до 4.50%).

Средства в размер на 12,274 хил. лв. са блокирани по разплащателни сметки в чуждестранни банки като покритие по акредитиви (2020 г.: 12,551 хил. лв.).

Към 31.12.2021 г. са предоставени кредити на местни банки във валута с номинална стойност в размер на 5,745 хил. евро и легова равностойност 11,236 хил. лв. (31.12.2020 г.: 11,236 хил. лв.), с оригинален матуритет до 2027 г. и погасяване на кредитите на четири вноски. Кредитите са целеви и са отпуснати на банки за директно кредитиране на клиенти с цел развитие на малки и средни предприятия (МСП) съгласно заемно финансиране от Министерство на финансите със средства на KfW.

Оповестяване на експозиции към банки, които биха били отрицателно повлияни от санкциите, наложени от ЕС след нахлуването на руски войски в Украйна.

След нахлуването на руски войски в Украйна на 24 февруари 2022 г., ЕС наложи санкции на руски компании и лица. Тези санкции включваха замразяване на активи, изключване от системи за разплащане и други, имащи за цел да ограничат дейността на руски или контролирани от Русия компании. Банката има следните експозиции към руски или контролирани от Русия банки:

Международната банка за икономическо сътрудничество (ИБЕС, МБИС)

Към 31.12.2021 г. Банката има вземания по депозити в МБИС (със седалище в Москва, Руска Федерация) с легова равностойност 10,029 хил. лв., с падеж 02.03.2022 г. При настъпване на падежа, МБИС изплати дължимата лихва, но не и главницата по депозита, която за кратък период беше в просрочие, а в последствие беше погасена. Към датата на издаване на този отчет ББР няма вземане от МБИС.

Международната инвестиционна банка (ИВ, МИБ)

Към 31.12.2021 г. Банката има вземания по депозити в МИБ, със седалище в Москва с легова равностойност 74,308 хил. лв. към Международната инвестиционна банка (ИВ), със седалище в Будапеща. Депозитите са с падежи, съответно:

- 19,553 хил. лв. – на 15.02.2022 г.
- 5,866 хил. лв. – на 17.02.2022 г.
- 48,889 хил. лв. – на 12.04.2022 г.

Към датата на издаване на този отчет, Банката има следните депозити в МИБ:

- 15,647 хил. лв. – с падеж на 23.05.2022 г.

Съществува вероятност Банката да не може да получи депозитаните суми на падеж в тяхната цялост. Към датата на този отчет, Банката не е начислила провизия по вземането си от МИБ.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

19. ПРЕДОСТАВЕНИ КРЕДИТИ И АВАНСИ НА КЛИЕНТИ

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Кредити (брутна стойност)	2,068,281	2,101,281
Коректив за обезценки и несъбираемост на кредити	(340,445)	(256,045)
	<u>1,727,836</u>	<u>1,845,236</u>

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
А. Анализ на кредитите по видове клиенти (брутна стойност)		
Предприятия и еднолични търговци	2,063,891	2,098,600
Общини	427	427
Частни физически лица	3,963	2,254
	<u>2,068,281</u>	<u>2,101,281</u>

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Б. Анализ на кредитите по отрасли (брутна стойност)		
Търговия	631,007	445,387
Промисленост, общо	313,044	463,829
<i>Промисленост - производство на тютюневи изделия</i>	-	148,640
<i>Промисленост - производство на машини и оборудване</i>	91,086	78,015
<i>Промисленост - производство и разпределение на енергия</i>	79,933	92,978
<i>Промисленост - производство на хранителни продукти</i>	46,465	44,933
<i>Промисленост - други производства</i>	95,560	99,263
Туристически услуги	271,309	266,325
Финансови услуги	207,370	200,941
Транспорт	207,079	256,081
Държавно управление	148,154	153,176
Строителство	142,179	155,773
Операции с недвижими имоти	57,356	57,897
Селско стопанство	32,638	49,359
Други отрасли	58,145	52,513
	<u>2,068,281</u>	<u>2,101,281</u>

Банката предоставя основно средства за финансиране на дейности на малки и средни предприятия, както и на инвестиционни проекти за реализиране на възвръщаемост между 5 до 10 години.

В. Движение на коректива за обезценки и несъбираемост на кредитите

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
На 1 януари	<u>256,045</u>	<u>156,045</u>
Разходи за обезценки	226,753	167,072
Реинтегрирани обезценки	(98,979)	(30,097)
Отписани за сметка на провизии за обезценки	(43,374)	(36,975)
Към 31 декември	<u>340,445</u>	<u>256,045</u>

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

20. ВЗЕМАНИЯ ОТ РЕПУБЛИКАНСКИЯ БЮДЖЕТ

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Програма Енергийна ефективност	18,866	57,975
Коректив за обезценки и несъбираемост на кредити (колективна обезценка)	(49)	(151)
	<u>18,817</u>	<u>57,824</u>

С Постановление № 18 от 2 февруари 2015 г. на Министерския съвет на РБ се прие Национална програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради (Програмата), за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по програмата и за определяне на органите, отговорни за реализацията ѝ.

Финансирането на Програмата се извършва чрез ББР. За целта, Банката сключва тристранни договори с областните управители (представители на държавата), общинските кметове (пълномощници на сдруженията на собствениците).

Банката счита, така възникналите вземания за носители на минимален кредитен риск, доколкото източник на погашенията е бюджета на РБ. Целево привлеченият ресурс от международни партньори, за целите на финансиране на програмата, ползва държавна гаранция (вж. бележка 30).

Уسوените и неразплатени средства по Програмата към 31.12.2021 г. са в размер на 18,866 хил. лв. (към 31.12.2020 г. са: 57,975 хил. лв.).

21. ЦЕННИ КНИЖА, ОТЧИТАНИ ПО АМОРТИЗИРАНА СТОЙНОСТ

Наличните ценни книжа, Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност към 31.12.2021 и 31.12.2020 г. са както следва:

2021 г.	Номинал	Брутна стойност	Обезценка	Балансова стойност
	<i>в ориг. валута</i>			
Облигации, деноминирани в BGN	2,000	2,011	(91)	1,920
	2,000	2,011	(91)	1,920

2020 г.	Номинал	Брутна стойност	Обезценка	Балансова стойност
	<i>в ориг. валута</i>			
Облигации, деноминирани в BGN	2,000	2,010	(80)	1,930
	2,000	2,010	(80)	1,930

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

22. ФИНАНСОВИ АКТИВИ, ОТЧИТАНИ ПО СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ ПРЕЗ ДРУГ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Държавни ценни книжа	544,305	559,062
Корпоративни облигации	47,638	22,649
Общо дългови ценни книжа	591,943	581,711
Акции на непублични дружества	19,807	2,778
Участие в инвестиционна програма SIA (Бележка 37)	1,095	950
Акции на публични дружества	43,767	50,331
<i>От които акции на Първа инвестиционна банка АД</i>	<i>43,760</i>	<i>50,324</i>
Общо капиталови ценни книжа	64,669	54,059
Общо финансови активи, отчитани по справедлива стойност през ДВД	656,612	635,770

Дългови инструменти

Движението на дълговите финансови активи, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход през текущия и предходния период, е както следва:

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Към 1 януари	581,711	538,541
Увеличение (покупки)	329,832	141,005
Намаление (продажби и/или падежиране)	(315,869)	(105,468)
Нетно (намаление)/увеличение от преоценки на ценни книжа на разположение и за продажба до справедлива стойност	(3,731)	7,633
Към 31 декември	591,943	581,711

Финансовите активи, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход – дългови инструменти, се състоят основно от държавни ценни книжа с емитент Република България или други европейски държави, както и корпоративни облигации.

Капиталови инструменти

Движението на капиталовите финансови активи, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход през текущия и предходния период, е както следва:

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Към 1 януари	54,059	3,578
Увеличение (покупки)	21,243	136,990
Намаление (продажби и/или падежиране)	(5,071)	-
Нетно (намаление) от преоценки на ценни книжа на разположение и за продажба до справедлива стойност	(5,562)	(86,509)
Към 31 декември	64,669	54,059

Капиталовите инструменти, собственост на Банката, се отчитат по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, като Банката счита за изпълнени условията на параграф 5.7.5. от МСФО 9, тъй като тези акции нито се държат с цел търгуване, нито представляват условно възнаграждение, признато от купувача в бизнес комбинация, за която се прилага МСФО 3.

22. ФИНАНСОВИ АКТИВИ, ОТЧИТАНИ ПО СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ ПРЕЗ ДРУГ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Капиталови инструменти (продължение)

Публични дружества

Финансовите активи, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход – капиталови инструменти, се състоят от следните ценни книжа:

Първа инвестиционна банка АД

Българска банка за развитие ЕАД притежава 27,350,000 бр., представляващи 18.35% от капитала на „Първа инвестиционна банка“ АД, с единична номинална стойност 1 лв.

Банката е избрала да класифицира тази инвестиция като финансов актив, отчитан по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, тъй като инвестицията е дългосрочна и стратегическа, не е държана за търгуване и не е условно възнаграждение, признато съгласно МСФО 3.

Към 31.12.2021 г., Банката е оценила своето участие в капитала на ПИБ съгласно цена на затваряне, получена на Българска фондова борса (БФБ) за акции на ПИБ в последния работен ден от м. декември, 2021 г.: 1.6000 (към 31.12.2020 г.: 1.8400 лв.) за акция.

Химимпорт АД

Банката притежава 9,632 акции от конгломерата Химимпорт АД. Към 31.12.2021 г. цената на акция е 0.68 лв., като общата стойност на инвестицията е 7 хил. лв. (към 31.12.2020 г.: 7 хил. лв.)

Непублични дружества

Инициатива „Три морета“

С Решение №613 от 2 септември 2020 г. Министерският съвет на Република България одобри участието на Българска банка за развитие ЕАД в Инвестиционния фонд към инициативата „Три морета“. Фондът е финансов механизъм за реализирането на приоритетните проекти в региона: транспортна, дигитална и енергийна инфраструктура. Негов ексклузивен инвестиционен съветник е Amber Infrastructure Group (Amber) - специализиран международен мениджър, който работи в областта на създаването на инвестиции, управлението на активи и фондове.

Участието на ББР е свързано със задължение за вноска от 20 млн. евро в капитала на специално създаденото за целта дружество. Инициативата „Три морета“ има за цел засилването на инвестициите, връзките и сътрудничеството – политическо и финансово, между страните-членки в региона. Това е публично-частен финансов инструмент, чиято цел е да допълва финансирането от структурните и други фондове на Европейския съюз.

За този инструмент фонд-мениджърът периодично оповестява нетна стойност на активите, според която Банката преоценява своето участие.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

22. ФИНАНСОВИ АКТИВИ, ОТЧИТАНИ ПО СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ ПРЕЗ ДРУГ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Капиталови инструменти (продължение)

Непублични дружества (продължение)

Инициатива „Три морета“ (продължение)

„Българската банка за развитие“ ЕАД излъчи двама представители в ръководството на Инвестиционния фонд „Три морета“ - през март 2021 г. изпълнителните директори на ББР Николай Димитров и Панайот Филипov бяха избрани на Общо събрание на Инвестиционния фонд „Три морета“ и да представят България в Инвестиционния фонд. След настъпили промени в ръководството на ББР за нови представители на Банката с решение на Общото Събрание на Инвестиционния фонд от 22 септември 2021 г са избрани: за член на Надзорния съвет на Инвестиционния фонд – г-н Цанко Арабаджиев – член на Управителния съвет на ББР и Изпълнителен директор и г-н Илия Лингорски – Главен икономист на ББР за член на Управителния съвет на Инвестиционния фонд, който ще осигурява част от необходимото финансиране за засилване на сътрудничеството между страните – членки в региона на Черно, Адриатическо и Балтийско море. През юли 2021 г. ББР бе домакин на панела за инвестиции по време на форума „Три морета“ в България.

Към 31.12.2021 г. стойността на инвестицията на ББР във фонд „Три морета“ е 14,321 хил. лв. (към 31.12.2020 г.: 13,717 хил. лв.⁶) Ангажиментът за вноски в капитала, която все още не е поискана е оповестен в Бележка 37 Условни задължения и ангажименти.

Европейски инвестиционен фонд

От притежаваните от Банката акции в непублични дружества, 5,304 хил. лв. са акции от капитала на Европейския инвестиционен фонд (ЕИФ). Невнесената част от номиналната стойност по придобитите акции на ЕИФ е дължима след решение, което следва да се вземе на Общо събрание на акционерите на ЕИФ.

Social Impact Accelerator (SIA)

ББР участва в инициатива на ЕИФ Social Impact Accelerator (SIA), предоставящ финансиране на стартиращи компании Към 31.12.2021 г. са направени осемнадесет капиталови вноски по инициативата, като салдото е в размер на 560 хил. евро с левова равностойност 1,095 хил. лв. (2020 г.: 486 хил. евро с левова равностойност 950 хил. лв.)

Борика АД

Останалата част от акциите в непублични дружества в размер на 183 хил. лв. са акции от капитала на лицензираното като оператор на платежни системи по българското законодателство дружество БОРИКА АД.

⁶ Тъй като удостоверението за закупени акции е получено след датата на отчета, към 31.12.2020 г. сумата е отразена в „Предплатени разходи и аванси“.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

22. ФИНАНСОВИ АКТИВИ, ОТЧИТАНИ ПО СПРАВЕДЛИВА СТОЙНОСТ ПРЕЗ ДРУГ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Капиталови инструменти (продължение)

Непублични дружества (продължение)

Борика АД (продължение)

Акционери в това дружество могат да бъдат само банки и те придобиват своите акции по специален ред, като стойността на една акция при придобиване се определя на база формула, установена в устава на дружеството.

Формираният преоценъчен резерв на финансовите активи, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход е представен в Бележка 35:

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Преоценъчен резерв към 01.01.	(67,764)	12,183
Обезценка	1,687	670
Преоценка	(9,293)	(89,500)
Данък	<u>762</u>	<u>8,883</u>
Преоценъчен резерв към 31.12.	<u>(74,608)</u>	<u>(67,764)</u>

През 2021 и 2020 г., няма отчетени разходи за обезценка на активи, отчетани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход в текущата печалба или загуба за годината (Бележка 12).

23. ИНВЕСТИЦИИ В ДЪЩЕРНИ ДРУЖЕСТВА

Към 31.12.2021 и 2020 г., Банката има следните участия в дъщерни дружества:

„Национален гаранционен фонд“ ЕАД

Банката е едноличен собственик на капитала на Национален гаранционен фонд ЕАД, регистрирано съгласно Търговския регистър на 22.08.2008 г. Общият размер на регистрирания акционерен капитал към 31.12.2021 г. е 800,000 акции по 100 лева на акция (31.12.2020 г.: 800,000 акции по 100 лева на акция). Към 31.12.2021 г., размерът на внесения капитал е 80,000 хил. лв. (31.12.2020 г.: 80,000 хил. лв.). Към 31.12.2021 г., стойността на инвестицията в дъщерното дружество е 80,000 хил. лв. (31.12.2020 г.: 80,000 хил. лв.), оценена по историческа цена на придобиване.

„ББР Микрофинансиране“ ЕАД (с предишно наименование „Микрофинансираща институция ДЖОБС“ ЕАД)

Банката е едноличен собственик на капитала на „ББР Микрофинансиране“ ЕАД (с предишно наименование „Микрофинансираща институция ДЖОБС“ ЕАД), регистрирано на 14 януари 2011 година. Към 31.12.2021 г., общият размер на внесения капитал е 14,643 хил. лв., разпределен в 146,430 броя акции по 100 лева на акция (към 31.12.2020 г.: 7,643 хил. лв., разпределен в 76,430 броя акции по 100 лева на акция). Към 31.12.2021 г., стойността на инвестицията в дъщерното дружество е 14,643 хил. лв. (31.12.2020 г.: 7,643 хил. лв.), оценена по историческа цена на придобиване.

23. ИНВЕСТИЦИИ В ДЪЩЕРНИ ДРУЖЕСТВА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

„ББР Микрофинансиране“ ЕАД (с предишно наименование „Микрофинансираща институция ДЖОБС“ ЕАД) (продължение)

В началото на месец септември 2021 г. Управителният съвет на ББР, в качеството на едноличен собственик на капитала на „ББР Микрофинансиране“ ЕАД, взе решение за увеличаване на капитала на „ББР Микрофинансиране“ ЕАД със сумата от 7,000,000 лева чрез издаване на нови акции. Увеличението на капитала е вписано по партидата на дружеството в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел на 13.10.2021 г.

Фонд за капиталови инвестиции АД

Българска банка за развитие ЕАД и Национален гаранционен фонд ЕАД са собственици на капитала на Фонд за капиталови инвестиции АД, учреден на 24 август 2018 г., Капиталът на дружеството е 65,000 хил. лв. разпределен на 650,000 броя акции по 100 лева на акция. ББР е записала 550,000 поименни акции на обща стойност 55,000 хил. лв., представляващи 84.62% от капитала. Национален гаранционен фонд ЕАД е записал 100 000 акции на обща стойност 10 000 хил. лв., представляващи 15.38% от капитала на фонда.

Към 31.12.2021 г. и 31.12.2020 г. капиталът на Фонда е изцяло внесен. Балансовата стойност на инвестицията на ББР в капитала на Фонда към 31.12.2021 г. е 54,414 хил. лв. (към 31.12.2020 г.: 55,000 хил. лв.).

ББР Лизинг ЕАД

Банката е едноличен собственик на капитала на ББР Лизинг ЕАД, регистрирано съгласно Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел на 12.03.2019 г. с капитал от 2,000 хил. лв. През 2020 г., ББР увеличи капитала на ББР Лизинг до 20,000 хил. лв. чрез емисия на нови акции, изцяло изкупени от едноличния собственик. Общият размер на регистрирания акционерен капитал към 31.12.2021 г. и 31.12.2020 г. е 200,000 акции по 100 лева всяка. Към 31.12.2021 г., размерът на внесеня капитал е 20,000 хил. лв. (2020: 20,000 хил. лв.).

Балансовата стойност към 31.12.2021 г. е 20,000 хил. лв. (2020: 20,000 хил. лв.).

ББР Факторинг ЕАД

Банката е едноличен собственик на капитала на ББР Факторинг ЕАД, регистрирано в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел на 13.03.2019 г. Общият размер на регистрирания акционерен капитал към 31.12.2021 г. и 31.12.2020 г. е 20,000 акции по 100 лева. Към 31.12.2021 г. и 31.12.2020 г. размерът на внесеня капитал е 2,000 хил. лв. Балансовата стойност към 31.12.2021 г. е 1,255 хил. лв. (2020: 1,463 хил. лв.).

Търговски център Марица ЕООД

Търговски Център Марица ЕООД става собственост на Българска банка за развитие ЕАД с решение на Управителния съвет на Банката, съгласно Протокол № 29 от 18.05.2018 г. Балансовата стойност на дяловете на дружеството към 31.12.2021 г. е 3,200 хил. лв. (Към 31.12.2020 г.: 3,600 хил. лв.)

23. ИНВЕСТИЦИИ В ДЪЩЕРНИ ДРУЖЕСТВА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)**Търговски център Марица ЕООД (продължение)**

Към 31.12.2021 г. ръководството е направило преглед за обезценка на инвестициите в дъщерни дружества и е установило, че участията в следните дружества подлежат на обезценка:

- Фонд за капиталови инвестиции АД – 586 хил. лв.
- Търговски център Марица ЕООД – 400 хил. лв.
- ББР Факторинг ЕАД – 208 хил. лв.

За останалите дъщерни дружества не са налице индикации за обезценка спрямо стойностите за 2020 г.

24. ИМОТИ, МАШИНИ И СЪОРЪЖЕНИЯ, НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

	Земя и сгради	Банково оборудване и компютри	Стопански инвентар	Транспортни средства	Лиценз и софтуер	Общо
Отчетна стойност						
На 1 януари 2020 г.	32,553	2,923	676	1,038	5,777	42,967
Придобити	22,310	780	78	587	4,517	28,272
Излезли от употреба	-	(22)	-	(358)	-	(380)
На 31 декември 2020 г.	54,863	3,681	754	1,267	10,294	70,859
Придобити	-	100	26	2	2,229	2,357
Излезли от употреба	-	(3)	-	(252)	(1,150)	(1,405)
На 31 декември 2021 г.	54,863	3,778	780	1,017	11,373	71,811
Натрупана амортизация						
На 1 януари 2020 г.	2,449	1,570	377	494	1,122	6,012
Начислена за годината	608	524	86	192	1,106	2,516
Отписана	-	(22)	-	(283)	-	(305)
На 31 декември 2020 г.	3,057	2,072	463	403	2,228	8,223
Начислена за годината	961	588	91	236	1,081	2,957
Отписана	-	(2)	-	(164)	-	(166)
На 31 декември 2021 г.	4,018	2,658	554	475	3,309	11,014
Балансова стойност						
На 1 януари 2020 г.	30,104	1,353	299	544	4,655	36,955
На 31 декември 2020 г.	51,806	1,609	291	864	8,066	62,636
На 31 декември 2021 г.	50,845	1,120	226	542	8,064	60,797

Напълно амортизираните имоти, машини и съоръжения, които са все още в употреба, към 31.12.2021 г. са в размер на 1,818 хил. лв. по отчетна стойност (2020 г.: 914 хил. лв.), а нематериалните активи съответно 1,226 хил. лв. (2020 г.: 743 хил. лв.).

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

25. ИНВЕСТИЦИОННИ ИМОТИ

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Балансова стойност в началото на периода	7,785	7,633
Печалба/(Загуба) от промяна в справедливата стойност, включена в печалбата и загубата за периода	(433)	152
	<u>7,352</u>	<u>7,785</u>

Банката притежава инвестиционни имоти в резултат на придобити обезпечения от проблемни кредити. Те са отдадени под наем на трети лица. Генерираният приход от наем за 2021 г. е в размер на 903 хил. лв. (2020 г.: 748 хил. лв.) (Бележка 10).

Банката класифицира инвестиционните имоти в ниво 3 спрямо йерархията на справедливите стойности. Справедливата стойност е определена на базата на оценката на лицензирани независими оценители, като са използвани техники за оценка и ключовите входящи данни за оценката на инвестиционни имоти, оповестени в Бележка 5.

26. АКТИВИ, ДЪРЖАНИ ЗА ПРОДАЖБА

Към 31.12.2021 г. имотите (земи, сгради и стопански инвентар), държани за продажба са на стойност 4,107 хил. лв. (2020 г.: 608 хил. лв.).

Активите не се използват и не се планира да се използват в дейността на Банката. За тях ръководството активно търси купувачи, с цел и планове, те да се продадат до края на 2022 г.

Движение на активите, държани за продажба през годината:	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Балансова стойност в началото на периода	608	-
Придобити от обезпечения	4,107	608
Рекласифицирани към активи, придобити от обезпечения	(608)	-
	<u>4,107</u>	<u>608</u>

27. АКТИВИ, ПРИДОБИТИ ОТ ОБЕЗПЕЧЕНИЯ И ДРУГИ АКТИВИ

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Балансова стойност в началото на периода	33,938	35,187
Рекласифицирани от държани за продажба	608	-
Рекласифицирани към вземания от нефинансови институции	-	(906)
Допълнителни капитализирани разходи	632	2,938
Продадени	(52)	-
Обезценка (Бележка 12)	(407)	(3,281)
Балансова стойност в края на периода	<u>34,719</u>	<u>33,938</u>

Активите, придобити от обезпечения (МСС 2) включват активи, придобити от обезпечения по кредити, които са били Държани за продажба (МСФО 5), но които не са били реализирани в предвидения 12-месечен срок и са били рекласифицирани в Активи, придобити от обезпечения. Тези активи се оценяват по по-ниската от себестойността и нетната реализуема стойност.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

27. АКТИВИ, ПРИДОБИТИ ОТ ОБЕЗПЕЧЕНИЯ И ДРУГИ АКТИВИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

	2021	2020
Активи, придобити от обезпечения	34,719	33,938
Предплатени разходи и аванси	2,296	18,842
Надвнесен корпоративен данък	-	900
ДДС за възстановяване	-	138
Други вземания	2,116	728
Произведения на изкуството	69	48
	39,200	54,594

28. ДЕПОЗИТИ ОТ КРЕДИТНИ ИНСТИТУЦИИ

	2021	2020
Депозити от местни банки	1,034	7,487
Депозити от чуждестранни банки	685	668
	1,719	8,155

Всички депозити от кредитни институции са безсрочни. Няма задължения за лихви по депозити от кредитни институции към 31.12.2021 г. (2020: няма задължения).

29. ДЕПОЗИТИ ОТ ДРУГИ КЛИЕНТИ, РАЗЛИЧНИ ОТ КРЕДИТНИ ИНСТИТУЦИИ

	2021	2020
Предприятия и еднолични търговци	810,888	1,051,711
Депозити със специално предназначение	63,065	68,183
Частни физически лица	7,720	7,421
	881,673	1,127,315

	2021	2020
Срочни депозити	132,450	379,169
Безсрочни депозити	749,223	748,146
	881,673	1,127,315

Начислените задължения за лихви по депозитите от други клиенти, различни от кредитни институции към 31.12.2021 г. са в размер на 96 хил.лв. (2020: 27 хил.лв.).

29. ДЕПОЗИТИ ОТ ДРУГИ КЛИЕНТИ, РАЗЛИЧНИ ОТ КРЕДИТНИ ИНСТИТУЦИИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Сумите на депозитите със специално предназначение представляват депозити на „Национален Гаранционен Фонд“ ЕАД, дъщерно дружество на ББР, във връзка с реализацията на гаранционни програми по Програма за развитие на селските райони на Република България (2007-2013 г.) към Министерство на земеделието и храните, както и по Оперативна програма за развитие на сектор „Рибарство“ (2007-2013 г.) към Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури (ИАРА).

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

30. ПРИВЛЕЧЕНИ СРЕДСТВА ОТ МЕЖДУНАРОДНИ ИНСТИТУЦИИ

	2021	2020
Китайска банка за развитие	720,813	732,061
Индустриална и търговска банка на Китай/EUROPE/	132,041	146,637
Дългосрочно рамково споразумение за заем с Банката за развитие към Съвета на Европа	82,159	144,750
Китайска Ексим Банка	98,395	98,355
Дългосрочни заеми от Кредитанщалт фюр Видерауфбау	35,678	71,356
Дългосрочни заеми от Европейската инвестиционна банка	40,901	42,946
Дългосрочни заеми от Скандинавска инвестиционна банка	753	2,799
	1,110,740	1,238,904

За изпълнение на своята мисия, ББР привлича средства от различни източници, като фокусът е върху привличане на средства от Международни институции – заемодатели (ILA's). Ефективните лихвени проценти по привлечени средства от международни институции към 31.12.2021 г. са в границите от 0% до 1.70 % (31.12.2020 г.: от 0% до 1.70%).

Начислените задължения за лихви по привлечени средства от международни институции към 31.12.2021 г. са в размер на 1,299 хил. лв. (2020: 1,469 хил. лв.)

Към 31.12.2021 г. основните източници на финансиране на Българска банка за развитие ЕАД са представени по-долу, както следва:

Банка за развитие към Съвета на Европа

На 30.03.2011 г. е подписан нов договор между Българска банка за развитие ЕАД и Банката за развитие към Съвета на Европа за 20,000 хил. евро. Договорените средства от този заем имат за цел да подобрят достъпа до финансиране на българските малки и средни предприятия, да се създадат нови работни места, както и да се запазят вече съществуващи такива. Заемът е необезпечен.

Към 31.12.2021 г. заемът е напълно усвоен, а дължимата главница по заема е в размер на 3,000 хил. евро с легова равностойност 5,867 хил. лв. (31.12.2020 г.: 5,000 хил. евро с легова равностойност 9,779 хил. лв.). Лихвеният процент по първи транш на заема е плаващ, базиран на тримесечен EURIBOR плюс надбавка, а по втори транш е фиксиран.

На 23 февруари 2016 г. Българска банка за развитие подписа Договор с Банката за развитие на Съвета на Европа (БРСЕ) в размер на 150,000 хил. евро. Средствата са предназначени за финансиране на мерки за енергийна ефективност и необходими структурни мерки в рамките на Националната програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради (НПЕЕМЖС). Заемът е целеви и се използва за санирането на многофамилни жилища. Към 31.12.2021 г. заемът е напълно усвоен.

Заемът е обезпечен с държавна гаранция, предоставена на основание Закона за държавния бюджет за 2016 г. Подписано е Гаранционно споразумение между БРСЕ и Република България, представлявана от Министъра на финансите, което е ратифицирано от Народното събрание. Законът за ратифициране на Гаранционното споразумение е обнародван в Държавен вестник на 3.05.2016 г.

30. ПРИВЛЕЧЕНИ СРЕДСТВА ОТ МЕЖДУНАРОДНИ ИНСТИТУЦИИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Банка за развитие към Съвета на Европа (продължение)

Към 31.12.2021 г., дългът по заема е в размер на 39,000 хил. евро с легова равностойност 76,277 хил. лв. (към 31.12.2020 г.: 69,000 хил. евро с легова равностойност 134,952 хил. лв.). Лихвеният процент по първи транш на заема е плаващ, базиран на тримесечен EURIBOR плюс надбавка, а по втори транш е фиксиран.

Кредитанцалт фюр Видерауфбау

На 16 август 2016 г. Българска банка за развитие подписа Договор с КфВ в размер на 100,000 хил. евро. Средствата са предназначени за финансиране на мерки за енергийна ефективност и необходими структурни мерки, изпълнявани от малки и средни предприятия в България в рамките на НПЕЕМЖС. Заемът е обезпечен с държавна гаранция, в рамките на Закона за държавния бюджет за 2016 г. Подписано е Гаранционно споразумение между КфВ и Република България, представлявана от Министъра на финансите, което е ратифицирано от Народното събрание. Законът за ратифициране на Гаранционното споразумение е обнародван в Държавен вестник на 30.12.2016 г. Към 31.12.2021 г. заемът е напълно усвоен.

Към 31.12.2021 г. дължимата главница по заема е в размер на 18,182 хил. евро с легова равностойност 35,561 хил. лв. (към 31.12.2020 г. дължимата главница е в размер на 36,364 хил. евро с легова равностойност 71,121 хил. лв.). Лихвеният процент е плаващ, базиран на шестмесечен EURIBOR плюс надбавка.

Европейската инвестиционна банка

На 18 ноември 2016 г. ББР подписа трети Договор с Европейската инвестиционна банка в размер на 150,000 хил. евро за финансиране на проекти на малки и средни предприятия. Средствата се предоставят с подкрепата на ЕС чрез гаранция от ЕФСИ (Европейски фонд за стратегически инвестиции), част от Инвестиционния план за Европа – „Плана Юнкер“. Средствата са предназначени за кредитиране на МСП, вкл. за иновативни проекти, за подкрепа на райони с висока безработица, за младежка заетост или за стартиращи компании, чрез банки – партньори, други финансови посредници или директно. Заемът е необезпечен.

Към 31.12.2021 г., дължимата главница по заема е в размер на 20,910 хил. евро с легова равностойност 40,896 хил. лв. (към 31.12.2020 г.: 21,955 хил. евро с легова равностойност 42,941 хил. лв.). Лихвеният процент е плаващ, базиран на шестмесечен EURIBOR плюс надбавка.

30. ПРИВЛЕЧЕНИ СРЕДСТВА ОТ МЕЖДУНАРОДНИ ИНСТИТУЦИИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Скандинавска инвестиционна банка

На 15.12.2010 г. е подписана втора кредитна линия между Скандинавската инвестиционна банка и Българска банка за развитие ЕАД за 20,000 хил. евро. Средствата са предназначени за финансиране на проекти, свързани с възобновяеми енергийни източници или с опазване на околната среда; проекти с участие от страните-членки на Скандинавската инвестиционна банка, както и непряко финансиране чрез търговски банки-партньори. Заемът е необезпечен. Към 31.12.2021 г. заемът е изцяло усвоен.

Към 31.12.2021 г. дължимата главница по заема е в размер на 385 хил. евро с левова равностойност 753 хил. лв. (31.12.2020 г.: 1,430 хил. евро с левова равностойност 2,797 хил. лв.). Лихвеният процент е плаващ, базиран на шестмесечен EURIBOR плюс надбавка.

Китайска банка за развитие

На 12 май 2017 г. ББР подписа нов Договор за заем с Китайската банка за развитие в размер на 80,000 хил. евро. Средствата могат да бъдат използвани за финансиране на общата кредитна дейност на ББР – инвестиционни и оборотни кредити. ББР има възможност да използва финансовия ресурс и за подпомагане на стратегически проекти в рамките на инициативата „Един пояс, един път“. Заемът е необезпечен. Към 31.12.2021 г. заемът е напълно усвоен и целево използван.

Към 31.12.2021 г. дължимата главница по заема е в размер на 76,000 хил. евро с левова равностойност 148,643 хил. лв. (към 31.12.2020 г.: 78,000 хил. евро с левова равностойност 152,555 хил. лв.). Лихвеният процент е плаващ, базиран на шестмесечен EURIBOR плюс надбавка.

На 13.12.2018 г. ББР подписа ново финансово споразумение с Китайската банка за развитие в размер на 300,000 хил. евро. Средствата са предоставени като първи транш по подписаното през месец юли 2018 г. Рамково споразумение между двете банки за 1.5 млрд., евро. Ресурсът може да бъде използван за проекти в рамките на инициативата „Един пояс, един път“ и/или също за проекти за подпомагане на МСП, енергетика, комуникации, транспорт, селско стопанство в България или за други цели, одобрени от ББР и КБР. Заемът е необезпечен. Към 31.12.2021 заемът е напълно усвоен и целево използван.

Към 31.12.2021 г. дължимата главница по заема е в размер на 292,500 хил. евро с левова равностойност 572,080 хил. лв. (към 31.12.2020 г.: 296,250 хил. евро с левова равностойност 579,415 хил. лв.). Лихвеният процент е плаващ, базиран на шестмесечен EURIBOR плюс надбавка.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

30. ПРИВЛЕЧЕНИ СРЕДСТВА ОТ МЕЖДУНАРОДНИ ИНСТИТУЦИИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Китайска Ексим Банка

На 28 септември 2017 г. ББР подписа Договор с Китайската Ексим Банка в размер на 50,000 хил. евро. Това е първият договор за заем между ББР и Китайската Ексим Банка, след като през 2014 г. двете институции сключиха споразумение за финансово сътрудничество, което предвижда съвместно финансиране на ключови проекти или области. Средства могат да бъдат използвани за финансиране на общата кредитна дейност на ББР, краткосрочно и средносрочно търговско финансиране, трансгранични икономически и търговски транзакции между Китай и България. Заемът е необезпечен. Към 31.12.2021 г. заемът е напълно усвоен и целево използван.

Към 31.12.2021 г. дължимата главница по заема е в размер на 50,000 хил. евро с левова равностойност 97,792 хил. лв. (31.12.2020 г.: 50,000 хил. евро с левова равностойност 97,792 хил. лв.). Лихвеният процент е плаващ, базиран на шестмесечен EURIBOR плюс надбавка.

Индустриална и търговска банка на Китай (чрез подразделенията в Австрия и Полша)

На 13 март 2020 г. ББР подписа ново финансово споразумение с Индустриалната и търговска банка на Китай (ИТБК) в размер на 75,000 хил. евро. Средствата са предназначени за общата кредитна дейност на ББР, пряко финансиране, както и он-лендинг чрез български финансови институции за подкрепа на инвестиционни проекти и предоставяне на оборотен капитал. Финансирането се предоставя съвместно от ИТБК Австрия и ИТБК Европа - Полша. Заемът е необезпечен. Към 31.12.2021 заемът е изцяло усвоен и целево използван.

Към 31.12.2021 г., дългът по заема е в размер на 67,500 хил. евро с левова равностойност 132,019 хил. лв. (към 31.12.2020 г. 75,000 хил. евро с левова равностойност 146,687 хил. лв.). Лихвеният процент е плаващ, базиран на шестмесечен EURIBOR плюс надбавка.

31. ДРУГИ ПРИВЛЕЧЕНИ СРЕДСТВА

	2021	2020
Заемно финансиране от Министерство на финансите със средства на KfW	11,236	11,237
Средства на KfW, предоставени от Министерство на финансите за доверително управление	5,510	5,695
	16,746	16,932

Няма задължения за лихви по други привлечени средства към 31.12.2021 г. и 31.12.2020 г.

31. ДРУГИ ПРИВЛЕЧЕНИ СРЕДСТВА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Заемно финансиране от Министерство на финансите със средства на KfW

На 18.04.2007 г., Банката е сключила договор за заем с Правителството на Република България, представявано от Министъра на финансите. Договорът е сключен на основание на Спогодбата между Република България и Германия за финансово сътрудничество от 2001 г. и Споразумение между Република България и Кредитанщалт фюр Виедерауфбау (KfW). Съгласно договора на Банката, определена за "Носител на проекта", се предоставят 4,929 хил. евро (9,640 хил. лв.) с цел насърчаване финансирането на микро-, малки и средни предприятия. Срокът на договора е 10 години, считано от датата на предоставяне на средствата, като получената сума заедно с капитализираната лихва се погасява еднократно в края на периода.

На 28.04.2017 г. ББР и Министерство на Финансите подписаха Анекс №1 за удължаване на срока на договора с още 10 години.

Към 31.12.2021 г., главницата по заема, заедно с капитализираната лихва, е в размер на 5,745 хил. евро с левова равностойност 11,236 хил. лв. (към 31.12.2020 г.: 5,745 хил. евро с левова равностойност 11,236 хил. лв.). Лихвата по заема се капитализира на тримесечие и се определя на база на тримесечен EURIBOR плюс надбавка.

Към 31.12.2021 г. Банката е предоставила по този договор заеми на търговски банки в размер на 5,745 евро с левова равностойност 11,236 хил. лв. (31.12.2020 г.: 5,745 хил. евро с левова равностойност 11,236 хил. лв.).

Средства на KfW, предоставени от Министерство на финансите за доверително управление

От 2001 година Банката работи по Споразумение с Министерство на финансите за управление на средства, предоставени от Кредитанщалт фюр Виедерауфбау (KfW) съгласно договор, подписан между правителствата на България и Германия. Тези средства се предоставят с цел финансиране на малки и средни предприятия в България. Рискът по предоставяне на тези средства на банки-посредници за целево финансиране на МСП се носи изцяло от Министерство на финансите. Банката осъществява подбор на банки-посредници, отговаря за трансфериране на средствата към тях, събира информация и извършва периодични прегледи и доклади за използването на средствата, наблюдава за срочното изплащане на дължимите суми по главници и лихви по Специалната сметка на Министерство на финансите.

Към 31.12.2021 г., салдото при Банката на средствата е в размер на 2,817 хил. евро с левова равностойност 5,510 хил. лв. (31.12.2020 г.: 2,912 хил. евро с левова равностойност 5,695 хил. лв.).

Банката получава такса за управлението на тези средства и олихвява тримесечно Специалната сметка на фонда.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

32. ПРОВИЗИИ

	2021	2020
Провизии по гаранционни програми, свързани с пандемията от КОВИД-19	176,370	120,308
Провизии по банкови гаранции	1,345	2,782
Общо провизии по гаранции	177,715	123,090
Провизии за неусвоени кредити	32	43
	177,747	123,133

Провизиите по гаранционни програми, свързани с пандемията от КОВИД-19 представляват оценка за очакваните кредитни загуби по гаранциите, издадени във връзка програми за гарантиране на кредити на физически лица, микро, малки, средни и големи предприятия, възложени на ББР от МС на РБ (виж Бележка 37). Те са изчислени по методика, приета от ББР специално за тези кредити, като провизионният процент е 18.70% за кредити на предприятия и 36% за физически лица. Съответно, провизиите, начислени през 2021 г. са 17,802 хил. лв. (2020 г.: са 56,530 хил. лв.) за гаранции по кредити на предприятия и 38,260 хил. лв. (2020 г.: 63,778 хил. лв.) за гаранции по кредити на физически лица.

Провизиите по банкови гаранции представляват суми, определени по метода на очакваните кредитни загуби според МСФО 9, освен сумите по банкови гаранции по Проект "Гаранционен фонд за микрокредитиране" (ГФМК)⁷ на МТСП, отчитани съгласно МСС 37 (възползване от опция да не се прилага МСФО 9 за заварени задбалансови ангажименти). Провизиите по ГФМК възлизат на 0 хил. лв. (2020: 146 хил. лв.), а тези по издадени индивидуални гаранции – 1,345 хил. лв. (2020 г.: 2,636 хил. лв.).

Таблицата по-долу представя движението на провизиите по гаранции:

	2021	2020
Салдо към 1 януари	123,090	2,822
Начислени за годината – анти-КОВИД програми	62,745	120,308
Използвани през годината	(245)	-
Реинтегрирани за годината	(6,438)	-
	<u>56,062</u>	<u>120,308</u>
Начислени за годината – банкови гаранции	1,329	505
Използвани през годината	301	358
Реинтегрирани за годината	(3,067)	(903)
	<u>(1,437)</u>	<u>(40)</u>
Салдо към 31 декември	177,715	123,090

⁷ Тези суми бяха окончателно отписани през 2021 г.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

33. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ЛИЗИНГ

Задълженията за лизинг представляват задължения към лизингови компании, свързани с активи, закупени на лизинг. Към 31.12.2021 г. тези задължения са 492 хил. лв. (към 31.12.2020 г.: 645 хил. лв.)

34. ДРУГИ ПАСИВИ

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Начислени разходи	973	1,622
Задължения към персонала за заплати и социално осигуряване	898	824
Задължения към персонала за обезщетения при пенсиониране	754	650
Задължения за данъци	304	218
Такси по облигационни заеми и гаранции	168	167
Други кредитори	<u>1,062</u>	<u>573</u>
	<u>4,159</u>	<u>4,054</u>

Задълженията към персонала за заплати и социално осигуряване включват: начисления по компенсируеми отпуски и социалните осигуровки по тях.

Задължения към персонала при пенсиониране се дължат от Банката при настъпване на пенсионна възраст и са представени по настояща стойност.

Съгласно Кодекса на труда всеки служител има право на обезщетение в размер на две брутни заплати при пенсиониране, а ако има трудов стаж над 10 години в Банката, обезщетението е в размер на шест брутни заплати към момента на пенсиониране. За определяне на тези задължения, Банката е направила оценка, като е използвала математически модели и услугите на сертифициран актюер. На база на направените изчисления е определено задължение в индивидуалния отчет за финансовото състояние към 31.12.2021 г. в размер на 754 хил. лв. (31.12.2020 г.: 650 хил. лв.).

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Настояща стойност на задължението на 1 януари	650	552
Разходи за настоящи услуги	113	127
Разходи за лихви	4	4
Изплатени суми през периода	-	(13)
Актюерски печалби от промени в демографски, финансови предположения и действителен опит	<u>(13)</u>	<u>(20)</u>
Настояща стойност на задължението на 31 декември	<u>754</u>	<u>650</u>

	Суми при пенсиониране по възраст и стаж		Суми при пенсионира не по болест		Общо	
	2021	2020	2021	2020	2021	2020
Актюерска печалба/(загуба) към 1 януари	(42)	(56)	-	-	(42)	(56)
Актюерска печалба/(загуба) върху задължението, призната като друг всеобхватен доход за периода	<u>11</u>	<u>14</u>	-	-	<u>11</u>	<u>14</u>
Актюерска печалба/(загуба) към 31 декември	<u>(31)</u>	<u>(42)</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>(31)</u>	<u>(42)</u>

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

34. ДРУГИ ПАСИВИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

За определяне на настоящата стойност към 31.12.2021 г. са направени следните актюерски предположения:

- смъртност – по таблица за смъртност, изготвена на базата на статистика, предоставена от Националния Статистически Институт, за общата смъртност на населението в България за периода 2018 – 2020 г.;
- темп на текучество – между 1 % до 10 %, в зависимост от пет обособени възрастови групи;
- темп на преждевременно пенсиониране поради болест - между 0.027 % до 0.3212 %, в зависимост от пет обособени възрастови групи
- ефективен годишен лихвен процент за дисконтиране – 0.6% (2020 г. – 0.5%);
- предположенията за бъдещия ръст на заплатите в Банката са в съответствие с плана за развитието на Банката: за 2022 г. – 2 % спрямо нивото през 2021 г. и за 2023 г. и следващи – 2 % спрямо нивото от предходната година.

Ефектът за 2021 г. от увеличение и намаление с 1% на ръста на заплатите и на лихвения процент върху общата сума на разходите за текущ стаж и лихви и върху настоящата стойност на задължението за изплащане на дефинирани доходи при пенсиониране:

	Увеличение с 1% на ръста на заплатите	Намаление с 1% на ръста на заплатите
Промяна на разхода за лихви и текущ стаж ("+"- увеличение, "-"- намаление)	19	(16)
Промяна на настоящата стойност на задължението към 31.12.2021 г. ("+"- увеличение, "-"- намаление)	80	(70)
	Увеличение с 1% на лихвения процент	Намаление с 1% на лихвения процент
Промяна на разхода за лихви и текущ стаж ("+"- увеличение, "-"- намаление)	(8)	10
Промяна на настоящата стойност на задължението към 31.12.2021 г. ("+"- увеличение, "-"- намаление)	(70)	82
	Увеличение с 1% на текучеството	Намаление с 1% на текучеството
Промяна на разхода за лихви и текущ стаж ("+"- увеличение, "-"- намаление)	(17)	20
Промяна на настоящата стойност на задължението към 31.12.2021 г. ("+"- увеличение, "-"- намаление)	(74)	86

Ефектът за 2020 г. от увеличение и намаление с 1% на ръста на заплатите и на лихвения процент върху общата сума на разходите за текущ стаж и лихви и върху настоящата стойност на задължението за изплащане на дефинирани доходи при пенсиониране:

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

34. ДРУГИ ПАСИВИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

	Увеличение с 1% на ръста на заплатите	Намаление с 1% на ръста на заплатите
Промяна на разхода за лихви и текущ стаж ("+"- увеличение, "-"- намаление)	18	(15)
Промяна на настоящата стойност на задължението към 31.12.2020 г. ("+"- увеличение, "-"- намаление)	74	(68)
	Увеличение с 1% на лихвения процент	Намаление с 1% на лихвения процент
Промяна на разхода за лихви и текущ стаж ("+"- увеличение, "-"- намаление)	(8)	10
Промяна на настоящата стойност на задължението към 31.12.2020 г. ("+"- увеличение, "-"- намаление)	(64)	76
	Увеличение с 1% на текуществото	Намаление с 1% на текуществото
Промяна на разхода за лихви и текущ стаж ("+"- увеличение, "-"- намаление)	(16)	19
Промяна на настоящата стойност на задължението към 31.12.2020 г. ("+"- увеличение, "-"- намаление)	(68)	80

35. АКЦИОНЕРЕН КАПИТАЛ

	2021	2020
Акционерен капитал		
Издадени обикновени акции, платени с парични средства	1,427,964	1,427,964
Издадени обикновени акции - апортна вноска (парцел за банкова сграда)	12,200	12,200
Издадени обикновени акции - апортна вноска (банкова сграда)	1,610	1,610
	<u>1,441,774</u>	<u>1,441,774</u>

Към 31.12.2021 г., капиталът на Банката се състои от 14,417,735 броя обикновени, поименни акции с право на глас, всяка с номинал 100 лева (към 31.12.2020 г.: 14,417,735 акции с номинал 100 лв.).

Със Закона за Българската банка за развитие е определено, че не по-малко от 51% от акциите в капитала на Банката се притежават от Държавата и са непрехвърлими. Правата по акциите не могат да бъдат предмет на прехвърлителни сделки.

По силата на чл. 6 ал. 4 от ЗББР акциите от капитала на Банката, освен от българската държава, могат да бъдат придобивани и притежавани от Банката за развитие към Съвета на Европа, Европейската инвестиционна банка и Европейския инвестиционен фонд, от банки за развитие от държави - членки на Европейския съюз. В тези случаи не се прилага чл. 31 от Закона за кредитните институции. С оглед разпоредбата на чл. 6 ал. 4 от ЗББР, членовете на управителните и на контролните органи, прокуристите и висшия ръководен състав не могат да притежават акции и не могат да им бъдат предоставени опции върху ценни книжа на ББР, и в следващи отчетни периоди не могат да възникнат договорености, в резултат на които в бъдещ период могат да настъпят промени в притежавания относителен дял акции от настоящи акционери.

35. АКЦИОНЕРЕН КАПИТАЛ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

През м. август 2017 г. с решение на НС, акциите на Банката са прехвърлени от Министерство на финансите към Министерство на икономиката.

През 2020 г., С решение №215 от 27 март 2020 г., Министерският съвет взе решение да увеличи капитала на ББР със 700 млн. лв., като средствата бъдат използвани „за изпълнение на мерки за подпомагане на икономиката във връзка с епидемията от КОВИД-19, в т.ч. за издаване на портфейлни гаранции към банките, които да им позволят да предоставят по-гъвкави условия за бизнес кредити за определен период, при определени условия и при индивидуална преценка на всеки конкретен случай“.

С Постановление на Министерски съвет № 134 от 18 юни 2020 г. бяха одобрени промени по бюджета на Министерството на икономиката за 2020 г. и за извършване на допълнителни плащания в частта на финансирането на бюджетното салдо за сметка на централния бюджет, с Решение № 402 от 18 юни 2020 г. на Министерския съвет българската държава реши да увеличи акционерното си участие в капитала на "Българска банка за развитие" ЕАД чрез парична вноска на обща стойност 140 000 000 лв. В изпълнение на посочените мерки, на 06.07.2020 г. се проведе извънредно Общо събрание на акционерите на Банката, на което беше взето решение за увеличение на капитала на Банката чрез издаване на 1 400 000 бр. нови поименни безналични акции с право на глас с номинална стойност 100 лева всяка, на обща стойност 140 000 000 По този начин капиталът на "Българска банка за развитие" ЕАД беше увеличен от 1,301,773,500 на 1,441,773,500 лв.

Към 31.12.2021 г., 100% от акциите на Банката са собственост на държавата чрез Министерство на икономиката (31.12.2020 г. – 99.99% от акциите на Банката са собственост на държавата чрез Министерство на икономиката. Банка ДСК притежава 8 акции от капитала на ББР).

На 13 май 2021 г. Министерският съвет прие Решение № 414 за увеличаване на акционерното участие на държавата в капитала на „Българска банка за развитие“ ЕАД. С това решение се дава съгласие държавата да увеличи акционерното си участие в капитала на „Българска банка за развитие“ ЕАД чрез придобиване чрез дарение на всички притежавани от „Банка ДСК“ ЕАД акции в капитала на „Българска банка за развитие“ ЕАД, а именно 8 безналични акции, всяка с номинална стойност 100 лв., общо 800 лв., представляващи 0,000055 на сто от капитала на „Българска банка за развитие“ ЕАД.

На 14.05.2021 г. е сключен договор за дарение на 8 безналични акции между Банка ДСК АД и Република България. Прехвърлянето на собствеността върху акциите е регистрирано в Централен депозитар на Република България.

На 04.06.2021 г. Българска банка за развитие е вписана в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел като еднолично търговско дружество.

С промяна в Закона за Българската банка за развитие, в сила от 18 март 2022 г., правата на държавата като едноличен собственик на капитала на Банката се упражняват от министъра на иновациите и растежа.

36. РЕЗЕРВИ

Спрямо общите разпоредби на Търговския закон, Банката трябва да разпределя за Фонд Резервен не по-малко от 1/10 от годишната печалба след облагане до достигане на размер на фонда 10% спрямо основния капитал по устав. Съгласно Устава на Банката, същата трябва да разпределя за Фонд Резервен не по-малко от 1/2 от годишната печалба след облагане с данъци до достигане на 50 на сто от уставния капитал.

Банката може да използва средствата от Фонд Резервен за покриване на текущи загуби или за покриване на загуби от предходни периоди, като не могат да бъдат използвани за разпределяне на дивиденди без разрешение на БНБ.

Също така, съгласно Закона за кредитните институции, банките в България не могат да изплащат дивиденди преди да са акумулирали изисквания по закон или устав минимален размер на резервите им (основно Фонд Резервен), или при условие, че с изплащането на дивидентите ще се наруши спазването на регулаторните съотношения за обща капиталова адекватност. Аналогично е и изискването на Закона за Българската банка за развитие.

Към 31.12.2021 г., Фонд Резервен на Банката е в размер на 74,939 хил. лв. (31.12.2020 г.: 74,939 хил. лв.).

Към 31.12.2021 г., допълнителните резерви на Банката са в размер на 80,148 хил. лв. (31.12.2020 г.: 80,137 хил. лв.) и са формирани в резултат на разпределение на печалбите на Банката от предходни периоди, съгласно решения на Общото събрание на акционерите.

През 2020 г., вследствие на пандемията от КОВИД-19 и с цел създаване на допълнителни капиталови буфери, Българска народна банка издаде указания към всички банки в България за капитализиране на печалбата от 2019 г. Изпълнявайки указанията, Банката капитализира цялата си печалба от 2019 г., и не изплати дивидент към акционерите си.

Към датата на издаване на този отчет, едноличният собственик не е взел решение за покриване на загубата от 2020 г.

Съгласно Закона за Българската банка за развитие, всеки акционер на Банката може да се откаже от полагащия му се дивидент и тогава сумата на дивидента се отнася към допълнителните резерви.

Банката е формирала специален компонент "Резерв от финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход" на собствения капитал, към който се акумулират всички нереализирани печалби и загуби от преценка до справедлива стойност на държаните финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, налични към края на всеки отчетен период. Тези печалби и загуби се трансферират към текущите печалби и загуби при продажба/падеж на съответните ценни книжа и/или при трайна обезценка. Резервът по финансови активи, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход е представен нетно от данъци. Към 31.12.2021 г., този резерв е отрицателна величина в размер -74,608 хил. лв. (31.12.2020 г.: -67,764 хил. лв. – отрицателна величина).

37. УСЛОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И АНГАЖИМЕНТИ

	2021	2020
Условни задължения		
Анти-КОВИД гаранции	680,938	479,462
Банкови гаранции и акредитиви	130,108	151,116
в т.ч. с парично покритие	(10,688)	(15,102)
Акредитиви, вкл. открити със заемни средства - отчетени като кредитен ангажимент	187	1,719
Провизии по гаранции (Бележка 32)	(177,715)	(123,090)
<i>Вкл. провизии по гаранции по програми анти-КОВИД</i>	(176,370)	(120,308)
Общо условни задължения	622,830	494,105
Неотменяеми ангажименти		
Неусвоен размер на разрешени кредити	241,448	317,520
в т.ч. акредитиви, открити със заемни средства	-	(156)
Провизии по неусвоени кредити (Бележка 32)	(32)	(43)
Невнесена част от акции на „Три морета“ (Three Seas Initiative)	25,031	25,399
Участие в инвестиционна програма SIA	861	1,006
Непоискана част от номинал на акции на ЕИФ	4,694	4,694
Общо неотменяеми ангажименти	272,002	348,420
	894,832	842,525

Анти-КОВИД програми

В изпълнение на ролята си на национална банка за развитие ББР получи мандати от правителството за реализирането на финансови инструменти в подкрепа на засегнатите от ефекта на пандемията от КОВИД-19 български бизнес и граждани. Те бяха обезпечени с увеличение на капитала на Банката от 700 млн. лв. (виж Бележка №35) и включваха следните мерки:

Мерки за физически лица и домакинства

С решение № 257 от 14 април 2020 г., Министерският съвет одобри Програмата за гарантиране на безлихвени кредити в защита на хора, лишени от възможността да полагат труд поради пандемията от КОВИД-19, с бюджет 200 млн. лв., предложена от ББР, като обезпечаването на програмата ще бъде за сметка на средствата от увеличението на капитала на банката съгласно Решение № 215 на Министерския съвет от 2020 г.

Програмата за гарантиране на безлихвени кредити цели да подпомогне служителите в неплатен отпуск и самоосигуряващите се лица, които временно не могат да полагат труд в условията на извънредно положение.

Параметрите по програмата бяха допълнително изменени с цел повишаване ползите в интерес на засегнатите от пандемията лица с ПМС 910/10.12.2020г. Те имат възможността да получат безлихвени заеми до 6,900 лева, които се отпускат наведнъж или на траншове. Максималният срок на погасяване е 5 години, с минимум 6 месеца и максимум 24 месеца гратисен период. По заемите не се дължат такси, комисиони и неустойки. Срокът за кандидатстване бе удължен до 30 август 2021 г., или до изчерпване на гаранционните лимити. Тези промени влязоха в сила през м. януари 2021 г.

37. УСЛОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И АНГАЖИМЕНТИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Анти-КОВИД програми (продължение)

Мерки за физически лица и домакинства (продължение)

Съгласно РМС № 194 /05.03.2021 г., „Българска банка за развитие“ ЕАД получи правото да увеличи с до 100 млн. лв. размера на гаранционната програма за безлихвени заеми за физически лица в неплатен отпуск и самоосигуряващи се („Програмата за гарантиране на безлихвени кредити в защита на хора, лишени от възможността да полагат труд поради пандемията от КОВИД-19“) за сметка на бюджета на Програмата за портфейлни гаранции в подкрепа на ликвидността на предприятията, пострадали от извънредната ситуация и епидемията от КОВИД-19. Така възможностите за поемане на гаранционни ангажименти по Гаранционната програма за безлихвени заеми за физически лица в неплатен отпуск и самоосигуряващи се бе увеличен до 300 млн. лв.

С РМС № 506/15.07.2021 г. срокът за кандидатстване по Програмата за гарантиране на безлихвени кредити в защита на хора, лишени от възможността да полагат труд поради пандемията от КОВИД-19, се удължи до 31 август 2021 г. или до изчерпване на гаранционните лимити на търговските банки-партньори по Програмата.

Към 31.12.2021 г. общият одобрен лимит по програмата е 290,543 хил. лв., издадени са 283,438 хил. лв. портфейлни гаранции към търговските банки, като са потвърдени 52,925 бр. кредита към физически лица за обща сума в размер на 236,109 хил. лв.

Към 31.12.2020 г. общият одобрен лимит по програмата е 179,860 хил. лв., издадени са 177,162 хил. лв. портфейлни гаранции към търговските банки, като са потвърдени 25,448 бр. кредита към физически лица за обща сума в размер на 106,425 хил. лв.

Мерки за микро, малки и средни предприятия

С решение № 310 от 7 май 2020 г., Министерският съвет одобри Програмата за портфейлни гаранции в подкрепа на ликвидността на предприятията, пострадали от извънредната ситуация и епидемията от COVID-19, предложена от ББР, с бюджет 500 млн. лв., като обезпечаването на програмата да бъде за сметка на средствата от увеличението на капитала на банката съгласно Решение № 215 на Министерския съвет от 2020 г.

Гаранционната програма, която е част от правителствените антикризисни мерки, е с бюджет от 500 млн. лв. В нея могат да бъдат включени компании от всички сектори, като се очаква от мярката да се възползват предимно фирми от най-засегнатите области – търговия, услуги, транспорт и логистика, туризъм, хотелиерство и ресторантьорство, и други.

За да кандидатстват за кредит фирмите, е достатъчно да отговорят на едно от следните условия:

- Да са микро, малки и средни предприятия, което се определя по указан в ЗМСП начин или големи предприятия-търговски дружества, чиито показатели за персонал и активи и/или обороти надвишават посочените в ЗМСП;

37. УСЛОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И АНГАЖИМЕНТИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Анти-КОВИД програми (продължение)

Мерки за микро, малки и средни предприятия (продължение)

- Да не са били предприятия в затруднено положение към 31.12.2019 г., което се установява чрез проверка на предварително зададени, нормативни критерии. С последните промени в програмата, се въвежда облекчение от „Временната рамка за държавни помощи“, за микро- и малките предприятия. За тях е достатъчно да не са били обект на процедура по несъстоятелност, съгласно националното право и да не са получили помощ за оздравяване или помощ за реструктуриране (има се предвид държавна помощ за оздравяване или реструктуриране). В допълнение, ако под гаранцията от ББР се включват съществуващи кредити, то те не трябва да са били необслужвани, а кредитополучателят не трябва да е изпадал в просрочие над 90 дни – през 2019 г. При съществуващите кредити кредитополучателят трябва да е представил на търговската банка-партньор прогнозни разчети и прогнозен план за възстановяване на дейността си, за който не се изисква стриктно определена форма и реквизити;

От финансиране и гаранция могат да се ползват предприятия, които са се сблъскали с трудности или са изпаднали в затруднение след 31.12.2019 г., поради избухването на епидемията от КОВИД-19. Затруднението се установява от самия кредитополучател, като е достатъчно да се опише една от следните причини, довели до затрудненията му:

- Спад на оборота след първото тримесечие на 2020 г. спрямо същия период в 2019 г. (въз основа на финансови отчети и документация на дружеството);
- Наличие на вземания от клиенти, които не са получени/суми, неразплатени към доставчици, след 01.03.2020 г. (въз основа на финансови отчети и документация на дружеството);
- Прекратени доставки от внос, необходими за дейността на предприятието – след 01.01.2020 г., отменени договори за износ (въз основа на документи, представени от дружеството);
- Случаи на болест и самоизолация на служителите, общо намаление на броя на заетите лица, затворени производствени съоръжения, помещения и офиси (въз основа на документи, представени от дружеството);
- Наличието на други обстоятелства, с които се установяват изпитваните от предприятията затруднения поради КОВИД-19, съгласно приета от търговската банка методология, която се предоставя на ББР.

Тъй като покритото от гаранцията финансиране по програмата е държавна помощ:

- На кредитополучателите е забранено да финансират един и същи разход с кредит по програмата и с друга държавна/минимална помощ. (Под един и същи разход се има предвид например разплащане по конкретна фактура от 30.11.2020 г. или заплащане на наем на конкретен офис за месец декември 2020 г., или плащане на заплати за конкретни служители, за конкретен месец.) Ако за конкретните разходи клиентът ползва държавна/минимална (de minimis) помощ, той не може да използва кредита за покриването на същите тези разходи (забрана за двойно финансиране)

37. УСЛОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И АНГАЖИМЕНТИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Анти-КОВИД програми (продължение)

Мерки за микро, малки и средни предприятия (продължение)

- Кредитополучателят не трябва да е нарушавал правилата за държавни помощи и да е вписан в специално създадения за това Регистър „Дегендорф“ <https://stateaid.minfin.bg/bg/page/483>;
- Ако кредитополучател или свързано с него лице е ползвало/ползва друга държавна/минимална помощ за същия вид разходи, каквито са и разходите, които иска да му бъдат финансирани с кредита по програмата (например общо разходи за заплати, общо разходи за наем, общо разходи за поддръжка на съоръжения), той е длъжен да декларира това пред търговската банка, чрез декларация по образец на програмата и да не допуска двойно финансиране, както е посочено по-горе.

В програмата, която Българската банка за развитие управлява, ще могат да бъдат включвани както нови кредити, така и съществуващи, но при условие, че фирмата изпитва затруднения при обслужването на заема след 31.12.2019 г. и не е изпадала в просрочие над 90 дни за последната година. Кредитите, които търговските банки ще отпускат, са с максимален размер от 300,000 лв., като ББР ще покрива до 80% от тях.

Банките сами ще определят минималния и максималния срок на погасяване, а гратисният период за новоотпуснатите заеми ще е до 3 години.

През последното тримесечие на 2020 г. Програмата бе обновена с решение на Министерския съвет (РМС) 979/2020 г., както следва:

- Предоставяните кредити вече са в размер до 1 млн. лв. за МСП и до 2 млн. лв. за големи предприятия;
- Удължен е срокът за включване на кредити в Гарантирания портфейл до 31.12.2021 г.;
- Крайният срок за кандидатстване по мярката за микро, малките и средните предприятия е 30.06.2022 г.
- Променен е процентът на обезпеченост по кредитите от „до 20%“ на „до 50%“, спрямо размера на финансирането;
- Изисква се намаление с поне 80 базисни точки на лихвените проценти по кредитите;
- Удължен е срокът на предоставяната от ББР гаранция – от 5 на 6 години;
- Гаранционното покритие ще обхваща и отпускани от банките инвестиционни кредити;
- Увеличен е лимитът на гаранционни плащания от страна на ББР АД, от 30% на 50%.

Програмата за портфейлни гаранции в подкрепа на ликвидността на предприятията, пострадали от извънредната ситуация и епидемията от COVID-19, бе актуализирана с РМС № 194/05.03.2021 г., както и с РМС 578/05.08.2021 г. Програмата е синхронизирана в максимално възможна степен до разработения през месец май 2021 г. от Министерство на икономиката и Министерство на финансите, надграждащ механизъм за интервенция, чрез ликвидна подкрепа за предприятията в страната, наречен „Портфейлна гаранция за преодоляване на последствията от КОВИД-19“.

37. УСЛОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И АНГАЖИМЕНТИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Анти-КОВИД програми (продължение)

Мерки за микро, малки и средни предприятия (продължение)

Към 31 декември 2021 г. общият одобрен лимит по програмата е 795,000 хил. лв., издадени са портфейлни гаранции с лимит от 397,500 хил. лв., като са потвърдени 2,290 бр. кредити за обща сума в размер на 413,555 хил. лв.

Към 31 декември 2020 г. общият одобрен лимит по програмата е 743,000 хил. лв., издадени са портфейлни гаранции с лимит от 302,300 хил. лв., като са потвърдени 1,282 бр. кредити за обща сума в размер на 157,127 хил. лв.

SIA

На 17.07.2015 г., Българска банка за развитие ЕАД подписа Договор за управление на средства с ЕИФ за присъединяване към инвестиционната програма SIA (Social Impact Accelerator) на ЕИФ за дялови участия в социални венчър фондове, с участие от 1 млн. евро и период на инвестиране на ангажмента до 5 години. През 2018 г. е подписано писмо за Съгласие за удължаване инвестиционния период на фонда SIA с 1 година. Програмата SIA е с цел да се инвестира в малки и средни предприятия със значимо социално въздействие. Мениджър на Програмата е ЕИФ.

Към 31.12.2021 г. са направени осемнадесет капиталови вноски по инициативата, като салдото е в размер на 560 хил. евро с легова равностойност 1,095 хил. лв. (2020 г.: 486 хил. евро с легова равностойност 950 хил. лв.) (Бележка 22).

Гаранционни програми за малък и среден бизнес

През 2015 г., Банката стартира нова програма за индиректно финансиране на микро, малък и среден бизнес с максимален размер 150,000 хил. лв. Програмата предвижда възможност ББР да поема част от риска по предоставени от банки-партньори кредити за бизнеса в размер до 30% от стойността на отделните подзаеми. Към 31.12.2021 г., Банката има действащи споразумения с пет банки - партньори и размерът на формирания портфейл от гаранции е 1,118 хил. лв. (31.12.2020 г.: пет банки-партньори и портфейл от гаранции на стойност 1,482 хил. лв.).

Програма на ББР за индиректно финансиране на МСП с гаранционно улеснение и контрагаранция по Програма COSME+ на ЕИФ, с подкрепата на Европейския фонд за стратегически инвестиции (Програма Косме+)

В края на 2018 г. ББР АД осъвременени рамкови условия на он-лендинг продукт: Програма на ББР за индиректно финансиране на МСП с гаранционно улеснение и контрагаранция по Програма COSME+ на Европейския инвестиционен фонд, с подкрепата на Европейския фонд за стратегически инвестиции, с които за участие в Програмата се допускат освен банки и небанкови финансови институции.

Целта на Програмата е предоставяне на дългосрочно целево финансиране плюс гаранция за плащане до 60% от главница и натрупани до 90-ия ден договорни лихви по всяка от допустимите подделки по Програмата, но не повече от определен „Лимит за плащане“ (CAP), в размер на 12% от гаранцията от ББР ЕАД. ЕИФ предоставя контрагаранция, която покрива до 50% от поетия от ББР ангажимент.

37. УСЛОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И АНГАЖИМЕНТИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Програма на ББР за индиректно финансиране на МСП с гаранционно улеснение и контрагаранция по Програма COSME+ на ЕИФ, с подкрепата на Европейския фонд за стратегически инвестиции (Програма Косме+) (продължение)

Към 31.12.2021 г. ББР е сключила договори по Програмата с 8 финансови институции в общ размер на 26,149 хил. евро, от които две търговски банки и шест небанкови финансови институции, вписани в регистъра на БНБ.

Към 31.12.2021 г., стойността на гарантираните от ББР ЕАД подзаеми е в размер на 29,071 хил. лв. (14,864 хил. евро), а гарантираната сума – 17,443 хил. лв. (8,918 хил. евро).

Паневропейски гаранционен фонд

Паневропейският гаранционен фонд е създаден като част от цялостния пакет от мерки на ЕС и Групата на Европейската инвестиционна банка за намаляване на икономическите последици на пандемията от КОВИД-19. Негови крайни бенефициенти са основно малки и средни предприятия на територията на ЕС и публични предприятия, предоставящи важни услуги като здравеопазване, медицински изследвания и др. Очаква се общото финансиране да достигне 200 млрд. евро. **Групата на Българската банка за развитие кандидатства и беше одобрена за финансов посредник по гаранционната програма** на Паневропейския гаранционен фонд, по която бе създаден новият ѝ продукт. От края на септември 2021 г. с помощта на финансовите инструменти на Паневропейския гаранционен фонд ББР ще представи три нови нишови продукта на българския пазар, насочени към малкия и средния бизнес, сектора на творческите и креативните индустрии и стартиращите компании в производството. Програмата е в партньорство с Паневропейския фонд и е с обем 40 млн. евро, като чрез нея ББР ще може да отпуска директни заеми с още по-облекчени условия.

Към 31.12.2021 г. Банката не е отпуснала заеми или издала гаранции по тази програма.

Характер на инструментите и кредитен риск

Тези ангажименти с условен характер са носители на задбалансов кредитен риск, тъй като само таксите се признават в отчета до изпълнението или изтичането на срока на ангажиментите. Сумите, отразени в таблицата по-горе като гаранции, представляват максималната счетоводна загуба, която би била призната към края на отчетния период, ако контрагентите не изпълнят изцяло договорните си задължения. Срокът на много от условните задължения ще бъде изтекъл без същите да бъдат частично или изцяло авансирани. Ето защо, сумите не представляват очаквани бъдещи парични потоци. Обезпеченията за издаване на обичайните банкови гаранции са над 100% и представляват основно блокирани депозити в Банката, ипотекирана недвижима собственост и застрахователни полици, издадени в полза на Банката. При възникване на условия за активиране на издадена гаранция, Банката преценява възможността за регресно вземане към контрагента и евентуално реализиране на предоставените обезпечения.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

37. УСЛОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И АНГАЖИМЕНТИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Издадените от Банката гаранции по Проект "Гаранционен фонд за микрокредитиране" на МТСП са необезпечени. В случай на активиране на компонент от издадена гаранция от Банката, извършеното плащане от нея не се оценява като крайна загуба, тъй като банката-партньор има задължение да предприеме всички необходими действия за реализация на получените обезпечения по проблемния кредит и да възстанови съответната сума на ББР.

Невнесената част от номинала на притежаваните от Банката акции на Европейския инвестиционен фонд става дължима за плащане след специално решение за целта на Общо събрание на акционерите на фонда. До датата на издаване на настоящия отчет не е взимано такова решение.

38. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ЕКВИВАЛЕНТИ

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Парични средства в каса (Бележка 17)	839	590
Разплащателни сметки при Централната банка (Бележка 17)	242,786	495,678
Вземания от банки с оригинален матуритет до 3 месеца (Бележка 18)	242,256	282,558
	<u>485,881</u>	<u>778,826</u>

Следващата таблица обобщава промените в пасивите, произтичащи от финансова дейност, в това число както промени, свързани с парични потоци, така и непарични промени, като съдържа равнение между началните и крайните салда в отчета за финансовото състояние на пасивите, произтичащи от финансова дейност за годината, приключваща на 31 декември 2021.

	1 януари 2021	Входящи парични потоци	Изходящи парични потоци	31 декември 2021
Текущи привлечени средства от международни институции	1,238,904	-	(128,164)	1,110,740
Текущи задължения по други привлечени средства	16,932	112	(298)	16,746
Общо пасиви от финансова дейност	<u>1,255,836</u>	<u>112</u>	<u>(128,462)</u>	<u>1,127,486</u>

*Начисленията по лихви в размер на 15,381 хил. лв. са включени в оперативните парични потоци на Банката.

	1 януари 2020	Входящи парични потоци	Изходящи парични потоци	31 декември 2020
Текущи привлечени средства от международни институции	1,211,937	146,687	(119,720)	1,238,904
Текущи задължения по други привлечени средства	17,119	117	(304)	16,932
Общо пасиви от финансова дейност	<u>1,229,056</u>	<u>146,804</u>	<u>(120,024)</u>	<u>1,255,836</u>

*Начисленията по лихви в размер на 15,802 хил. лв. са включени в оперативните парични потоци на Банката.

39. СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА И ДРУЖЕСТВА ПОД ОБЩ КОНТРОЛ ОТ ДЪРЖАВАТА

<i>Дружество/лице</i>	<i>Вид свързаност</i>
Министерство на икономиката	Държавно министерство, упражняващо правата на собственост върху Банката от името на държавата до 18.03.2022 г.
Министерство на иновациите и растежа	Държавно министерство, упражняващо правата на собственост върху Банката от името на държавата след 18.03.2022 г.
Министерство на финансите	Държавно министерство, емитент на ценни книжа, депозант
Национален гаранционен фонд ЕАД	Дъщерно дружество
ББР Микрофинансиране ЕАД (с предишно наименование Микрофинансираща институция ДЖОБС ЕАД)	Дъщерно дружество
Фонд за капиталови инвестиции АД	Дъщерно дружество
Търговски Център Марица ЕООД	Дъщерно дружество
ББР Лизинг ЕАД	Дъщерно дружество
ББР Факторинг ЕАД	Дъщерно дружество
Кохоферм ООД	Дружество под контрол на ББР
Автомагистрали ЕАД	Дружество под общ контрол от държавата
Южен поток България АД	Дружество под общ контрол от държавата
Еко Антрацит ЕАД	Дружество под общ контрол от държавата
Монтажи-София ЕООД	Дружество под общ контрол от държавата
Ай Си Джи Би АД	Дружество под общ контрол от държавата
Холдинг БДЖ ЕАД	Дружество под общ контрол от държавата
УМБАЛ Света Екатерина ЕАД	Дружество под общ контрол от държавата
Български Институт за Стандартизация	Дружество под общ контрол от държавата
Терем - Холдинг ЕАД	Дружество под общ контрол от държавата
Български енергиен холдинг ЕАД	Дружество под общ контрол от държавата
Енергийна инвестиционна компания ЕАД	Дружество под общ контрол от държавата
Кинтекс ЕАД	Дружество под общ контрол от държавата
Водоснабдяване и канализация ЕООД ПЛОВДИВ	Дружество под общ контрол от държавата
ТЕЦ Марица изток 2 ЕАД	Дружество под общ контрол от държавата
Държавна консолидационна компания ЕАД	Дружество под общ контрол от държавата
Авионамс АД	Дружество под общ контрол от държавата
Водоснабдяване и канализация ШУМЕН ООД	Дружество под общ контрол от държавата
Монтажи ЕАД	Дружество под общ контрол от държавата
Български ВиК Холдинг ЕАД	Дружество под общ контрол от държавата
Булгартрансгаз ЕАД	Дружество под общ контрол от държавата
Държавно Предприятие КАБИЮК ДП	Дружество под общ контрол от държавата
МБАЛ Лозенец ЕАД	Дружество под общ контрол от държавата
БДЖ -товарни превози ЕООД	Дружество под общ контрол от държавата
София Тех Парк АД	Дружество под общ контрол от държавата

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

39. СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА И ДРУЖЕСТВА ПОД ОБЩ КОНТРОЛ ОТ ДЪРЖАВАТА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

В таблицата по-горе са оповестени дружества, с които Банката е извършила трансакции през отчетния период. Всички сделки със свързани лица са по договорени цени.

Разчетите със свързани лица в отчета за финансовото състояние са:

Активи

Дружество/лице	Вид разчет	2021	2020
Министерство на финансите	Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	388,127	403,277
ББР Микрофинансиране ЕАД (с предишно наименование Микрофинансираща институция ДЖОБС ЕАД)	Предоставени кредити и аванси на клиенти	20,755	15,550
ББР Лизинг ЕАД	Предоставени кредити и аванси на клиенти	41,829	24,757
ББР Лизинг ЕАД	Други активи (Предплатени разходи)	18	22
ББР Факторинг ЕАД	Предоставени кредити и аванси на клиенти	10,149	11,568
Дружества, контролирани от ББР	Предоставени кредити и аванси на клиенти	406	1,539
Дружества под общ контрол на държавата	Предоставени кредити и аванси на клиенти	317,252	300,992
Дружества под общ контрол на държавата	Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	23,113	22,649
Общо		801,649	780,354
От които с дъщерни дружества		72,751	51,897

Пасиви

Дружество/лице	Вид разчет	2021	2020
Министерство на финансите	Други привлечени средства	16,746	16,931
Национален гаранционен фонд ЕАД	Задължения към клиенти по депозити	79,676	78,141
ББР Микрофинансиране ЕАД (с предишно наименование Микрофинансираща институция ДЖОБС ЕАД)	Задължения към клиенти по депозити	8,281	530
ББР Лизинг ЕАД	Задължения към клиенти по депозити	3,917	6,109
ББР Лизинг ЕАД	Други пасиви (Задължения по лизинг)	388	476
ББР Факторинг ЕАД	Задължения към клиенти по депозити	47	949
Търговски център Марица ЕООД	Задължения към клиенти по депозити	-	2
Фонд за капиталови инвестиции АД	Задължения към клиенти по депозити	51,745	61,098
Дружества, контролирани от ББР	Задължения към клиенти по депозити	-	24
Дружества под общ контрол на държавата	Задължения към клиенти по депозити	273,750	360,579
Общо		434,550	524,839
От които с дъщерни дружества		144,054	147,305

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

39. СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА И ДРУЖЕСТВА ПОД ОБЩ КОНТРОЛ ОТ ДЪРЖАВАТА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Сделките със свързани лица са:

<i>Дружество/лице</i>	<i>Вид взаимоотношение</i>	2021	2020
Министерство на финансите	Приходи от такси и комисиони	57	58
	Приходи от лихви	1,410	1,906
	Разходи за лихви	(113)	(117)
Национален гаранционен фонд ЕАД	Приходи от такси и комисиони	2	3
	Разходи за лихви	(2)	(3)
	Приходи от наем	93	39
ББР Микрофинансиране ЕАД (с предишно наименование Микрофинансираща институция ДЖОБС ЕАД)	Приходи от такси и комисиони	4	4
	Приходи от лихви	305	206
	Приходи от наем	58	37
	Други доходи от дейността	-	2
ББР Лизинг ЕАД	Приходи от такси и комисионни	2	1
	Разходи за лихви	(11)	(7)
	Приходи от лихви	609	351
	Други доходи от дейността	62	58
ББР Факторинг ЕАД	Приходи от такси и комисионни	1	1
	Приходи от лихви	162	59
	Други доходи от дейността	44	59
Търговски център Марица ЕООД	Приходи от такси и комисионни	-	1
Фонд за капиталови инвестиции АД	Приходи от такси и комисионни	-	1
	Други доходи от дейността	12	-
Дружества под общ контрол на държавата	Приходи от лихви	8,512	5,067
	Приходи от такси и комисиони	202	232
	Разходи за лихви	(12)	(86)
	Други разходи от дейността	-	(21)
	Други доходи от дейността	-	37
Общо приходи		11,535	8,122
Общо разходи		(138)	(234)
Общо приходи от сделки с дъщерни дружества		1,354	822
Общо разходи за сделки с дъщерни дружества		(13)	(10)

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

39. СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА И ДРУЖЕСТВА ПОД ОБЩ КОНТРОЛ ОТ ДЪРЖАВАТА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Условни задължения и ангажименти със свързани лица:

<i>Дружество/лице</i>	<i>Вид</i>	2021	2020
ББР Микрофинансиране ЕАД	Неусвоен размер на разрешен кредит	3,500	9,000
ББР Лизинг ЕАД	Неусвоен размер на разрешен кредит	26,673	24,547
ББР Факторинг ЕАД	Неусвоен размер на разрешен кредит	24,411	22,375
Дружества, контролирани от ББР	Издадени банкови гаранции	-	2,278
Дружества под общ контрол на държавата	Неусвоен размер на разрешени кредити	23,038	40,649
Дружества под общ контрол на държавата	Издадени банкови гаранции	2,933	6,528
Общо		80,555	105,377
От които за дъщерни дружества		54,584	55,922

Отношения с ключов управленски персонал:

Разчети с ключов управленски персонал	2021	2020
Задължения към клиенти по привлечени депозити	261	378
Задължения за възнаграждения	22	54
Предоставени кредити и аванси на клиенти	-	145
Сделки с ключов управленски персонал	2021	2020
Възнаграждения и социално осигуряване	(1,373)	(1,707)
Разходи за лихви	-	-
Приходи от лихви	-	4

40. СЪБИТИЯ СЛЕД ДАТАТА НА ОТЧЕТА

Не са възникнали коригиращи събития или значителни некоригиращи събития между датата на индивидуалния финансов отчет и датата на одобрението му за издаване, с изключение на следните некоригиращи събития:

Промяна на принципала на Българска банка за развитие ЕАД

С промяна в Закона за Българската банка за развитие, в сила от 18 март 2022 г., правата на държавата като едноличен собственик на капитала на Банката се упражняват от министъра на иновациите и растежа.

Промяна в Надзорния съвет на Българска банка за развитие ЕАД

На 13.01.2022 г. в Търговския регистър е вписано решението на едноличния собственик на капитала на ББР, с което Велина Илиева Бурска и Митко Емилов Симеонов са освободени от състава на Надзорния съвет на Банката.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

40. СЪБИТИЯ СЛЕД ДАТАТА НА ОТЧЕТА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Войната в Украйна

В ранните часове на 24 февруари 2022 г. започна пълномащабна военна инвазия на Русия в нейния югозападен съсед Украйна. Нападението над Украйна е определяно като най-сериозния военен конфликт в Европа след края на Втората световна война. На Русия бяха наложени мащабни икономически санкции от Европейския съюз, САЩ, Великобритания, Канада и други страни, включително традиционно неутрални като Швейцария, като част от тях се разпростират и върху Беларус.

Икономическата обстановка, породена от конфликта и наложените санкции, се очаква да окаже влияние върху редица сектори на икономиката, включително да доведе до нарушаване на нормалната икономическа дейност на стопанските субекти. Поради непредсказуемата динамика на конфликта и средносрочните и дългосрочните икономически последици от него, обхватът и ефектът върху бизнеса на банката, е трудно да бъде оценен.

Възможно е, в зависимост от продължителността и мащаба на конфликта, и политическите, и икономически мерки, предприемани както от Русия, така и от САЩ, и ЕС, Банката да преразгледа своите допускания и преценки, което от своя страна да доведе до съществени корекции в балансовата стойност на активите и пасивите през следващата финансова година.

Потенциални преки ефекти върху Банката

Към 31.12.2021 г. и към датата на издаване на индивидуалния финансов отчет, Банката има следните депозити в/вземания от институции, чиито основен акционер е Русия:

	Сума към 31.12.2021 г.	Рейтинг към 31.12.2021 г.	Сума към датата на издаване на финансовия отчет	Рейтинг към 30.04.2022 г.
Международна банка за икономическо сътрудничество (МБИС)	10,029	Baa3 (Moody's)/ BBB (Fitch)	-	WDR/WDR
Международна инвестиционна банка (МИБ)	74,308	A3 (Moody's)/ A-(Fitch)	15,647	WDR (Moody's)/ BB-(Fitch)

Съществува вероятност, поради наложените от Запада санкции, или поради влошена платежоспособност на техните клиенти, водеща до влошеното им финансово състояние, контролираните от Русия банки да не могат да извършат плащанията по депозитите на падеж или в рамките на гратисния период. Към датата на издаване на индивидуалния финансов отчет, банките нямат просрочени плащания към ББР и няма индикации, че биха могли да не изпълнят задълженията си.

Потенциални ефекти върху клиенти на Банката

Бизнесът на някои значими за Банката клиенти се очаква също да бъде засегнат от нарушените вериги за доставки, ограниченията за пътувания, увеличените цени и др. Към датата на издаване на индивидуалния финансов отчет клиентите все още нямат детайлна количествена оценка на потенциалните ефекти от войната, но:

40. СЪБИТИЯ СЛЕД ДАТАТА НА ОТЧЕТА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Войната в Украйна (продължение)

Потенциални ефекти върху клиенти на Банката (продължение)

- Клиентите, опериращи в **сектор „Туризм и хотелиерство“** очакват намаляване на посещенията от Русия и Украйна, като не са уверени, че ще могат в пълна степен да компенсират тези посещения с туристи от други пазари;
- Клиентите, опериращи в сектор **„Транспорт“** очакват значително увеличение на разходите за енергоносители, за което войната в Украйна допринася. Тези клиенти също не са уверени до каква степен ще могат да прехвърлят допълнителните разходи към собствените си клиенти, без да предизвикат отлив от потребление, със съответния негативен ефект върху оперативните резултати и финансовото състояние;
- Клиентите в **сектор „Строителство и недвижими имоти“** очакват високите цени на материалите да се задържат в средносрочен план, тъй като основни доставчици на тези суровини – желязо, цимент и др. – са Русия и Украйна. Клиентите не са уверени доколко ще могат да прехвърлят допълнителните разходи към собствените си клиенти;

Клиентите в **сектор „Търговия и услуги“** очакват увеличение на разходите вследствие на увеличените енергийни цени, както и общия инфлационен натиск, за което увеличение войната допринася, но не очакват съществен ефект върху оперативните си резултати и финансовото състояние: тези клиенти очакват, че, в голяма степен, ще могат да неутрализират ефекта от тези увеличения;

- Клиентите в **сектор „Промисленост“** са пряко засегнати от увеличените цени на енергоносителите и материалите, както и от нарушените вериги за доставка;
- Клиентите на Банката в **сектор „Производство, пренос, разпределение и доставка на природен газ и топлинна енергия“** са пряко засегнати от увеличените цени на енергоносителите, като очакват регулаторните мерки за тяхното компенсиране, предвид особеността им статут на естествени монополисти на съответните пазари. В допълнение, прекъсването на доставките на природен газ от Русия, в сила от 27.04.2022 г., не би могло да бъде компенсирано в пълна степен в краткосрочен план, като вероятно ще доведе до:
 - Намаляване на приходите от пренос на природен газ за периода, в който обичайните доставки не са компенсирани от други източници;
 - Увеличаване в краткосрочен план на разходите за доставка на природен газ за производството на топлинна енергия;

Вероятни са отрицателни ефекти както върху оперативните резултати и финансовото състояние на тези клиенти за 2022 г., така и върху икономиката като цяло. В същото време е малко вероятно в резултат на тези развития клиентите да изпаднат в трайна невъзможност да погасяват задълженията си към Банката.

Всички суми са в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

40. СЪБИТИЯ СЛЕД ДАТАТА НА ОТЧЕТА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Войната в Украйна (продължение)

Потенциални ефекти върху клиенти на Банката (продължение)

Към 30.04.2022 г., Банката има следните значими експозиции⁸ към потенциално засегнатите сектори:

	Към 30.04.2022 г.
Строителство и недвижими имоти	503,959
Промисленост	468,676
Търговия и услуги	333,226
Транспорт	193,634
Производство, пренос, разпределение и доставка на природен газ и топлинна енергия	140,020
Туризм и хотелиерство	124,045
	1,763,560

Банката следи внимателно развитията при своите клиенти и е в готовност да предприеме подходящи мерки за да защити интересите си, и тези на своите клиенти.

Ефектът от общоикономическите последици може да доведе до необходимост от ревизиране на някои допускания и счетоводни преценки, което може да доведе до промени в балансовата стойност на описаните по-горе експозиции в рамките на следващата финансова година. На този етап ръководството на Банката не е в състояние да оцени надеждно тези ефекти, тъй като събитията се развиват ежедневно.

По-дългосрочните ефекти могат да окажат влияние на финансовото състояние, резултатите от дейността и паричните потоци на Банката. Въпреки това, към датата на издаване на този индивидуален финансов отчет Банката продължава да изпълнява задълженията си навреме и поради тези причини продължава да прилага принципа на действащо предприятие.

Програма „Подкрепа за туризма“

През януари 2022 г. Българската банка за развитие стартира нов продукт, насочен към едни от най-пострадалите от Ковид пандемията бизнеси - хотелиерския и ресторантьорския. От преференциално финансиране могат да се възползват микро-, малки и средни компании от тези сектори, дори да имат просрочени задължения до 90 дни. **Обемът на програмата е 60 млн. лв.** Параметрите по програмата са следните:

- Директни кредити за финансиране на МСП под формата на обратното финансиране
- Размер до 500 хил. лв. за фирми до 49 души и до 750 хил. лв. за фирми до 249 души
- Прогнозен лихвен процент- 2.82%

⁸ Топ 25 клиенти, включително балансов дълг, задбалансови експозиции и неусвоени линии.

40. СЪБИТИЯ СЛЕД ДАТАТА НА ОТЧЕТА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Програма „Подкрепа за туризма“ (продължение)

Програмата „Подкрепа за туризма“ предлага следните два продукта:

Продукт №1 „Ликвидна помощ за ресторантьори“ - финансиране за ресторантьори, вкл. стартиращи. Предоставят се оборотен капитал за средства, необходими за разплащане на материални запаси, заплати, разходи за труд и режийни разходи в т.ч. разходи за наем и за реклама; за рефинансиране на съществуващи задължения към държавата и към доставчици; за рефинансиране на съществуващи задължения към финансови институции (в т.ч. и с просрочия до 90 дни); за освежаване и обновление.

Параметрите на продукта са следните:

- Вид финансиране: обратно финансиране
- Кредитополучатели: ресторантьори, включително стартиращи
- Специфични характеристики:
 - Възможност за финансиране на дружества с просрочени задължения до 90 дни;
 - Да работи на счетоводна печалба през 2018 г. и 2019 г., ако не е стартиращ бизнес в този период;
 - Възможност за финансиране на предприятия, които са на оперативна загуба за две от годините в периода 2018 г. - 2021 г. (на база предварителни отчети за 2021 г.).
- Вид кредити:
 - Революираща кредитна линия;
 - Кредит овърдрафт;
 - Кредит с погасителни вноски (за оборотни цели).
- Цел на кредита:
 - Оборотен капитал за средства, необходими за разплащане на материални запаси, заплати, разходи за труд и режийни разходи в т.ч. разходи за наем и за реклама;
 - За рефинансиране на съществуващи задължения към държавата и към доставчици;
 - За рефинансиране на съществуващи задължения към финансови институции (в т.ч. и с просрочия до 90 дни);
 - За освежаване и обновление.
- Максимален размер:
 - Кредитна линия и стандартен кредит за оборотни средства:
 - ✓ за дружества с персонал до 49 души – до 500 хил. лева
 - ✓ за дружества с персонал от 50 до 249 души – до 750 хил. лева
 - Кредит овърдрафт: до 250 хил. лева

40. СЪБИТИЯ СЛЕД ДАТАТА НА ОТЧЕТА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Програма „Подкрепа за туризма“ (продължение)

Продукт №1 „Ликвидна помощ за ресторанти“ (продължение)

- Срок:
 - До 60 месеца – за кредитна линия и кредит овърдрафт
 - До 48 месеца – за стандартен кредит за оборотни средства
- Гратисен период: 12 месеца
- Обезпечение: всички приемливи обезпечения (недвижими имоти, машини и съоръжения, стоково-материални запаси и др.) и с възможност за 70% гаранция от Паневропейския гаранционен фонд
- Прогнозен лихвен процент: от 2.82%, съгласно профила на кредитополучателя

Продукт №2 „Ликвидна помощ за хотелиери“ - финансиране на хотелиери, които не са преустановили дейност през 2020 г. и 2021 г. С възможност за финансиране на дружества с просрочени задължения до 90 дни и предприятия, които работят на оперативна загуба за две от годините в периода 2018 г. - 2021 г. (на база предварителни отчети за 2021 г.). Изискване към кредитополучателите е да работят на оперативна печалба през 2018 и 2019 г.

Параметрите на продукта са следните:

- Вид финансиране: обратно финансиране
- Кредитополучатели: хотелиери, които не са преустановили дейност през 2020 г. и 2021 г.
- Специфични характеристики:
 - Възможност за финансиране на дружества с просрочени задължения до 90 дни;
 - Да работи на оперативна печалба през 2018 г. и 2019 г. (т.е. допустимо е да работи на счетоводна загуба);
 - Възможност за финансиране на предприятия, които работят на оперативна загуба за две от годините в периода 2018 г. - 2021 г. (на база предварителни отчети за 2021 г.).
- Вид кредити:
 - Революираща кредитна линия
 - Кредит овърдрафт
 - Кредит с погасителни вноски (за оборотни цели)
- Цел на кредита:
 - Оборотен капитал за средства, необходими за разплащане на материални запаси, заплати, разходи за труд и режийни разходи в т.ч. разходи за наем и за реклама;

40. СЪБИТИЯ СЛЕД ДАТАТА НА ОТЧЕТА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Програма „Подкрепа за туризма“ (продължение)

Продукт №2 „Ликвидна помощ за хотелиери“ (продължение)

- Цел на кредита: (продължение)
 - За рефинансиране на съществуващи задължения към държавата и към доставчици;
 - За рефинансиране на съществуващи задължения към финансови институции (в т.ч. и с просрочия до 90 дни);
 - За освежаване и обновление.
- Максимален размер:
 - Кредитна линия и стандартен кредит за оборотни средства:
 - ✓ за дружества с персонал до 49 души – до 500 хил. лева
 - ✓ за дружества с персонал от 50 до 249 души – до 750 хил. лева
 - Кредит овърдрафт: до 250 хил. лева
- Срок:
 - До 60 месеца – за кредитна линия и кредит овърдрафт
 - До 48 месеца – за стандартен кредит за оборотни средства
- Гратисен период: 18 месеца
- Обезпечение: всички приемливи обезпечения (недвижими имоти, машини и съоръжения, стоково-материални запаси и др.) и с възможност за 70% гаранция от Паневропейския гаранционен фонд
- Прогнозен лихвен процент: от 2.82%, съгласно профила на кредитополучателя

Програма „Подкрепа за розопреработване“

През месец януари 2022 г. Българската банка за развитие ЕАД създаде специален продукт с преференциални условия за българските розопреработватели с наименование „Подкрепа за розопреработване“. Целта на финансирането е подкрепа на сектора, преодоляване на негативните последици от пандемията КОВИД-19 и облекчаване на проинфлационния натиск. Българското розово масло се слави като едно от най-търсените и скъпи на международния пазар, но в последните години браншът се сблъсква с проблеми, които водят до натрупване на големи запаси от ценния продукт. **Обемът на програмата е 20 млн. лв.**

Програмата „Подкрепа за розопреработване“ ще предостави финансиране за оборотни средства на микро-, малки и средни фирми от сектора на розопреработването, изправени пред сериозни затруднения и намалена ликвидност. Обемът на програмата е 20 млн. лв. Ще бъдат отпускани директни кредити под формата на револвираща кредитна линия за оборотни средства до 1 млн. лева със срок до 3 години, с облекчена схема на финансиране и минимални изисквания за обезпечение, вкл. залог на розово масло в Националния институт за изследвания и сертификация по реда на ЗОЗ.

40. СЪБИТИЯ СЛЕД ДАТАТА НА ОТЧЕТА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Програма „Подкрепа за розопреработване“ (продължение)

Допустими за кандидатстване по програмата са кандидати, които отговарят едновременно на следните три критерия:

- 1) Да са търговци, регистрирани в Република България съгласно Търговския закон или да имат регистрация като земеделски производители.
- 2) Да са микро-, малки или средни предприятия по смисъла на чл.3 и чл.4 от Закона за малките и средни предприятия.
- 3) Да са вписани в Националния електронен регистър на розопроизводителите, розопреработвателите, обектите за производство на продукти от цвят маслодайна роза и на насажденията от маслодайна роза.

Програма „Енергийна подкрепа“

През месец февруари 2022 г. ББР анонсира Програма „Енергийна подкрепа“, която е насочена към преодоляване на негативите от нарастващите цени на електроенергията. **Обемът на програмата е 10 млн. лв.**

Този продукт цели подпомагане на фирмите при неочакваното повишаване на цените на електроенергията. Банката им предоставя възможност да разсрочат разходите си за електричество за четири последователни месеца по избор в рамките на 2022 г. Фирмите могат да кандидатстват за финансиране на бъдещи плащания и неплатени фактури. Размерът на финансирането ще се определя на база на нетната стойност (след приспадане на компенсацията от държавата) на фактурите за консумирания от дружествата ток за периода януари – декември 2022 г., като Банката може да покрие до 75% от стойността на съответната фактура. Минималният размер на целевия кредит е 20 000 лв., а максималният – 200 000 лв.

Параметрите на продукта са следните:

- Размер: От 20 000 лв. до 200 000 лв.
- Финансират се до 4 неплатени фактури за ток и до 75% от нетната стойност на фактурата
- Без изискване за обезпечение

Критерии за отпускане на кредит

- Допустими са фирми от всички сектори на икономиката.
- Без изискване за обезпечение за кредитополучатели с добър кредитен рейтинг. Солидарно съдлъжничество на собствениците за кредитополучатели с по-рисков профил.
- Финансират се дружества, чиито разходи за електроенергия са не по малко от 5% от оперативните разходи и до 20% от приходите.
- Предоставя се възможност за финансиране на дружества с финансова и бизнес история, по-кратка от две години.
- От финансирането не могат да се възползват компании с неплатени данъци и задължителни осигурителни вноски, както и фирми в несъстоятелност и състояние на неплатежоспособност.

40. СЪБИТИЯ СЛЕД ДАТАТА НА ОТЧЕТА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Програма „Оборотен кредит за суровини и материали“

Програмата е обявена в началото на месец април.

Българската банка за развитие предлага на малките и средните предприятия нов продукт за преодоляване на негативните ефекти от продължителното увеличаване на инфлацията и нарастващите цени на основни стоки и услуги.

Програмата предвижда оборотни кредити до **200 хил. лева** за компаниите – МСП от всички сектори, които искат да закупят суровини на настоящите цени и по този начин да предотвратят по-високи разходи в бъдеще. Това ще им помогне да задържат цената на крайния продукт, който произвеждат, без да предвиждат скорошно увеличение. Програмата на ББР е отворена за компании от всички сектори на икономиката. Условието е да бъдат жизнеспособни предприятия, като са допустими и кандидати с по-нисък кредитен рейтинг.

Обемът на програмата е 10 млн. лева, а заемите, които ще се отпускат по нея – кредитни линии и овърдрафт, ще бъдат без обезпечение. Банката ще гарантира своите вземания чрез съдлъжничество от собствениците или друга фирма.

Параметрите на продукта са следните:

- Кредитна линия или кредит овърдрафт от 50 000 до 200 000 лв., като размерът се определя както следва:
 - За кредитна линия – до 40% от нетните приходи от продажба за предходната година.
 - За кредит овърдрафт – до 20% от кредитните обороти през разплащателни сметки за последните 12 месеца.
- Срок за погасяване – до 3 години.